

วารสารวิชาการมนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
319 ถนนไทยพินทา ต.โพธิ์ อ.เมืองศรีสะเกษ จ.ศรีสะเกษ 33000
โทรศัพท์: 097-040-4357 โทรสาร 0-4564-3607
<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso>

JOURNAL OF HUMAN AND SOCIETY, SISA KET RAJABHAT UNIVERSITY
FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES, SISA KET RAJABHAT UNIVERSITY
319, THAI PANTA ROAD, PHO SUB-DISTRICT, MUEANG SI SA KET DISTRICT,
SI SA KET, 33000
TELEPHONE NUMBER: 097-040-4357 FAX NUMBER: 0-4564-3607
<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso>

วารสารวิชาการมนุษย์และสังคม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

วารสารวิชาการ

มนุษย์และสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
JOURNAL OF HUMAN AND SOCIETY,
SISAKET RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2

(กรกฎาคม - ธันวาคม 2566)

VOL.7 NO.2
JULY - DECEMBER 2023

ISSN 2586-9086

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso>

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566)

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566)

ISSN 2586-9086

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ผลงานและทัศนะทางวิชาการสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นแหล่งในการนำเสนอผลงานวิจัยบทความวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ปรึกษา

รศ.ดร. ประภาศิต อานภาพแสนยาวกร อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขาภาษาและภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การพัฒนาชุมชน วรรณคดี สังคมวิทยา มานุษยวิทยา นิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ศิลปกรรม เศรษฐศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา จิตวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กำหนดการออกเผยแพร่

วารสารเผยแพร่ราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

มกราคม – มิถุนายน

กรกฎาคม – ธันวาคม

ตีพิมพ์ทั้งรูปแบบรูปเล่มและระบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 3 ท่าน โดยใช้วิธีการประเมินแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อของแต่ละฝ่าย (Double Blinded Review)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 319 ถนนไทยพันทนา ตำบลโพธิ์

อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 33000

โทรศัพท์: 09-7040-4357

โทรสาร 0-4564-3607

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso>

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. เอมอร แสนภูวา

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ศักดิ์ พวงอก

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร. รัตนา จันทร์เทาวิ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร. นัยนา อรรถนพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทัย นิ่มน้อย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชิดหทัย ปุยะติ

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตติมา ดำรงวัฒนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา ชินนาค

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ดร. สุธีศักดิ์ ปลอดสูงเนิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ดร. สุรีย์ฉาย สุคันธศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ดร. อุษา กลมพันธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

อาจารย์สุชาลักษณ์ ธรรมดวงศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวารสารวิชาการมนุษยและสังคม

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุจิต เพียรชอบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. วรุณี โรมรัตนพันธ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร. กุลธิดา ท้วมสุข

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศาสตราจารย์สุวิทย์ อีร์ศาวัต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศาสตราจารย์ ดร. เมฆม เมจิรินนท์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ศรีสันติสุข

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา ภาณุรัตน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

รองศาสตราจารย์สมหมาย ชินนาค

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

รองศาสตราจารย์ ดร. ธัญวรรณ กำคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความวารสารวิชาการมนุษยและสังคม

รองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร ปัญญาพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร. อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ มีกุล	นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์จำเริญ อุณแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อานันท์ ทาปทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สกฤต วงษ์กาฬสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ อานี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ เวชกามา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อาจารย์ ดร. จิตติรัตน์ เวทย์ศิริยานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาแว มะแส	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ผู้พิจารณาตรวจสอบภาษาอังกฤษ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนิธา ศักดิ์เมียนแก้ว
อาจารย์กวินวัฒน์ หิรัญบุรณะ
อาจารย์วศณ มังชาดา
อาจารย์ธัญทิพ บุญเยี่ยม

ผู้พิจารณาตรวจสอบภาษาไทย

อาจารย์ณลินี อำพันธ์
อาจารย์ปิ่นอนงค์ จำปาเงิน
อาจารย์พรชนก แสนทวีสุข สีดาบุตร

ฝ่ายประสานงานวารสาร

อาจารย์จันทกานต์ พันเลียว	นางนิลวรรณ จันทา
อาจารย์ชลิดา ภูรินินนาท	นางสาวนงนุช แสงพฤกษ์
อาจารย์พรชนก แสนทวีสุข สีดาบุตร	นางสาวปวีศา แดงงาม

ออกแบบรูปเล่ม

อาจารย์รัตต์ณัญ ติลาบุตร	อาจารย์โพธิ์พงศ์ ฉัตรนันทภรณ์
--------------------------	-------------------------------

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษฉบับนี้ เป็นปีที่ 7 ฉบับที่ 2 ในช่วงเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2566 โดยมุ่งเน้นการทำงานที่เป็นพื้นที่ทางวิชาการสำหรับคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และผู้ที่สนใจได้ใช้เป็นเวทีในการนำเสนอผลงานในการศึกษาค้นคว้าด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อันจะนำมาซึ่งการสร้างสรรคสังคมและพัฒนาประเทศชาติด้วยการใช้องค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยและบทความวิชาการเป็นฐาน ในฉบับนี้ได้นำเสนอบทความที่น่าสนใจทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา รวมทั้งสิ้น 12 เรื่อง แบ่งเป็นบทความวิชาการ 1 เรื่อง ได้แก่ อุโบสถไม้และการก่อร่างของชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก และบทความวิจัย 11 เรื่อง ได้แก่ 1) แนวทางการเพิ่มมูลค่าและการสร้างรายได้วัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจารย์ อำเภอพนมศรี จังหวัดบ้นทนายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา 2) การพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรมที่มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ 4) แนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5) การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 6) การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยผ่านการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE 7) การพัฒนานวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ 8) การศึกษาป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ 9) การศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ 10) แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ และ 11) การศึกษากลิ่นการแปดชื่อสถานศึกษาในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์จากแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ได้ผ่านการตรวจสอบการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์ ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่ทางกองบรรณาธิการให้ความสำคัญอย่างมาก อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจเพื่อใช้ในการศึกษา ค้นคว้า และอ้างอิง รวมถึงนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานทางวิชาการด้านต่างๆ ต่อไป และท่านสามารถอ่านทุกบทความในวารสารบนฐานข้อมูล เว็บไซต์ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso/index> หากนักวิชาการท่านใดที่มีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงานการศึกษาค้นคว้าของตนเองสู่วงวิชาการในวารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ยินดีเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ และขอบคุณนักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสารนี้ โดยส่งบทความลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางวารสารมุ่งมั่นในการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพ เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร. เอ็มอร แสนภูวา

บรรณาธิการ

Journal of Human and Society,

Sisaket Rajabhat University

Vol. 7 No. 2, July – December 2023

ISSN 2586-9086

Objectives

1. To encourage and publicize the academic writings and to present the academic point of view on Humanities and Social Sciences
2. To be the source of presentation in research writings on Humanities and Social Sciences

Advisor

Assoc. Prof. Dr. Prakhasit Arnupharbsaenyakorn

President of Sisaket Rajabhat University

Scope and Content

Research articles and academic articles on Humanities and Social Sciences, including Languages and Linguistics, History, Community Development, Literature, Sociology, Anthropology, Mass Communications, Library and Information Sciences, Fine and Applied Arts, Religion and Philosophy, Psychology, Law, Political Science, Political and Administrative Science and other related fields.

Publication

Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University publish in every 6 months (2 issues per year)

January – June

July – December

It is published in both hard copy and electronic journal system. Every published article has been reviewed by at least 3 experts using a double blinded review method.

Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University, has been certified the TCI Tier 2 journal ranking in 2021-2024.

Faculty of Humanities and Social Sciences

Sisaket Rajabhat University, 319, Thai Pantha Road, Pho Sub-District,

Mueang Si Sa Ket District, Si Sa Ket, 33000

Telephone number: 09-7040-4357

Fax number: 0-4564-3607

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso>

Editor

Assoc. Prof. Dr. Emon Saenphuwa

Sisaket Rajabhat University

Deputy Editor

Asst. Prof. Dr. Anansak Phuangok

Sisaket Rajabhat University

Editorial Board

Assoc. Prof. Dr. Rattana Chanthao

Khon Kaen University

Assoc. Prof. Dr. Naiyana Ajanatorn

Loei Rajabhat University

Asst. Prof. Dr. Ruethai Nimnoi

Maharakham University

Asst. Prof. Dr. Chidhathai Puyati

Ubon Ratchathani University

Asst. Prof. Dr. Jittima Damrongwattana

Nakhon Si Thammarat Rajabhat
University

Asst. Prof. Kanjana Chinnak

Ubon Ratchathani Rajabhat University

Asst. Prof. Dichitchai Mettarikanon

Walailak University

Lecturer Dr. Suteekit Fordsoongnuarn

Buriram Rajabhat University

Lecturer Dr. Sureechai Sukantararat

Surin Rajabhat University

Lecturer Dr. Usa Klompun

Surin Rajabhat University

Lecturer Suchalak Thamduengsri

Maharakham Rajabhat University

Peer Reviewers

Prof. (Emeritus) Dr. Sucharit Pienchob

Chulalongkorn University

Prof. Dr. Worawut Romrattanapan

Thammasat University

Prof. Dr. Kulthida Tuamsuk

Khon Kaen University

Prof. Suwit Theerasasawat

Khon Kaen University

Prof. Dr. Metcha Metjiranont

Ubon Ratchathani University

Assoc. Prof. Dr. Somsak Srisontisuk

Khon Kaen University

Assoc. Prof. Dr. Achara Phanurat

Surin Rajabhat University

Assoc. Prof. Sommai Chinnak

Ubon Ratchathani University

Peer Reviewers

Assoc. Prof. Dr. Soonthorn Panyapong	Chaiyaphum Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Akkarapon Nuemaihom	Buriram Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Paitoon Mikusol	Independent Scholar
Assoc. Prof. Jamroen Unkaew	Sisaket Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Anan Tabta	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Sakul Wongkalasin	Nakhon Ratchasima Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Nonglak Arnee	Phetchabun Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Sombat Wetchakama	Uttaradit Rajabhat University
Lecturer Dr. Thitirat Wetsiriyanan	Roi Et Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Awae Masae	National Institute of Development Administration

English Proofreading

Asst. Prof. Intira Sakmiankaew
Lecturer Kawinwat Hiranburana
Lecturer Vasana Mangchada
Lecturer Thanyathip Boonyiam

Thai Proofreading

Lecturer Nalinee Amphin
Lecturer Pinanong Champa-ngeon
Lecturer Ponchanok Saenthaweesuk
Seedabut

Coordination Staff

Lecturer Juntakan Panleow	Mrs. Ninlawan Chantha
Lecturer Chalida Purinnat	Miss Nongnut Sangpung
Lecturer Ponchanok Saenthaweesuk	Miss Pawarisa Daengngam
Seedabut	

Journal Design

Lecturer Rattanyoo Silabut	Lecturer Popong Chatnuntaphorn
----------------------------	--------------------------------

Editorial

The Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University, Volume 7, Issue 2 (July – December 2023) aims to serve as an academic platform for faculties, researchers, academics, students, and anyone interested in using it to present research studies in humanities and social sciences fields which will lead to social creation and national development based on research studies and academic articles. This issue consists of 12 interesting articles in society, economy, and education. The 1 academic articles is. The Wooden Ordination Halls and the Emergence of Communities Along the Gulf of Thailand's Upper West Coast. And then the 11 research articles are 1) Guideline of Value and Earning Potential on Cultural Hand-Woven Cloth at Paoy Char village, Phnom Srok, Banteay Meanchey, Cambodia 2) Development of Learning Abilities on Analytical Reading with a Set of Learning Activities Based on the Concept of SQ4R for Mathayomsuksa 3 3) Social-Cultural Factors which Influence Local Politics in Si Sa Ket 4) The Guidelines for the Knowledge Management in Koh Rian Sub-district Administrative Organization, Pharnakhon Si Ayutthaya District, Phranakhon Si Ayutthaya Province 5) The Development for Quality of Service for Division of Public Health and Environment in Bang Sai District, Phranakhon Si Ayutthaya Province 6) A Study of Early Childhood Children Learning Behaviors through Experience Organized with Chinese Extracurricular Activities Base on a Blended Language Teaching Methodology TESSE 7) Developing Marketing Innovation for Sustainability of Community Businesses, Kap Choeng District, Surin Province 8) A Study of Thai-Chinese Shop Signs in Si Sa Ket Town Municipality 9) Local Information Studies Bueng Boon District Si Sa Ket Province 10) Investigate the Development

Guidelines for the Success of Integrated Farming Community Enterprise Group, Ban Sai Ngam, Na Siew Sub-district, Mueang District, Chaiyaphum Province, and 11) A Study of Thai-Chinese Translation Strategies for Educational Institutions Names in Phetchabun Province.

The articles published in this journal have been reviewed and assessed by the specific field experts which are considered an academic standard that the editorial team emphasizes. Furthermore, it will be beneficial for those who are interested in using these articles for studies, research, and references, including a database for creating and developing academic works in various fields. Every article can be searched on the website <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso/index>. We welcome you to publish your research article in the Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University. Finally, the editorial team of the Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University would like to express our deep gratitude to all qualified persons for taking the valuable time to consider academic works. In addition, we would like to thank academics for their confidence in the quality of this journal and continual submission of articles for publication. We will commit to developing the quality of the journal as a part of social and national development in the future.

Assoc. Prof. Dr. Emon Saenphuwa
Editor

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (มกราคม – มิถุนายน 2566)

Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University

Vol. 7 No. 2 (July – December 2023)

สารบัญ

Table of Contents

บทความวิชาการ (Academic Article)	
อุโบสถไม้และการก่อร่างของชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก The Wooden Ordination Halls and the Emergence of Communities Along the Gulf of Thailand's Upper West Coast พนิช ตั้งวิชิตฤกษ์ Panich Tangwichitrerk	1-17
บทความวิจัย (Research Article)	
แนวทางการเพิ่มมูลค่าและการสร้างรายได้วัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจาร อำเภอพนมซรีอ็อก จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา Guideline of Value and Earning Potential on Cultural Hand-Woven Cloth at Paoy Char village, Phnom Srok, Banteay Meanchey, Cambodia Khiev Sangvavann / อัครเดช สุพรรณฝ่าย / สุรีย์ฉาย สุกันธรัตน์ Khiev Sangvavan / Akkharadet Supannafai / Sureechai Sukantararat	18-39
การพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 Development of Learning Abilities on Analytical Reading with a Set of Learning Activities Based on the Concept of SQ4R for Mathayomsuksa 3 พอนไซ นันทะลังสี / คำพุก แก้วพิลา / สิบุดด่อน แก้วพิจิต Phonexay Nanthalangsy / Khamphouk Keophila / Siboundone Keophichit	40-60

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (มกราคม – มิถุนายน 2566)

Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University

Vol. 7 No. 2 (July – December 2023)

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรมที่มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ Social-Cultural Factors which Influence Local Politics in Si Sa Ket เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์ Akamong Wongkamjan	61-78
แนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา The Guidelines for the Knowledge Management in Koh Rian Sub-district Administrative Organization, Phranakhon Si Ayutthaya District, Phranakhon Si Ayutthaya Province เบญญาภา ขอเพชร, นฤมล อนุสนธิพัฒน์ Benyapha Khopet / Nalaumon Anusonphat	79-100
การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา The Development for Quality of Service for Division of Public Health and Environment in Bang Sai District, Phranakhon Si Ayutthaya Province พรมณัส เอ็นน้อย / นฤมล อนุสนธิพัฒน์ Pornmanat Ennoi / Nalaumon Anusonphat	101-121
การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยผ่านการจัดประสบการณ์ด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE A Study of Early Childhood Children Learning Behaviors through Experience Organized with Chinese Extracurricular Activities Base on a Blended Language Teaching Methodology TESSE พงศธร กิตตโชติวรกุล / ถัง ชีเยวียน Pongsathorn Kittachotworakul / Qiyuan Tang	122-140

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (มกราคม – มิถุนายน 2566)

Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University

Vol. 7 No. 2 (July – December 2023)

การพัฒนาวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์	141-161
Developing Marketing Innovation for Sustainability of Community Businesses, Kap Choeng District, Surin Province	
นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์ / ระเปียบ วุฒิปิยพงษ์ / วิมลกานต์ นิธิศิริวิศกุล / นภาพรรณ พัฒนฉัตรชัย / ศรัญญา นาเหนือ	
Navarat Nithichaianan / Rabeab Wuttiapiyapong / Wimolkran Nithisiriwaritkun / Napapan Pattanachatchai / Saranya Nanua	
การศึกษาป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ	162-188
A Study of Thai-Chinese Shop Signs in Si Sa Ket Town Municipality	
อรุณทัย บุญชม / จินต์จุฑา จินดานิรตุล	
Arunothai Boonchom / Jinjuta Jindaniradul	
การศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ	189-207
Local Information Studies Bueng Boon District Si Sa Ket Province	
พัฒนิตา นันทะกาล	
Punnita Nuntakan	
แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสาน บ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ	208-229
Investigate the Development Guidelines for the Success of Integrated Farming Community Enterprise Group, Ban Sai Ngam, Na Siew Sub-district, Mueang District, Chaiyaphum Province	
สุนทร ปัญญาพงษ์ / อัญชลี ชัยศรี / ทศไวยวรรณ ดวงมาลา / วิมลศิลป์ ประจักษ์ภูมิ	
Soonthorn Panyapong / Anchalee Chaisri / Thassanaiyawan Doungmala / Wimonsin Prungchaiyaphum	

วารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (มกราคม – มิถุนายน 2566)

Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University

Vol. 7 No. 2 (July – December 2023)

การศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานศึกษาในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์จากแปลภาษาไทย
เป็นภาษาจีน

230-250

A Study of Thai-Chinese Translation Strategies for Educational Institutions
Names in Phetchabun Province

ตรีศุล เกษร / ศุภกร ทาพิมพ์ / สุรพิชญ์ วงศ์น้อย

Threesoon Kesorn / Suphakorn Tapim / Surapit Wongnoi

อุโบสถไม้และการก่อร่างของชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก

The Wooden Ordination Halls and the Emergence of Communities Along the Gulf of Thailand's Upper West Coast

พนิดช ตั้งวิชิตฤกษ์^{1*}

Panich Tangwichtirerk

¹ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

Department of Art History, Faculty of Archaeology, Silpakorn University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 16 สิงหาคม 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 1 กันยายน 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 5 กันยายน 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างช่วงเวลาการเกิดขึ้นของอุโบสถไม้ที่นิยมสร้างขึ้นในชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตกในพุทธศตวรรษที่ 24-25 กับพัฒนาการของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีน แม่น้ำกลอง และเพชรบุรี โดยพบว่าการสร้างอุโบสถไม้ในท้องถิ่นเหล่านี้ นอกจากจะเป็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นที่ราบน้ำท่วมถึงแล้ว ยังเกี่ยวข้องับพัฒนาการของชุมชนในพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาด้วย กล่าวคือในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดการสร้างวัดที่มีอุโบสถไม้ขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนต่าง ๆ ทั้งในกรณีของชุมชนเดิมที่มีการขยายตัวออกไปยังพื้นที่ใกล้เคียง และการก่อตัวของหมู่บ้านใหม่ ๆ ซึ่งการสร้างชุมชนและวัดเหล่านี้ยังสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การขุดคลองสายต่าง ๆ จากกรุงเทพฯ มายังพื้นที่แถบนี้ และการขยายพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรม ที่สืบเนื่องมาจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง รวมถึงการพัฒนาเส้นทาง

คมนาคม เช่น การตัดทางรถไฟไปยังภูมิภาคตะวันตกและภาคใต้ ทั้งนี้ ลักษณะและวิธีการสร้างอุโบสถไม้ ได้แก่ การนำศิลปวัตถุเก่าที่มีอยู่ในท้องถิ่นกลับมาใช้ใหม่ และการนำศิลปวัตถุจากกรุงเทพฯ อย่างพระพุทธรูปโลหะขนาดเล็กและใบเสมาหินแกรนิตขนาดเล็กมาใช้ ยังสอดคล้องกับลักษณะของอุโบสถไม้ที่เป็นสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นสร้างขึ้นอย่างเรียบง่าย ไม่ประดับตกแต่ง และเหมาะสมกับชุมชนขนาดเล็ก ดังนั้นอุโบสถไม้จึงเป็นภาพแทนของการพัฒนาเชิงพื้นที่และการก่อร่างของชุมชนในพื้นที่รอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตกในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมา

คำสำคัญ : อุโบสถไม้, อ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก, สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

Abstract

This article is the result of a study of the relationship between the period of the emergence of wooden ordination halls that is very popular in communities around the western Gulf of Thailand in the 24th-25th century, and the development of communities in the Tha Chin basin, Mae Klong basin, and Phetchaburi basin. The result indicated that the construction of these local wooden ordination halls is the solution to the floodplain environment problems and is related to the development of communities in the area on the west side of the Chao Phraya River. In other words, many temples with wooden ordination halls were built to be the center of various communities, both in the existing communities that have expanded into neighboring areas and the formation of new villages in the wasteland. The establishment of these communities and temples also related to the economic and social development of the area during the Rattanakosin period, such as canalizing canals from Bangkok to

this area, the agricultural expansion due to the Bowring Treaty in the reign of King Rama III, and the development of railway routes to the western and southern. The result also showed the appearance and methods of building different wooden ordination halls in each area as seen in the re-use of local artifacts, and the moved artifacts from Bangkok, such as the miniature metal Buddha image and small granite boundary markers or Sema, in line with the characteristics of the local architectural wood ordination halls that were built simply, not decorated, and are suitable for small communities. The wooden ordination hall represents the spatial development and community formation in the area around the western upper Gulf of Thailand since the late 24th century.

Keywords: The Wooden Ordination Halls, The Upper Western Gulf of Thailand, Vernacular Architecture

บทนำ

อุโบสถไม้ในชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก เป็นงานสถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่น ซึ่งเป็นประเภทหนึ่งของรูปแบบสถาปัตยกรรมไทย เป็นงานในท้องถิ่นที่มีความแตกต่างไปจากงานสถาปัตยกรรมแบบไทยประเพณีจากส่วนกลาง เนื่องจากออกแบบและสร้างตามความจำเป็นและความเข้าใจของคนในพื้นที่ กล่าวคืออุโบสถไม้เป็นสถาปัตยกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงวัสดุจากเครื่องก่อเป็นไม้ ซึ่งตัวแปรสำคัญคือสภาพแวดล้อมและธรรมชาติในพื้นที่อยู่อาศัย ที่ส่งผลให้มนุษย์ต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ และนำไปสู่การก่อร่างเป็นรูปแบบทางวัฒนธรรมหรือสถาปัตยกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ และตัวแปรอีกประการหนึ่งคือบริบท

ทางสังคมในขณะนั้น ซึ่งมีผลไม่น้อยต่อการเกิดขึ้นของทั้งรูปแบบและงานประดับตกแต่งอุโบสถไม้ดังกล่าว

ผลจากการศึกษาวิเคราะห์ช่วงเวลาการสร้างวัด รูปแบบทางสถาปัตยกรรม และงานศิลปกรรม ตลอดจนศิลปวัตถุที่พบในอุโบสถไม้ พบว่าส่วนใหญ่กำหนดอายุทั้งการสร้างใหม่และการซ่อมแซมเพิ่มเติมได้ในช่วงครึ่งหลังของพุทธศตวรรษที่ 24-25 สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในเชิงระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยในภูมิภาคตะวันตกในระยะเวลาเดียวกัน ถึงแม้การสร้างอุโบสถด้วยไม้จะเป็นการปรับตัวของคนในท้องถิ่นที่พบการสร้างมาแล้วตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายเป็นอย่างน้อย และเรื่อยมาจนถึงในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาในเชิงปริมาณของอุโบสถไม้พบว่าในช่วงปลายของพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมา จำนวนของวัดและอุโบสถไม้ที่สร้างขึ้นในเวลานั้นเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ที่ผ่านมา ชุตินา มีแสง (2554) เคยศึกษาเรื่องอุโบสถไม้ในเมืองสมุทรสาคร พบว่าการที่เมืองตั้งอยู่บริเวณปากน้ำท่าจีน ทำให้เป็นพื้นที่สำคัญที่เชื่อมระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับภูมิภาคตะวันตกเข้าด้วยกัน จึงเกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่าง ๆ ในบริเวณนี้ และรวมถึงวัสดุที่ใช้ในการสร้างอุโบสถไม้ที่พบในเมืองสมุทรสาครด้วย อีกทั้งอุโบสถไม้ของเมืองสมุทรสาครยังน่าจะมีความสัมพันธ์กับอุโบสถไม้ในพื้นที่ข้างเคียง ซึ่งคงได้รับจากเส้นทางน้ำที่เชื่อมถึงกัน

อย่างไรก็ดี ยังไม่เคยมีการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอุโบสถไม้กับชุมชนที่ตั้งอยู่รอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตกมาก่อน บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อนำเสนอความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงในเชิงกายภาพของชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก ที่สัมพันธ์กับลักษณะการสร้างของศาสนสถานพื้นถิ่นในชุมชนดังกล่าว โดยนำมาประกอบกับผลจากการศึกษาวิเคราะห์อายุสมัยของอุโบสถไม้ ตั้งแต่ในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา

ห้องถิ่นรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตกภายหลังสนธิสัญญาเบาว์ริง

ลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ ของพื้นที่รอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก ปรากฏหลักฐานการตั้งชุมชนมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ในสมัยอยุธยาตอนต้นมีเมืองสำคัญที่ตั้งอยู่ใกล้กับปากแม่น้ำสายใหญ่ทั้งสาม ได้แก่ เมืองท่าจีนหรือเมืองสาครบุรี บริเวณแม่น้ำท่าจีน เมืองแม่กลองหรือเมืองสมุทรสงคราม บริเวณแม่น้ำแม่กลอง และเมืองเพชรบุรี บริเวณแม่น้ำเพชรบุรี เมืองต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหัวเมืองปากใต้ (ประภัสสร ชูวิเชียร, 2561: 3) ซึ่งหมายถึงเมืองต่าง ๆ ทางตอนใต้และตะวันตกของกรุงศรีอยุธยา มีอาณาบริเวณตอนเหนือสุดบริเวณเมืองนนทบุรี ทางตะวันตกถึงลุ่มแม่น้ำแม่กลองในจังหวัดราชบุรี และทางใต้บริเวณเมืองเพชรบุรี ประกอบไปด้วย 8 เมือง ได้แก่ เมืองนนทบุรี เมืองธนบุรี เมืองนครชัยศรี เมืองสาครบุรี เมืองสมุทรสงคราม เมืองเพชรบุรี เมืองราชบุรี และเมืองสมุทรปราการ หัวเมืองเหล่านี้มีความสำคัญทั้งต่อระบบเศรษฐกิจและการเมืองในช่วงนั้น อย่างไรก็ตาม แม้กรุงศรีอยุธยาจะล่มสลายลงไป แต่หัวเมืองต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อีกมีพัฒนาการต่อมาจนถึงราชธานีใหม่อย่างกรุงรัตนโกสินทร์ และสืบเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมและเศรษฐกิจครั้งสำคัญในสมัยรัตนโกสินทร์ อาจกำหนดจุดหมายได้ภายหลังจากการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง เมื่อ พ.ศ. 2398 ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงกายภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำทางตะวันตกอย่างมาก กล่าวคือจากสนธิสัญญาดังกล่าวทำให้ประเทศเปลี่ยนนโยบายเศรษฐกิจจากผลิตใช้ภายในประเทศเป็นการผลิตเพื่อส่งออก จึงมีการขุดคลองภาษีเจริญจากคลองบางกอกใหญ่ ใกล้ปากคลองด่าน ตรงลงมาทางตะวันตกออกยังแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร และการขุดคลองดำเนินสะดวก ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับคลองภาษีเจริญ ตรงมาออกยังแม่น้ำแม่กลองบริเวณบางนกแขวก จังหวัดสมุทรสงคราม นอกจากนี้ ยังรวมถึงการขุดคลองสายย่อย ๆ เช่น คลองประชาชมชื่น (คลองประชาชื่น คลองบางลี่) จากแม่น้ำแม่กลองลงไปเชื่อมกับลุ่มน้ำเพชรบุรีที่แถบบ้านยี่สาร และการขุดคลองลัดยี่สารที่ทำให้การเดินทางออกสู่ทะเลของชาวบ้านยี่สารเป็นไป得更สะดวกขึ้น จากเดิมที่ต้องล่องไปตามคลองยี่สารเก่าเพื่อไป

ออกทะเลที่คลองช่อง ซึ่งการขุดคลองเหล่านี้ไม่เพียงแต่ประโยชน์ในเชิงการคมนาคมเท่านั้น แต่ใช้เพื่อขนส่งผลิตผลต่าง ๆ จากภาคตะวันตกเข้ามาสู่เมืองหลวงได้สะดวกมากขึ้น แต่เดิมผลผลิตจากหัวเมืองแถบนี้โดดเด่นในเรื่องการประมงทั้งที่ทำจันแม่กลอง และบ้านแหลม พืชสวนจากสวนผลไม้ในแถบบางช้าง-อัมพวา และน้ำตาลโตนดจากเพชรบุรี รวมถึงเกลือที่มีการผลิตตามชายฝั่งทะเลตั้งแต่เมืองสมุทรสาครจนถึงเพชรบุรี เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจึงนำไปสู่การขยายตัวของชุมชนเพื่อบุกเบิกพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรมมากขึ้น เช่น บริเวณท้องที่บ้านแพ้วและกระทุ่มแบนเพื่อทำเกษตรกรรมในกลุ่มน้ำท่าจีน การบุกเบิกพื้นที่กร้างย่านบางหญ้าแพรก ฝั่งตรงข้ามกับเมืองสมุทรสาคร ทางใต้ของคลองสุนัขหอน ซึ่งแต่เดิมเป็นป่าชายเลนใกล้กับชายฝั่งทะเลเพื่อปรับพื้นที่ใช้ทำนาเกลือและทำให้เกิดการขยายชุมชนขึ้นบริเวณนี้ (สิริวรรณ สิริวนิชย์, 2561: 42-43)

เช่นเดียวกับในย่านบ้านแหลม-บางตะบูน ที่ในอดีตมีการตั้งชุมชนในแถบนี้มีอยู่เบาบาง โดยหนาแน่นเฉพาะบริเวณปากแม่น้ำที่ใกล้กับทะเลเท่านั้น เนื่องจากใกล้พื้นที่สำหรับประกอบอาชีพประมง ดังจะเห็นได้จากวรรณกรรมในระยนั้นอย่างนิราศเมืองเพชร ของสุนทรภู่ บรรยายสภาพพื้นที่ในคราวที่ผ่านคู้งตำหนัก บริเวณสามแพรกที่แม่น้ำเพชรบุรีมาสบกับคลองไหลหล้า ถัดลึกเข้ามาจากปากแม่น้ำ และบางหอก็มีสภาพเป็นป่าเช่นกัน กระทั่งเนื้อความในนิราศยี่สาร ของ ก.ศ.ร. กุหลาบ เมื่อ พ.ศ. 2422 จึงเป็นหลักฐานว่ามีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนย่านนี้ที่ตั้งอยู่สองฟากฝั่งของลำคลองในย่านนี้มากขึ้นแล้ว

การโยกย้ายถิ่นฐานของผู้คนมาตั้งเป็นหมู่บ้านมีอยู่ตามลำคลองที่ขุดใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตัวอย่างเช่น คลองดำเนินสะดวก ที่แต่เดิมเป็นป่าจากไม่ค่อยมีผู้อยู่อาศัยภายหลังเกิดการขุดคลองย่อยเชื่อมต่อกันก็ส่งผลให้เกิดการบุกเบิกพื้นที่ทำสวนและตั้งเป็นชุมชนชาวสวน รวมถึงประชาชนจากเมืองราชบุรีก็ย้ายลงมาตั้งบ้านเรือนอยู่ตามริมคลองดำเนินสะดวกด้วย (นฤพนธ์ ตัววิเศษ, 2561: 50-56) ส่วนคลองลัดยี่สารมีการย้ายถิ่นฐานของผู้คนจากบ้านยี่สารไปอาศัยอยู่บริเวณปากน้ำบางตะบูน (ปากแม่น้ำ

เพชรบุรี) (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2555: 185) ขณะเดียวกัน บทบาทของเมืองเพชรบุรีที่กลายเป็นเมืองพักตากอากาศของเจ้านายจากกรุงเทพฯ ทำให้มีการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ในเมืองเพชรบุรี ซึ่งย่อมส่งผลต่อความคึกคักของย่านบ้านแหลม-บางตะบูนตามไปด้วย เนื่องจากยังคงสถานะเส้นทางสัญจรจากกรุงเทพฯ เข้าสู่เมืองเพชรบุรี

ประกอบกับการโยกย้ายถิ่นฐานของกลุ่มคนจีนโพ้นทะเลที่อพยพมาตั้งบ้านเรือนอยู่ในภูมิภาคตะวันตกมากขึ้น ด้วยการเข้ามาบุกเบิกตามพื้นที่รกร้างใกล้ปากแม่น้ำและลำคลองที่ออกสู่ทะเล แล้วจึงถือเอาอาชีพประมง นากุ้ง และนาเกลือเป็นหลัก ดังบันทึกของ คาร์ล บ็อค (Carl Bock) นักธรรมชาติวิทยาชาวเดนมาร์กที่ได้เข้ามาสำรวจดินแดนประเทศสยาม เมื่อ พ.ศ. 2425-2426 และเดินทางยังฝั่งทะเลตะวันตก และกล่าวถึงสภาพของบ้านแหลมไว้ว่า “เป็นตำบลเล็ก ๆ ที่มีชาวจีนเลี้ยงเบ็ดและชาวประมงไทยตั้งบ้านเรือนอยู่กันส่วนมากได้เรียบบ่อย” (คาร์ล บ็อค, 2562: 87) ขณะเดียวกัน มีงานวิจัยของชาวตะวันตกที่กล่าวถึงชาวจีนรอบกรุงเทพฯ ในช่วง พ.ศ. 2423-2453 ว่าเป็นเจ้าของสวนผัก หมาก-พลู และเล้าหมู (นฤพนธ์ ดั้ววิเศษ, 2561: 238) สะท้อนถึงการตั้งถิ่นฐานและบทบาทของชาวจีนในไทยในระยะนั้นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีการตั้งหมู่บ้านของชาติพันธุ์อื่น เช่น ชาวมอญ ที่เข้ามาอาศัยตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เช่น บริเวณรอบบ่อมิเชียรโชฎก ริมแม่น้ำท่าจีน

นอกจากการพัฒนาเส้นทางน้ำเชื่อมโยงระหว่างแม่น้ำเข้าด้วยกันแล้ว ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 เส้นทางบกก็เริ่มเกิดโครงการก่อสร้างทางรถไฟขึ้น ได้แก่ สายแม่กลอง โดยมีต้นทางจากสถานีปากคลองสานถึงสถานีมหาชัย และอีกช่วงอยู่ทางฝั่งท่าฉลอม คือสถานีบ้านแหลมถึงสถานีแม่กลอง และสายใต้ โดยผ่านเมืองเพชรบุรี ซึ่งรถไฟสายต่าง ๆ นี้ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสภาพชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตกด้วยเช่นกัน กล่าวคือในกรณีของเมืองสมุทรสาครและสมุทรสงครามทางรถไฟมุ่งตรงไปยังใจกลางเมือง นำมาซึ่งการพัฒนาในเชิงพื้นที่รอบ ๆ ทางรถไฟด้วย ขณะที่ทางรถไฟ

สายได้มุ่งตรงไปยังเพชรบุรีโดยไม่ผ่านแถบย่านชายฝั่งทะเล ทำให้เส้นทางน้ำลาคลองแถบนี้ใช้เพียงแค่คนในพื้นที่เพื่อติดต่อกับชุมชนใกล้เคียงเท่านั้น

อีกปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจคือการจัดตั้งเขตสุขาภิบาลที่ท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร ต้นแบบของการปกครองท้องถิ่นของประเทศ นำมาซึ่งความเจริญหลายด้านของเมืองสมุทรสาครและทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น (ประภัสสร อินธิเสน, 2523: 11) จึงอาจกล่าวได้ว่าช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 นี้เอง ถือเป็นระยะที่เมืองสมุทรสาครมีการพัฒนาในทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีการอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น และเกิดการขยายตัวของชุมชนออกไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในลุ่มแม่น้ำท่าจีนตอนล่างเป็นจำนวนมาก เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น การเกษตร การประมง และนาเกลือ (นฤพนธ์ ตัววิเศษ, บรรณาธิการ, 2561: 334)

เห็นได้ว่าในช่วงท้ายของพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมา เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่รอบอ่าวไทยตอนบนตะวันตกเป็นอย่างมาก ทั้งในเชิงกายภาพที่มีการขุดคลองเชื่อมต่อกันเป็นโครงข่ายครอบคลุมทั่วภูมิภาค และการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนใหม่ตามลาคลองขุดใหม่และพื้นที่รกร้าง ซึ่งผู้เขียนมองว่าด้วยเหตุนี้ย่อมนำไปสู่การสร้างวัดและอุโบสถเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางของชุมชนเหล่านี้ด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างอุโบสถไม้กับชุมชนในช่วงพุทธศตวรรษที่ 24-25

อุโบสถไม้ในพื้นที่รอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตก มีหลักฐานว่าสร้างขึ้นในพื้นที่นี้มาก่อนแล้วอย่างน้อยในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ (เจ้าพระยาทิพากรวงศ์-มหาโกษาธิบดี (ขำ บุนนาค), 2482: 232) แต่จากการศึกษาในเชิงรูปแบบและงานศิลปกรรมที่ประดับตกแต่ง สามารถย้อนเวลาการซ่อมสร้างอุโบสถไม้ได้เพียงครึ่งหลังของพุทธศตวรรษที่ 24 เท่านั้น และส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 25 โดยภาพรวมมีลักษณะเป็นอาคารไม้เครื่องสับ เหมือนกับเรือนไทยภาคกลาง ส่วนฐานทำเป็นได้ฉนวนโค้ง ซึ่งเกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มักมีน้ำท่วมตามวงรอบน้ำขึ้น-ลง ส่วนเรือนใต้เป็นฝาไม้หลายรูปแบบตามแต่การออกแบบของช่างและฐานะของชุมชน เช่น

ฝาปะกนและฝาเกลี้ยง ส่วนหลังคามีทั้งที่ไม่ลดชั้นใช้โครงสร้างจันทันแบบบ้านเรือนไทย และทำหลังคาลดชั้นเพื่อให้เหมือนกับอุโบสถแบบไทยประเพณี โดยมีรูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่ง ซึ่งพบอยู่ทั่วไปเป็นจำนวนมาก คือการสร้างอุโบสถไม้ที่มีหลังคาพาไลปีกนกล้อมรอบ ซึ่งองค์ประกอบนี้คงได้แรงบันดาลใจด้านรูปแบบมาจากอาคารเครื่องก่อแบบพระราชนิยมในรัชกาลที่ 3 โดยผ่านการลดรูปจนออกมาเป็นงานพื้นถิ่นแบบเรียบง่าย (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 อุโบสถไม้วัดศิริมงคล จังหวัดสมุทรสาคร
(ที่มา : ผู้เขียน, 2565)

งานประดับตกแต่งของอุโบสถไม้นิยมตกแต่งที่ส่วนเครื่องบนหลังคา เนื่องจากสามารถออกแบบให้มีการซ้อนชั้นหลังคา การประดับหน้าบัน และเครื่องลายอง อันเป็นการแสดงฐานานุศักดิ์ของอาคารอุโบสถได้ ซึ่งการประดับลวดลายหน้าบันต่าง ๆ ของอุโบสถไม้ก็แสดงถึงอิทธิพลของงานที่เทียบได้กับศิลปะของช่างในกรุงเทพฯ อยู่ไม่น้อย เช่น ลวดลายพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณเทียบได้กับหน้าบันวิหารหลวงวัดสุทัศนเทพวราราม ลวดลายพุดตาน-ใบเทศแบบงานช่างหลวงสมัยรัตนโกสินทร์ และลวดลายภาพเล่าเรื่องพุทธประวัติ (ภาพที่ 2) ที่เป็นกระแสในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา (ชุตินา มีแสง, 2554: 73) รวมถึงการประดับเครื่องลายองแบบนกเง่าซึ่งนำรูปแบบมาจากอาคารเครื่องก่อ

สมัยรัชกาลที่ 3 เป็นต้นมา (ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2551: 92) ซึ่งทั้งหมดพบมากในอุโบสถไม้
ลุ่มน้ำท่าจีนด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 2 อุโบสถวัดสี่แยกราษฎร์บำรุง จังหวัดสมุทรสงคราม หน้าบันทำเป็นเรื่องพุทธประวัติ
(ที่มา : ผู้เขียน, 2565)

การแผ่ขยายอิทธิพลของงานศิลปกรรมจากเมืองหลวงลงผ่านทางโครงข่าย
เส้นทางน้ำที่เพิ่งขุดขึ้น ซึ่งทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเมืองหลวงกับท้องถิ่นมีความสะดวก
มากขึ้นตามไปด้วย เห็นได้จากอิทธิพลด้านศิลปกรรมที่ส่งมายังพื้นที่ใกล้เคียงอย่าง
ลุ่มน้ำท่าจีนเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันระหว่างท้องถิ่นเองก็มีการติดต่อกันและกัน
ผ่านลำคลองที่ขุดขึ้นด้วย ซึ่งเป็นอีกเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเทคนิคและรูปแบบ
การสร้างอุโบสถไม้ขึ้นในภูมิภาคนี้ ดังจะเห็นได้จากการกระจายตัวของอุโบสถไม้ที่มีทั้ง
รูปแบบคล้ายกัน เช่น การสร้างอุโบสถไม้แบบมีจันทับหรือหลังคาลาดด้านหน้า que เชื่อว่า
เป็นรูปแบบของกลุ่มช่างเพชรบุรี (ภาพที่ 3) เพราะพบการกระจายตัวของอุโบสถไม้
รูปแบบนี้ในแถบบ้านแหลม-บางตะบูนเป็นจำนวนมาก ก็พบการแพร่มายังแถบลุ่มน้ำ
แม่กลองบ้าง บริเวณวัดที่อยู่ชายขอบของเมืองสมุทรสงครามกับเพชรบุรี เช่น วัดสี่แยก
ราษฎร์บำรุง

ภาพที่ 3 อุโบสถไม้แบบมีจันทับ ที่วัดแรก จังหวัดเพชรบุรี
(ที่มา : ผู้เขียน, 2565)

นอกเหนือจากในเชิงงานสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่พบในอุโบสถไม้แล้ว ยังมีประเด็นเรื่องศิลปวัตถุที่พบในอุโบสถไม้ ซึ่งนำไปสู่ข้อสันนิษฐานถึงลักษณะการสร้างอุโบสถไม้ที่เชื่อมโยงกับการเกิดขึ้นของชุมชนนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน กล่าวคืออุโบสถไม้หลายหลังมีการนำศิลปวัตถุเก่าที่มีอยู่ในท้องถิ่นกลับมาใช้ใหม่ในอุโบสถไม้ที่เพิ่งสร้างขึ้น เช่น หลวงพ่อปู่ พระพุทธรูปประธานในอุโบสถวัดโกรกกราก (ภาพที่ 4) เป็นพระพุทธรูปหินทราย สมัยอยุธยาตอนต้น แบบอุ้มทอง ตามประวัติกล่าวอย่างชัดเจนว่าอัญเชิญมาจากวัดช่องสะแก (ร้าง) ริมแม่น้ำท่าจีน (ประภัสสร ชูวิเชียร, 2561: 74) ขณะที่อุโบสถไม้น่าจะเป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีนบ้านโกรกกราก ที่ปรากฏเป็นตลาดขนาดใหญ่และหมู่บ้านชาวจีนในสมัยรัชกาลที่ 5 (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2555: 202) ส่วนอุโบสถวัดบางหญ้าแพรก พระประธานด้านในก็เป็นพระพุทธรูปหินทรายเช่นกัน ซึ่งก็คงนำมาจากในพื้นที่ เพราะบริเวณบ้านบางหญ้าแพรกนั้นก็เป็นที่ถูกบุกเบิกใหม่ในภายหลัง ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น หรือกรณีของอุโบสถวัดศิริมงคล ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองลัดบางปลา (แม่น้ำท่าจีน) ก็เป็นอุโบสถไม้ที่นำเอาใบเสมาหินทรายแดง (ภาพที่ 5) ที่นิยม

ในสมัยอยุธยาตอนปลาย-ต้นรัตนโกสินทร์กลับมาใช้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากประวัติวัดชี้ให้เห็นว่าวัดเพิ่งสร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 25

เหล่านี้จึงช่วยอธิบายลักษณะการเกิดขึ้นของชุมชนต่าง ๆ และการสร้างศาสนสถานประจำชุมชน โดยเฉพาะในกลุ่มน้ำท่าจีนที่มีการตั้งถิ่นฐานมาก่อนหน้านั้นแล้ว ดังที่พบหลักฐานเป็นโบราณวัตถุต่าง ๆ ซึ่งสันนิษฐานว่าการนำศิลปวัตถุเก่ามาใช้ใหม่ในอุโบสถไม้อาจเป็นความสะดวกในการสถาปนาวัดใหม่ขึ้นในชุมชนที่ไม่ได้มีทรัพยากรจำนวนมากก็ได้

ภาพที่ 4 หลวงพ่อปูในอุโบสถไม้วัดโกรกราก จังหวัดสมุทรสาคร
(ที่มา : ผู้เขียน, 2565)

ภาพที่ 5 ใบเสมาหินทรายแดง ปักรอบอุโบสถไม้วัดศิริมงคล จังหวัดสมุทรสาคร
(ที่มา : ผู้เขียน, 2565)

ขณะเดียวกันก็พบอุโบสถไม้อีกจำนวนไม่น้อยที่มีศิลปวัตถุช่วยบ่งบอกว่าอุโบสถไม้เหล่านี้สร้างขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 ได้แก่ ใบเสมาหินแกรนิตขนาดเล็กทำเป็นลายดอกไม้ตรงกลาง และใบเสมาที่มีตราธรรมจักรตรงกลาง คู่กับการพบพระพุทธรูปสมัยรัตนโกสินทร์แบบบ้านช่างหล่อ ฝีมือช่างย่านบางกอกน้อย และพระพุทธรูปอิทธิพลล้านนา-สุโขทัย (พระพุทธรูปบูชาแบบรัชกาล) เป็นประธานอยู่ร่วมด้วย ซึ่งวัตถุต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่ควรเป็นสิ่งที่นำมาตั้งแต่เริ่มสร้างอุโบสถไม้ เนื่องจากการสถาปนาอุโบสถจำเป็นต้องมีการผูกพัทธสีมาและมีการประดิษฐานพระพุทธรูปประธาน หรือในบางกรณีหากเป็นการนำมาประดิษฐานใหม่ในภายหลัง ก็ย่อมสะท้อนประวัติการซ่อมสร้างอุโบสถไม้หลังนั้น ๆ ได้อยู่ในช่วงเดียวกันอายุสมัยของวัดด้วยเช่นกัน

ตัวอย่างของอุโบสถไม้ที่พบศิลปวัตถุมีอายุสมัยเดียวกัน เช่น อุโบสถวัดบางพลีวัดโพธิ์แจ้ง จังหวัดสมุทรสาคร อุโบสถวัดบางจะเกร็ง วัดดองกรณ์ จังหวัดสมุทรสงคราม และอุโบสถวัดแรก จังหวัดเพชรบุรี ฯลฯ ซึ่งอายุของวัดและอุโบสถไม้เหล่านี้ก็สอดคล้องกับประวัติของชุมชนรอบวัดที่ขยายตัวขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันด้วย ถือเป็นลักษณะของ

การสถาปนาอุโบสถไม้อีกรูปแบบหนึ่ง ที่เกิดขึ้นเพื่อใช้สำหรับเป็นศูนย์กลางของชุมชนใหม่ ผ่านการใช้ศาสนวัตถุแวดล้อมที่มีอายุร่วมสมัย

ภาพที่ 6 พระพุทธรูปประธาน งานบ้านช่างหล่อ ในอุโบสถไม้วัดบางจะเกร็ง
จังหวัดสมุทรสงคราม (ที่มา : ผู้เขียน, 2565)

ภาพที่ 7 โบสถ์หินแกรนิต มีลายดอกไม้ตรงกลาง ปักروبอุโบสถไม้วัดบางจะเกร็ง
จังหวัดสมุทรสงคราม (ที่มา : ผู้เขียน, 2565)

สรุป

การเกิดขึ้นของอุโบสถไม้ในชุมชนรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตกสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นการขุดลำคลองสายเก่าและใหม่เพื่อเชื่อมระหว่างแม่น้ำสายหลักไปสู่แม่น้ำเจ้าพระยา สำหรับใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าทางการเกษตรเข้าสู่เมืองหลวง การบุกเบิกพื้นที่รกร้างเพื่อพัฒนาเป็นพื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรม รวมถึงการตัดทางรถไฟไปยังภูมิภาคตะวันตกและภาคใต้ ซึ่งล้วนแต่ส่งผลให้เกิดการขยายชุมชนและนำไปสู่การสร้างอุโบสถโดยใช้ไม้เป็นวัสดุ อันเหมาะสมแก่สภาพแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่ สร้างขึ้นอย่างเรียบง่ายแบบงานพื้นถิ่น อีกทั้งเพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชน

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 24 เป็นต้นมา ย่อมมีส่วนสำคัญต่อการสร้างอุโบสถไม้เพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนซึ่งมีทั้งชุมชนเดิมและชุมชนใหม่ปะปนกันไม่มากนักน้อย โดยในกรณีการขยายตัวของชุมชนเดิมนั้น การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจย่อมส่งผลให้มีกำลังคนและทรัพยากรมากขึ้น จึงสืบเนื่องการซ่อม ขยาย และสร้างอุโบสถด้วยไม้ดังที่เคยมีมาก่อนหน้าแล้ว

ขณะที่อุโบสถไม้ส่วนใหญ่ที่พบในการศึกษาสร้างขึ้นมากับวัดที่เพิ่งสร้างขึ้นใหม่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 และเมื่อตรวจสอบประวัติชุมชนก็สอดคล้องกับการสถาปนาวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่เพิ่งตั้งใหม่หรือชุมชนที่เพิ่มขยายออกมา ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่า การที่ชุมชนเหล่านี้มีทรัพยากรและกำลังคนอย่างจำกัดเนื่องจากเพิ่งขยายขยายมาบุกเบิกพื้นที่ใหม่ เหตุนี้ย่อมส่งผลต่อการก่อสร้างอุโบสถไม้ที่มีขนาดเล็กและเรียบง่ายเพียงพอต่อการใช้งานเพื่อสังฆกรรมในหมู่สงฆ์ อีกทั้งการที่มักนำศาสนวัตถุอื่น ๆ ที่พบในพื้นที่มาใช้ในอุโบสถที่เพิ่งสร้าง ส่วนหนึ่งคงเพื่อประหยัดทุนทรัพย์ด้วย

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลต่าง ๆ นี้ช่วยเติมเต็มภาพของประวัติศาสตร์การขยายตัวของชุมชนในท้องถิ่นรอบอ่าวไทยตอนบนฝั่งตะวันตกช่วงพุทธศตวรรษที่ 24-25 ในแง่ของการสร้างศาสนสถานประจำชุมชนในยุคแรกเริ่มของท้องถิ่นได้อย่างน่าสนใจ

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุนวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

- คาร์ล บ็อค. (2562). *ท้องถิ่นสยามยุคพระพุทธเจ้าหลวง*. ศรีปัญญา.
- เจ้าพระยาทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี (ขำ บุนนาค). (2482). *พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2*. กรมศิลปากร.
- ชุติมา มีแสง. (2554). *อุบาสถไม้ เมืองสมุทรสาคร: สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน* [การศึกษาค้นคว้าเฉพาะบุคคลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ และบรรณธิการ. (2561). *สารบุรีจากวิถีชาวบ้าน: การเปลี่ยนผ่านวิถีชีวิตท้องถิ่นในลุ่มน้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร*. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ประภัสสร อินธิเสน. (2523). *บทบาทของสุขาภิบาลที่มีต่อการปกครองตนเองในท้องถิ่นระหว่างปี พ.ศ. 2441-2476* [วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาควิชาประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประภัสสร ชูเขียว. (2561). *อยุธยาในย่านกรุงเทพฯ ศิลปกรรมที่สัมพันธ์กับแม่น้ำลำคลอง พิมพ์ครั้งที่ 2*. มติชน.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. (2551). *งานช่าง สมัยพระนั่งเกล้าฯ*. มติชน.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2555). *การเสด็จตรวจราชการหัวเมือง ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ*. สถาบันดำรงราชานุภาพ.

สิริวรรณ สิริวนิชย์. (2561). การศึกษาสำรวจสถานภาพทางความรู้ทางประวัติศาสตร์

ท้องถิ่น : ชุมชนบ้านท่าจีน สมุทรสาคร [รายงานการวิจัยสาขาวิชา

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คณะโบราณคดี]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2555). การเสด็จตรวจราชการ

หัวเมือง ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ.

สถาบันดำรงราชานุภาพ.

Author

Mr. Panich Tangwichitrek

Faculty of Archaeology, Silpakorn University

31 Na Phra Lan Road, Grand Palace Sub-district,

Phra Nakhon District, Bangkok 10200

Tel: 09-7265-3747 Email: mingpanich@gmail.com

แนวทางการเพิ่มมูลค่าและการสร้างรายได้วัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจารย์
อำเภอพนมซรีอ็อก จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา
Guideline of Value and Earning Potential on
Cultural Hand-Woven Cloth at Paoy Char village,
Phnom Srok, Banteay Meanchey, Cambodia

Khiev Sangvavann^{1*} / อัครเดช สุพรรณฝ่าย² / สุรีย์ฉาย สุคันธรัตน์³

Khiev Sangvavan / Akkharadet Supannafai / Sureechai Sukantararat

^{1, 2, 3}สาขาวิชาการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นและภูมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Research for Regional and Community Development Program, Faculty of Humanities
and Social Sciences, Surindra Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 31 มีนาคม 2566
ปรับปรุงแก้ไข: 28 เมษายน 2566
ตอบรับตีพิมพ์: 9 พฤษภาคม 2566

บทคัดย่อ

เรื่องแนวทางการเพิ่มมูลค่าและการสร้างรายได้วัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจารย์
อำเภอพนมซรีอ็อก จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
กระบวนการผลิตและการจำหน่ายของผ้าทอมือและแนวทางการสร้างรายได้จากวัฒนธรรม
ผ้าทอมือ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม
ผลการวิจัย พบว่า การผลิตปัจจัยสำคัญประกอบด้วยเส้นไหมและเส้นด้าย ออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ถูกกำหนดรูปแบบจากต้นสังกัดและการออกแบบเอง การจัดจำหน่ายจะจัดจำหน่าย

โดยบริษัทและกลุ่มจัดจำหน่ายเอง การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์
บริษัทส่งเสริมและกลุ่มดำเนินการส่งเสริมเอง และแนวทางการสร้างรายได้จากวัฒนธรรม
ผ้าทอมือชุมชนโปยชาร์ อำเภอนมสรวง จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา
ควรมุ่งเน้นทั้งกระบวนการของการผลิตและผลผลิต การจัดจำหน่ายและการส่งเสริม
การตลาดเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : การเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้, ผ้าทอมือ, โปยชาร์, กัมพูชา

Abstract

This study investigated the production, sales, and earnings potential of culturally hand-woven cloth in Paoy Char village, Phnom Srok, Banteay Meanchey, Cambodia. The research revealed that silk and cotton were the primary materials used in production, employing traditional techniques throughout the manufacturing process. The distribution and pricing strategies were categorized into two types: those established by agencies and those by local groups. Furthermore, the product design aspect was classified into three distinct types. Earnings potential demonstrated variation among different groups and was contingent upon various factors, including organizational affiliations and marketing endeavors. In sum, the study suggests that these groups should prioritize enhancements in production processes, product design, distribution networks, and marketing campaigns to amplify their potential for higher earnings.

Keywords: Value and Earning Potential, Hand-Woven Cloth, Paoy Char, Cambodia

บทนำ

กัมพูชามีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมตั้งแต่ศตวรรษที่ 13 โดยประชาชนริมแม่น้ำโขงและแม่น้ำบาสัก (เสก) ใหม่งามพูชาเป็นพันธุ์หม่อนไหมสีทองชั้นดี (International trade center, 2016: 19-20) รวมทั้งผ้าทอมือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชาวกัมพูชามาช้านาน จากจำหลักของอัสสุรา (อัสสุรา) บนปราสาทนครวัด ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ของสตรีที่ต้องเรียนรู้และฝึกฝน (สถาบันวิจัยหม่อนไหม, 2547: 1-11) สืบทอดการทอผ้าจากแม่และยายหรือบรรพบุรุษของตน ปัจจุบันก็ยังนิยมใช้ผ้าทอมือในการสวมใส่ โดยเฉพาะในเทศกาลงานบุญต่าง ๆ ผ้าทอมือเป็นสินค้าเศรษฐกิจและสร้างรายได้ ในปี 2018 กัมพูชาได้รับการบันทึกในกินเนสบุ๊กด้วยสถิติทำผ้าพันคอ “กรอมา” “ญี” ผ้าขาม้าที่ยาวที่สุดในโลก (The Bangkok Inside Editorial Team ในพ.ศ.2555 กัมพูชามีรายได้ประมาณ 25 ล้านดอลลาร์จากการส่งออกผลิตภัณฑ์ไหมและมีช่างทอผ้าประมาณ 18,000 - 20,000 คนทั่วประเทศแต่ปัจจุบันลดลงเหลือ 5,000 คน การทอผ้าและผลิตเส้นไหมแต่เดิมนั้นพบในจังหวัด ได้แก่ บันทายมีชัย อุดมรัช และเสียมเรียบ ส่วนการทอและการผลิตพบเพิ่มอีกใน ตาแก้ว กำปงจาม กันดาล กำปงธม ไพรเวง สตึงเตรงและพนมเปญ (International trade center, 2016: 61-112) และในพ.ศ. 2556 มีรายได้ 32 ล้านดอลลาร์จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไหมไปยังสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ ญี่ปุ่น เยอรมัน ฮองกง อิตาลี กลุ่มตะวันออกกลาง ออสเตรเลียและแคนาดา ซึ่งกลุ่มประเทศเหล่านี้เป็นตลาดที่สำคัญด้านผลิตภัณฑ์ไหมของกัมพูชา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 มีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในจังหวัด กัมปอด ตาแก้ว กัมปงสะปือ กำรฐี เพื่อทอผ้าสำหรับใช้ในครัวเรือนและซื้อขายกันเองหลัง พ.ศ. 2473 การผลิตไหมลดลงและเกือบจะหมดไปจนมาถึงยุคเขมรแดง ได้จัดการปลูกหม่อนเพื่อทำนาปลูกข้าว โดยบังคับให้เอาที่ดินปลูกหม่อนมาทำนาอย่างเดียว ก่อนยุคเขมรแดงกัมพูชาได้ผลิตไหมได้ปีละประมาณ 50 ตัน แต่หลังจากสมัยเขมรแดงผลิตได้เพียง 0.8 ตัน หลังสมัยเขมรแดงแพก็ยังมีเหลือพื้นที่ปลูกหม่อนเพียง 15 เฮกตาร์ มีหลงเหลือในอำเภอพนมซร็อก จังหวัดบันทายมีชัย จากรูปปั้นสัญลักษณ์ผู้หญิงนั่งสาวไหมบริเวณทางเข้าอำเภอ

อันแสดงให้เห็นว่าชุมชนมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การทอผ้าตราจันเท่าทุกวันนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เลือกเป็นพื้นที่ศึกษาชุมชนโปยจาร์ อำเภอพนมศรีрок จนมีการจัดตั้งสมาคม สิ่งทอสตรีเสียมเรียบ Institute for Khmer Traditional Textiles (IKTT) ที่ตำบลโปยจาร์ เพื่อให้ช่างทอผ้ามีรายได้แบบเศรษฐกิจครัวเรือน โดยกลุ่มธุรกิจ Khmer Golden silk พัฒนาฝีมือช่างทอ โดยมีสมาชิก 20 คน นอกจากนั้นยังพบว่ามีการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม สาวไหม ทอผ้าไหมบ้าง หลายครอบครัวเป็นธุรกิจครัวเรือนของชุมชนโปยจาร์ โดยทอผ้า เป็นงานอดิเรกหลังจากการทำนา (International trade center, 2016: 23-35)

การเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ทำให้การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในชุมชนโปยจาร์ ลดลงและเลิกปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สภาวะแวดล้อมการเกษตรที่ใช้เทคโนโลยี เครื่องจักรกล ใช้ปุ๋ยเคมี และยาเคมีปราบศัตรูพืช ส่งผลต่อระบบนิเวศ ชุมชนนิยมซื้อ สินค้าสำเร็จรูปนำเข้าจากต่างประเทศในราคาสูงเนื่องจากภาวะการแข่งขันการตลาด ราคา และคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมส่วนใหญ่ชาวบ้านไปขายแรงงานต่างประเทศ เนื่องจากความสะดวกในการเดินทางคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร วัฒนธรรมผ้าทอมือ เป็นมรดกและเอกลักษณ์ภูมิปัญญาของชุมชนโปยจาร์ที่กำลังจะหมดสูญหายไปจาก วิถีชีวิตชุมชนแบบดั้งเดิมเนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาจากผลกระทบดังกล่าว ผนวกกับทั้งต้องการอนุรักษ์ มรดกวัฒนธรรมผ้าทอมือให้อยู่กับชุมชนต่อไป จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการผลิตและ การจัดจำหน่ายผ้าทอมือรวมทั้งการหาแนวทางการเพิ่มรายได้ผ้าทอมือของชุมชนโปยจาร์ อำเภอพนมศรีрок จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตและการจำหน่ายของผ้าทอมือ ชุมชนโปยจาร์ อำเภอพนมศรีрок จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างรายได้จากวัฒนธรรมผ้าทอมือ ชุมชนโปยจาร์ อำเภอพนมศรีрок จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา

วิธีการดำเนินวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สำรวจบริบทชุมชนนโยบาย อำเภอพนมขร็อก จังหวัดบันทายมีชัย ราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อแนะนำตัวและทำความรู้จักแก่หัวหน้าสมาคมและผู้ผลิตและจำหน่ายในชุมชนพื้นที่กรณีศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมและการตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ตามกรอบของการศึกษา ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมาย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลพร้อมกับสอบคุณภาพของข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า โดยอาศัยมิติของเวลา สถานที่และบุคคล (สุภางค์ จันทวานิช, 2550: 128-131) โดยได้ถ่ายภาพและขออนุญาตอัดเสียงระหว่างสัมภาษณ์เพื่อความสะดวกรวดเร็ว

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) วิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นการวิจัยต่าง ๆ อันเป็นการบรรยายประกอบเหตุผล โดยใช้ภาพและและคำสำคัญจากการสัมภาษณ์ ประกอบเพื่อทำการสรุปการศึกษา

ผลการวิจัย

พบว่าทั้งกระบวนการผลิตและการจัดจำหน่ายผ้าทอมือแบ่งลักษณะการดำเนินการเป็น 4 ลักษณะคือ 1. กลุ่มผู้ผลิตจากวัฒนธรรมผ้าทอมือที่เป็นตัวแทนบริษัท Slanh House 2. กลุ่มผู้ผลิตจากวัฒนธรรมผ้าทอมือที่เป็นตัวแทนบริษัทดารา 3. กลุ่มผู้ผลิตจากวัฒนธรรมผ้าทอมือที่เป็นผู้สูงอายุในชุมชน 4. กลุ่มผู้ผลิตจากวัฒนธรรมผ้าทอมือที่เป็นผู้ก่อตั้งธุรกิจ Khmer Golden Silk ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านกระบวนการผลิตและการจำหน่ายผ้าทอมือ

1.1. ด้านกระบวนการผลิต

1.1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (วัตถุดิบและอุปกรณ์การผลิต)

โดยทั้งนี้มีปัจจัยนำเข้าวัตถุดิบและอุปกรณ์การผลิตดังสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาสรุปได้ว่าด้านปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยด้านการผลิต (วัตถุดิบ) ของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจาร์ อำเภอพนมชรีрок จังหวัดบันทายมีชัย มี 2 แบบ ได้แก่ วัตถุดิบจากด้ายและจากไหม ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีผลิตภัณฑ์ที่มุ่งเน้นการผลิต ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน สรุปข้อค้นพบได้ 2 ลักษณะดังนี้ 1) ด้านวัตถุดิบการผลิต มีปัจจัยนำเข้าโดยเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต แบ่งออก ได้แก่ เส้นไหม ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากไหมมัดหมี่ และเส้นด้ายก็เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ได้จากด้าย เนื่องจากชุมชนมีกระบวนการผลิตทั้งสองลักษณะ เพื่อตอบโจทยตามความต้องการของตลาด 2) ด้านอุปกรณ์การผลิตยังใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือแบบดั้งเดิม เช่น กี่ทอผ้า อุปกรณ์เสริมต่าง ๆ ก็ยังใช้แบบโบราณหรือแบบดั้งเดิม แต่ก็มีอุปกรณ์บางส่วนที่ปรับปรุงเป็นเหล็กหรือพลาสติก เพื่อความคงทนในการใช้งาน โดยกลุ่มหัตถกรรมทั้ง 3 จะเน้นผลิตภัณฑ์จากด้ายเป็นหลัก ดังนั้นวัตถุดิบที่ใช้จะเป็นวัตถุดิบจากเส้นด้าย ที่หลากหลายสี เช่น ขาว สีนํ้าตาล สีเทา ซึ่งด้ายจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามประเภทของผลิตภัณฑ์ โดยสถานที่ในการผลิต มีลักษณะเป็นโรงเรือนที่ต่อเติมจากบ้านเรือนมีทั้งโรงเรือนและกึ่งทอผ้า กลุ่มหัตถกรรมทอผ้าที่เน้นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากไหม การดำเนินงานของกลุ่มหัตถกรรมที่ไม่ได้สังกัดองค์กร คือ กลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปยจาร์ และกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่สังกัดองค์กรแบบผู้ก่อตั้ง (Founder) ลักษณะปัจจัยนำเข้าหรือปัจจัยการผลิต โดยกลุ่มหัตถกรรมทั้งสองจะเน้นผลิตภัณฑ์จากไหมเป็นหลัก โดยวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตจะเป็นเส้นไหมทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตผลิตภัณฑ์จากไหมด้วยเทคนิคและวิธีการแบบดั้งเดิม โดยวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตของชาวบ้านก็เป็นแบบโบราณดั้งเดิมและมีบางอุปกรณ์ที่บางส่วนพัฒนาปรับปรุงขึ้นมาใหม่เพื่อให้

คงทนสะดวกแก่การใช้งานสามารถหาได้ในชุมชน อุปกรณ์บางส่วนก็เป็นสิ่งที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ

1.1.2 ด้านกระบวนการผลิต (วิธีหรือกระบวนการผลิต)

ผลการศึกษาด้านเทคนิคและกระบวนการทอผ้าของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจาร์ อำเภอพนมศรีрок จังหวัดบันทายมีชัย พบว่ามี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) เทคนิคและกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิม (Traditional production) ใช้เทคโนโลยีพื้นบ้านใช้งานแรงงานช่างทอในการผลิต 2) อุปกรณ์และเครื่องมือการผลิต เป็นแบบดั้งเดิม (Traditional) เครื่องมือที่สามารถจัดหาเอง อุปกรณ์บางชิ้นถูกประยุกต์ขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับขนาดผลิตภัณฑ์ กลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนที่เป็นตัวแทนการผลิตของบริษัท Slanh House company ด้านเทคนิคและกระบวนการผลิตหรือเทคนิควิธีการทอนั้นยังเป็นการทอด้วยมือและใช้แรงงานของช่างทอผ้าเป็นหลัก แต่มีลวดลายที่ช่างทอออกแบบเสริมเอง แต่ปัญหา คือ การไม่สามารถควบคุมคุณภาพ ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตหรืออุปกรณ์การทอผ้าแบบใช้เครื่องมือและอุปกรณ์แบบดั้งเดิม (Traditional) เครื่องมือที่จัดหาเอง อุปกรณ์บางชิ้นถูกปรับปรุงพัฒนาขึ้น มาเป็นพลาสติกหรือเหล็กเพื่อเสริมความคงทนและสะดวกในการจัดหากลุ่มหัตถกรรมชุมชนร้านธุรกิจสิ่งทอ (ดารา) ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงพนมเปญ ด้านเทคนิคและกระบวนการผลิตเทคนิคและวิธีการทอยังเป็นการผลิตแบบดั้งเดิม (Traditional production) ใช้เทคโนโลยีพื้นบ้าน ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ก็มีการดัดแปลงขึ้นใหม่ เพื่อความสะดวกและควมมีประสิทธิภาพในการผลิต เช่น การใช้ฟันหวีเหล็ก เนื่องจากสะดวก คงทนและมีประสิทธิภาพ หาง่ายสะดวก ก็ทอผ้าก็มีการปรับขนาดให้ใหญ่ขึ้นตามขนาดของลักษณะของผลิตภัณฑ์และใช้แรงงานของช่างทอในการผลิต ได้รับคำตอบแทนเป็นค่าจ้างกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ก่อตั้ง (Founder) หรือนักธุรกิจ (Khmer golden silk) ด้านเทคนิคและกระบวนการผลิต เทคนิคและวิธีการทอผ้ายังใช้การผลิตก็ยังเป็นแบบพื้นบ้าน เทคนิควิธีการยังเป็นการทอด้วยมือโดยใช้แรงงานช่างทอ ด้านอุปกรณ์การทอผ้าที่กลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือใช้เทคโนโลยีแบบดั้งเดิม (Traditional) เพียงแต่มี

อุปกรณ์บางอย่างที่ปรับใช้เพื่อให้สะดวกและคงทนในการใช้งานสามารถจัดหาเองและปรับปรุงขึ้นเอง เช่น ปรับปรุงก้นให้มีความใหญ่ขึ้น เพื่อให้พอขนาดก้นผลิตภัณฑ์ (ตามขนาดยาวของผืนผ้า) ก็จึงมีขนาดใหญ่และแข็งแรง ผลิตภัณฑ์จากไม้เป็นหลัก มีการประยุกต์ใช้พลาสติกหรือเหล็กในอุปกรณ์บางชิ้นเพื่อเสริมความคงทนและสะดวกในการจัดหา กลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปงลาง (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระในชุมชน) ด้านเทคนิคและกระบวนการผลิต กระบวนการผลิตของผู้สูงอายุหรือชาวบ้านยังใช้เทคนิคการผลิตที่เป็นดั้งเดิมมาตลอดหรือเป็นเทคโนโลยีพื้นบ้าน โดยเทคโนโลยีแบบดั้งเดิมที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยทุกคนจะลงทุนการผลิตเส้นไหมและการทอด้วยตนเองทุกกระบวนการ เนื่องจากเป็นการลงทุนส่วนบุคคล โดยลงทุนตั้งแต่การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม การสาวไหมเพื่อผลิตเส้นไหม ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตเครื่องมือ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ชาวบ้านก็จัดหาได้จากชุมชนและส่วนมากก็ใช้อุปกรณ์ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษที่สืบทอดมารุ่นต่อรุ่น

1.1.3 ด้านผลผลิต (รูปแบบของผลิตภัณฑ์หรือสินค้า)

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือชุมชนโปงลาง อำเภอนมดู่ จังหวัดบึงกาฬ มี 3 ลักษณะตามรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากด้ายและไหม โดยการผลิตของกลุ่มหัตถกรรมดังนี้ 1) กลุ่มจะเน้นไปผลิตภัณฑ์จากด้าย โดยกลุ่มหัตถกรรมที่ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนที่เป็นตัวแทนการผลิตของบริษัท Slanh House company ส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากฝ้ายเป็นหลัก เช่น ผ้าห่ม พรมเช็ดเท้า ผ้าปูโต๊ะ ปูเตียง ปลอกหมอน ที่รองแก้ว ฯลฯ ผู้ผลิตสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือดัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ และกลุ่มหัตถกรรมชุมชนร้านธุรกิจสิ่งทอ (ดารา) ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร โดยจะเน้นผลิตภัณฑ์ที่ทำจากด้ายเป็นหลัก ดังนั้นประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการผลิต ได้แก่ ผ้าห่ม เพื่อเอาไปใช้ไปแปลงเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อาจจะเป็นผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ฯลฯ 2) กลุ่มจะเน้นไปผลิตภัณฑ์จากไหม ได้แก่กลุ่มที่ดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์จากไหม คือ กลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปงลาง (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระในชุมชน) ผลิตภัณฑ์ที่ได้ล้วนเป็น

ผลิตภัณฑ์จากไหม เช่น ผ้าถุง โสร่ง ผ้าขาวม้าผ้าพื้นสีต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ 4 ราย ในชุมชน ปัจจุบันนี้ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มชาวบ้านได้จะเป็นเส้นไหม แล้วส่งขายให้กับพ่อค้า คนกลางและช่างทอ 3) กลุ่มจะเน้นไปผลิตภัณฑ์ทั้งสองแบบ โดยกลุ่มที่ดำเนินการผลิต ผลิตภัณฑ์คือกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ก่อตั้ง (Founder) หรือนักธุรกิจ (Khmer golden silk) โดยผลลัพธ์หรือตัวผลิตภัณฑ์จากด้ายหลัก ๆ คือผ้าห่มและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ อีกอย่างคือ ผลิตภัณฑ์จากไหม เช่น ผ้าถุง ผ้าพื้นสีต่าง ๆ ผ้าขาวม้า ฯลฯ โดยกลุ่มหัตถกรรม ทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ (Model) โดยนำผ้าที่ได้มาตัดเป็นชุดต่าง ๆ และใส่ออกงาน เพื่อเป็นการโฆษณาและประชาสัมพันธ์กิจกรรมและกิจกรรมของกลุ่มหัตถกรรม ส่วนใหญ่ จะเป็นชุดตัดสำเร็จ เช่น เสื้อที่สำเร็จแบบสมัยใหม่ กระโปรง ชุดราตรี ฯลฯ

1.2 ด้านการจำหน่ายผ้าทอมือ

1.2.1 ด้านการกำหนดราคาของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือ ชุมชนโปยจาร์ อำเภอนมดรัก จังหวัดบันทายมีชัย พบว่ามี 2 ลักษณะ ได้แก่ กลุ่มหัตถกรรม ที่ถูกกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์โดยต้นสังกัดและกลุ่มหัตถกรรมที่กำหนดราคาเอง กลุ่มหัตถกรรมที่ถูกกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์โดยต้นสังกัด การดำเนินงานของกลุ่มหัตถกรรมมีดังนี้ 1) กลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนที่เป็นตัวแทนการผลิตบริษัท Slanh House company การกำหนดราคาเพื่อการจำหน่ายนั้นจะถูกกำหนดโดยบริษัท เนื่องจากกลุ่มหัตถกรรมเป็นเพียงตัวแทนการผลิต ดังนั้นการกำหนดรวมไปถึงวัตถุดิบ อุปกรณ์ก็จะถูกลงทุนในนามของบริษัท กลุ่มหัตถกรรมมีเพียงค่าตอบแทนเป็นค่าจ้าง ทอผ้า กลุ่มหัตถกรรมชุมชนร้านธุรกิจสิ่งทอ (ดารา) ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงพนมเปญ ด้วยสมาชิก ไม่สามารถกำหนดค่าตอบแทนเองได้ เพราะไม่ได้ผลิตเพื่อขายเอง เพียงแต่ผลิตให้องค์กร ดังนั้นสิ่งที่ได้รับคือค่าจ้างตามข้อตกลงการจ้างงาน กลุ่มหัตถกรรมเป็นแรงงานการผลิต กลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ก่อตั้ง (Founder) หรือนักธุรกิจ (Khmer golden silk) ด้วยความเป็นองค์กรเชิงธุรกิจ การกำหนดราคาสินค้ารวมทั้งการคำนวณต้นทุนการผลิต ต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับสถานประกอบการ ช่างทอผ้าเปรียบเสมือนลูกจ้าง กลุ่มหัตถกรรม เป็นฐานการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ กลุ่มจึงดำเนินการผลิตตามคำสั่งการผลิตและได้รับ

ค่าจ้างเป็นค่าตอบแทน 2) กลุ่มหัตถกรรมที่กำหนดราคาเอง โดยการดำเนินงานด้านการกำหนดราคาของกลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปยจาร์ (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระในชุมชน) การกำหนดราคาส้มก่อนจะกำหนดราคาด้วยตนเอง อ้างอิงราคาท้องตลาดทั่วไป เพียงแต่ว่าราคาที่กำหนดนั้นจะสูงหรือต่ำกว่าท้องตลาดก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ด้วยเป็นการลงทุนทั้งการผลิตและการทอผ้า ทุกกระบวนการ ซึ่งปัจจุบันนี้ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มชาวบ้านได้จะเป็นเส้นไหม แล้วส่งขายให้กับผู้รับซื้อหรือช่างทอเนื่องจากไม่ได้มีการทอผ้าเพื่อจำหน่ายแล้ว ด้วยสภาพปัญหาและข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง

1.2.2 การออกแบบผลิตภัณฑ์ สรุปผลการศึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจาร์ อำเภอพนมขร็อก จังหวัดบันทายมีชัย แบ่งออก 3 ลักษณะตามการดำเนินงานกลุ่มหัตถกรรม ได้แก่ 1) กลุ่มหัตถกรรมที่ถูกกำหนดรูปแบบการผลิตจากต้นสังกัด (Orders) ประกอบด้วยกลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนที่เป็นตัวแทนการผลิตบริษัท Slanh House company การออกแบบผลิตภัณฑ์ก็สามารถออกให้ทางบริษัทได้ด้วย ตามความต้องการของบริษัท ด้วยกลุ่มหัตถกรรมเป็นกลุ่มที่สังกัดบริษัท ทุกอย่างเป็นการลงทุนในนามของบริษัทหลัก ๆ การออกแบบจึงเป็นไปตามคำสั่งการผลิตของบริษัท กลุ่มหัตถกรรมชุมชนร้านธุรกิจสิ่งทอ (ดารา) ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงพนมเปญ ด้วยสมาชิกกลุ่มไม่สามารถออกแบบหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์เองได้ เนื่องจากทุกอย่างบริษัทเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการผลิต กลุ่มได้ผลิตตามคำสั่งการผลิตเท่านั้น 2) กลุ่มหัตถกรรมที่ออกแบบเอง (ตามความนิยมของตลาด) การดำเนินงานของกลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปยจาร์ (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระในชุมชน) การออกแบบผลิตภัณฑ์มีค่อนข้างจำกัด โดยเน้นไปลักษณะของผลิตภัณฑ์ตามความนิยมใช้สอยทั่วไปหรือตามความนิยมของท้องตลาด เช่น ผ้าถุง ผ้าขาวม้า โสร่ง การออกแบบหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นไปค่อนข้างไม่มีความหลากหลาย เนื่องจากเป็นวิธีการผลิตแบบบ้าน ๆ จึงถือว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของกลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุ 3) กลุ่มหัตถกรรมที่ดำเนินตามรูปแบบจากต้นสังกัดพร้อมกับสามารถออกแบบจากการรับงานนอกเหนือจากต้นสังกัดคือกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ก่อตั้ง (Founder) หรือนักธุรกิจ (Khmer golden silk)

การออกแบบผลิตภัณฑ์ (Design) จึงเป็นไปตามข้อกำหนดหรือคำสั่งการผลิตของผู้ประกอบการหรือเจ้าของธุรกิจ (Khmer Golden Silk) กลุ่มหัตถกรรมเป็นฐานการผลิตสินค้า ผู้นำหรือผู้จัดการก็สามารถรับคำสั่งการผลิตจากหน่วยงานภายนอกด้วยเช่นกัน เพื่อเสริมรายได้

1.2.3 การจัดจำหน่าย การจัดจำหน่ายของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจาร์ อำเภอนมด隆 จังหวัดบึงกาฬมีชัย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะตามการดำเนินงานของกลุ่มหัตถกรรม ได้แก่ 1) จัดจำหน่ายโดยองค์กรหรือบริษัทที่กลุ่มหัตถกรรมสังกัด โดยการดำเนินงานของกลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนที่เป็นตัวแทนการผลิตบริษัท Slanh House company การจัดจำหน่ายนั้นทางกลุ่มหัตถกรรมไม่สามารถดำเนินการขายเองได้ ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นกลุ่มหัตถกรรมที่สังกัดนามบริษัท กลุ่มหัตถกรรมรับบทบาทในฐานะตัวแทนการผลิตเท่านั้น กลุ่มหัตถกรรมชุมชนร้านธุรกิจสิ่งทอ (ดารา) ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร การจัดจำหน่ายหรือดัดแปลงเป็นผลิตภัณฑ์แบบอื่น ๆ ตามความต้องการของบริษัท เนื่องจากช่องทางการจัดจำหน่ายดำเนินการผ่านทางองค์กร แต่กลุ่มไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แต่อย่างใด กลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ก่อตั้ง (Founder) หรือนักธุรกิจ (Khmer golden silk) ด้วยกลุ่มหัตถกรรมมีความเป็นองค์กรเชิงธุรกิจ การดำเนินการผลิตเสร็จแล้วก็จะดำเนินการส่งกลับให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อดำเนินการจัดจำหน่าย ส่วนนี้ช่องทางการจัดจำหน่ายถูกดำเนินการผ่านผู้ประกอบการกลุ่มหัตถกรรมมีหน้าที่ในการผลิตและส่งผลิตภัณฑ์กลับสู่บริษัทเท่านั้น 2) การจัดจำหน่ายเองตามอิสระของกลุ่มหัตถกรรม โดยการดำเนินงานของกลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปยจาร์ (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระในชุมชน) การจัดจำหน่ายของกลุ่มหัตถกรรมมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การจัดจำหน่ายโดยการขายกันเองในชุมชนหรือต่างหมู่บ้าน การจัดจำหน่ายโดยผ่านตัวกลาง (หัวหน้ากลุ่ม) โดยการจำหน่ายโดยผ่านพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อเพื่อนำไปขายต่อทั้งหมดนี้ ก็เป็นช่องทางการจัดจำหน่ายหรือช่องทางการขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์

1.2.4 การส่งเสริมการตลาดของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือชุมชนโปยจาร์ อำเภอนมพริก จังหวัดบันทายมีชัย แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะตามการดำเนินงานของกลุ่มหัตถกรรม ดังต่อไปนี้ 1) ดำเนินการส่งเสริมการตลาดภายใต้องค์กรหรือบริษัท โดยการดำเนินงานของกลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนที่เป็นตัวแทนการผลิตบริษัท Slanh House company การส่งเสริมการตลาดของกลุ่มหัตถกรรมนั้นเป็นเรื่องของบริษัท เนื่องจากกลุ่มหัตถกรรมเป็นกลุ่มที่สังกัดหรือบริษัท กลุ่มหัตถกรรมชุมชนร้านธุรกิจสิ่งทอ (ดารา) ที่ตั้งอยู่ ณ กรุงพนมเปญ การส่งเสริมการตลาดหรือการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นหน้าที่ของบริษัท ส่วนกลุ่มหัตถกรรมมีบทบาทหลัก ๆ คือ เป็นฐานการผลิตให้แก่องค์กรเท่านั้น 2) ส่งเสริมการตลาดเองของกลุ่มหัตถกรรมและการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ โดยการดำเนินของกลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปยจาร์ (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระในชุมชน) แบบการจัดจำหน่ายเป็นการขายกันเอง ผ่านตัวกลาง (หัวหน้ากลุ่ม) การจัดจำหน่ายโดยผ่านพ่อค้าคนกลาง ล้วนเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายและการประชาสัมพันธ์หรือการส่งเสริมการตลาดจะเป็นลักษณะการบอกปากต่อปาก โดยผ่านผู้ที่รู้จักจากประสบการณ์ในการออกไปค้าขายและที่สนิทสนมคุ้นเคย หรือเกิดจากหัวหน้ากลุ่มที่ออกไปขายได้ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงแหล่งผลิตและการบอกต่อของพ่อค้าคนกลางในฐานะผู้รู้จักแหล่งซื้อขาย 3) ทั้งส่งเสริมการตลาดภายใต้สังกัดและการเผยแพร่ของกลุ่มหัตถกรรมโดยการดำเนินงานของกลุ่มต่อไป กลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ก่อตั้ง (Founder) หรือนักธุรกิจ (Khmer golden silk) การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ปกติจะเป็นบทบาทหน้าที่ของทางบริษัท ซึ่งองค์กรก็มีเครือข่ายที่เป็นกลุ่มพันธมิตรหรือกลุ่มลูกค้าจากต่างประเทศ แต่กลุ่มหัตถกรรมเองก็มีการช่วยส่งเสริมหรือการประชาสัมพันธ์อีกลักษณะหนึ่ง เช่น กลุ่มหัตถกรรมที่รับคำสั่งการผลิตจากกลุ่มลูกค้าก็จะส่งเสริมด้วยการออกแบบตัวอย่างชุดหรือการตัดชุดสำเร็จเป็นเสื้อผ้า กระโปรง ชุดราตรี เพื่อสร้างความโดดเด่นและเสริมเอกลักษณ์ให้แก่กลุ่มหัตถกรรมพร้อมกับการใช้ตัวเองเป็นแบบ (Presenter) สวมใส่ชุดต่าง ๆ ออกงาน เช่น การไปร่วมประชุมหรือเป็นวิทยากร

ให้ความรู้ด้านการทอผ้าก็จะเป็นการนำเสนอผลงานของกลุ่มและเป็นการสร้างชื่อเสียง
ได้รู้จักอีกทางหนึ่ง

2. ด้านแนวทางการสร้างรายได้จากวัฒนธรรมผ้าทอมือ

ด้านแนวทางการสร้างรายได้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะต่อไปนี้ แนวทางการสร้าง
รายได้ของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ถูกผูกขาดโดยบริษัทซึ่งกลุ่มหัตถกรรมลักษณะนี้
ประกอบไปด้วย กลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือชุมชนตัวแทนการผลิตของบริษัท Slanh
House และกลุ่มดารา โดยกลุ่มหัตถกรรมทั้ง 2 องค์กรนี้ ได้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ
เป็นกลุ่มที่ผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบการ กลุ่มหัตถกรรมนั้น
เป็นเพียงแต่ฐานการผลิตในนามของบริษัทเท่านั้น กลุ่มหัตถกรรมไม่สามารถดำเนินการ
ผลิตเองและจำหน่ายได้เองโดยอิสระ เนื่องจากราคาต้นทุนการผลิตและการจัดจำหน่าย
จะเป็นการลงทุนและหน้าที่บริษัทเท่านั้น โดยกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือชุมชนนั้นมีบทบาท
หน้าที่เป็นเพียงฐานการผลิตตามคำสั่งผลิตของบริษัท (การลงทุนการผลิตและการจัด
จำหน่ายเป็นไปในนามของบริษัท) ดังนั้นรูปแบบการส่งเสริมการสร้างรายได้ของกลุ่ม
หัตถกรรมลักษณะนี้ จึงเป็นไปอย่างจำกัดและไม่สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระที่จะ
ดำเนินการพัฒนานอกเหนือจากการรับคำสั่งการผลิตจากบริษัท วัสดุอุปกรณ์หรือแม้แต่
วัตถุดิบก็เป็นทรัพย์สินและการลงทุนของบริษัท อันเป็นไปตามวงวนของคำสั่งการผลิต
ดังนั้นจึงเป็นข้อจำกัดที่ไม่สามารถกระทำได้ กลุ่มหัตถกรรมก็เพียงการดำเนินการส่ง
ผลิตภัณฑ์หรือสินค้าไปยังบริษัท ตามคำสั่งผลิตเนื่องจากการจัดจำหน่ายนั้นจะเป็นหน้าที่
หรือความรับผิดชอบของบริษัท ส่วนแนวทางการสร้างรายได้ของกลุ่มหัตถกรรม
ที่สังกัดองค์กรกลุ่ม Khmer Golden Silk แต่สามารถรับคำสั่งการผลิตจากภายนอก
(Dual Operation) โดยกลุ่มหัตถกรรมเหล่านี้สามารถรับคำสั่งผลิตจากบริษัทต้นสังกัด
โดยตรงและรับคำสั่งจากลูกค้าอื่นได้ โดยกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือลักษณะนี้นั้น
จะมีการดำเนินงานใน 2 ลักษณะ ได้แก่เป็นฐานการผลิตของบริษัท ต้นทุนการผลิตและ
การจัดจำหน่ายเป็นของบริษัทหรือผู้ประกอบการดำเนินการของกลุ่มวัฒนธรรมผ้าทอมือ
Khmer Golden Silk ดังนั้นกลุ่มหัตถกรรมจะดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์หรือสินค้าต่าง ๆ

ตามคำสั่งการผลิตหรือภายใต้การควบคุมของบริษัทที่สังกัดโดยกลุ่มเปรียบเสมือนฐานการผลิตในนามของบริษัทเช่นเดียวกัน ต้นทุนการผลิตและการจัดจำหน่ายจึงเป็นไปในนามของบริษัท และอีกลักษณะคือผู้นำหรือผู้บริหารกลุ่มนั้นก็สามารถรับคำสั่ง (Order) การผลิตจากลูกค้าจากหน่วยงานอื่นได้ตามความเหมาะสมและกำลังการผลิต ดังนั้นรูปแบบการส่งเสริมการสร้างรายได้กลุ่มหัตถกรรมลักษณะเช่นนี้ (Dual Operation) หรือการส่งเสริมการสร้างรายได้แก่กลุ่มหัตถกรรมสามารถดำเนินได้ในลักษณะ 2 แนวทางทั้งด้านกระบวนการผลิตและการจัดจำหน่าย ดังนี้

1. ด้านแนวทางการเพิ่มรายได้จากกระบวนการผลิตหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์

ควรมุ่งเน้นไปยังด้านกระบวนการผลิตและด้านผลลัพธ์ (รูปแบบผลิตภัณฑ์หรือสินค้า) โดยหากจะเพิ่มรายได้หรือสามารถรับงานให้แก่กลุ่มหัตถกรรมช่างทองต้องพัฒนาทักษะความสามารถในการออกแบบ การประดิษฐ์ การแกะลาย รวมไปถึงความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลวดลายและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อาจจะมีเฉพาะหรือมีความจำเพาะมากขึ้นหรือลวดลายตามความต้องการของกลุ่มลูกค้า เพื่อตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าได้อย่างถูกต้องและทันทั่วทั้งที่ ซึ่งการกำหนดราคาก็ขึ้นอยู่กับความสามารถของช่างทองว่ายากหรือง่ายและความจำเพาะของอัตลักษณ์ของสินค้า ซึ่งก็สามารถดำเนินการเจรจาต่อรองได้กับลูกค้าโดยตรง แนวทางการส่งเสริมรายได้จากการผลิตของกลุ่มหัตถกรรม เป็นไปอย่างจำกัด แต่ก็สามารถกระทำได้โดยหากต้องการเพิ่มรายได้ขึ้น ก็ควรมีการฝึกปฏิบัติเทคนิคการทอผ้าที่สูงขึ้นและสลับซับซ้อน โดยส่วนนี้เองช่างทองก็สามารถต่อรองค่าจ้างกับบริษัทได้เป็นการส่วนตัว เนื่องจากเทคนิคที่ยากขึ้นใช้เวลามากขึ้นและมีความสลับซับซ้อนขึ้น หนทางนี้จึงสามารถเป็นการพัฒนาทักษะการผลิตเพื่อเสริมรายได้ให้แก่ช่างทองผ้าที่สังกัดบริษัท แนวทางการส่งเสริมหรือสร้างรายได้ที่สามารถทำได้เองเป็นไปอย่างจำกัด แต่ด้วยสภาพการณ์ในปัจจุบันเกี่ยวกับความไม่แน่นอน ผวนกับช่วงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-2019) ทำการดำเนินการผลิตได้หยุดชะงักไป เป็นผลให้ต้นสังกัดล้มเลิกการผลิต จึงเป็นผลให้กลุ่มหัตถกรรมได้พยายามหาทางแก้ไขปัญหาด้วยช่องทางอื่น ๆ เช่น การรับคำสั่ง (order)

จากหน่วยงานข้างนอกเพื่อให้กลุ่มมีงานทำและสามารถดำเนินการผลิตต่อไปได้ ปัญหาส่วนนี้เองคือความไม่แน่นอนผลกระทบของต้นสังกัด การแก้ปัญหาและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนเอง จึงต้องให้ความสำคัญกับการหาทางแก้ไขปัญหาหรือทางออกร่วมกันในผลกระทบของกลุ่มหัตถกรรมที่ต้นสังกัดได้ล้มเลิกการผลิตไป

2. ด้านแนวทางการเพิ่มรายได้จากการจัดจำหน่าย ควรมุ่งเน้นไปในเรื่องและการส่งเสริมการขาย เนื่องจากการประชาสัมพันธ์หรือการโฆษณานั้นผู้จัดการหรือผู้นำกลุ่มจะมีการออกไปการอบรมการทอดผ้าแก่กลุ่มทอดผ้าทั้งในและต่างจังหวัด ดังนั้นการพบปะพูดคุยในฐานะวิทยากรและนามของบริษัทก็เสมือนเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มหัตถกรรมไปในตัวและการออกแบบชุดหรือเสื้อผ้าตัวอย่างทดลอง (Model) เพื่อทำเป็นแบบเวลาเข้าสังคมและการจัดอบรมต่าง ๆ ก็จะได้ใส่และเอาตัวเองเป็นหุ่นทดลอง (Presenter) ส่วนต้นทุนการผลิตนั้นก็ก็จะเหมารวมกับค่าจ้างเหมายอยู่แล้ว ซึ่งเป็นไปโดยการเจรจาต่อรองในลักษณะการจ้างเหมา (Order) นั้นเอง แนวทางการสร้างรายได้ของกลุ่มหัตถกรรมที่ดำเนินการแบบอิสระ (Individual Operation) การดำเนินงานของกลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าสูงอายุในชุมชนโปยจาร์ (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระในชุมชน) หรือกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่เป็นของชาวบ้านที่ดำเนินการโดยอิสระไม่ได้ขึ้นหรือผูกติดกับบริษัทหรือองค์กรต่าง ๆ นั้นเอง โดยการดำเนินงานก็มีความแตกต่างจากทั้งสองลักษณะที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั่นก็คือ การดำเนินการหรือสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้โดยอิสระของแต่ละบุคคลได้เลย โดยทุนการผลิตและการจัดจำหน่ายก็เป็นส่วนของแต่ละเจ้าไป ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของกลุ่มนี้จึงเป็นแบบส่วนบุคคล ทั้งทุนการผลิตและกระบวนการจัดจำหน่ายก็ดำเนินการด้วยตนเอง โดยเจ้าตัวสามารถผลิตเองและจำหน่ายได้เองโดยอิสระ ดังนั้นรูปแบบหรือกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมการสร้างรายได้ของกลุ่มจึงมีหลายประเด็นให้คิดพิจารณาทั้งด้านทุนการผลิตและการจัดจำหน่าย แนวทางการเพิ่มรายได้จากการจัดจำหน่าย ควรเน้นในเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์และการจัดจำหน่ายรวมทั้งการส่งเสริมการขาย แต่เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มนี้มีจำนวน 4 คนเท่านั้น ที่ยังดำเนินการอยู่

แต่จำกัดเพียงบางขั้นตอนเท่านั้น โดยส่วนมากเป็นผู้สูงอายุด้วยข้อจำกัดหลายประการ สภาพที่เสื่อมโทรม ผลผลิตที่ไม่แน่นอนคาดการณ์ได้ยากผนวกไปถึงการดูแลรักษายาก และใช้เวลาในการผลิต มีหลายกระบวนการตั้งแต่การผลิตเส้นไหม จนกระทั่งการทอผ้า ทุกกระบวนการใช้เวลามาก รวมทั้งการหาวัตถุดิบ เช่น ใบหม่อนก็หายาก ไม่มีคนนิยมปลูก ทำให้เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่าย สถานที่ในการปลูกก็ลดน้อยลง การใช้สารเคมีในภาคการเกษตรก็มีสูงขึ้น ส่งผลให้กระทบต่อผลผลิตต่อหม่อนไหม เกิดผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และอีกอย่างคือคนสังคมที่เปลี่ยนไปด้วยความนิยมของชาวบ้านนิยมย้ายถิ่นไปทำงานที่เมืองไทย เนื่องจากได้ค่าแรงสูงกว่าและไม่ต้องเสี่ยงต่อผลผลิตที่จะได้ และมีรายได้ที่แน่นอนกว่า ด้วยเหตุผลเหล่านี้ จึงทำให้กลุ่มผู้สูงอายุได้ลดละเลิกการทอผ้า คงเหลือเพียงแต่การทำเส้นไหมขายให้แก่พ่อค้าคนกลางหรือช่างทอผ้านั่นเอง

ดังนั้นประเด็นที่เหมาะสมเพื่อการส่งเสริมการสร้างรายได้ ก็คงจะเป็นเรื่องต้นทุนการผลิตไหม ควรมีความแน่นอนด้านผลิตผลที่ได้และวัสดุุดิบในการเลี้ยงไหมไม่ควรแพงเกินไป สามารถหาได้ในชุมชน ส่งเสริมการปลูกหม่อนและป้องกันไม่ให้ถูกสารเคมีจากการเกษตร และรวมไปถึงช่องทางการจัดหน่วยควรตั้งกลุ่มเพื่อการต่อรองราคาเพื่อให้เกิดความเหมาะสม เกิดความสมดุลในการผลิตและราคาที่จำหน่าย จึงจะสามารถทำให้กลุ่มนี้อยู่ได้ และยังคงดำเนินการต่อไปอีก และการส่งเสริมเพื่อต่อยอดกิจกรรมการทอผ้าของกลุ่มต่อไป ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการส่งเสริมและฟื้นฟูเรื่องการทอผ้าเพื่อให้ยั่งยืนอยู่คู่เป็นวัฒนธรรมชุมชนต่อไป จากการศึกษากลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปยจารย์ (กลุ่มช่างทอผ้าอิสระชุมชน) ซึ่งทำนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการสร้างรายได้จากวัฒนธรรมผ้าทอมือ สรุปความได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการสร้างรายได้จากวัฒนธรรมผ้าทอมือของกลุ่มชาวบ้าน มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การลดต้นทุน/หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกระบวนการผลิต เนื่องจากต้นทุนการผลิตทั้งหมดเป็นของชาวบ้านเองทั้งในส่วนของการผลิตเส้นไหม อันรวมไปถึงการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม สาวไหม ทั้งหมดนี้ล้วนแต่ใช้เวลาในการผลิตและลงทุนเองทั้งสิ้น ควรเป็นวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วหรือจัดหาได้จากชุมชน และส่วนอุปกรณ์การผลิตส่วนมากเป็นมรดก

ตกทอดจากบรรพบุรุษ ก็จะเป็นการลดต้นทุนการผลิตได้มาก ส่วนการลงทุนก็จะเป็นการลงทุนด้านเวลาในการผลิต ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควรในกระบวนการผลิตใหม่ แต่สิ่งที่น่ากังวลตอนนี้ก็คือ พื้นที่ปลูกหม่อนนั้นได้ลดลงหากเลี้ยงไหมแล้วไม่มีหม่อนที่ปลูกไว้ คาดว่าค่าใช้จ่ายจะเพิ่มมากขึ้น 2) การเพิ่มรายได้จะเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการผลิตหรือการทอผ้าหากเป็นลักษณะของชาวบ้านทำเอง เนื่องจากการกำหนดราคานั้น จะขึ้นอยู่กับ การควบคุมมาตรฐานการผลิตหรือคุณภาพของสินค้าตัวเอง ซึ่งจะมีผลมากต่อการกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์ เช่น หากควบคุมคุณภาพให้ดีหรือสูงขึ้น ก็จะสามารถขายได้ราคาดีกว่าท้องตลาดทั่วไป เช่น ผ้าถุงผืนหนึ่ง 2,000 บาท ขายได้ 2,500 บาท ซึ่งคุณภาพนั้นสามารถควบคุมในลักษณะ เช่น ความหนาและบาง ความเรียบร้อย และเนื้อผ้าสวยงาม ซึ่งส่วนนี้อาจจะขึ้นอยู่กับจำนวนพื้นที่ จะทำให้ได้คุณภาพที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นสินค้าและขนาดที่เท่ากัน

อภิปรายผล

1. ด้านกระบวนการผลิต

ด้านปัจจัยนำเข้า ปัจจัยนำเข้าและปัญหาการผลิตเป็นปัจจัยสำคัญในการทำผ้าทอมือในชุมชนของกัมพูชา โดยมีข้อจำกัดเช่น ต้องนำเข้าวัตถุดิบและไม่สามารถผลิตเองได้ และตลาดมีจำกัดและการแข่งขันราคาสูง (พรพิธ พัฒนกุล, 2550: 3) กระบวนการผลิตมีลักษณะแบบดั้งเดิมและใช้อุปกรณ์เดิม แต่มีการพัฒนาเครื่องมือบางชิ้น ปัญหาด้านการผลิตโดยกลุ่มช่างทอผู้สูงอายุที่มีปัญหาคือการที่ผลิตไหมขาย แต่ไม่ทอผ้าแล้ว มีแนวคิดในการส่งเสริมและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมผ้าทอมือในชุมชนของกัมพูชาว่า ควรมีนิตยรรณการถาวรและมีชีวิต (สารภี วรรณตรง, 2560: 19) การสอนกระบวนการผลิตผ้าทอมือในลักษณะสร้างเป็นหลักสูตรในสถานศึกษาเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้การทอผ้าเพื่ออนุรักษ์มรดกภูมิปัญญา ผลผลิตของผ้าทอมือแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเส้นด้าย และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากไหม (Susan Falls and Jessica Smith, 2011: 255)

2. ด้านการจำหน่ายผ้าทอมือ

กำหนดราคา การดำเนินงานของกลุ่มวัฒนธรรมทอผ้าผู้สูงอายุในชุมชนโปยจารย์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ การกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (ระพีพรรณ แสนกันหา, 2551: 2) โดยในแต่ละด้าน จะแบ่งออกเป็นหลาย ๆ ลักษณะ โดยการดำเนินงานด้านการกำหนดราคาจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ กลุ่มหัตถกรรมที่ถูกกำหนดราคาของผลิตภัณฑ์โดยต้นสังกัด และกลุ่มหัตถกรรมที่กำหนดราคาด้วยต้นทุนด้วยตนเอง (พรพิธ พัฒนกุล, 2550: 3) ส่วนด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จะแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ กลุ่มหัตถกรรมที่ถูกกำหนดรูปแบบการผลิตจากต้นสังกัด (Orders) กลุ่มหัตถกรรมที่ออกแบบเอง และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การจัดจำหน่ายโดยองค์กรหรือบริษัทที่กลุ่มหัตถกรรมสังกัด และการจัดจำหน่ายเองตามอิสระของกลุ่มหัตถกรรม โดยการจัดจำหน่ายของกลุ่มหัตถกรรมจะแบ่งออกเป็นหลาย ๆ ลักษณะด้วยกัน การจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาดในกลุ่มหัตถกรรมโดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลัก คือ การจัดจำหน่ายโดยองค์กรหรือบริษัทที่กลุ่มหัตถกรรมสังกัดและการจัดจำหน่ายเองตามอิสระของกลุ่มหัตถกรรม และการส่งเสริมการตลาดแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือดำเนินการส่งเสริมการตลาดเองภายใต้องค์กรหรือบริษัท ส่งเสริมการตลาดเองของกลุ่มหัตถกรรมและการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ และส่งเสริมการตลาดภายใต้สังกัดและการเผยแพร่ของกลุ่มหัตถกรรมเอง ควรมีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการทอพร้อมทั้งตรวจสอบผลิตภัณฑ์ก่อนการจำหน่าย ควรจัดอบรมให้ความรู้ จัดโครงการศึกษาดูงานนอกพื้นที่ที่เรียนรู้และจัดให้มีการอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับด้านเทคนิคการโฆษณาการจำหน่าย และควรจัดการประชุมให้เกิดมีเครือข่ายกลุ่มทอผ้ากับกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเรียนรู้ร่วมกัน (ศิริขวัญ ดวงแก้ว, 2552: 3)

3. ด้านแนวทางการเพิ่มรายได้จากการผลิตและการจัดจำหน่าย

กลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือที่ถูกผูกขาดโดยบริษัท จะต้องคำนึงถึงการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในด้านการตลาดและการขายผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการติดต่อ

ซื้อขายกับลูกค้าใหม่ ๆ และควรมุ่งเน้นไปที่การสร้างความสามารถในการผลิตผ้าทอมือที่มีคุณภาพและการออกแบบที่หลากหลาย (ระพีพรรณ แสนกันหา, 2551: 2) เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดที่หลากหลายและมีความต้องการสูง นอกจากนี้ยังควรมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะความสามารถในการออกแบบและการผลิตผ้าทอมือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต และเพิ่มรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ผ่านการส่งเสริมการขายและประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์หรือการเข้าร่วมงานแสดงสินค้า อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายผ้าทอมือเป็นสินค้าฝีมือที่มีคุณภาพสูงผ่านช่องทางการขายออนไลน์หรือส่งจ่องผ่านเว็บไซต์ของกลุ่มหัตถกรรม การสร้างรายได้ของกลุ่มหัตถกรรมที่ดำเนินการแบบอิสระ ต้องพิจารณาแนวทางเพิ่มรายได้จากกระบวนการผลิตและการจัดหาทางการขายให้ดียิ่งขึ้น (วิระศักดิ์ จุลดาลัย, 2548: 5) โดยเน้นการควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตและตรวจสอบผลิตภัณฑ์ก่อนการจำหน่าย รวมถึงการส่งเสริมการขายให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรใช้ข้อมูลการวิจัยเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานและเพิ่มรายได้จากผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในชุมชน

1.2 ควรกำหนดแนวปฏิบัติส่งเสริมรายได้จากผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในชุมชนของประเทศกัมพูชา

1.3 ควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อฝึกฝนการส่งเสริมรายได้จากผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือชุมชนในประเทศกัมพูชาและเพิ่มความสามารถในการบริหารจัดการและพัฒนาของกลุ่มหัตถกรรมชุมชน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อการสร้างรายได้จากวัฒนธรรมผ้าทอมือของกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือ และพัฒนารูปแบบการสร้างรายได้เพื่อใช้ในการพัฒนาของกลุ่มอื่น ๆ ในทั่วประเทศ

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของสมาชิกในกลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดความยั่งยืน

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับห่วงโซ่การผลิต (Supply Chain) ของผ้าทอมือชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- สถาบันวิจัยหม่อนไหม. (2547). *การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม*. โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- สุภางค์ จันทรวาณิช. (2550). *การวิจัยเชิงคุณภาพทางมานุษยวิทยา*. สำนักงานพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สารภี วรรณตรง. (2560). *การพัฒนาเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ผ้าทอมือจังหวัดสุรินทร์*. บันทายมีชัยและแขวงจำปาศักดิ์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พรพิธ พัฒนกุล. (2550). *ต้นทุนและผลตอบแทนการทอผ้าของกลุ่มสตรีทอผ้ากรณีศึกษาบ้านก้างปลา ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย*. สาขาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ระพีพรรณ แสนกันหา (2551). *การพัฒนากลุ่มสตรีทอผ้าตามแนววิถีสาททกิจชุมชนกรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าบ้านเชิงดอย [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- วิระศักดิ์ จุลดาลัย. (2548). *แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าหมักเพื่อศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อให้คุณภาพผลิตภัณฑ์ผ้าหมัก ชุมชนวัดสว่างสุวรรณาราม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ศิริขวัญ ดวงแก้ว. (2552). *แนวทางการจัดการกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านผา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Ministry of Commerce of Cambodia. (2016). *Khmer Silk strategy 2016-2020*. ASEAN-Japanese Centre.
- Falls, S. & Smith, J. (2011). *Branding Authenticity: Cambodian Ikat in Transnational Artisan Partnerships (TAPs)*. Cambridge.
- Sokmean, S. (2018). *The Revival of Khmer Traditional Hol Pidān*.
http://sovrinmagazine.com/site/view_article?artid=338 Date of searching 13 Jan 2019
- The Bangkok inside editorial team. (2561.). *กัมพูชาทำสถิติกินเนส'กรือมา'ทอมีวยาวที่สุดในโลก*. <https://www.thebangkokinsight.com/news/world-news/20951/>
- International trade center. (2016). *Cambodia National Silk Strategy 2016-2020*. Geneva: ITC.

Authors

Miss Khiev Sangvavann

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Surindra Rajabhat University

186, M.1, Surin-Prasat Road, Nok Mueang Sub-district,

Mueang Surin District, Surin Province, 32000

Tel: 855 69 45 25 90 Email: khsangvavann@gmail.com

Mr. Akkharadet Supannafai

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Surindra Rajabhat University

186, M.1, Surin-Prasat Road, Nok Mueang Sub-district,

Mueang Surin District, Surin Province, 32000

Tel: 08-1470-2933 Email: akkharadet.s@sru.ac.th

Miss Sureechai Sukantararat

Faculty of Humanities and Social Sciences,

Surindra Rajabhat University

186, M.1, Surin-Prasat Road, Nok Mueang Sub-district,

Mueang Surin District, Surin Province, 32000

Tel: 08-1571-4447 Email: sureechai1961.sukan@gmail.com

การพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์

ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

Development of Learning Abilities on Analytical Reading with
a Set of Learning Activities Based on the Concept of SQ4R for

Mathayomsuksa 3

พอนไซ นันทะลังสี^{1*} / คำพุก แก้วพิลา² / สิบุดด่อน แก้วพิจิต³

Phonexay Nanthalangsy / Khamphouk Keophila / Siboundone Keopichit

^{1, 2, 3}สาขาวิชาภาษาลาว, คณะภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์, วิทยาลัยครูปากเซ

Department of Lao Language, Faculty of Geography and History,

Pakse Teacher Training College

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 13 มิถุนายน 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 28 กันยายน 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 29 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) ตามเกณฑ์ 80 /80 2) เพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R

กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบคลัสเตอร์ (Cluster Sampling) ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 1 การศึกษา ปี 2565 ของโรงเรียนมัธยมสหามไซ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดการเรียนรู้ จำนวน 6 ชุด 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ชนิดให้เลือกตอบ (ปรนัย) จำนวน 30 ข้อ ความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.27-0.68 การเลือกปฏิบัติระหว่าง 0.32-0.82 และความน่าเชื่อถือ เท่ากับ 0.85 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนในการใช้ ชุดการเรียนรู้ 25 ข้อ โดยมีระดับการประเมิน 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 83.77/88.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังใช้ชุดการเรียนรู้มีสถิติสูงกว่า ก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการอ่านเชิงวิเคราะห์การเรียนรู้ในระดับสูง

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, เทคนิค SQ4R, ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

Abstract

This research aims to 1) develop a series of learning activities based on the SQ4R concept to enhance analytical reading ability for Mathayomsuksa 3 students at Pakse Teachers College, Champasak Province, Lao People's Democratic Republic, 2) compare the analytical reading abilities of Mathayomsuksa 3 students before and after receiving the SQ4R

learning management technique, and 3) study Satisfaction of Mathayomsuksa 3 students towards learning management with SQ4R technique.

The sample group, obtained through cluster sampling, consisted of 30 Mathayomsuksa 3 students in the first semester of the 2566 academic year at the Demonstration School of Pakse Teachers College junior high school. The research tools were 1) 6 learning sets, 2) an achievement test. There were 30 questions to choose from (multiple choice), difficulty ranged from 0.27-0.68, discrimination between 0.32-0.82 and reliability was 0.85, and 3) Student satisfaction questionnaire for using the 25-item learning set. There were 5 evaluation levels. The statistics used in the data analysis were mean, percentage, standard deviation, and t-test. The results showed that:

1. The effectiveness of the developed series of learning activities based on the SQ4R concept in enhancing the analytical reading ability of secondary school students was found to be 83.77 out of 88.44, which exceeds the specified criteria.

2. The students' academic achievement significantly improved after using the learning kit, with statistical significance at the 0.05 level.

3. The students reported a high level of satisfaction with the analytical reading activities.

Keywords: Learning Activity, Pack SQ4R, Concepts Analytical Reading Ability

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจ และประกอบกิจกรรมในสังคมได้อย่างราบรื่น

และมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงให้เห็นว่าภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ ซึ่งเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552: 1)

การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุ วิทยาการ และความนึกคิด การอ่านช่วยให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าได้ทันการ การอ่านจะช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้ ความคิด และวิจรรย์ญาณให้คนเรามีความงอกงามทางวุฒิภาวะ วุฒิปัญญาและความสามารถมากยิ่งขึ้น การอ่านส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตวิจรรย์ญาณของผู้อ่านให้เป็นไปในทางที่ดีงามได้ด้วยตนเอง รวมทั้งสามารถพัฒนาคนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี (พนิตนันท์ บุญพามี, 2542: 3) การอ่านวิเคราะห์จึงเป็นทักษะการอ่านหนังสืออย่างละเอียดแล้วจึงวิเคราะห์ให้ได้ว่าส่วนต่าง ๆ เป็นความหมายและมีความสำคัญอย่างไรบ้าง แต่ละด้านมีความสำคัญกับส่วนอื่นอย่างไร ทั้งนี้การวิเคราะห์เรื่องที่อ่านทุกชนิด สิ่งที่ละเลยมิได้คือ การพัฒนาถึงการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาว่ามีความเหมาะสมกับระดับและประเภทของงานเขียนหรือไม่ ดังนั้นการอ่านวิเคราะห์จึงต้องใช้เวลามากเท่าไรก็ยังมีโอกาสวิเคราะห์ได้ดีมากขึ้น (กรมวิชาการ, 2545: 208)

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการอ่านที่ต้องใช้ความคิดขั้นสูงเข้ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญและเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้านต่อชีวิตประจำวัน เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยเป็นไปอย่างรวดเร็วและ มาจากหลายแหล่งมีทั้งที่สามารถเชื่อถือได้และเชื่อถือไม่ได้ต้องใช้วิจรรย์ญาณในการอ่านก่อนตัดสินใจเชื่อ ดังนั้นก่อนเชื่อถือข้อมูลใด ๆ

ควรพิจารณา วิเคราะห์สารให้ถี่ถ้วนก่อน ดังคำกล่าวของ วัชร บุรณสิงห์ และ นิรมล ศตวุฒิ (2547: 46) กล่าวไว้ว่า ผู้อ่านต้องใช้วิจารณญาณในการอ่าน และตัดสินใจว่าเรื่องที่อ่านนั้นมีความหนาเชื่อถือมากน้อยเพียงไร ผู้อ่านจึงควรฝึกทักษะการอ่านเพราะจะได้ประโยชน์จากการอ่านเชิงวิเคราะห์หลายประการ

การเรียนการสอนภาษาลาวของโรงเรียนมัธยมสหมามไซ ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทักษะการอ่าน แต่พบว่าความสามารถของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ นักเรียนไม่สามารถอ่านเชิงวิเคราะห์เพื่อแยกแยะรายละเอียดและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องได้ ซึ่งสาเหตุสำคัญของปัญหาสามารถสรุปออกมาเป็นประเด็นหลัก ดังนี้คือ ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูและปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู คือ ครูขาดทักษะการสอนอ่าน วิธีการสอนยังเป็นแบบดั้งเดิม คือ ใช้การสอนแบบบรรยายแล้วให้นักเรียนอ่าน ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่สามารถกระตุ้นความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนได้ บทอ่านที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งอาจจะยากหรือง่ายเกินไป ปัญหาเกี่ยวกับผู้เรียนโดยทั่วไปยังขาดความสามารถในการอ่าน ทั้งนี้สาเหตุมาจากนักเรียนขาดวิธีการหรือเทคนิคการอ่านที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจการเรียนเกิดความเบื่อหน่าย อีกส่วนหนึ่งอาจเกิดจากนักเรียนให้ความสนใจในเทคโนโลยีมากเกินไป เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ ทำให้นักเรียนไม่สนใจที่จะอ่านหนังสือส่งผลให้ไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้ สอดคล้องกับการประเมินผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560-2561 ที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาลาว อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลถึงคะแนนของนักเรียน พบว่า เกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ส่งผลให้นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ และมีผลต่อการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ และผลการประเมินการสอนของอาจารย์ในหลักสูตรดังกล่าว ระบุว่า ครูส่วนใหญ่ยังดำเนินการสอนโดยเน้นการท่องจำคำศัพท์ และใช้เอกสารประกอบการสอนเป็นหลัก หมายความว่า ครูยังไม่ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน หรือสอนโดยเน้น

การส่งเสริมการคิดในระดับต่าง ๆ ซึ่งในตัวชีวิตบางตัวเกี่ยวกับการอ่าน ยังเป็นลักษณะการท่องจำและการอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อวิเคราะห์ ยังทำได้น้อย นอกจากนี้ ยังได้รับรู้ยิ่งกว่าการนำเอาเครื่องมือเทคโนโลยีในการสื่อสาร (Information and Communication Technology (ICT)) มาช่วยในการจัดการเรียนการสอนยังมีอย่างจำกัด (วิทยาลัยครูปากเซ, 2561: 5)

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียน พบว่า สามารถทำได้หลายวิธี ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ส่งเสริมให้นักเรียนตอบปัญหาจากการอ่านโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านมีหลายวิธีด้วยกัน เช่น จัดตามแนวทางการสอนอ่านในใจ จัดตามขั้นตอนการฝึกทักษะ การอ่านจับใจความ สอนอ่าน จับใจความโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง และฝึกทักษะพิเศษเพิ่มเติม วิธีสอนอ่านวิธีหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น คือ วิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ตามแนวคิดของ Francis P. Robinson (Robinson, 1961: 29-30) โดยได้เสนออยู่ทริวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ไว้ ซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จักเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและจดจำได้ดี และทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจ (Survey) เป็นการอ่านอย่างรวดเร็ว สำรวจความคิดทั่ว ๆ ไป ขั้นตอนที่ 2 การถาม (Question-Q) ให้ตั้งคำถามตัวเองเกี่ยวกับเรื่องนั้น ขั้นตอนที่ 3 การอ่าน (Read-R) เป็นการอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมายอ่านเพื่อที่จะหาคำตอบตามที่ได้ตั้งไว้ โดยมุ่งหารายละเอียดให้เกิดความกระจ่างชัดเจน ขั้นตอนที่ 4 การจำ (Recite-R) ให้ย่อเรื่องราวที่สำคัญโดยใช้คำพูดของตัวเอง ซึ่งจะทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านดีขึ้น และขั้นตอนที่ 5 การทบทวน (Review-R) การพยายามทบทวนเรื่องที่อ่านเพื่อรวบรวมความคิด ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk) ได้เสนอวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R โดยได้แนวคิด จากวิธีการอ่านของโรบินสัน (Robinson, 1981) โดยการเพิ่มขั้นตอนบันทึก (Record) หลังจากนักเรียน

ได้อ่านบทอ่านและเปลี่ยนจากขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดจากบทอ่าน (Reflect) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่อ่านได้เร็วขึ้น สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ดี บอกรายละเอียดและจดจำเรื่องและสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ (E1/E2) ตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน เชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิค SQ4R

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการสุ่ม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสหมามไซ แขวงจำปาสัก ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 60 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนห้อง 3 ภาคเรียนที่ 1 การศึกษา 2565 โรงเรียนมัธยมสหมามไซ ประชาชนลาว จำนวน 30 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) ชุดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SQ4R จำนวน 6 ชุด 2) แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน 1 ชุด เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ 4 ตัวเลือก โดยใช้ระยะทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง ความยาก (p) ระหว่าง 0.27-0.68 ค่าอำนาจจำแนก (r)

ตั้งแต่ 0.32-0.82 และความน่าเชื่อถือ เท่ากับ 0.85 และ 3 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SQ4R

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. สร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาลาว การอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนรู้

3.2. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย โดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พร้อมจัดทำเครื่องมือในการวิจัยโดยสมบูรณ์

3.3. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ให้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างรับทราบ

3.4. ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาลาวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในการอ่านภาษาลาวเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ด้วยเทคนิค SQ4R จำนวน 30 ข้อ เพื่อทดสอบความรู้เดิมของนักศึกษา นำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

3.5. ดำเนินการทดลองชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ชุด ทำการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง ทำการทดลองจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาคะแนนระหว่างเรียนของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R และคะแนนผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน

การอ่านภาษาลาว แบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าประสิทธิภาพเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ตามวิธีที่เสนอแนะ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test (Dependent Sample) ทดสอบความแตกต่างของ ผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยนำผลการตอบแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษามาตรวจให้คะแนน

สรุปผล

จากการวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ดังนี้

ตาราง 4.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละ ของคะแนนการทํากิจกรรมระหว่างเรียนของนักเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชุดกิจกรรม การเรียนรู้	คะแนนทำกิจกรรมระหว่างเรียน E_1				
	คะแนนเต็ม	รวม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ชุดที่ 1 นิทาน	5	124	4.13	0.68	86.40
ชุดที่ 2 บทเรื่องสั้น	5	124	4.13	0.68	86.40
ชุดที่ 3 บทร้อยกรอง	5	126	4.20	0.84	77.30
ชุดที่ 4 สารคดี	5	127	4.23	0.81	91.53

ชุดกิจกรรม การเรียนรู้	คะแนนทำกิจกรรมระหว่างเรียน E_1				
	คะแนนเต็ม	รวม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
ชุดที่ 5 ข่าว	5	124	4.13	0.68	85.69
ชุดที่ 6 บทความ	5	128	4.26	0.69	87.19
รวม	30	754	25.13	0.73	83.77
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.77					

จากตาราง 4.1 พบว่า นักศึกษาได้ค่าเฉลี่ยระหว่างการเรียนรู้จากการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 25.13 จากคะแนนเต็ม 754 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.73 และมีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.77

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละ ของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวน นักศึกษา	คะแนนเต็ม	รวม	$\bar{x}$	S.D.	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
30	30	793	26.43	1.10	88.44

จากตาราง 4.2 พบว่านักเรียนได้ค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 26.43 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 1.10 และมีค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 88.44

ตาราง 4.3 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E ₁)	30	7.93	26.43	83.77
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)	30	7.54	25.13	88.44
ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (E ₁ /E ₂) มีค่าเท่ากับ 83.77/88.44				

จากตาราง 4.3 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E₁) มีค่าเท่ากับ 83.77 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E₂) มีค่าเท่ากับ 88.44 ดังนั้น ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 83.77/88.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตาราง 4.4 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนเรียน	30	30	25.13	0.73	42	74	10.59 **
หลังเรียน	30	30	26.53	0.77			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.77/88.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีประเด็นที่ค้นพบและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าพัฒนาความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.77/88.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากชุดการเรียนรู้ตามแนวคิด SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาของกิจกรรม กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษา อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R ในการอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือ การอ่านอย่างมีลำดับขั้นตอน เน้นการใช้ความรู้เดิมในการพยากรณ์หรือทำนายข้อความ ใช้บริบทของเรื่องเดาความหมายของคำศัพท์ ใช้ความรู้เดิมจาก

ประสบการณ์ในการระบุหัวข้อเรื่อง ใจความหลักและการสรุปใจความสำคัญ รวมถึงใช้ความสัมพันธ์ของไวยากรณ์ในการตอบรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ชุดกิจกรรมยังได้ผ่านกระบวนการสร้างที่มีการตรวจสอบกลั่นกรองอย่างเป็นระบบ โดยได้รับการตรวจสอบพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ได้ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพกับนักศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจึงได้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิด SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิทยา เพียร, สุนิตยา เียนทั่ว, ปวีริศา จรตล (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคนิค SQ4R 3) เพื่อเปรียบเทียบผลการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริม การอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคนิค SQ4R และ 4) เพื่อเปรียบเทียบ ผลการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยของนักเรียนที่ศึกษาด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยด้วยเทคนิค SQ4R กับ เทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านค่าย จำนวน 60 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยด้วย เทคนิค SQ4R กับเทคนิค SQ4R 2) แบบทดสอบวัดผลการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย 3) แผนการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยด้วย

เทคนิค SQ4R กับเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.83/82.44 2) ผลการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคนิค SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยเทคนิค SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยของนักเรียนที่ศึกษาด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทย ด้วยเทคนิค SQ4R กับเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของชิตชนก มีแก้ว และเด่นดาว ชลวิทย์ (2563) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเป็ร็งวิสุทธาธิบติ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค SQ4R และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเป็ร็งวิสุทธาธิบติ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค SQ4R และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเป็ร็งวิสุทธาธิบติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค SQ4R (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเป็ร็งวิสุทธาธิบติ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเป็ร็งวิสุทธาธิบติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้อง จำนวน 64 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลากเพื่อเลือก 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง และ 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มควบคุม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้การทดสอบค่า t-test

ผลการวิจัยพบว่า (1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค SQ4R มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค SQ4R มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คำสำคัญ : การอ่านเชิงวิเคราะห์; การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค SQ4R; การจัดการเรียนรู้แบบปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของคันสนีย์ อินทขีณิ (2558: 122) ศึกษาเรื่องการใช้นิเทศศิลป์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเคดับเบิ้ลยูแอลพลัส สูงขึ้นโดยคะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาลักษณะการอ่านจับใจความด้วยการใช้นิเทศศิลป์เคดับเบิ้ลยูแอลพลัส เป็นรายบุคคลพบว่านักเรียนกรณีศึกษามีคะแนนเฉลี่ยการจัดการเรียนรู้สูงกว่า แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเคดับเบิ้ลยูแอลพลัสช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พาศิษฐ์ อาลีมาลี (2560) ผลของการจัดการเรียนรู้สาระภาษาอาหรับ โดยใช้เทคนิค SQ4R ที่มีต่อการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 โรงเรียนอาสาสุตดินวิทยา ผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความสำคัญ และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มิ่งขวัญ สุขสบาย (2562) การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ด้วยเทคนิค SQ4R ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย ของชั้นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6

มีประสิทธิภาพ E/E2 เท่ากับ 81.47/84.51 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 (2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ด้วย เทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.7367 มีความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 73.67 (3) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิค SQ4R มีความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คำผัส สารามคม (2563) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและความสามารถในการอ่านวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค SQ4R ผลการวิจัยมีดังนี้ 1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R เรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 83.88/83.69 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R เรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิด วิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R เรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R เรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ 5. ดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R เรื่อง

ความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.67 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 67 และ 6. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R เรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์ มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R เรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.59 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ 2 เนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์เป็นเนื้อหาที่น่าสนใจมาก กับข้อ 4 ข้าพเจ้าชอบเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและด้านการคิดวิเคราะห์ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ 4.75 เป็นระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วน 7 ข้าพเจ้าชอบเรียนรู้ด้วยสื่อที่มีสีสันสวยงาม และสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 4.31 ซึ่งมีระดับความพอใจระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี สุทธิเวช (2561) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสรุปความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านสรุปความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของไนอิฟ และรีตาม (2555) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น 2 อัลมุตตาวัชชิต วิชาประวัติศาสตร์อิสลาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ แบบ SQ4R ของนักเรียนชั้น 2 อัลมุตตาวัชชิต เรื่องประวัติศาสตร์ และความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนจำนวน 66 คน โดยนักเรียนกลุ่ม ทดลอง จำนวน 33 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 33 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระยะเวลาในการวิจัย 9 สัปดาห์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัย พบว่า

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และนักเรียนเห็นด้วยกับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R พัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมช่วยให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาลาวเพื่อความเข้าใจ เนื้อหาเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักศึกษา และทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนและอยากเรียนรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของดวี, สุதியานา และตามายันตี (Dewi, Sudiana & Darmayanti, 2014: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากลยุทธ์การใช้เทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น 7 โรงเรียน SMP Negeri 1 Sawan วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือ (1) เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R (รู้ อยากจะรู้ เรียนรู้) ในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น 7 โรงเรียน SMP Negeri 1 Sawan (2) เพื่อศึกษาขั้นตอนของการดำเนินการของ SQ4R (รู้ อยากจะรู้ เรียนรู้) ในการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น 7 โรงเรียน SMP Negeri 1 Sawan (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและนักเรียนโรงเรียน SMP Negeri 1 Sawan จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ผลจากการวิจัยคือ (1) ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียนโดยกลยุทธ์การใช้เทคนิค SQ4R สูงกว่าก่อนเรียน (2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนโดยกลยุทธ์การใช้เทคนิค SQ4R อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของรินทร์ลภัส เฉลิมธรรมวงษ์ (2557: 63) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้เทคนิค SQ4R โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ เทคนิค SQ4R และศึกษา

ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีการจัดการเรียนรู้ เทคนิค SQ4R plus คือกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R การวิเคราะห์ ข้อมูลวิจัยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบค่าที (t-test)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด SQ4R เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ และเนื้อหาอื่นเพื่อให้ได้ทราบว่ากิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับช่วงชั้นใดบ้าง และเนื้อหาใดบ้าง
2. ควรทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ4R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ วิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2558). *วิสัยทัศน์ถึงปี 2030 ยุทธศาสตร์ถึงปี 2025 และแผนพัฒนาการศึกษาและกีฬา 5 ปี ครั้งที่ VIII (2016-2020)*.
- กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา.
- กรมวิชาการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กานต์พิชชา มะโน. (2564). การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาร่วมกับเทคนิคการสอนแบบ KWL PLUS วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านจับใจความ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 19(1), 68-88.

- คำผัส สารมาคม. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องความสามารถด้านการอ่านจับใจความและความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2554). ทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน (พิมพ์ครั้งที่ 4). ซี.ซี.เอส.โกลด์คิงดอม.
- คันสนีย์ อินทชีณี. (2558). ศึกษาเรื่องการใช้เทคนิคเคดับเบิ้ลยูแอลพลัสเพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิตยา เพียร, สุนิตยตา เย็นทั่ว และปวีศา จรดล. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านวิเคราะห์วรรณคดีไทยด้วยเทคนิค SQ4R กับเทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 15(2), 183-192.
- พินิตนันท์ บุญพามี. (2542). เทคนิคการอ่านเบื้องต้นสำหรับบรรณารักษ์. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- มิ่งขวัญ สุขสบาย. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยเชิงวิเคราะห์ด้วยเทคนิค KWL Plus ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มาลินี สุทธิเวช. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านสรุปความ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL Plus สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และความสามารถด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ให้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เทคนิค KWL Plus. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม.
- วัชร่า เล่าเรียนดี. (2547). เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัชรื บูรณสิงห์ และนิรมล ศตวุฒิ. (2547). การอ่านเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ด้านหลักสูตร
และการสอน. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไฉยฝ และรืตาม. (2555). ศักษามลลัษณ์ขงรืบบการจัการเรยนรู้ K.W.L. บทเรยน
ขงนักรเรียนชั้นประถมศักษาปีที่ 2 อัสุมตตะวาลิต วักษาประวตศาสตรัอิสลาม
รืองเรยนอัสกูมียะห์.

Dewi, N., Sudiana, M. & Darmayanti, S. (2014). Penerapan strategi KWL
(know, want to know, leaned) untuk meningkatkan kemampuan
membaca intensif siswadikelas, SMP negeri 1 Sawan. *e-Journal
Pendidikan Bahasadan Sasstra Indonesia Undiksha*, 2(1), 1-11.

Authors

Mr. Phonexay Nanthalangsy

Pakse Teacher Training College, Village of Souk Am Nuay,

Pakse city, Champasak Province

Tel: +8562058192762 Email: Phornzai88@gmail.com

Ms. Khamphouk Keophila

Pakse Teacher Training College, Village of Souk Am Nuay,

Pakse city, Champasak Province

Tel: +8562058192866 Email: phouk1641984@gmail.com

Mr. Siboundone Keophichit

Pakse Teacher Training College, Village of Souk Am Nuay,

Pakse city, Champasak Province

Tel: +8562058994333 Email: Siboundone78@gmail.com

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรมที่มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ Social-Cultural Factors which Influence Local Politics in Si Sa Ket

เอกพงษ์ วงศ์คำจันทร์^{1*}

Akapong Wongkamjan

¹วิทยาลัยกฎหมายและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
College of Law and Government, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 21 มีนาคม 2566
ปรับปรุงแก้ไข: 11 กรกฎาคม 2566
ตอบรับตีพิมพ์: 11 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านสังคม วัฒนธรรม กับการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทุกอำเภอของจังหวัดศรีสะเกษ โดยสุ่มตัวอย่างแบบโควตา กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง แบ่งเป็นเพศชาย 200 คน เพศหญิง 200 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามและวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 200 คน (50.00 %) ระดับการศึกษา การศึกษาภาคบังคับ 175 คน (43.75%) อาชีพเกษตรกร 40 คน (35.00%) และมีความเป็นพลเมืองท้องถิ่นสถานภาพโดยการเกิดในพื้นที่เขตเลือกตั้งจำนวน 280 คน (70.00%)

ด้านปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ที่มีผลต่อการเมืองท้องถิ่น ได้ตอบแบบสอบถามค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ให้ความสำคัญตัวผู้สมัครค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.53)

รองลงมา การให้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$) และให้ความสำคัญ
กลุ่มการเมืองท้องถิ่นค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$) และต่ำสุด คือ ให้ความสำคัญเครือข่าย
นักการเมืองระดับชาติ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อวิเคราะห์
ความสัมพันธ์ ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นของประชาชน
จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นอย่างมี
นัยสำคัญที่ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสำเร็จ
ตัวบุคคลความสำเร็จกลุ่มการเมืองท้องถิ่นการให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย
การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย การใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น เครือญาติ มีความสัมพันธ์
ทางบวกการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ยกเว้นด้านให้ความสำคัญ
เครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น
แต่อย่างใด

คำสำคัญ : การเลือกตั้งท้องถิ่น, ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม, การเมืองท้องถิ่นในจังหวัด
ศรีสะเกษ

Abstract

This research aims to study the relationship between social, cultural, political, and local politics in Si Sa Ket. The sample groups consist of 200 men and 200 women who have the right to vote and have been living in various districts of Si Sa Ket Province. The author applied Quota Sampling to select the population for the research and used questionnaires as the research tool. The results showed that the majority of the research population was over 45 years old (200 people - 50%), had completed compulsory education (175 people - 43.75%), were engaged in farming

(40 people - 35%), and had local citizenship status by being born in the constituency area (280 people - 70%)

The sample groups expressed their opinions on various social-cultural factors that influence local politics. The top three issues rated highest were the importance of candidates (mean score - 4.53), the relationship between the local community and kinship (mean score - 4.52), and the significance of local political groups (mean score - 4.51). The medium-level issue was the importance of the national network of politicians (mean score - 3.45). After analyzing the relationship between social-cultural factors and their influence on local politics in Si Sa Ket, the author found that these factors significantly influenced local politics at a significance level of 0.05, confirming the research hypothesis. Upon closer examination of each issue, the author found that personal importance, the significance of local political groups, emphasis on vision/policy guidelines, presentation of the policy vision, and the use of local kinship relations all showed a positive relationship with local elections at a significance level of 0.05. However, the importance of the national network of politicians did not show a significant relationship with local election factors.

Keywords: Local Elections, Social-Cultural Factors, Local Politics in Si Sa Ket

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นวิธีการกระจายอำนาจการปกครอง โดยให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้การปกครองด้วยตนเอง โดยมีการจัดตั้งองค์กรที่เป็นตัวกลาง

ในการให้บริการสาธารณะในการบริหารงานโดยบุคคลในท้องถิ่น เลือกตัวแทนในท้องถิ่นของตนเข้ามาทำงาน การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการบริหารงานองค์กร ปรารถนาจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง แต่การปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแล เพื่อให้ความเป็นอิสระของท้องถิ่นนั้นไม่ดำเนินงานที่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ (เศรษฐพร หนูหนู และคณะ, 2560) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องดูแลและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ให้ได้รับการบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดรูปแบบการปกครองของตนเองอย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ และตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐเพิ่มเติมขึ้น ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองในท้องถิ่นให้มีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต้องการเปลี่ยนแปลงการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นให้เป็นการเมืองของพลเมือง (โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง, 2547)

การเลือกผู้นำระดับท้องถิ่น แสดงถึงพลังจากสิทธิของตนเองว่ามีคุณค่าที่จะส่งผลในการเลือกผู้นำท้องถิ่น เพื่อเข้ามาบริหารพัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ไม่ใช่เพียงแค่การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่ออกไปลงคะแนนเสียงและเลือกคนที่ให้ผลประโยชน์เท่านั้น ดังนั้น ประชาชนกับการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองของประเทศไทย ให้สามารถพัฒนาภายใต้พลังของประชาชน ปัจจุบันการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น พบว่า ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นของประชาชนทางการเมืองในด้านของความคิด และเป็นการช่วงชิงอำนาจทางการบริหารของนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจะเห็นจากข่าวสื่อมวลชนเกี่ยวกับการไม่ประกาศรับรองผลการเลือกตั้งบางพื้นที่ ทั้งตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งสมาชิก ของท้องถิ่นอยู่เนื่อง ๆ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนา (อังศุพร บิลหมั่น, 2561) ดังนั้น กระบวนการที่จะให้ได้ผู้นำท้องถิ่นที่ดี สามารถเข้าถึงปัญหาของประชาชน คือ ประชาชนจึงต้องพิจารณาทั้งด้านคุณลักษณะ วิสัยทัศน์ การบริหารจัดการ รวมไปถึงคุณธรรม จริยธรรมของตัวบุคคล และปัจจัยต่าง ๆ ประกอบเพื่อที่จะเลือกผู้แทนสำหรับตนในการแก้ไขปัญหา

และพัฒนาในส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยมีผลต่อการเมืองในระดับท้องถิ่นของประชาชนก่อนการตัดสินใจมอบอำนาจให้กับการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเป็นแนวทางผู้มีจิตอาสา เตรียมตัวในการเข้ามาบริหารองค์การปกครองท้องถิ่น และเป็นแนวทางให้กับประชาชนในการตัดสินใจเลือกผู้บริหารมาพัฒนาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางประชากรของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษที่มีความสัมพันธ์กับการเมืองระดับท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม ของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษที่ส่งผลต่อการเมืองระดับท้องถิ่น

วิธีการดำเนินวิจัย

ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยสถิติ ดังนี้ 1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง 2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ใช้เพื่ออธิบายการตัดสินใจเลือกตั้ง 3. ค่า t-test independent, One Way Anova (F-test) ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรในการวิจัย ดังนี้ 3.1 ค่า t-test independent ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณลักษณะทางประชากร กับปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม การเมืองท้องถิ่น 3.2 ค่า One Way Anova (F-test) ใช้ทดสอบสมมติฐาน 4. Pearson's product moment correlation coefficient ใช้หาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น กำหนดนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ตามเกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ (Correlation)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากร พบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตอบแบบสอบถามเพศชาย 200 เพศหญิง 200 เท่ากัน อายุส่วนใหญ่ 45 ปีขึ้นไป (50.00%) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (43.75%) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด (35.00%) และ ความเป็นพลเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคคลเกิดในพื้นที่เขตเลือกตั้ง (70.00%)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่น

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่นของประชาชนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญต่อบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมา การให้ความสำคัญสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย ($\bar{X} = 4.52$) ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.51$) การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย ($\bar{X} = 4.14$) การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย ($\bar{X} = 4.05$) และต่ำสุดคือให้ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$)

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกตั้งท้องถิ่น

สมมุติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรของประชาชนจังหวัดศรีสะเกษมีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามเพศ

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น	เพศ				t	P
	ชาย (n =200)		หญิง (n = 200)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ความสำคัญตัวบุคคล	3.39	1.00	3.53	0.85	1.398	0.043*
2. ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	3.51	0.88	3.54	0.90	0.282	0.048*
3. ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ	3.76	0.77	3.73	0.75	0.402	0.052
4. การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย	3.84	1.00	3.63	0.85	1.298	0.035*
5. การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย	3.71	0.78	3.55	0.91	0.273	0.440*
6. การใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย	3.86	0.79	3.83	0.75	0.412	0.044*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่จำแนกตามเพศ พบว่าปัจจัยด้านความสำคัญตัวบุคคล ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย และการใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่ายมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเมืองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่น

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามอายุ

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น	แหล่งความผันแปร	SS	df	MS	F	P
1. ความสำคัญตัวบุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.482 286.838 293.321	4 340 344	1.621 0.844	1.921*	0.517
2. ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	11.184 259.594 270.777	4 340 344	2.795 0.764	3.622*	0.026
3. ความสำคัญเครือข่าย นักการเมืองระดับชาติ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.645 198.276 199.921	4 340 344	0.411 0.583	0.705	0.050
4. การให้ความสำคัญ วิสัยทัศน์/ แนวนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	11.184 259.594 270.777	4 340 344	2.795 0.764	3.622	0.006
5. การนำเสนอ วิสัยทัศน์ แนวนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	11.184 259.594 270.777	4 340 344	2.795 0.764	3.622	0.016
6. การใช้ ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.265 359.694 361.959	4 340 344	0.566 1.058	0.535*	0.610

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจำแนกตามอายุ มีปัจจัยการเลือกตั้งระดับการเมืองท้องถิ่น พบว่า ด้านความสำคัญตัวบุคคล ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่นความสำคัญเครือข่ายการนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย การใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ยกเว้น การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย และการให้ความสำคัญเครือข่าย นักการเมืองระดับชาติ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น	แหล่งความผันแปร	SS	df	MS	F	P
1. ความสำคัญตัวบุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	12.762 280.559 293.321	4 320 344	3.191 0.825	3.867*	0.004
2. ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	8.887 261.891 270.777	4 344 335	2.222 0.770	2.884*	0.023
3. ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.906 197.015 199.921	4 340 343	0.726 0.579	1.254	0.288
4. การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	12.762 280.559 293.321	4 360 342	3.229 0.725	3.467*	0.024
5. การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	12.762 280.559 293.321	4 370 344	3.291 0.875	3.687*	0.043

6. การใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	6.575	4	1.644	1.573*	0.031
	ภายในกลุ่ม	355.384	380	1.045		
	รวม	361.959	345			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ระดับการศึกษาแตกต่าง พบว่า ด้านความสำคัญตัวบุคคล ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบายการนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย และการใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย ความสำคัญเครือข่ายมีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านนักการเมืองระดับชาติ

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามอาชีพ

ปัจจัยทางสังคม- วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อ การเมืองท้องถิ่น	แหล่งความ ผันแปร	SS	df	MS	F	P
1. ความสำคัญตัว บุคคล	ระหว่างกลุ่ม	5.343	4	1.336	1.577*	0.050
	ภายในกลุ่ม	287.977	340	0.847		
	รวม	293.321	344			
2. ความสำคัญกลุ่ม การเมืองท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	3.935	4	0.984	1.254*	0.028
	ภายในกลุ่ม	266.842	346	0.785		
	รวม	270.777	332			
3. ความสำคัญ เครือข่ายนักการเมือง ระดับชาติ	ระหว่างกลุ่ม	5.433	4	1.358	2.375	0.052
	ภายในกลุ่ม	194.488	349	0.572		
	รวม	199.921	366			
4. การให้ความสำคัญ วิสัยทัศน์/ แนวนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	4.217	4	1.054	1.302	0.040
	ภายในกลุ่ม	357.742	315	1.052		
	รวม	361.959	362			

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น	แหล่งความผันแปร	SS	df	MS	F	P
5. การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	4.012	4	1.005	1.254	0.544
	ภายในกลุ่ม	285.147	322	0.654		
	รวม	302.854	354			
6. การใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	4.120	4	1.066	1.358*	0.647
	ภายในกลุ่ม	295.140	332	0.571		
	รวม	355.145	314			

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง อาชีพ พบว่าด้านความสำคัญตัวบุคคล ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และการใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางการเมืองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามความเป็นพลเมืองท้องถิ่น

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น	ความเป็นพลเมืองท้องถิ่น				t	p
	เกิดในพื้นที่เขต เลือกตั้ง		ย้ายเข้ามาอยู่ใน เขตพื้นที่เลือกตั้ง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ความสำคัญตัวบุคคล	3.59	1.01	3.43	0.85	1.398	0.050*
2. ความสำคัญกลุ่ม การเมืองท้องถิ่น	3.51	0.89	3.64	0.90	0.282	0.478*
3. ความสำคัญเครือข่าย นักการเมืองระดับชาติ	3.86	0.87	3.83	0.75	0.402	0.688

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม ที่ส่งผลการเมืองท้องถิ่น	ความเป็นพลเมืองท้องถิ่น				t	p
	เกิดในพื้นที่เขต เลือกตั้ง		ย้ายเข้ามาอยู่ใน เขตพื้นที่เลือกตั้ง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
4. การให้ความสำคัญ วิสัยทัศน์/แนวนโยบาย	3.84	1.10	3.73	0.85	1.298	0.155
5. การนำเสนอวิสัยทัศน์ แนวนโยบาย	3.61	0.76	3.65	0.91	0.273	0.768
6. การใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย	3.83	0.79	3.93	0.75	0.412	0.045*

*ระดับสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น จังหวัดศรีสะเกษ โดยจำแนกตามความเป็นพลเมืองท้องถิ่น พบว่า การให้ความสำคัญต่อบุคคล ให้ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และการใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม ของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ มีผลความสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น	
	r	sig
1. ให้ความสำคัญต่อบุคคล	0.155*	0.029
2. ให้ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น	0.224*	0.024
3. ให้ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ	1.023	0.055

ปัจจัยทางสังคม-วัฒนธรรม	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่น	
	r	sig
4. การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย	0.156*	0.032
5. การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย	0.231*	0.041
6. การใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย	0.114*	0.033
รวม	0.117	0.021

*มีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 เมื่อวิเคราะห์ สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นของประชาชนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม มีผลต่อการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสำคัญตัวผู้สมัคร ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย การใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นแต่อย่างใด

ผลการวิจัย

ลักษณะทางประชากร ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศชาย 200 เพศหญิง 200 เท่ากัน จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่ 45 ปีขึ้นไป (50.00%) ระดับการศึกษา และเป็นภาคบังคับ (43.75%) ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมมากที่สุด (35.00%) และความเป็นพลเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคคลเกิดในเขตเลือกตั้ง (70.00%)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเมืองท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นของประชาชนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญตัวผู้สมัคร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) รองลงมาการให้ความสำคัญท้องถิ่น-เครือข่าย ($\bar{X} = 4.52$) ให้ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.51$) การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย ($\times 4.14$) การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย ($\bar{X} = 4.05$) และต่ำสุดคือให้ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$)

สมมุติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรของประชาชนจังหวัดศรีสะเกษ มีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน ดังนี้

1. เพศ พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จำแนกตามเพศ มีปัจจัยด้านความสำคัญตัวผู้สมัครความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่นการให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบายการนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย และการใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่ายมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเมืองท้องถิ่น อย่างน้อยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่น

2. อายุ พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุ มีปัจจัยการเลือกตั้งระดับการเมืองท้องถิ่น พบว่า ด้านความสำคัญตัวผู้สมัครความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่นความสำคัญเครือข่ายการนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบายการใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสำคัญ มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้นการให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย และการให้ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ

3. การศึกษา พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ระดับการศึกษาแตกต่างให้ความสำคัญตัวผู้สมัครความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบายการนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย และการใช้ความสัมพันธ์ ท้องถิ่น-เครือข่าย

ความสำคัญเครือข่ายมีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านนักการเมืองระดับชาติ

4. อาชีพ พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อาชีพแตกต่าง ให้ความสำคัญตัวผู้สมัคร ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และการใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางการเมืองท้องถิ่น อย่างมีนัยทางสถิติ ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านการให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย และการให้ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ

5. ความเป็นพลเมืองท้องถิ่น พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จังหวัดศรีสะเกษ ให้ความสำคัญตัวผู้สมัคร ความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และการใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ยกเว้นการให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย และการให้ความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ

สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม ของประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ มีผลความสัมพันธ์ต่อการเมืองระดับท้องถิ่น

เมื่อวิเคราะห์ สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการเมืองท้องถิ่นของประชาชนจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม มีผลต่อการเมืองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสำคัญตัวผู้สมัครความสำคัญกลุ่มการเมืองท้องถิ่น การให้ความสำคัญวิสัยทัศน์/แนวนโยบาย การนำเสนอวิสัยทัศน์แนวนโยบาย การใช้ความสัมพันธ์ท้องถิ่น-เครือข่าย มีความสัมพันธ์ทางบวกการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านความสำคัญเครือข่ายนักการเมืองระดับชาติ ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นแต่อย่างใด

อภิปรายผล

สอดคล้องผลการวิจัยของ นงคริักษ์ ต้นเคน (2558) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนน เลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า เหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครและอยู่ในระดับมาก คือ ด้านนโยบายของผู้สมัคร และด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัคร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ได้แก่อายุ อาชีพ รายได้และคุณลักษณะของผู้สมัคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ และระดับการศึกษาความสัมพันธ์กับผู้สมัคร ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้านและนโยบายของผู้สมัคร ส่วนด้านวิธีการหาเสียงของผู้สมัครไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ สอดคล้องกับรายงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ของ ธนวัฒน์ รัตมี และวิไลลักษณ์ เรืองสม (2560) ผลการวิจัย พบว่า การตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย 1. ด้านคุณลักษณะผู้นำ พบว่า เป็นที่เคารพศรัทธา ของประชาชนช่วยเหลือและมีบทบาททางสังคม มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผู้นำส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานการปกครองประชาธิปไตย 2. ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้นำจะมีนโยบายในการพัฒนา หมู่บ้านที่ดีและเป็นผู้ที่มองการณ์ไกลในการส่งเสริมท้องถิ่นเกิดความก้าวหน้า 3. ด้านบริหารการจัดการ พบว่า กระบวนการในการนำทรัพยากรในการบริหารทั้งทางวัตถุและคนดำเนินการ กระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายมาปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). มิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหาร ท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน. สมาธรรม.
- นงศรีรักษ์ ดันเคน. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนน เลือก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม [รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธนวัฒน์ รัตมี และวิไลลักษณ์ เรืองสม. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง [สาขารัฐประศาสนศาสตร์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- ไพบูล เต็มสมเกตู และคณะ. (2553). คุณลักษณะและบทบาทของนายกเทศมนตรีที่พึงประสงค์ : กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงรายอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย [สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารการเมือง) วิทยาลัยสื่อสารการเมือง]. มหาวิทยาลัยเกริก.
- เศรษฐพร หนนชู, กิตติคุณ ดังสงค์ และพระมหาโชตินิพัฏฐนธ์ สุพิจจิตโต. (2560). การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. วารสาร มจร. อุบลปริทัศน์, 2(2), 109-122.
- อังศุพร บิลหมั่น. (2561). การตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา [ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ศิริไชน์ นัมณสินธุ์. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียง เลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี [วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- Cohen, C. J. & Kahne, J. (2012). *Participatory politics. New media and youth political action*. Chicago, IL: MacArthur Foundation.
- Flanagan, C. & Levine, P. (2010). Civic engagement and the transition to adulthood. *The Future of Children*, 20(1), 159-179.
- Terriquez, V. (2017). Legal status, civic associations, and political participation among Latino young adults. *Sociological Quarterly*, 58(2), 1-22.

Author

Associate Professor Dr. Akapong Wongkamjan
169 Moo 8, Pho Sub-district, Mueang Si Sa Ket District,
Si Sa Ket Province 33000
Tel: 09-2354-5193 Email: akevong07@hotmail.com

แนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
The Guidelines for the Knowledge Management in Koh Rian
Sub-district Administrative Organization,
Phranakhon Si Ayutthaya District,
Phranakhon Si Ayutthaya Province

เบญญาภา ข้อเพชร^{1*}, นฤมล อนุนรสิทธิ์²

Benyapha Khophet / Nalaumon Anusonphat

^{1,2}สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Program in Public Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 24 พฤษภาคม 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 2 มิถุนายน 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 27 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการความรู้ และ 2) ศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่รวบรวมข้อมูลจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน จำนวน 53 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และ 2) แนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ได้แก่ (1) บ่งชี้ความรู้ ที่สอดคล้องกับนโยบายผู้บริหาร วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากร ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำเสนอแนวคิดในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน (2) สร้างและแสวงหาความรู้ โดยส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา ควบคู่กับการจัดเวทีประชาคม การประชุม และการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานภายนอก (3) จัดเก็บให้เป็นระบบ โดยการจัดทำสารบัญความรู้และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดเก็บ (4) ประมวลและกลั่นกรองโดยทีมงานหลัก ด้วยการใชภาษาที่เข้าใจง่าย ทันเหตุการณ์ และใช้ระบบสารสนเทศอำนวยความสะดวก (5) เข้าถึงความรู้ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้รับได้เข้าถึงความรู้อย่างทั่วถึง (6) แบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ให้มีการทำงานเป็นทีม มีระบบพี่เลี้ยงสอนงาน เน้นสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเผยแพร่ความรู้ลงฐานข้อมูลออนไลน์ และ (7) เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาเพื่อให้บรรลุภารกิจขององค์กร และเกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ จนเกิดเป็นนวัตกรรม

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, องค์การบริหารส่วนตำบล, แนวทางการจัดการความรู้

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the knowledge management; and 2) to add out the guidelines for the knowledge management in Koh Rian sub-district administrative organization. This study employed mixed methods approach. Data collection in quantitative research was undertaken using a questionnaire. The sample were 53 officers in Koh Rian sub-district administrative organization. Frequency, percentage, mean,

and standard deviation were calculated in data analyzing. The in-depth interview was used in qualitative data collection. The interviews were conducted with 8 key informants, selected purposively. The content analysis was used in data analysis.

The results of the research were as follows: 1) The knowledge management in Koh Rian sub-district administrative organization in overall was at a high level. The highest average score was found in the knowledge identification; meanwhile, the lowest average score was found in the knowledge organization; and 2) The dimensions were several steps of the knowledge management in Koh Rian sub-district administrative organization. (1) Knowledge identification should be related to the administrative policy, vision, mission and strategy. The vision should be determined by the officers, people, and stakeholders. (2) Knowledge creation and acquisition should be taken through training program, seminar, civil society forum, meeting, as well as internal and external knowledge management activities. (3) Knowledge organization should be systematically arranged, and the knowledge content should be developed to create information system. (4) Knowledge codification and refinement should be proceeded by the administrator. The information should be updated and convenient. (5) Knowledge access should be flexible to be widely available. (6) Knowledge sharing should be collaborative. The mentoring should provide the comfortable learning atmosphere and the information should be published in online database; (7) Knowledge learning should be operated in ways that can solve related problems to achieve the mission, and lead to an innovation.

Keywords: Knowledge Management, Sub-District Administrative Organization, Knowledge Management Guidelines

บทนำ

ในปัจจุบัน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญในการจัดการความรู้ภายในองค์กรกันมากขึ้น เนื่องจากการให้ความสำคัญต่อความรู้ที่เป็น “สินทรัพย์” มีความจำเป็นมาก เพราะโลกขององค์กรยุคใหม่ต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงและความต้องการใหม่ ๆ ของผู้รับบริการ การมองว่าความรู้เป็นสินทรัพย์ก็เพราะว่าในองค์กรต่าง ๆ มีแหล่งความรู้จำนวนมากที่ไม่สามารถหาได้จากที่อื่น แต่เกิดจากประสบการณ์ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงมานานนับหลายสิบปี ทั้งประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ และประสบการณ์ที่เกิดจากปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่สามารถก้าวข้ามผ่านมาได้ ดังนั้น องค์กรคงต้องคิดว่าจะทำอย่างไรที่จะนำองค์ความรู้เหล่านั้นมาเผยแพร่ให้กับบุคลากรภายในองค์กรได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ซึ่ง คำว่า “การจัดการความรู้ (Knowledge Management-KM)” ได้เข้ามามีบทบาทกับสังคมเป็นอย่างมาก นักคิดสำคัญชาวญี่ปุ่นคือ Nonaka and Takeuchi (1995) แห่งสำนัก Hitotsubashi ได้ทำการวิจัยและนำเสนอแนวคิดที่สำคัญในหนังสือ ชื่อ “The Knowledge - Creating Company” ว่าสาเหตุที่ทำให้บริษัทของญี่ปุ่นสามารถสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เกิดจากการแปลงเอา Tacit Knowledge ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ทำงานหรือความชำนาญเฉพาะที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคลากรในองค์กรญี่ปุ่นให้ออกมาเป็น Explicit Knowledge หรือจัดการให้เป็นความรู้ที่ชัดเจนออกมาเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดการสื่อสาร และแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ และเกิดเป็นลักษณะของ “วงจรของการสร้างความรู้” อย่างต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุด (จุฑามาศ อินตรา, 2564: 276-277)

เมื่อไม่นานมานี้ การจัดการความรู้เป็นเรื่องที่เน้นให้ดำเนินการในองค์กรภาครัฐในประเทศไทย โดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการ

บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวดที่ 3 เรื่องการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อภารกิจของรัฐ มาตรา 11 ได้ระบุว่า “ให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข่าวสารและ สามารถประมวลผลความรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ ได้ถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริม และพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคคล ที่มีประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของ ส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชฤษฎีกานี้” ซึ่งการจัดการความรู้ ตามทฤษฎีและแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการ (ก.พ.ร.) มี 7 ขั้นตอน ดังนี้คือ 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ, 2548: 4) เป็นแนวทางที่สำคัญที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ ควรนำไปปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน เป็นส่วนราชการหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562 มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการด้านการบริการสาธารณะต่าง ๆ เพื่อ ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น การปฏิบัติงานตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีองค์ ความรู้ มีความรอบรู้ในงาน ประกอบกับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน มีความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการความรู้เพื่อรวบรวม องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ทั้งความรู้ที่อยู่ในรูปของเอกสาร เช่น คู่มือ การปฏิบัติงาน หนังสือกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการ ข้อบังคับ และความรู้ที่อยู่ใน ตัวบุคลากรที่มาจากประสบการณ์การทำงาน การปรับปรุงพัฒนางาน รวมทั้งความรู้ ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากร เพื่อนำองค์ความรู้และ วิธีการปฏิบัติงานที่ดีมาถ่ายทอดแก่กันภายในองค์กร แล้วนำมาใช้พัฒนาการปฏิบัติงาน

ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (แผนการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566:26 - 27)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน มีความสนใจศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในด้านการพัฒนาการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เอื้อต่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งอาจนำไปใช้ในองค์กรอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

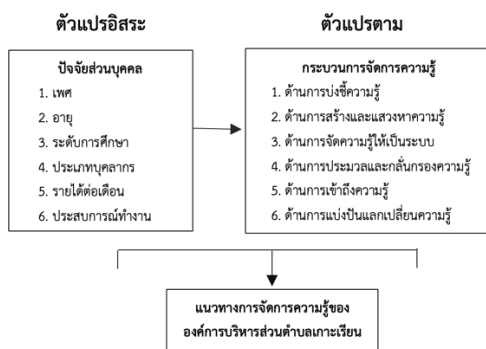
1.การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนทั้งสิ้น 53 คน ประกอบด้วย พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้างประจำ พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป (แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2566 องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2565)

2.การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่คัดเลือกด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้รอบรู้ในเรื่องที่ศึกษา

คือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน และพนักงานส่วนตำบลสายงานผู้บริหาร ผู้ตรวจมาตรฐานประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวิชาการด้านการจัดการความรู้ รวมทั้งสิ้น จำนวน 8 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทบุคลากร รายได้ต่อเดือนและประสบการณ์ทำงาน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทาง

การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีการรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรตอบแบบสอบถาม จำนวน 53 ชุด

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเข้าสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	27	50.90
หญิง	26	49.10
อายุ		
ไม่เกิน 25 ปี	2	3.80
26 - 35 ปี	14	26.40
36 - 45 ปี	24	45.30

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
46 - 55 ปี	9	17.00
56 ปีขึ้นไป	4	7.50
ระดับการศึกษา		
ปวช.	2	3.80
ปวส.	13	24.50
ปริญญาตรี	27	50.90
สูงกว่าปริญญาตรี	11	20.80
ประเภทบุคลากร		
พนักงานส่วนตำบล	21	39.60
ลูกจ้างประจำ	2	3.80
พนักงานจ้างตามภารกิจ	19	35.80
พนักงานจ้างทั่วไป	11	20.80
รายได้ต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	11	20.80
10,001 – 20,000 บาท	29	54.70
20,001 – 30,000 บาท	4	7.50
30,001 – 40,000 บาท	7	13.20
40,001 บาท ขึ้นไป	2	3.80
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ไม่เกิน 5 ปี	22	41.50
6 – 10 ปี	14	26.40
11 – 15 ปี	8	15.10
16 – 20 ปี	6	11.30
21 ปีขึ้นไป	3	5.70

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90 มีอายุ ระหว่าง 36 -45 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 มีการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 50.90 ประเภทบุคลากร เป็นพนักงานส่วนตำบล จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 54.70 และมีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การจัดการความรู้ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวม 7 ด้าน ดังนี้

การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน	ระดับการจัดการความรู้		
	μ	σ	การแปลผล
ด้านการบ่งชี้ความรู้	4.26	0.45	มากที่สุด
ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	4.09	0.35	มาก
ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	3.93	0.51	มาก
ด้านการประเมินผลและกลั่นกรองความรู้	4.07	0.32	มาก
ด้านการเข้าถึงความรู้	4.08	0.36	มาก
ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	4.00	0.40	มาก
ด้านการเรียนรู้	3.98	0.34	มาก
รวม	4.06	0.28	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบ่งชี้ความรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความเห็นว่าการดำเนินการในแต่ละด้านตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบ่งชี้ความรู้ ควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ กล่าวคือ มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาขององค์กรในปัจจุบัน เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค หลังจากนั้นจึงนำไปกำหนดแนวทางการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับองค์กร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายผู้บริหาร วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ขององค์กร ในการดำเนินการควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำเสนอแนวคิดในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน สนับสนุนทรัพยากร เวลา และงบประมาณ รวมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผลและให้รางวัล ด้วย

2. ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ คือ การแสวงหาความรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้ในดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรได้ โดยสามารถสร้างและแสวงหาความรู้ได้ทั้งจากภายนอก และภายในองค์กร เช่น ส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา กับหน่วยงานภายนอก เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดเวทีประชาคม การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกับหน่วยงานอื่น

3. ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ควรการจัดทำสารบัญความรู้ โดยแยกองค์ความรู้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ความรู้สำหรับบุคลากรที่ต้องใช้ปฏิบัติงาน ควรจัดเป็นหมวดหมู่ตามส่วนราชการ กอง ส่วน ฝ่าย งาน และความรู้สำหรับบุคลากรภายนอก ควรจัดทำเป็นคู่มือสำหรับประชาชน ผู้ประกอบการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ต่าง ๆ ที่มารับบริการ และควรใช้ระบบสารสนเทศมาอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บ และจัดการข้อมูล

4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ควรการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น ไฟล์ กราฟิก วีดีโอ ภาพมัลติมีเดียต่าง ๆ หรือ รูปแบบคู่มือต่าง ๆ ควรมีคณะกรรมการกลั่นกรองความรู้ก่อนจะส่งข้อมูลความรู้ให้กับ กลุ่มผู้รับความรู้

5. ด้านการเข้าถึงความรู้ ควรมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงความรู้ทั้งสำหรับบุคลากรขององค์กรและบุคลากร ภายนอกที่เกี่ยวข้อง โดยใช้วิธีการหลากหลาย เช่น การจัดทำเอกสารในรูปแบบของคู่มือ แผ่นพับ การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ฯลฯ เพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงความรู้ได้ทั่วถึง

6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ มี 2 รูปแบบ คือ ความรู้ในรูปแบบของ ความรู้ที่ฝังลึกภายในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่เกิดจากการสั่งสม ประสบการณ์ และความชำนาญเฉพาะบุคคลมานานนับหลายสิบปี องค์กรต้องหาวิธี ดึงความรู้ออกมา ควรดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อแบ่งปันประสบการณ์ มีระบบที่เลี้ยงสอนงานที่เข้มแข็ง จัดให้มีการจัดประชุม ให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วม รับฟังแนวคิดและความรู้ที่เป็นรูปธรรมแล้วสามารถนำไปปรับใช้กับงานของตนเองได้ ส่วนความรู้ในรูปแบบ Explicit Knowledge ซึ่งเป็นความรู้ในรูปแบบของข้อมูลต่าง ๆ ควรมีการจัดทำในรูปแบบของคู่มือการปฏิบัติงานของแต่ละ ฝ่าย งาน และจัดทำ ฐานความรู้โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุน ควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ นั้น ให้เป็นฐานข้อมูลออนไลน์ ให้ผู้ที่มีความสนใจนำไปใช้ได้สะดวกเมื่อต้องการใช้

7. ด้านการเรียนรู้ (knowledge learning) ควรเน้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่สำคัญที่สุด คือ การเรียนรู้ของบุคลากรและนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและปรับปรุงองค์กร กล่าวคือ หากองค์กรใดก็ตามถึงแม้จะมีวิธีการใน การกำหนด รวบรวม คัดเลือกถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ที่ดีเพียงใดก็ตาม หากบุคลากร ไม่ได้เรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ก็เป็นการสูญเปล่าของเวลา และทรัพยากรที่ใช้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการจัดการความรู้มากที่สุด คือ การบ่งชี้ความรู้ รองลงมาคือ การสร้างและแสวงหาความรู้ การเข้าถึงความรู้ การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การเรียนรู้ และการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้ความสำคัญต่อแนวทางการจัดการความรู้ 7 ด้านของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว, พรพนา ศรีสถานนท์, จิรเดช ทั้งสุบุตร, กฤตภัทร บุญญรัตน์ และอัศรฤกษ์ นุ่นจันทร์ (2565: 364) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า การจัดการความรู้ภาพรวมของสำนักงานเขตประเวศ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การบ่งชี้ความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การเรียนรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ และการสร้างและแสวงหาความรู้ ตามลำดับ และ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระสอนสิน ปัญญาโว (2563: 64) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งพบว่า การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ภาพรวมอยู่ระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิญา ขอพรกลาง, แวตตา เตหาทวิวรรณ และ จุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์ (2561: 15) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งพบว่า สถาบันทันตกรรมมีการปฏิบัติตามกระบวนการจัดการความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ เป็นการศึกษาในบริบทของพื้นที่ กลุ่มประชากร และกระบวนการวิจัยที่แตกต่างกัน

2. แนวทางการจัดการความรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีดังนี้

1) ด้านการบ่งชี้ความรู้ (Knowledge identification) ควรกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ การจัดการความรู้ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน หาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับองค์กร ควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ขององค์กร โดยควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำเสนอแนวคิดในการกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมกัน สนับสนุนทรัพยากร เวลาและงบประมาณ รวมทั้ง มีระบบการติดตามประเมินผล และให้รางวัล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ ฤกษ์อรุณทอง และกุลพัทธ์ กุลชาติติก (2557: 56) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษา ด้านการบ่งชี้ความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการบ่งชี้ความรู้ โดยการตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ทำการบ่งชี้ความรู้ โดยพิจารณาความรู้จากเป้าหมายขององค์กร พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ บดินทร์ วิจารณ์ (2551) ที่อธิบายว่า การบ่งชี้ความรู้คือการพิจารณาว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายขององค์กรคืออะไร และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เราจำเป็นต้องใช้ความรู้ อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด อยู่ที่ใคร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไอลตา สุขสี (2563: 66) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการบ่งชี้ความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมประชุมวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ในโรงเรียนมีส่วนร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา ต่อไป

2) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) คือ การแสวงหาความรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้ในดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรได้ ซึ่งควรสร้างและแสวงหาความรู้ได้ทั้งจากภายนอก และภายในองค์กร เช่น การส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา กับหน่วยงานภายนอก เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ รวมทั้ง การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดเวทีประชาคม การประชุม การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณะ ดาราเรือง (2558: 141) ที่ศึกษาเรื่องตัวแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ และการจัดการความรู้สู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการแสวงหาความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การค้นหาความรู้ที่เป็นประโยชน์ และสามารถส่งต่อการพัฒนาการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งความรู้ดังกล่าวอาจเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วทั้งภายในองค์กรหรือความรู้ภายนอกองค์กร การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อทำหน้าที่ในการระบุนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน จัดสัมมนาเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่จำเป็นขององค์กร และส่งเสริมการแสวงหาความรู้ภายนอก และจัดทำเป็นข้อมูลองค์ความรู้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไอลดา สุขสี (2563: 54) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาดูงานนอกสถานที่ และให้อิสระกับการจัดหา สร้างความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน นำความรู้เดิมมาต่อยอดเป็นความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และจัดทำโครงการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่บุคลากร

3) การจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) ควรจัดทำสารบัญความรู้ โดยแยกองค์ความรู้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทที่ 1 ความรู้สำหรับบุคลากรที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน โดยแยกเป็นหมวดหมู่ตามส่วนราชการ กอง ส่วน ฝ่าย งาน และประเภทที่ 2 ความรู้สำหรับประชาชน เช่น คู่มือสำหรับประชาชน ผู้ประกอบการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ที่มารับบริการ และใช้ระบบสารสนเทศ

มาอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมลิต บุญเรือง และศราวุธ สังข์วรรณ (2560: 225) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านการจัดเก็บความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีการแบ่งชนิดและประเภทของข้อมูลและความรู้ไว้เพื่อค้นหาและการใช้งาน ปัญหาคือขาดการจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อให้สามารถสืบค้นได้อย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ ฤกษ์อรุณทอง และกุลพัทธ์กุล ชาตติลิก (2557: 56) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษา ด้านการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีการจัดเก็บเป็นหมวดหมู่อย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถค้นหา และเข้าใจง่าย

4) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) ควรนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ไฟล์ กราฟิก วิดีโอ ภาพมัลติมีเดียต่าง ๆ และคู่มือต่าง ๆ ฯลฯ ให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ทันเหตุการณ์ เหมาะกับผู้รับความรู้กลุ่มต่าง ๆ มีคณะกรรมการกลั่นกรองความรู้ ก่อนจะส่งข้อมูลความรู้ให้กับกลุ่มผู้รับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เปรมศิริ ดวงโชติ และสำเริง อ่อนสัมพันธ์ (2562: 1053) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของโรงเรียนบ้านหนองใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีการรวบรวมการนำความรู้นั้นมาจัดทำรูปแบบ ปรับปรุงเอกสาร และมีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย เอื้อกับความต้องการของผู้ที่จะเข้ามาศึกษาและค้นคว้าใช้ข้อมูลนั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีการออกแบบและใช้ฟอร์มที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์ กำหนดการจัดเก็บ วันเวลา มีการนำเสนอ และถ่ายทอดซึ่งกันและกัน รวมทั้ง หาแนวทางและวิธีการที่เป็นหนึ่งอันเดียวกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาวิตรี สกลเศรษฐ (2561: 196) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมการจัดทำและเผยแพร่ความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย โดยเน้น

การใช้รูปแบบของอินโฟกราฟิกส์ (Infographics) และจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ที่จะทำการเผยแพร่ให้มีรูปแบบที่เข้าใจง่าย

5) ด้านการเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) องค์การควรคิดหาวิธีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูล หรือการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศผ่านช่องทางหลากหลายเพื่อให้ผู้รับสารได้เข้าถึงความรู้อย่างทั่วถึง เช่น การจัดทำเอกสารในรูปแบบของคู่มือ แผ่นพับ และใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระสอนสิน ปัญญาโว (2563: 64) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ด้านการเข้าถึงความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องจัดทำหนังสือเวียนราชการใหม่ ๆ เพื่อให้บุคลากรได้รับทราบอย่างทั่วถึง และลงเผยแพร่ความรู้ในเว็บไซต์ขององค์การ เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณีกานต์ ดวงแก้ว และสุชุมวิทย์ ไสยโสภณ (2546: 190) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี ด้านการเข้าถึงความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การสร้างศูนย์กลางเพื่อรับ-ส่งข้อมูล สร้างเครือข่ายในการรับ-ส่งข้อมูล และเพิ่มช่องทางในการรับ-ส่งข้อมูล

6) ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge sharing) ควรแบ่งข้อมูลเป็น 2 ประเภท คือ Explicit Knowledge วิธีที่นิยม เช่น การจัดทำเอกสาร และจัดทำฐานความรู้ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุน ทำให้สามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนประเภท Tacit Knowledge สามารถทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความต้องการและวัฒนธรรมองค์กร วิธีการที่ควรใช้ เช่น มีระบบพี่เลี้ยงสอนงาน (Mentoring System) การสับเปลี่ยนสายงาน (Job Rotation) และการยืมตัวบุคลากรมาช่วยงาน (Secondment) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ Community of Practice หรือ CoP เวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และพนักงานทุกระดับ ควรมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีการทำงานเป็นทีม ทั้งนี้ กระบวนการนี้อาจทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

ที่ขยายต่อจากความรู้เดิมจนเกิดเป็นความรู้ใหม่ขึ้นอีก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไอลตา สุขสี (2563: 66) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากร ได้แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาส และส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และถ่ายทอดความรู้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาวิตรี สกลเศรษฐ์ (2561: 196) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ควรจัดสรรอัตรากำลังให้กับฝ่ายพัฒนาบุคลากร ให้สอดคล้องกับภารกิจงานที่มีความหลากหลาย เพื่อเพิ่มจำนวนกิจกรรมเกี่ยวกับ KM ให้มากขึ้นรวมถึงการจัดกิจกรรม KM นอกสถานที่ เพื่อจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งนอกจากการเผยแพร่ข้อมูลทางระบบออนไลน์ต่าง ๆ แล้ว ควรเน้นการเผยแพร่ ในรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การจัดทำมุมความรู้ การทำสื่อประชาสัมพันธ์ ในรูปแบบของคู่มือ

7) ด้านการเรียนรู้ (knowledge learning) ควรเน้นให้บรรลุ วัตถุประสงค์ ที่สำคัญที่สุดคือ การเรียนรู้ของบุคลากรและนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และปรับปรุงพัฒนางาน กล่าวคือ หากองค์กรใดก็ตาม ถึงแม้จะมีวิธีการในการกำหนด รวบรวม คัดเลือก ถ่ายทอด และแบ่งปันความรู้ที่ดีเพียงใด ก็ตาม หากบุคลากรไม่ได้เรียนรู้และนำไปใช้ประโยชน์ ก็เป็นการสูญเปล่าของเวลา และทรัพยากรที่ใช้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไอลตา สุขสี (2563: 66) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาดตนเอง เปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง และสนับสนุนให้ บุคลากรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสอนสิน ปัญญาวิโร (2563: 64) ที่ศึกษาเรื่องการจัดการ

ความรู้เพื่อพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ด้านการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลต้องส่งเสริมให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรม สัมมนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตรง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าด้านการจัดเก็บให้เป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบ ดังนี้

1.1 ควรจัดทำสารบัญความรู้ โดยแบ่งความรู้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือประเภทความรู้สำหรับบุคลากรภายในองค์กร โดยจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงาน แยกตามส่วนราชการ กอง ส่วน ฝ่าย งาน และประเภทที่ 2 ความรู้สำหรับบุคคลภายนอก องค์กร ควรทำเป็นคู่มือต่าง ๆ สำหรับประชาชน

1.2 ควรมีทีมงานหลักในการทำงานจัดการความรู้ เพื่อทำหน้าที่กลั่นกรอง ประมวลผล จัดให้มีการใช้ภาษาเดียวกันทั้งองค์กร ให้เข้าใจง่ายและทันเหตุการณ์ อีกทั้ง มีการประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ

1.3 ควรสร้างระบบการค้นหาข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์

1.4 ควรปรับวิสัยทัศน์มุมมองบุคลากรให้กระตือรือร้นในการเรียนรู้ สร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินผล และให้รางวัล เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ เป็นวงจรความรู้ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและถอดบทเรียนองค์กรที่ประสบความสำเร็จสูงในการจัดการความรู้ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะมีประโยชน์มากต่อการทำงานพัฒนาท้องถิ่น

2.2 ควรศึกษาถึงการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกประเภทภายในเขตจังหวัด เพื่อให้เห็นถึงบริบทที่หลากหลาย และนำมาใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายการจัดการความรู้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ ดาราเรือง. (2558). ตัวแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ และการจัดการความรู้สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย*, 21(2), 133-145.
- จุฑามาศ อินตรา. (2564). การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในหน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 11(2), 275-286.
- บดินทร์ วิจารณ์. (2551). ชุดเครื่องมือการพัฒนางานองค์กรตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้. วิชั่น แอนด์ พรินท์ แอนด์ มีเดีย.
- เปรมศิริ ดวงโชคดี และสำเริง อ่อนสัมพันธ์. (2562). การจัดการความรู้ของโรงเรียนบ้านหนองใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 1044-1055.
- พระสอนสิน ปัญญาโร. (2563). การจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานการบริหารส่วนตำบลในอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ*, 3(1), 57-67.
- มณีกานต์ ดวงแก้ว และสุขุมวิทย์ ไสยโสภณ. (2564). การจัดการความรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 8(2), 171-190.

- ศราวณี ดาวกรแก้ว, พรพนา ศรีสถานนท์, จิรเดช ทั้งสุบุตร, กฤตภัทร บุญญรัตน์ และ
อัครกฤษ นุ่นจันทร์. (2565). การจัดการความรู้ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 16(44), 353-370.
- สาวิตรี สกลเศรษฐ. (2561). *การจัดการความรู้ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ* [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร-
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ].
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2548). *เอกสารคู่มือและวิธีการบริหาร
จัดการสมัยใหม่ ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี :
การบริหารจัดการความรู้*. ก. พลพิมพ์ (1996).
- สุภารัตน์ ฤกษ์อรุณทอง และกุลพัทธ์กุลชาติติลล. (2557). *รูปแบบกระบวนการจัดการ
ความรู้ของสถาบันศึกษาระดับอุดมศึกษา*. สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมาลี บุญเรือง และศราวุธ สังข์วรรณะ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์
ปริทรรศน์*, 6(4), 225-237.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน. (2565). *แผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2564-2566 ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอ
พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน.
- . (2565). *แผนการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา*. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเรียน.

อภิญญา ขอฟรกกลาง, แวตตา เตชาทวิวรรณ และจุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์. (2561).

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. *วารสารบรรณศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ*, 11(1), 14-29.

ไอลดา สุขสี. (2563). *แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)*

[ค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Authors

Ms. Benyapha Khopphet

Student of Program in Public Administration

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Phatuchai Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District,

Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 13000

Tel: 08-4361-1721 Email: benyapha_kp2014@hotmail.com

Assistant Professor Dr. Nalaumon Anusonphat

Program in Public Administration

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Phatuchai Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District,

Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 13000

Tel: 06-1464-4544 Email: analaumon@aru.ac.th

การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
The Development for Quality of Service for Division of
Public Health and Environment in Bang Sai District,
Phranakhon Si Ayutthaya Province

พรมนัส เอ็นน้อย^{1*} / นฤมล อนุนรณีพัฒน์²

Pornmanat Ennoi / Nalaumon Anusonphat

^{1, 2}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 19 พฤษภาคม 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 2 มิถุนายน 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 27 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการในเขตเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 385 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบแอลเอสดี และขั้นตอนที่ 2 คือ ศึกษาแนวทาง

การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีตำบลบางไทร ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลบางไทร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความน่าเชื่อถือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความมั่นใจได้ และ 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ควรให้บริการไปตามระยะเวลาที่กำหนด ควรเพิ่มช่องทางการให้บริการให้รวดเร็ว ควรมีความพร้อมในการบริการอยู่ ควรมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้น ควรให้ความรู้ความเข้าใจพร้อมทั้งให้บริการตรงตามความต้องการ ควรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ ควรตระหนักถึงผลประโยชน์เพื่อประโยชน์สูงสุด ควรช่วยเหลือและให้ความรู้และความเข้าใจ กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ชัดเจน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, คุณภาพการให้บริการ, กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the quality of services provided by Bang Sai Public Health and Environment Division in sub-district municipality; 2) to study guidelines for improving the quality of services of the Public Health and Environment Division in Bang Sai sub-district municipality. There were 2 steps in this research. The first step

was to study the quality of service for division of public health and environment in Bang Sai sub-district municipality. The sample were 385 external customers in Bang Sai sub-district municipality, Bang Sai district, Phranakhon Si Ayutthaya province, with stratified random sampling. The instrument was a questionnaire. The reliability was 0.90. The statistics were analyzed by mean, standard deviation, one-way ANOVA, and LSD test. The second step was to study the guidelines on the development for quality of service for division of public health and environment in Bang Sai sub-district municipality, Bang Sai district, Phranakhon Si Ayutthaya province. The sample were 11 key informants including, deputy mayor of Bang Sai sub-district municipality, director in division of public health and environment in Bang Sai sub-district municipality, director in Tambon health promoting hospital, headman, and village headman, with purposive sampling. The instrument used for the study was an interview form. The content analysis was conducted.

The results of the research found as follows: 1) The quality of service for division of public health and environment in Bang Sai sub-district municipality, Bang Sai district, Phranakhon Si Ayutthaya province in overall, it is at the highest level. The aspect with the highest average value was reliability. and the side with the lowest average is in terms of confidence 2) The guidelines for improving the quality of services of the Public Health and Environment Division of Tambon Municipality Bon Bang Sai, Bang Sai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, including the service should be provided for the specified period of time. The service channels should be more and rapid. Should be ready to provide the service, there should be

attentiveness and enthusiasm. The service should be provided by the useful knowledge and information. It should be realized by the highest benefits and the explicit legal rules and regulations.

Keywords: Guidelines for Developing, Quality of Service, Division of Public Health and Environment

บทนำ

ในปัจจุบันภาครัฐและประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีและเพิ่มมากขึ้นประชาชนมีการเรียกร้องการบริการที่ดีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปแสดงความต้องการของตนให้สังคมได้รับรู้ง่ายขึ้น ประชาชนมีระดับการศึกษาและค่านิยมประชาธิปไตยที่สูงขึ้น ทำให้เกิดความต้องการภาครัฐที่มีความโปร่งใสและรับผิดชอบในการดำเนินงานมากขึ้น รวมถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพและคุ้มค่ากับเงินภาษีของประชาชน จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการ พบว่า ผู้รับบริการจะเกิดความพึงพอใจต่อการบริการหรือตัดสินใจใช้บริการใด ๆ จะมีคุณภาพหรือไม่นั้นต้องพิจารณาว่าเป็นการบริการที่ผู้รับบริการได้รับในระดับที่เทียบเท่าหรือมากกว่าสิ่งที่ผู้รับบริการให้ความสำคัญหรือคาดหวังจากการบริการนั้น ๆ หรือไม่ ซึ่งคุณภาพของการบริการนั้น ไม่สามารถกำหนดลงไปอย่างเฉพาะเจาะจงได้ แต่การวางแผนเตรียมพร้อมสำหรับการบริการไว้ล่วงหน้าย่อมก่อให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพดีได้ ดังนั้น การบริการใด ๆ ก็ตามจะต้องเกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญหรือความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการเสมอ จึงกล่าวได้ว่าการให้ความสำคัญหรือความคาดหวังต่อการบริการในด้านต่าง ๆ ของผู้รับบริการเป็นมาตรฐานที่แท้จริงในการตัดสินใจว่าคุณภาพการบริการ เทศบาลตำบล คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีพื้นที่เท่ากับตำบลแต่ละตำบล จัดตั้งมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและ

มีจำนวนราษฎรไม่น้อยกว่า 5,000 คน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อดูแลสุขภาพและให้บริการประชาชนในหมู่บ้าน ตำบลเขต เทศบาลตำบล แทนรัฐบาลกลาง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีงบประมาณ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของ เทศบาลตำบลเองขณะเดียวกันความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น รูปแบบเทศบาลตำบล คือ ช่วยในการแก้ปัญหาของท้องถิ่น เพราะประชาชนในท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาดีกว่าคนภายนอก ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เท่ากับเป็นการฝึกฝนประชาชนให้รู้ถึงการปกครองระดับชาติ และหากท้องถิ่นมีความมั่นคง แข็งแรง และมีเสถียรภาพ ประชาชนย่อมมีความเชื่อมั่นต่อการบริหาร และนอกจากเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลแล้วยังฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเองอีกด้วย (สุทิน นพเกตุ, 2562)

เทศบาลตำบลบางไทร แบ่งโครงสร้างส่วนราชการออกเป็น 8 ส่วนราชการ คือ สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กองสวัสดิการสังคม กองการประปา หน่วยตรวจสอบภายใน โดยแต่ละกองจะมีรูปแบบโครงสร้างและการบริหารแตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ ภารกิจที่ตนเองรับผิดชอบ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นกองสำคัญหนึ่งในเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีหน้าที่มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมสุขอนามัย ป้องกันโรคติดต่อ งานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม งานการให้บริการสัตวแพทย์ ในกรณีที่ยังไม่ได้จัดตั้งกองการแพทย์ จะมีงานด้านการรักษาพยาบาลในเบื้องต้นเกี่ยวกับ ศูนย์บริการสาธารณสุขและงานทันตสาธารณสุข ในการปฏิบัติงานและการบริการยังมีขั้นตอนมากมีกฎระเบียบแบบฟอร์มมากมาย ทำให้เกิดปัญหาในบางขั้นตอนมีความล่าช้า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการประชาชนยังไม่ทันสมัยต้องการปรับปรุงคุณภาพ การให้บริการที่สะดวกมีความรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้นด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพนักงานเทศบาลตำบลบางไทรของเทศบาลตำบลบางไทร จึงสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ของเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง หรือนำเสนอเป็นนโยบายในการพัฒนาคุณภาพ การให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญของคุณภาพ การให้บริการว่าเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะจะสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้กับ ประชาชนและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการให้บริการของกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่าง มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและประชาชนในท้องถิ่น และ ร่วมพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

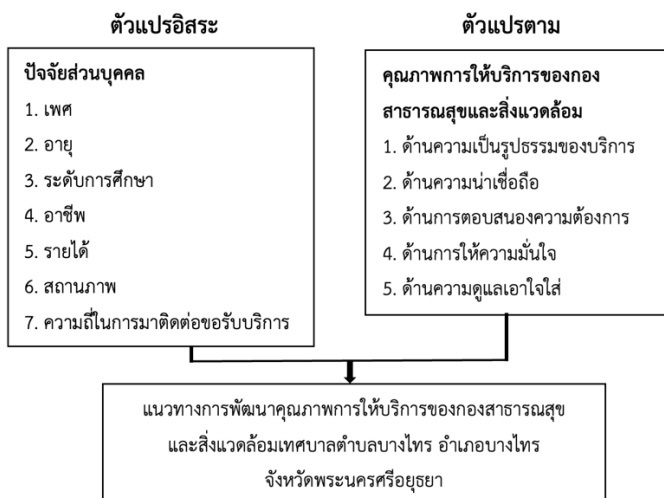
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบล บางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ และความถี่ในการมาติดต่อ ขอรับบริการ ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพ

การให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง การพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในเขตเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีทั้งหมด 28 หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 10,153 คน (งานทะเบียนเทศบาลตำบลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาข้อมูล ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2565) ประชากรที่มาใช้บริการ

และที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้หลักการคำนวณของ Yamane (1967: 729) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีตำบลบางไทร จำนวน 1 คน, ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลบางไทร จำนวน 1 คน, ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 คน, กำนัน จำนวน 2 คน, และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 11 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เรื่องการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บัณฑิตส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ความถี่ในการมาติดต่อขอรับบริการ โดยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ 2) ด้านความน่าเชื่อถือ 3) ด้านการตอบสนองความต้องการ 4) ด้านความมั่นใจได้ 5) ด้านความดูแลเอาใจใส่ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบอาจารย์ที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน

3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา โดยหาค่าความสอดคล้องของ
วัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของ
แบบสอบถามตามวิธีของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli & Hambleton, 1977
อ้างถึงใน พิศิษฐ ตัณฑวนิช และพนา จินดาศรี, 2561: 4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว
ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึง
กับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด เพื่อนำผลการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่า
ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
(Cronbach, 1990: 204) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.979

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม
ให้กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จำนวน 385 ชุด
2. เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ
กลุ่มเป้าหมาย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิจัยในการประเมินค่าด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา
ประกอบด้วย การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)
หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ทั้งในภาพรวม
เป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ประกอบด้วย การแจกแจง
ความถี่ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน โดยทดสอบด้วยค่าที
(T-test) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
และการทดสอบแอลเอสดี (LSD)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เรื่องการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปดังนี้

1. คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.28$ และ S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร	ความคิดเห็นคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	4.28	0.67	มากที่สุด
ด้านความน่าเชื่อถือ	4.35	0.61	มากที่สุด
ด้านการตอบสนองความต้องการ	4.22	0.69	มากที่สุด
ด้านการให้ความมั่นใจ	4.18	0.73	มาก
ด้านความดูแลเอาใจใส่	4.25	0.71	มากที่สุด
รวม	4.28	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความน่าเชื่อถือ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.61) รองลงมา ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.67) ด้านความดูแลเอาใจใส่ ($\bar{X} = 4.25$,

S.D. = 0.71) ด้านการตอบสนองความต้องการ ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.69) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการให้ความมั่นใจ ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.73)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพ และความถี่ในการมาติดต่อขอรับบริการ ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามปัจจัยส่วนบุคคล

คุณภาพการให้บริการ	ปัจจัยส่วนบุคคล						
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้ต่อเดือน	สถานภาพ	ความถี่ในการมาฯ
	Sig	Sig	Sig	Sig	Sig	Sig	Sig
1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ	.054	.000	.000	.015	.000	.000	.216
2. ด้านความน่าเชื่อถือ	.001	.000	.000	.002	.000	.007	.037
3. ด้านการตอบสนอง	.000	.000	.000	.000	.000	.000	.006
4. ด้านการให้ความมั่นใจ	.043	.000	.000	.034	.000	.000	.026
5. ด้านความดูแลเอาใจใส่	.000	.000	.000	.023	.000	.000	.001
ภาพรวม	.054	.000	.000	.004	.000	.000	.013

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพ และความถี่ในการมาติดต่อขอรับบริการ ที่ต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพ การให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกัน

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน ได้แก่ รองนายกเทศมนตรี ตำบลบางไทร จำนวน 1 คน, ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลบางไทร จำนวน 1 คน, ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 คน, กำนัน 2 คน, และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 11 คน ดังนี้

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ควรให้บริการไปตามระยะเวลาที่กำหนด ควรมีแผ่นป้ายขึ้นตอนหรือขั้นตอนการให้บริการต่าง ๆ ให้ชัดเจนเพียงพอ ควรมีการให้ ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเฟซบุ๊ก ไลน์ (Line) ที่ให้ข้อมูลถูกต้องเพียงพอ ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ และควรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจให้บริการที่ชัดเจนสุภาพยิ้มแย้ม

2. ด้านความน่าเชื่อถือ ควรเพิ่มช่องทางการให้บริการให้รวดเร็ว ควรส่งเสริม วิธีการให้ขึ้นตอนไม่ยุ่งยาก ระยะเวลาให้บริการให้มีความเหมาะสมตรงความต้องการ ควรลดขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน การให้บริการตามระเบียบสามารถยืดหยุ่น ได้ตามระเบียบ และควรให้บริการตามลำดับก่อนหลัง

3. ด้านการตอบสนองความต้องการ ควรมีความพร้อมในการบริการอยู่ ควรมี ความเอาใจใส่ กระตือรือร้น ควรให้บริการรวดเร็วภายในเวลาตามที่กำหนด และ เจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น การตอบข้อซักถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ

4. ด้านการให้ความมั่นใจ ควรให้ความรู้ความเข้าใจพร้อมทั้งให้บริการตรงตาม ความต้องการควรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ ควรเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ ในแต่ละอย่างเท่าเทียมกันและควรมีการแจ้งหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้

5. ด้านความดูแลเอาใจใส่ ควรตระหนักถึงผลประโยชน์เพื่อประโยชน์สูงสุด ควรช่วยเหลือและให้ความรู้ และความเข้าใจกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ชัดเจน ควรให้บริการเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ควรอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน และควรให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้บริการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจในการให้บริการอย่างสุภาพ การให้บริการประชาชนที่มาใช้บริการเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล ข่าวสาร ที่ถูกต้องชัดเจนแก่ผู้รับบริการ และมีแผนป้ายประกาศติดหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนเป็นอย่างดี ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย สุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ, ธนชาติ ประทุมสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลจากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเชื่อมั่นไว้วางใจในการบริการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ และเมื่อจำแนก

ตามรายชื่อ พบว่า ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองบางรักพัฒนาอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านความน่าเชื่อถือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อ พบว่า คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้บริการตามระเบียบ กฎหมาย หรือสามารถยืดหยุ่นได้ตามระเบียบ การให้บริการตามลำดับก่อนหลัง เช่น มาก่อนต้องได้รับการบริการก่อน ระบบคิวมีความยุติธรรม การให้บริการมีขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความคล่องตัว เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยดี ไม่เลือกปฏิบัติ และระยะเวลาการให้บริการมีความเหมาะสมตรงต่อความต้องการของผู้รับบริการ สอดคล้องกับงานวิจัย นริรัตน์ วงศ์วิทยานันท์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองปางมะค่า อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัญหาการพัฒนาคุณภาพให้บริการของสำนักงานเทศบาลเมืองปางมะค่ามี 5 ด้าน ซึ่ง ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ ด้านการตอบสนองของ ผู้รับบริการ ด้านความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ด้านการเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ โดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ รองลงมา ด้านความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ด้านการเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ ด้านการตอบสนองของผู้รับบริการ ตามลำดับ และด้านที่ปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการ

1.3 ด้านการตอบสนองความต้องการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อ พบว่า คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการให้บริการ เช่น การตอบข้อซักถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ เจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่ กระตือรือร้น และเต็มใจบริการ เจ้าหน้าที่มีความพร้อมในการบริการอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย คณิศร แก้วคำ, กนกวรรณ แสนเมือง

และชี้वाल แสงทองล้วน (2562) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสิ่งที่สัมผัสได้ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการ และด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการอยู่ในระดับมาก และด้านการให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการให้ความมั่นใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่าคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการในแต่ละรายอย่างเท่าเทียมกัน เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ เพื่อตอบสนองความจำเป็นหรือความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งให้บริการได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่ตอบข้อซักถามที่ท่านต้องการทราบอย่างชัดเจนและเจ้าหน้าที่มีการแจ้งหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นให้ท่านทราบสอดคล้องกับงานวิจัย สงกรานต์ กาญจนดิษฐ์, โสภ มุขมณเฑียร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อไร่ จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า มีระดับคุณภาพในการให้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกประเด็นเป็นรายพบว่ามีคุณภาพการให้บริการ อยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านความไว้วางใจ ด้านการตอบสนองลูกค้า ด้านการให้ความมั่นใจ และด้านรูปลักษณ์ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/เดือน ศาสนา จำนวนครั้งที่ใช้บริการ/ปีนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อไร่ จังหวัดชุมพร

1.5 ด้านความดูแลเอาใจใส่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและ

สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้รับบริการเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการ เจ้าหน้าที่ให้บริการเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัย สงกรานต์ กาญจนดิษฐ์, โสภา มุขมณเฑียร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลรับร้อ จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า มีระดับคุณภาพในการให้บริการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกประเด็นเป็นรายพบว่า มีคุณภาพการให้บริการอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการดูแลเอาใจใส่ ด้านความไว้วางใจ ด้านการตอบสนองลูกค้า ด้านการให้ความมั่นใจ และด้านรูปลักษณ์ เมื่อทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้/เดือน ศาสนา จำนวนครั้งที่ใช้บริการ/ปี ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลรับร้อ จังหวัดชุมพร

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

2.1 ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ การให้บริการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจในการให้บริการอย่างสุภาพ การให้บริการประชาชนที่มาใช้บริการเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล ข่าวสาร ที่ถูกต้องชัดเจนแก่ผู้รับบริการ สอดคล้องกับงานวิจัย นริรัตน์ วงศ์วิทยานันท์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองปทุมมา อำเภอลำปาง จังหวัดกำแพงเพชร ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ พบว่า 1) จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน 2) เทศบาลตำบลปทุมมาจัดบริการน้ำดื่มที่สะอาดไม่เพียงพอต่อผู้มารับบริการ 3) ขาดการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ ป้ายประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนการบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

2.2 ด้านความน่าเชื่อถือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า คุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้บริการตามระเบียบ กฎหมาย หรือสามารถ

ยึดหยุ่นได้ตามระเบียบ การให้บริการตามลำดับก่อนหลัง เช่น มาก่อนต้องได้รับการบริการก่อน ระบบคิวมีความยุติธรรม การให้บริการมีขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความคล่องตัว เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยที่ดี ไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยงานวิจัย ศิริวรรณ จุลแก้ว, ไชยรินทร์ สุดสะอาด และชัชฎาภรณ์ บุญวงศ์ (2556) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การให้บริการด้วยความเสมอภาค การให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถาม และการบริการด้วยความใส่ใจ เต็มใจ และรวดเร็ว รองลงมาคือด้านกระบวนการให้บริการ ได้แก่ ระยะเวลาในการให้บริการ มีขั้นตอนชัดเจนและง่าย รวมทั้งมีป้ายประชาสัมพันธ์บอกจุดให้บริการและบอกทาง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ มีอาคารสถานที่สะอาด มีพื้นที่ให้นั่งคอย มีน้ำดื่มบริการ และมีการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ

2.3. ด้านการตอบสนองความต้องการ ควรมีความพร้อมในการบริการ อยู่เสมอควรมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้น ควรให้บริการรวดเร็วภายในเวลาตามที่กำหนด และเจ้าหน้าที่มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการ เช่น การตอบข้อซักถาม สอดคล้องกับงานวิจัย คณิศร แก้วคำ, กนกวรรณ แสนเมือง และชัชวาล แสงทองล้วน (2562) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอบางท้อ จังหวัดราชบุรี พบว่า เจ้าหน้าที่มีความเต็มใจให้บริการและระยะเวลาในการให้บริการมีความเหมาะสมได้กำหนดเป็นภารกิจของเจ้าหน้าที่ทุกคนต้องดำเนินการ

2.4. ด้านการให้ความมั่นใจ ควรให้ความรู้ความเข้าใจพร้อมทั้งให้บริการตรงตามความต้องการ ควรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ ควรเอาใจใส่ต่อผู้รับบริการในแต่ละอย่างเท่าเทียมกัน และควรมีการแจ้งหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ สอดคล้องกับงานวิจัย สงกรานต์ กาญจนดิษฐ์ และโสภา มุขมณฑียร (2565) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อไร่ จังหวัดชุมพร พบว่า มีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ง่ายและสะดวก ด้านการให้ความมั่นใจ มีการแนะนำด้วยความสุภาพและเป็นอย่างดี พนักงานเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญการในงานนั้น ๆ

2.5 ด้านความดูแลเอาใจใส่ ควรตระหนักถึงผลประโยชน์เพื่อประโยชน์สูงสุด ควรช่วยเหลือและให้ความรู้และความเข้าใจ กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ชัดเจน ควรปรับปรุงการให้บริการเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจนควรอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน และควรให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัย นริรัตน์ วงศ์วิทยานันท์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองปางมะค่า อำเภอลำทะเมนชัยบุรี จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า เจ้าหน้าที่ไม่พอใจและไม่ยอมรับคำตำหนิตามด้วยท่าทีที่เต็มใจ เจ้าหน้าที่ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ไม่สามารถตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจนการพูดจาต้องชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจ และไม่เร็วหรือรบกวนผู้รับบริการไม่รู้เรื่องจัดทำลำดับขั้นตอนการให้บริการองค์กรควรจัดทำขั้นตอนการบริการให้ง่าย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปปรับใช้กับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1. ด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ควรมีปรับปรุงการให้บริการเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด การให้บริการประชาชนที่มาใช้บริการเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล ข่าวสารที่ถูกต้อง ชัดเจนแก่ผู้รับบริการ และมีแผ่นป้ายประกาศติดหรือแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนเป็นอย่างดี
2. ด้านความน่าเชื่อถือ ควรมีปรับปรุงการให้บริการตามระเบียบ กฎหมาย หรือสามารถยืดหยุ่นได้ตามระเบียบ ควรปรับปรุงขั้นตอนการบริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน และมีความคล่องตัว ควรส่งเสริมเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยที่ดี ไม่เลือกปฏิบัติ และระยะเวลาการให้บริการมีความเหมาะสมตรงต่อความต้องการของผู้รับบริการ

3. ด้านการตอบสนองความต้องการ ควรมีการปรับปรุงความพร้อมในการบริการ อยู่เสมอ ควรมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้น ควรให้บริการรวดเร็วภายในเวลาตามที่ กำหนด และควรส่งเสริมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถ

4. ด้านการให้ความมั่นใจ ควรปรับปรุงการให้ความรู้ความเข้าใจพร้อมทั้ง ให้บริการตรงตามความต้องการควรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ ควรเอาใจใส่ ต่อผู้รับบริการในแต่ละอย่างเท่าเทียมกัน

5. ด้านความดูแลเอาใจใส่ ควรตระหนักถึงผลประโยชน์เพื่อประโยชน์สูงสุด ควรช่วยเหลือและให้ความรู้และความเข้าใจ กฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ชัดเจน ควรปรับปรุงการให้บริการเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ควรอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน และควรให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการของกองสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อมเทศบาลหรือหน่วยงานอื่น

2. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เพื่อนำมาปรับปรุง ส่งเสริมการปฏิบัติงาน และการจัดทำแผนการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณิศร แก้วคำ, กนกวรรณ แสนเมือง และชัชวาล แสงทองล้วน. (2562). คุณภาพ

การให้บริการของเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี.

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชื่น, 1(1), 25-36.

เทศบาลตำบลบางไทร. (2565). แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี พ.ศ.2566 – 2570 เทศบาล

ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. เทศบาลตำบล

บางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

- นริรัตน์ วงศ์วิทยานันท์. (2560). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของเทศบาลเมืองปางมะค่า อำเภอลำปางบุรี จังหวัดกำแพงเพชร* [วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิรินิส คิ้วโธสง (2562). *การศึกษาคุณภาพการให้บริการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น กรณีศึกษาสำนักงานเทศบาลเมืองพล อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น* [วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริวรรณ จุลแก้ว, โสภิน สุดสะอาด และชัชฎาภรณ์ บุญชูวงศ์. (2556). *คุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 6(2), 61-68.*
- สงกรานต์ กาญจนดิษฐ์ และโสภา มุขมณเฑียร. (2565). *คุณภาพการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชุมพร. วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 9(1), 102-111.*
- สุทิน นพเกตุ. (2562). *คุณภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลวัดสิงห์ อำเภอดสิงห์ จังหวัดชัยนาท. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 4(1), 149-158.*
- สุธรรม เลิศพงษ์ประเสริฐ และธนาธิ ประทุมสวัสดิ์. (2564). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของเทศบาลเมืองบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 4(4), 85-97.*
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis*. Harper and Row.

Authors

Mr. Pornmanat Ennoi

Master student in Public Administration

Faculty of Humanities and Social Sciences

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Phatuchai Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District,

Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 13000

Tel: 09-5508-1023 Email: 76477088@aru.ac.th

Assistant Professor Dr. Nalaumon Anusonphat

Program in Public Administration

Faculty of Humanities and Social Sciences

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Phatuchai Sub-district, Phra Nakhon Si Ayutthaya District,

Phra Nakhon Si Ayutthaya Province 13000

Tel: 06-1464-4544 Email: analaumon@aru.ac.th

การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยผ่านการจัดประสบการณ์
ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีน
แบบผสมผสาน TESSE

A Study of Early Childhood Children Learning Behaviors
through Experience Organized with Chinese Extracurricular Activities
Base on a Blended Language Teaching Methodology TESSE

พงศธร กิตตโชติวรกุล^{1*} / ถัง ชีเยวียน²

Pongsathorn Kittachotworakul / Qiyuan Tang

¹สาขาการสอนภาษาจีน วิทยาลัยจีนศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Chinese Teaching Program, College of Chinese Studies, Huachiew University

²ภาควิชาการสอนภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกว่างซี

Chinese Teaching Program, School of Liberal Arts, Guangxi University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 29 เมษายน 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 23 สิงหาคม 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 29 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสานTESSE 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัยกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับปฐมวัยชั้นปีที่ 3/2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนต้นตรารักษ์ จังหวัดชลบุรี จำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในครั้งนี้ คือ คู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน ตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีน แบบผสมผสาน TESSE แผนการจัดประสบการณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรมการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสถิติ-t-test แบบ one sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกชั้นตอนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสานTESSEมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับปกติ แต่พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านมุ่งเป้าหมายของชั้นลงมือทำ อยู่ในระดับยอดเยี่ยม 2) ค่าเฉลี่ยรวมของพฤติกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าค่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (2.1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : พฤติกรรมการเรียนรู้, กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน, รูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE

Abstract

The objectives of this study were to 1) To study the development of the Kindergarten students studying through The Chinese Extracurricular Activities Base on a Blended language teaching methodology TESSE 2) To compare the development of learning experiences after studying through The Chinese Extracurricular Activities Base on a Blended language teaching methodology TESSE with The predetermined criteria. The Research Sample consisted of 24, selected by cluster random sampling, kindergarten 3/2 (K3/2) students of Tantrarak School, Chonburi province, in the academic year 1/2022. The research instruments were The Chinese Extracurricular Activities Base on a Blended Language Teaching methodology TESSE, a manual of the Chinese Extracurricular Activities Base on a Blended

Language Teaching Methodology TESSE, learning experience plans, and a structured observation form Mean, percentage, standard deviation, efficiency, and t-test (one sample) were used for data analysis.

The research results showed that 1) the learning behavior of students in every step according to the concept of the Blended Language Teaching Methodology TESSE was at a normal level, but the learning behavior of the goal-oriented aspect of the action phase was at an excellent level, and 2) the total average of learning behavior was higher than the specified standard (2.1) with a statistical significance at the .01 level.

Keywords: Learning Behaviors, Chinese Extracurricular Activities, Blended Language Teaching Methodology TESSE

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ว่า มีหลักการที่ว่าด้วยการยึดพัฒนาการและพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และยังกล่าวถึงการวัดประสิทธิผลสำคัญสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปีว่าเป็นการจัดกิจกรรม ในลักษณะการบูรณาการ ผ่านการเล่น การลงมือกระทำ จากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายจนเกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา และในปัจจุบัน การวัดประสิทธิผลให้กับเด็กปฐมวัยในด้านสติปัญญาและภาษานั้น จะเน้นเป็นการวัดประสิทธิผลในลักษณะกิจกรรมเสริมหลักสูตรและเสริมประสบการณ์ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกัน และมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผลและ

ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นกระบวนการที่ให้สมองของเด็กได้เรียนรู้ (นฤมล เนียมหอม, 2556) ภายหลังผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลพบว่า กานต์วี บุชยานนท์ (2559: 162) ได้อธิบายถึงแนวคิดที่สำคัญต่อพัฒนาการของเด็กนั้น จะต้องเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง เพราะสมองจะทำหน้าที่ในการรับรู้ การคิดและการควบคุมการทำงานของร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) เห็นว่าการพัฒนาทักษะสมอง (Executive Function หรือ EF) เป็นแนวคิดที่ควรส่งเสริมและสามารถต่อยอดได้ โดยช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนาคืออายุ 4-6 ขวบ สอดคล้องกับผลการศึกษานันทา โพธิ์คำ (2563: 720) ที่ระบุว่าทักษะสมอง EF เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่ควรปลูกฝัง และส่งเสริมให้เกิดกับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง โดยทักษะสมอง EF แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ทักษะพื้นฐาน ทักษะปฏิบัติ และทักษะการกำกับตนเอง (ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2559)

จากสาระสำคัญเบื้องต้นก่อปรกับปัญหาที่ปรากฏจากผลการวิจัยสถานการณ์ปัจจุบันและปัญหาของการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับปฐมวัยของไทยที่ระบุว่า การเรียนการสอนภาษาจีนในระดับปฐมวัยของไทย ขาดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน ผู้วิจัยจึงได้ทำการพัฒนารูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสานขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน โดยมีการนำแนวคิดและหลักการจัดกิจกรรมของทักษะสมอง EF มาผสมผสานกับแนวคิดสำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วย แนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แนวคิดของมาตรฐานผู้สอนภาษาจีนนานาชาติ แนวคิดของทฤษฎีการสอนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง และแนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมโดยชื่อของรูปแบบการสอนชนิดนี้ คือ TESSE ภายหลังจากการพัฒนารูปแบบการสอนแล้ว ผู้วิจัยจึงได้มีการนำไปทดสอบนำร่อง โดยนำไปสร้างคู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน ตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE และแผนการจัดประสบการณ์ขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยต้องการทราบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยขณะได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน ตามแนวคิดรูปแบบ

การสอนภาษาจีนแบบผสมผสานTESSE จะมีผลลัพธ์อย่างไร เพื่อที่ความต้องการจะนำผลลัพธ์ของการวิจัย ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนในระดับปฐมวัยให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสานTESSE
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัยกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานการวิจัย

พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัยขณะจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (ร้อยละ70)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นครั้งนี้เป็นแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ดังนี้

1. เนื้อหาการวิจัย

1.1 เนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE ระดับปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่1 จำนวน 7 บทเรียน ในด้านเนื้อหา ประกอบด้วย คำศัพท์เรื่องของอุปกรณ์ในห้องเรียน เสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ในห้องน้ำ ผัก สภาพอากาศ สี จำนวน 42 คำ คำกริยา จำนวน 6 คำ (穿 开关 用 要 喜欢) และคำช่วย 的 และจะมีเนื้อหาด้านศิลปะและ

วัฒนธรรมจีน จำนวน 4 เรื่อง คือ กิจกรรมการประดิษฐ์พัดจีน การปั้นขนมไหว้พระจันทร์ จำลองด้วยแป้งโดว์ การเขียนพู่กันด้วยหมึกจีน และการประดิษฐ์ลูกขงไก่จีน โดยจะทำการจัดประสบการณ์ผ่านขั้นตอนของแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE ประกอบด้วย ขั้นเตรียม ขั้นสอน ขั้นลงมือทำ และขั้นสรุป

1.2 สิ่งที่ต้องการสังเกต คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีทักษะสมอง EF เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐาน จำเพื่อใช้งาน (ด้านจำเพื่อใช้งาน) ยืดหยุ่นความคิด (ด้านยืดหยุ่นความคิด) กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ตั้งใจทำงาน (ด้านจดจ่อใส่ใจ) ควบคุมอารมณ์ (ควบคุมตนเอง) และกลุ่มทักษะปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติ (ด้านริเริ่มลงมือทำ) มุ่งเป้าหมาย (ด้านมุ่งสู่เป้าหมาย)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนต้นตรารักษ์ จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 6 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับปฐมวัยชั้นปีที่ 3/2 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนต้นตรารักษ์ จังหวัดชลบุรี จำนวน 24 คน (ละความสามารถและเพศ) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. เครื่องมือวิจัย

3.1 คู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE

คู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE จำนวน 1เล่ม 118 หน้า โดยเครื่องมือชิ้นนี้ มีรูปแบบการสอนหลัก ดังต่อไปนี้ 1) ขั้นเตรียม จะใช้เวลาประมาณ 5 นาที เน้นการทบทวนความรู้เดิมและฝึกประสมคำ 2) ขั้นสอน จะใช้เวลาประมาณ 8-12 นาที มีแบ่งการจัดประสบการณ์เป็นสองส่วน แบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์ คือเนื้อหาเกี่ยวกับคำศัพท์กับประโยค และเนื้อหาเกี่ยวกับอักษรจีน 3) ขั้นลงมือทำ จะใช้เวลาไม่เกิน 20 นาที

เพื่อจัดกิจกรรมหรือทำแบบฝึกหัด จำเป็นต้องมีขั้นตอนนี้ทุกคาบสอน โดยจะทำการจัดประสบการณ์ตามหลักการจัดกิจกรรมของทักษะสมอง EF คือ จำเพื่อใช้งาน มุ่งเป้าหมายยืดหยุ่นความคิด ริเริ่มลงมือทำ-จดจ่อใส่ใจ-ควบคุมอารมณ์ และสรุปผล และ 4) ขั้นสรุป จะใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที ในการสรุปสาระสำคัญ หรือแนะนำแนวทางการนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ ซึ่งเครื่องมือวิจัยชิ้นนี้ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารของนักการศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบและองค์ประกอบของหลักสูตร 2) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการจำเป็น 3) ยกร่างหลักสูตรพร้อมจัดทำคู่มือการใช้ประกอบด้วย แนวคิดของรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE จุดเชื่อมโยงแนวคิด ตัวอย่างการจัดประสบการณ์ การประยุกต์ใช้โครงสร้างของหลักสูตร การประยุกต์ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร การเชื่อมต่อของเนื้อหากับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และภาคผนวก 4) นำคู่มือการใช้หลักสูตรเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหา จากนั้นวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 4.69 5) แก้ไขปรับปรุงคู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนทุกรายการตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 6) ได้คู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน ตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE ฉบับสมบูรณ์

3.2 แผนการจัดประสบการณ์

แผนการจัดประสบการณ์ประกอบการใช้คู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE จำนวน 18 แผน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาคู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE 2) สร้างแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้จำนวน 18 แผน รวมเวลาเรียน 18 ชั่วโมง ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ เนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์แหล่งเรียนรู้ การบูรณาการ การประเมินพัฒนาการ และบันทึกหลังสอน 3) นำแผนการจัดประสบการณ์เสนอต่อ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่านเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมในด้านตัวชี้วัด เนื้อหา กิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ จากนั้นวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 4.71 4) แก้ไขปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ ทุกรายการตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 5) ทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปทดลองใช้จริง 6) ได้แผนการจัดประสบการณ์ฉบับสมบูรณ์

3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีโครงสร้าง ใช้มาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือประกอบการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ จำนวน 1 แบบสังเกต มีขั้นตอน การสร้างดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีโครงสร้างจาก ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล 2) สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบมีโครงสร้างประกอบด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีโครงสร้าง เกณฑ์การให้คะแนนและตารางการแปลผลคะแนน 3) นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีโครงสร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมในด้านเนื้อหา จากนั้นวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 4.45 4) แก้ไขปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบมีโครงสร้าง ทุกรายการตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 5) ได้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้แบบมีโครงสร้างฉบับสมบูรณ์

4. วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เตรียมความพร้อมนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยการแนะนำแบบเรียนที่จะใช้ในการ จัดประสบการณ์ เนื้อหาสำคัญ ข้อตกลงร่วมกัน ชี้แจงจุดประสงค์ แนะนำวิธีการ เรียนรู้และขั้นตอนการเรียนรู้ตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE

2. แนะนำเครื่องมือที่ใช้การวัดและประเมินผล และเกณฑ์การวัดและประเมินผล

3. ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยระหว่างการจัดประสบการณ์เรียนรู้จะมีการบันทึกภาพเคลื่อนไหว และตำแหน่งการนั่งเรียนประจำวัน

4. เมื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้จนครบตามจำนวนที่กำหนด จะเปิดภาพเคลื่อนไหวที่บันทึกไว้เพื่อทำการประเมินระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีทักษะสมอง EF เข้ามาเกี่ยวข้องขณะจัดประสบการณ์ ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบมีโครงสร้าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทางสถิติเพื่อนำไปสรุปผลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ ขณะที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE โดยทำการวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย และการแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ ขณะที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด โดยทำการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ชนิดทดสอบกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (One Sample t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ ขณะที่นักเรียนได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน ตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ ขณะที่นักเรียนได้รับการจัด
ประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีน
แบบผสมผสาน TESSE

พฤติกรรมการเรียนรู้		ค่าเฉลี่ย	การแปล ผล ¹	เกณฑ์ มาตรฐาน	สูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ
1. ขั้นเตรียม		1.99	ปกติ	2.1	-5.24
2. ขั้นสอน		2.18	ปกติ	2.1	3.81
3. ขั้นลงมือทำ					
	3.1 จำเพื่อใช้งาน	2.10	ปกติ	2.1	0
	3.2 มุ่งเป้าหมาย	2.83	ยอดเยี่ยม	2.1	34.76
	3.3 ยึดหยุ่นความคิด	2.11	ปกติ	2.1	0.48
	3.4.1 ลงมือปฏิบัติ	2.19	ปกติ	2.1	4.29
	3.4.2 ตั้งใจทำงาน	2.28	ปกติ	2.1	8.57
	3.4.3 ควบคุมอารมณ์	2.24	ปกติ	2.1	6.67
4. ขั้นสรุป		2.13	ปกติ	2.1	1.42
ค่าเฉลี่ยรวม		2.24		2.1	6.67
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.		0.099			

จากตารางที่ 1 พบว่าพฤติกรรมพฤติกรรมการเรียนรู้ ขณะที่นักเรียนได้รับการ
การจัดประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอน
ภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปกติ ($\bar{X} = 2.23$) สูงกว่า
เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดอยู่ที่ร้อยละ 6.67 และเมื่อพิจารณารายขั้นตอนตามรูปแบบ
การสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE พบว่า ขั้นเตรียม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ

¹การแปลผล มาตรฐานส่วนประมาณค่า ต่ำกว่า 1.50 แปลผล คือ ต้องปรับปรุง; 1.51 -2.50 แปลผล คือ
ปกติ; 2.51-3.00 ยอดเยี่ยม

($\bar{X} = 1.99$) ชั้นสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ ($\bar{X} = 2.18$) ชั้นลงมือทำ ได้ทำการแบ่งการพิจารณาพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะสมอง EF ออกเป็น 6 ด้านประกอบด้วย ด้านจำเพื่อใช้งานมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปกติ ($\bar{X} = 2.10$) ด้านมุ่งเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ($\bar{X} = 2.83$) ด้านยืดหยุ่นความคิด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ ($\bar{X} = 2.11$) ด้านลงมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ ($\bar{X} = 2.19$) ด้านตั้งใจทำงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ ($\bar{X} = 2.28$) และด้านควบคุมอารมณ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ($\bar{X} = 2.24$) และชั้นสรุปอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.13$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE และเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

เลขที่	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล	สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานคิดเป็นร้อยละ	เลขที่	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล	สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานคิดเป็นร้อยละ
01	2.19	ปกติ	4.29	13	2.28	ปกติ	8.58
02	2.19	ปกติ	4.29	14	2.18	ปกติ	3.81
03	2.34	ปกติ	11.43	15	2.36	ปกติ	12.38
04	2.45	ปกติ	16.67	16	2.32	ปกติ	10.48
05	2.09	ปกติ	-0.48	17	2.16	ปกติ	2.86
06	2.12	ปกติ	0.95	18	2.37	ปกติ	12.86

เลขที่	ค่าเฉลี่ย	การแปล ผล	สูงกว่า เกณฑ์ มาตรฐาน คิดเป็น ร้อยละ	เลขที่	ค่าเฉลี่ย	การแปล ผล	สูงกว่า เกณฑ์ มาตรฐาน คิดเป็น ร้อยละ
07	2.15	ปกติ	2.39	19	2.24	ปกติ	6.67
08	2.19	ปกติ	4.29	20	2.27	ปกติ	8.10
09	2.22	ปกติ	5.71	21	2.44	ปกติ	16.19
10	2.10	ปกติ	0	22	2.29	ปกติ	9.05
11	2.17	ปกติ	3.33	23	2.32	ปกติ	10.48
12	2.17	ปกติ	3.33	24	2.22	ปกติ	5.71
ค่าเฉลี่ยรวม			2.24				
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน			0.099				
เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด			กำหนดไว้ที่ ร้อยละ 70 จะมีค่าอยู่ที่ 2.10				

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ขณะที่นักเรียนได้รับการจัดประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\bar{X} = 2.24$, S.D = .0099 (สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 70 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.1) โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้โดยใช้การทดสอบค่า t-test ชนิดทดสอบกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม (One Sample t-test) พบว่าสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ ขณะจัดประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ ขณะที่นักเรียนได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบ การสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE พบว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นสอน ชั้นลงมือทำ และชั้นสรุป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปกติ แต่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และถ้าสังเกตพฤติกรรมรายด้าน ในชั้นลงมือทำ พบว่าด้านมุ่งเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับยอดเยี่ยม และสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบ การสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE ได้สร้างขึ้นจากแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แนวคิดทักษะสมอง EF แนวคิดมาตรฐานผู้สอนภาษาจีนนานาชาติใน 4 ทักษะวิชา (ฟัง พูด อ่าน เขียน) แนวคิดของทฤษฎีการสอนภาษาจีนเป็นภาษาที่สองและแนวคิดการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ในขั้นตอนที่มีทักษะสมอง EF เข้ามาเกี่ยวข้องในการจัดประสบการณ์ โดยปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (2560) ได้กล่าวถึง แนวคิดสมองเป็นฐาน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับแนวคิดทักษะสมอง EF ที่ประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ ทักษะพื้นฐาน ทักษะการกำกับตัวเอง และทักษะปฏิบัติ (ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2559) ซึ่งในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจำนวน 6 ด้านที่เกี่ยวข้องกับทักษะสมอง EF โดยตรง คือ ด้านจำเพื่อใช้งาน ด้านยืดหยุ่นความคิด ด้านตั้งใจทำงาน ด้านควบคุมอารมณ์ ด้านลงมือปฏิบัติ และด้านมุ่งเป้าหมาย

จากผลการวิจัยข้างต้น พบว่า สิ่งที่ต้องการสังเกตทุกด้านมีค่าอยู่ในระดับปกติขึ้นไป ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยเป็นอย่างมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทา โพธิ์คำ (2563) ที่ได้พบว่าทักษะสมอง EF เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมให้เกิดกับเด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่งและยังสอดคล้องกับหลักการที่พัฒนาทักษะสมอง EF ที่ Dawson&Guare (2009) ได้เสนอ คือ 1) หลักการคำนึงถึงระดับพัฒนาการของเด็ก โดยทั่วไปครูหรือผู้ปกครองมักจะคาดหวังว่าสิ่งที่เด็กทำนั้นต้องสูงกว่าระดับพัฒนาการที่ควรจะเป็น แต่แท้จริงแล้วครูควรคอยสังเกตว่า

เด็กนั้นมีการพัฒนาตามวัยหรือไม่ ซึ่งจากงานวิจัยชิ้นนี้จะพบว่าการสร้างจุดมุ่งหมายของตนเองในขณะที่ได้รับการจัดประสบการณ์ เช่น ด้านความถูกต้องหรือด้านของเวลา ซึ่งพอเด็กได้เป็นผู้กำหนดด้วยตนเอง ส่วนมากเด็กจะสามารถไปสู่ระดับจุดมุ่งหมายนั้น ๆ ได้ หรือด้านการลงมือปฏิบัติ ก็เป็นช่วงเวลาที่ได้จะแสดงพัฒนาการของตนเองออกมาได้ดีที่สุดอีกด้วย 2) หลักการการระลึกว่าสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็กนั้นสามารถเปลี่ยนได้ทั้งสภาพแวดล้อม หมายถึง ครูอาจจะเสนอแนวทางหรือวิธีการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย ซึ่งเด็กแต่ละคนก็อาจจะมีความแตกต่าง เช่น การใช้หุ่นกระบายหมึกจีนเป็นรูปสัตว์ในวิชาภาษาจีน เด็กบางคนอาจจะเลือกกระบายหมึกจีนที่ส่วนหัวของสัตว์ก่อน บางคนอาจจะเลือกกระบายหมึกจีนที่ส่วนขาของสัตว์ก่อนก็ได้ หรือแม้กระทั่งให้เด็กร้องเพลงจีนหรือแสดงกิจกรรมหน้าชั้นเรียน ถ้าครูสามารถเลือกเพลงที่มีทำนองคุ้นหู หรือที่มีท่าทางที่ง่ายและเหมาะสมกับวัยตามยุคสมัย เด็กที่ปกติไม่เคยร่วมกิจกรรม ก็อาจจะเข้าร่วมกิจกรรมก็เป็นได้ ซึ่งสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ครูสามารถสร้างขึ้นแล้วนำมาประยุกต์ใช้ได้กับการเรียนการสอนภาษาจีนระดับปฐมวัย 3) หลักการสร้างชิ้นงานที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก เพื่อให้เด็กได้ใช้ความพยายามมากที่สุด กล่าวคือระดับปฐมวัยชิ้นงานส่วนมากจะเป็นแบบฝึกหัด ที่เด็กจะต้องลงมือปฏิบัติ เช่น การฝึกลากเส้นขีดของอักษรจีน การฝึกเขียนอักษรจีน การฝึกสะกดพยัญชนะและสระพินอิน การจำแนกเสียงของวรรณยุกต์ การฝึกสร้างประโยคอย่างง่ายการโยงเส้น จับคู่ความสัมพันธ์ การฝึกการอ่านที่สายตาสัมพันธ์กับนิ้วมือที่ชี้อักษรเป็นต้น ซึ่งแบบฝึกหัดเหล่านี้ ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในการจัดประสบการณ์ที่สำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 หรือในบางครั้ง มีกิจกรรมที่อาจจะไม่เหมาะสมกับวัยของเด็กปฐมวัย แต่ครูสามารถเปลี่ยนวิธีการนำเสนอ หรือเปลี่ยนวิธีการทำชิ้นงานนั้น ๆ ก็จะทำให้เด็กเริ่มรู้สึกสนุกและเกิดความพยายามในการเรียนรู้ชิ้นงานเหล่านั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีการสอนการทำขนมไหว้พระจันทร์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ก็คือ การใช้แป้งโดว์และแม่พิมพ์ขนมมาช่วยในการจัดประสบการณ์ ซึ่งเด็กจะรู้สึกสนุกและเกิดพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัย ขณะที่ได้รับ การจัดประสบการณ์ ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอน ภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE พบว่า ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้ขณะการจัด ประสบการณ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่า การจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอน ภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE สามารถทำให้เด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สูงขึ้น กว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดประสบการณ์ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE นั้นมีการอ้างอิง แนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อริสา โสคำภา (2551) ที่ได้สรุปผลการวิจัยว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม เล่นิทานอีสป ประกอบการใช้สถานการณ์จำลองจะมีพฤติกรรมการเรียนรู้รายด้าน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ Gronlund (1959) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน จะทำให้เด็กมีประสบการณ์ด้านสังคม เพิ่มขึ้น ซึ่งในแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของการวิจัยชิ้นนี้ ยังพบว่าพฤติกรรมการ เรียนรู้ของเด็กในระดับปฐมวัยนั้น ยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรณีคือ 1) เด็กจะมี พฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง 2) เด็กจะมีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมผ่าน แรงกระตุ้น 3) เด็กจะมีพฤติกรรมต่อต้านหรือไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งผลพวงที่เกิดจาก 3 กรณีข้างต้น สิ่งที่ผู้วิจัยจดบันทึกไว้ได้ คือ ถ้าเด็กแสดงอาการดีใจ อาการภูมิใจ เด็กมักจะหันไปคุยบอกเรื่องราวเหล่านั้นกับเพื่อน ๆ หรือเด็กมักจะปรบมือให้ตัวเอง ถ้าเด็กเริ่มมีพฤติกรรมในเชิงต่อต้าน เด็กมักจะก้มหน้า เอามือปิดหูปิดตา เดินไปรอบ ๆ ห้องเรียน ยกมือค้างไว้ หรือพูดชื่อตัวเองซ้ำ ๆ ซึ่งพฤติกรรมในเชิงต่อต้าน อาจจะเริ่มจาก เด็กถูกเรียกชื่อนั่นเอง แต่ก็จะอาจจะพบแม้กระทั่งเด็กที่ไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบใด ๆ ก็เป็นได้ ซึ่งผลพวงดังกล่าว สามารถเกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอนของรูปแบบการสอนข้างต้นแต่ พฤติกรรมเหล่านั้นจะเป็นไปในด้านบวก ถ้าหากครูสามารถออกแบบกิจกรรมหรือนำเสนอสิ่งที่น่าสนใจให้กับเด็ก ยกตัวอย่างเช่น ในขั้นตอนการสอน ครูควรใช้เวลาไม่เกิน

8-12 นาที สอนสิ่งที่ใกล้ตัว และเหมาะสมกับวัยของเด็กที่สุดก่อน เช่นในระดับปฐมวัย ชั้นปีที่1 ครูไม่ควรสอนเรื่องของอักษรจีน เพราะมีความยาก และห่างไกลจากสิ่งที่เด็กกำลังเรียนรู้ ครูควรเลือกสอนพยัญชนะพินอิน ที่มีความคล้ายคลึงกับภาษาอังกฤษก่อน และสอนการลากเส้น ซึ่งคล้ายกับเนื้อหาที่ครูปฐมวัยชั้นปีที่ 1 กำลังสอนเด็กจึงจะเกิดความสนใจและเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงบวกซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ราศีทองสวัสดิ์และคณะ (2529) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้ได้รับประสบการณ์จากการเล่น การลงมือปฏิบัติ ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ พัฒนา ชัชพงศ์ (2530) ที่กล่าวว่าการที่เด็กได้เรียนรู้ ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้เกิดการตกลึกทางความคิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้จะไม่ลบเลือนไปโดยง่าย การนำสาระการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ต้องการให้เด็กฝึกฝน มาเชื่อมโยงไว้ในการสอน การใช้แหล่งการเรียนรู้รอบตัวสื่อมีความหลากหลายและมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของเด็ก และการจัดกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับกลุ่มเด็ก และสภาพแวดล้อมโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ควรจะต้องทำการศึกษา และทำความเข้าใจหลักการของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน ตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีน แบบผสมผสาน TESSE ผ่านคู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนเป็นลำดับแรก เพื่อที่จะทำใหทราบถึงหลักการ ขั้นตอนและวิธีการใช้รวมถึงเทคนิค ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ ซึ่งในคู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีน ประกอบไปด้วย แนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE สำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย

จุดเชื่อมโยงแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE สำหรับนักเรียนระดับปฐมวัย ตัวอย่างการจัดประสบการณ์ตามกระบวนการของแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE (ขั้นเตรียม ขั้นสอน ขั้นลงมือทำ ขั้นสรุป) การประยุกต์ใช้โครงสร้างของหลักสูตร การประยุกต์ใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร การเชื่อมต่อกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และภาคผนวก โดยผลการวิจัยข้างต้น สามารถยืนยันว่านักเรียนระดับปฐมวัยมีพฤติกรรมเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ปกติเมื่อทำการจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาแบบผสมผสาน TESSE ซึ่งค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการเรียนรู้หลังการจัดประสบการณ์บ่งชี้ว่านักเรียนระดับปฐมวัยจะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ สามารถนำแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE ไปประยุกต์ใช้กับเนื้อหาภาษาจีนเรื่องอื่น ๆ ที่จะนำมาสอนในระดับปฐมวัยได้ ซึ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนก็น่าจะมีแนวโน้มจะอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าระดับปกติด้วยเช่นกัน อีกทั้งจุดเด่นของกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนตามแนวคิดรูปแบบการสอนภาษาจีนแบบผสมผสาน TESSE นั้น ยังสามารถช่วยพัฒนาทักษะ EF ในหลาย ๆ ด้านของนักเรียนระดับปฐมวัยด้วย เช่น ด้านทักษะพื้นฐาน ด้านทักษะปฏิบัติ และด้านทักษะกำกับตนเอง สุดท้ายนี้ ผู้ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ควรคำนึงถึงขั้นตอนของรูปแบบการสอนภาษาแบบผสมผสาน TESSE ว่าใช้ระยะเวลาเท่าไร ในแต่ละขั้นตอน มีข้อกำหนดอะไร ซึ่งอาจจะต้องศึกษาจากคู่มือการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาจีนอย่างละเอียด และต้องมีการศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพิ่มเติม เพราะนักเรียนระดับปฐมวัยในแต่ละชั้นปีจะมีพัฒนาการที่ต่างกัน และมีระยะเวลาในการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่างกัน อีกทั้งระยะเวลาในการจัดประสบการณ์ของแต่ละโรงเรียนยังต่างกันอีกด้วย ดังนั้นควรวางแผนและทำการยืดหยุ่นแผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

2.1 สามารถนำผลการวิจัยไปออกแบบกิจกรรม หรือสื่อการสอน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านภาษาจีนสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ของนักเรียนปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กานต์รวี บุษยานนท์. (2559). รูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของสมอง (Brain Targeted Model) กับการพัฒนาสมองและการเรียนรู้.

วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 12(2), 160-176.

นฤมล เนียมหอม. (2556). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

นันทา โพธิ์คำ. (2563). ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 9(2), 707-721.

ปนัดดา ธนเศรษฐกร. (2559). แลกเปลี่ยนเรียนรู้และต่อยอดทักษะวินัยเชิงบวกและทักษะสมองEF. ธนาการไทยพาณิชย์ สำนักงานใหญ่ SCB Academy.

พัฒนา ชัชพงศ์. (2530). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ราตี ทองสวัสดิ์ และคณะ. (2529). *ชุดเอกสารอบรมหน่วยที่ 6 การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กและการศึกษาดูงาน*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อริสา โสคำภา. (2551). *พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนันทนาการประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Dawson, P. & Guare, R. (2009). *Smart But Scattered: The Revolutionary "Executive Skills" Approach to Helping Kids Reach Their Potential.*

The Guildford Press.

Gronlund, N. E. (1959). *Sociometry in the classroom.* Harper&Brothers.

Authors

Mr. Pongsathorn Kittachotworakul

College of Chinese Studies, Huachiew Chalermprakiet University

18, 18 Debaratna Rd, Bang Chalong, Bang Phli,

Samut Prakan 10540

Tel: 09-9289-2999 E-mail: golfreddevil@gmail.com

Professor Dr. Qiyuan Tang

School of Liberal Arts, Guangxi University

100, Daxuedong Rd, Xixiangtang, Nanning, Guangxi 530004

Tel: 0086-15978190121 E-mail: 343324735@qq.com

การพัฒนานวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน
อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

Developing Marketing Innovation for Sustainability of
Community Businesses, Kap Choeng District, Surin Province

นวรรณ์ นิธิชัยอนันต์¹/ ระเบียบ วุฒิปิยพงษ์²/ วิมลกานต์ นิธิศิริวรกุล^{3*}/
นภาพรรณ พัฒนฉัตรชัย⁴/ ศรีญญา นาเหนือ⁵

Navarat Nithichaianan / Rabeab Wuttiapiyapong / Wimolkran Nithisiriwaritkun /

Napapan Pattanachatchai / Saranya Nanua

1, 2, 3, 4, 5 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Faculty of Management Science, Surindra Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 21 มิถุนายน 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 16 ตุลาคม 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 29 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษานวัตกรรมการตลาดและความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน 2) เพื่อศึกษานวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ การศึกษาแบบผสมผสานเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 180 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่านวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชนและความยั่งยืนของธุรกิจ โดยรวม

อยู่ในระดับมาก ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และนวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยนวัตกรรมการตลาดด้านคุณค่าเฉพาะตัว ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม และด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ควรสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่สอดคล้องกับยุคสมัยและสื่อสารให้หลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ควรมีตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ในการสร้างความจดจำและคุณค่าในตัวสินค้า ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายรูปแบบและสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า ควรออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ควรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายช่องทางและทำการตลาดในรูปแบบใหม่ตามยุคสมัยในการเข้าถึงลูกค้าในวงกว้าง ซึ่งจะเป็นการสร้างโอกาสทางการค้า การขยายฐานลูกค้า และการสร้างรายได้ อันนำไปสู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

คำสำคัญ : การพัฒนา, นวัตกรรมการตลาด, ธุรกิจชุมชน

Abstract

This research aimed to investigate the impact of marketing innovations on the sustainability of community businesses in Kap Choeng District, Surin Province. A mixed-method research approach was employed, using surveys as a quantitative research tool with a sample size of 180 participants and qualitative research methods, including interviews and group discussions with 30 individuals. The study found that marketing innovations in community businesses and overall business sustainability are high, with a strong focus on customer-centricity. Marketing innovations in

community businesses that influence sustainability are also at a high level, particularly in terms of unique value propositions, niche marketing, and inclusive marketing communication, all significantly impacting community business sustainability at a statistically significant level of 0.05.

Based on the research findings, it is recommended to develop marketing innovations to ensure the sustainability of community businesses. Using online social media platforms that align with the current era and employ diverse and continuous communication strategies is recommended. Creating a distinct brand that enhances product memorability and value is also crucial. Product diversification should be encouraged to provide distinctiveness to the products, and product design should align with the target audience's characteristics. Additionally, diverse distribution channels should be established, adopting new-age marketing approaches for broad customer reach. This approach will generate trade opportunities, expand customer bases, and increase revenue, ultimately leading to the sustainability of community businesses.

Keywords: Development, Marketing Innovation, Community Businesses

บทนำ

ปัจจุบันการรวมกลุ่มทั้งในรูปแบบผลิตภัณฑ์โอท็อปและวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นธุรกิจชุมชนที่ดำเนินการโดยคนในชุมชน เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ ให้คนในชุมชน ร่วมกันอยู่ดีมีสุข อย่างไรก็ตามการดำเนินงานธุรกิจชุมชนโดยคนในชุมชนที่ขาดประสบการณ์และขาดทักษะทางการตลาดต่อความสามารถในการแข่งขันที่จะทำให้ธุรกิจชุมชนอยู่รอดได้ในระบบตลาด ซึ่งส่วนใหญ่มักทำการตลาดโดยไม่มีการต่อยอดพัฒนา และ

จุดอ่อนคือไม่มีตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ ขาดการประชาสัมพันธ์รวมถึงช่องทางการตลาดที่หลากหลาย (นวรรตน์ นิธิชัยอนันต์ และทำนอง ชิตชอบ, 2565: 84) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาผลิตภัณฑ์ชุมชนไม่เป็นที่รู้จัก ผวนกับขาดความรู้สมัยใหม่ที่น่าสนใจในการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด ทำให้เกิดปัญหาธุรกิจชุมชนประสบความล้มเหลว หรือไม่สามารถดำเนินธุรกิจชุมชนต่อไปได้ ประกอบกับปัจจุบันการแข่งขันทางการตลาดที่มีความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผวนกับบรรณนิยของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจชุมชนที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทำให้บางกลุ่มต้องปิดตัวลงและต้องล้มเลิกกลุ่มไป ดังนั้นธุรกิจชุมชนต้องมีการปรับตัวเพื่อให้รู้เท่าทันทางการตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการนำแนวคิดใหม่ เทคโนโลยี นวัตกรรม มาผสานสร้างสรรค์สิ่งใหม่ให้ตอบสนองกับความต้องการของตลาดและสร้างความเชื่อมั่นที่ส่งผลต่อความภักดีของลูกค้า เพื่อการดำเนินธุรกิจชุมชนให้คงอยู่และมีความเติบโตต่อไป การเตรียมความพร้อมและรับมือกับสภาวะการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นปัจจัยที่สำคัญขับเคลื่อนธุรกิจชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง ทั้งนี้การสร้างการเติบโตความอยู่รอดและความยั่งยืนให้กับธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญ แต่การที่จะทำให้องค์กรสามารถเติบโตและอยู่รอดอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่แสวงหาความแปลกใหม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นนวัตกรรมสามารถสร้างธุรกิจผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ ที่แตกต่างจากคู่แข่ง (วิไลวรรณ ศรีอักษร, 2557: 109)

ดังนั้น นวัตกรรมจึงถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจชุมชนและเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในยุคของการแข่งขันทางการตลาดเพื่อสร้างความสำเร็จให้กับธุรกิจชุมชน ซึ่งธุรกิจชุมชนจำเป็นต้องใช้นวัตกรรมต่อการดำเนินงานทางการตลาดเพื่อพัฒนาและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน รวมถึง

ธุรกิจชุมชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการตลาดและสร้างโอกาสในการแข่งขัน
เพื่อการเติบโตของธุรกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานวัตกรรมการตลาดและความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษานวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนอำเภอ
กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจ
ชุมชน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ สมาชิกธุรกิจชุมชน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 328 ราย โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณตามสูตรของทาร์โยมานเน ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลนวัตกรรมการตลาดและความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ประเภทของธุรกิจชุมชน ระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม ตอนที่ 2 นวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชน

ได้แก่ คุณค่าเฉพาะตัว การมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ตอนที่ 3 ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ได้แก่ การพึ่งพาตนเอง การเรียนรู้และการปรับตัว ผลตอบแทนในการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสังคม ตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

การตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจคุณภาพของเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยทำการทดสอบและวิเคราะห์เครื่องมือหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อถือได้ของเครื่องมือในการวิจัยโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับคุณลักษณะคำถาม (Index of Item Objective Consistency : IOC) ได้ผลเท่ากับ .833 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการสุ่ม จำนวน 30 ราย เพื่อหาความเที่ยง ซึ่งค่าได้เท่ากับ .867

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บกับกลุ่มตัวอย่าง และทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสถิติและแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชน โดยวิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อธุรกิจชุมชนประกอบด้วย ตัวแทนธุรกิจชุมชน 24 คน ภาคเอกชน 2 คน พัฒนาชุมชน 1 คน ตัวแทนพาณิชย์จังหวัด 1 คน และนักวิชาการ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน

30 คน กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบข้อมูลเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data triangulation) โดยการพิสูจน์ว่าข้อมูลนั้นถูกต้องหรือไม่วิธีการตรวจสอบคือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่และแหล่งบุคคล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้กำหนดไว้และนัดสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยมีการบันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่รวบรวมได้มาจัดให้เป็นระบบตีความจากบทสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มโดยเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัย

นวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชนและความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน อำเภอ กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 147 ราย (คิดเป็นร้อยละ 81.70) อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 88 ราย (คิดเป็นร้อยละ 48.88) จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 170 ราย (คิดเป็นร้อยละ 94.44) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 122 ราย (คิดเป็นร้อยละ 67.77) เป็นสมาชิกกลุ่มระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 119 ราย (คิดเป็นร้อยละ 66.11) ส่วนใหญ่ธุรกิจชุมชนประเภทอาหาร จำนวน 119 ราย (คิดเป็นร้อยละ 66.11) ดำเนินงานของกลุ่มระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 149 ราย (คิดเป็นร้อยละ 82.77)

2. ผลการวิเคราะห์นวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.88$) รองลงไป ได้แก่ ด้านการมุ่งการตลาดเฉพาะกลุ่ม ($\bar{X} = 3.69$) ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านคุณค่าเฉพาะตัว ($\bar{X} = 3.51$) ตามลำดับ ส่วนด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ($\bar{X} = 3.15$) มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

2.1 ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ตามคำสั่งซื้อของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วทันกับความต้องการของลูกค้ามากที่สุด ($\bar{X} = 4.31$) รองลงไป ได้แก่ มีการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า เช่น การชำระเงิน การขนส่ง เป็นต้น ($\bar{X} = 4.13$) และติดตามลูกค้าหรือความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

2.2 ด้านการมุ่งการตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับลูกค้าแต่ละกลุ่มมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) รองลงไป ได้แก่ มีผลิตภัณฑ์และบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่ม ($\bar{X} = 3.88$) และมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

2.3 ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมของผลิตภัณฑ์มากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) รองลงไป ได้แก่ มีการให้บริการหลากหลายรูปแบบตามความต้องการของลูกค้า ($\bar{X} = 3.81$) และผลิตภัณฑ์มีหลากหลายราคาตามความต้องการของลูกค้าและมีการสร้างสรรค์พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายรูปแบบ ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ

2.4 ด้านคุณค่าเฉพาะตัว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) รองลงไป ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองคุณภาพ เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ($\bar{X} = 3.59$) ผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่นในท้องตลาด ($\bar{X} = 3.45$) ตามลำดับ

2.5 ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีเว็บไซต์ที่ลูกค้าสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวกในการสั่งซื้อสินค้า และมีการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายมากที่สุด ($\bar{X} = 3.41$) รองลงไป ได้แก่ มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ที่หลากหลายประเภท เช่น Line Facebook เป็นต้น ($\bar{X} = 3.36$) และมีช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่หลากหลายไปยังกลุ่มลูกค้า เช่น วิทยุกระจายเสียง แผ่นพับ แผ่นป้าย ($\bar{X} = 2.86$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.49$) รองลงไป ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 4.45$) ด้านการเรียนรู้และการปรับตัว ($\bar{X} = 3.56$) ด้านผลตอบแทนในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.42$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์แนวโน้มอัตราการตลาดของธุรกิจชุมชนที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน โดยแนวโน้มอัตราการตลาดด้านคุณค่าเฉพาะตัว ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม และด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 0.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวพยากรณ์ที่ทำนายได้ดีที่สุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยนำมากำหนดประเด็นโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน โดยเรียงลำดับความสำคัญในการพัฒนานวัตกรรมการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ดังนี้

1. ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ควรมีการสื่อสารการตลาดที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อการสื่อสารไปสู่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายในการสร้างการรับรู้ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น รวมถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างลูกค้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้สะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งเป็นสื่อที่นิยมในสังคมปัจจุบันและเหมาะสมกับธุรกิจชุมชนที่มีต้นทุนจำกัด รวมถึงการสื่อสารผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงชุมชน ป้ายประชาสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การจัดจำหน่ายและประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

2. ด้านการสร้างคุณค่าเฉพาะตัว ควรมีตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม เพื่อให้ลูกค้าได้จดจำสินค้า และควรรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สม่ำเสมอ และสร้างการรับรู้ตราสินค้าโดยเน้นคุณประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์

3. ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายที่สอดคล้องความต้องการของลูกค้าเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ลูกค้า และสร้างความแตกต่างให้กับสินค้าที่มีความแปลกใหม่ยากต่อการลอกเลียนแบบและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

4. นวัตกรรมการตลาดด้านการมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยการสร้างสรรค์ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มลูกค้าที่รักสุขภาพ กลุ่มลูกค้าหน่วยงานราชการ และเชื่อมโยงผ่านการมีส่วนร่วมกับลูกค้าในการสร้างสรรค์ออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าและความพึงพอใจของลูกค้า

5. ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า ควรเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและการเข้าถึงลูกค้า โดยการนำเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตมาช่วยเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้าสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว รวมทั้งเป็นช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นจากลูกค้า เช่น Facebook line เป็นต้น เพื่อขยายโอกาสทางการค้าและขยายฐานลูกค้าได้กว้างขวางมากขึ้น นอกจากนี้ เพื่อนำข้อมูลจากลูกค้ามาปรับปรุงและพัฒนาการตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนานวัตกรรมการตลาดเพื่อยั่งยืนของธุรกิจชุมชนสามารถอภิปรายผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษา นวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชนโดยรวมมีความเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนวัตกรรมการตลาดช่วยให้ธุรกิจสามารถแข่งขันได้ในตลาดและช่วยสร้างความสำเร็จให้กับธุรกิจชุมชน สอดคล้องกับจันทิมา พรหมเกษ, จักรเศเมตตะธารงค์ และวรรณิดา สารีคำ (2562: 93-94) ศึกษาผลกระทบของศักยภาพผู้ประกอบการสมัยใหม่ และนวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า นวัตกรรมการตลาดมีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งนี้ นวัตกรรมการตลาดเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของผู้ประกอบการในขณะเดียวกันผู้ประกอบการก็เป็นกลไกสำคัญในการสร้างนวัตกรรม

1.1 ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า โดยสามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์ตามคำสั่งซื้อของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วทันกับความต้องการของลูกค้า และมีการอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าและติดตามลูกค้าหรือความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับบุญสม ลิขยาคิตติกร (2558: 106) การมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้าเป็นการทำการตลาดโดยมุ่งที่ผู้บริโภคเป็นหลัก เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคมีทางเลือกที่หลากหลาย ซึ่งผู้ประกอบการต้องศึกษาให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของลูกค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสามารถเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ได้

1.2 ด้านการมุ่งการตลาดเฉพาะกลุ่ม มีการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับลูกค้าแต่ละกลุ่ม สอดคล้องกับณัฐพล บัวเปลี่ยนสี, ปรีดาพร อารักษ์สมบูรณ์ และนิชชีญา นราฐปนันท (2560: 47) ศึกษาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการให้เปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย คำนึงกับราคาที่ลูกค้าจ่าย และใช้วัตถุดิบและแรงงานที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก และสอดคล้องกับ ณัฐพัชร อภิรุ้งเรืองสกุล และประสพชัย พสุนนท์ (2563: 9) การมุ่งเน้นที่ตัวผู้บริโภคให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าภายใต้ระดับราคาที่ผู้บริโภคแต่ละคนสามารถเข้าถึงได้ ในขณะที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคให้ความสำคัญกับราคามากที่สุด

1.3 ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ โดยมีการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมของผลิตภัณฑ์ โดยการนำภูมิปัญญาดั้งเดิมผสมผสานกับภูมิปัญญาร่วมสมัย ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีรูปแบบใหม่และมีความหลากหลายสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญสม ลิขยาคิตติกร (2558: 111) ศึกษานวัตกรรมการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์สมุนไพรบรรเทาปวด ปัจจัยด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ คือ การที่ผลิตภัณฑ์มีการพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง อาทิ นำผลิตภัณฑ์เดิมมาพัฒนาเป็นสูตรต่าง ๆ มีการผลิตอุปกรณ์เสริมเพิ่มการใช้งาน

ผลิตภัณฑ์ และมีการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ไม่เหมือนรูปแบบเดิม โดยการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เป็นการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

1.4. ด้านคุณค่าเฉพาะตัว โดยผลิตภัณฑ์มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานมาจากบรรพบุรุษและมีการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น พร้อมกับการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองคุณภาพ เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) GAP เป็นต้น สอดคล้องกับ จิตพนธ์ ชุมเกตุ (2560: 63) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ของชุมชนมุสลิมอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า มีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มากมายที่เกิดมาจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนและมีการต่อยอดโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยสิ่งที่ต้องคำนึงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ คือ มูลค่าในตัวผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์และคุณภาพ

1.5 ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ มีเว็บไซต์ที่ลูกค้าสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและสะดวกในการสั่งซื้อสินค้า โดยการใช้สื่อออนไลน์ในการนำเสนอสินค้า และการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายสอดคล้องกับ ปิยพงษ์ สัจจาพิทักษ์ (2560: 106) ศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการและความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ที่มีผลต่อความไว้วางใจของผู้บริโภคในตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของสินค้า โอท็อป พบว่า การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการในด้านการโฆษณา การประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมการขาย ส่งผลต่อความไว้วางใจในตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยพบว่าการโฆษณา ประชาสัมพันธ์มีส่วนช่วยให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลของเว็บไซต์ได้อย่างหลากหลาย สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้บริโภคเข้าใช้บริการเว็บไซต์ตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นและการส่งเสริมการขายเป็นส่วนให้เกิดการตัดสินใจเข้าซื้อสินค้า

2. ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน พบว่า ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชนด้านการพึ่งตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและการเรียนรู้และการปรับตัว อยู่ในระดับมาก เนื่องจากกลุ่มธุรกิจชุมชนเกิดจากการร่วมกันดำเนินงานมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นฐานในการผลิตและดำเนิน

กิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องควบคู่กับสร้างสรรค์กิจกรรมทางสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนในการอยู่ร่วมกันกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในขณะเดียวกันเรียนรู้และปรับตัวนำความคิดสร้างสรรค์เพื่อการดำเนินธุรกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับบุรณิ รัตนสมบัติ (2557: 75) การพัฒนาต้นแบบเชิงกลยุทธ์การจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนในอนาคตของวิสาหกิจขนาด ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีผลต่อความยั่งยืนของกิจการ โดยเป็นการแสดงออกซึ่งความรับผิดชอบต่อองค์กรต่อผู้มีส่วนได้เสียและสร้างการยอมรับจากสังคมความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีผลต่อความยั่งยืนของกิจการ

3. นวัตกรรมการตลาดที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ประกอบด้วยด้านคุณค่าเฉพาะตัว ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม และด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิสิฐ ลี้อาธรรมและคณะ (2559: 40) ศึกษาการประเมินความยั่งยืนกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน พบว่า ปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มธุรกิจชุมชนมีความยั่งยืนในตัวสินค้าจะต้องทำให้สินค้ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ปัจจัยทางด้านการตลาดที่จะทำให้เกิดความยั่งยืน จะต้องประกอบด้วยการมีตลาดที่จะขายสินค้าหรือแหล่งจำหน่ายที่แน่นอน มีการประชาสัมพันธ์สินค้า สิ่งที่สำคัญก็จะต้องรู้ว่าการต้องการของผู้ซื้ออยู่ที่ไหนเพราะแต่ละตลาดนั้นมีความต้องการของผู้บริโภคแตกต่างกัน

แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน

1. ด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ควรมีการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการสื่อสารกับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารไปสู่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เพื่อการสื่อสารผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นโดยการสื่อสาร เช่น ผ่านช่องทาง Facebook ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารการเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้สะดวกและรวดเร็ว อีกทั้งเป็นสื่อที่นิยมในสังคมปัจจุบันซึ่งเหมาะกับธุรกิจชุมชนที่มีต้นทุนจำกัด และเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักได้

ในวงกว้างมากขึ้น สอดคล้องกับมาลินี คำเครือ และธีระพันธ์ โชคอุดมชัย (2562: 5) ศึกษาพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าโอท็อปผ่านสังคมออนไลน์พบว่า ผู้บริโภคมักได้รับสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์การซื้อขายโอท็อปในสื่อสังคมออนไลน์ผ่านช่องทาง Facebook มากที่สุด และสอดคล้อง กฤษติญา มุลศรี (2562: 55-56) ศึกษานวัตกรรมและการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย ด้านการตลาดดิจิทัลจะช่วยให้สามารถเข้าถึง สื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง ต้นทุนต่ำ และสามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมและความต้องการของลูกค้าในยุคดิจิทัลที่ใช้สื่อดิจิทัลในการเข้าถึงและเลือกซื้อสินค้าและบริการได้อย่างดียิ่ง ธุรกิจควรใช้เทคนิคการดึงดูดความสนใจ เทคนิคการปฏิสัมพันธ์และเทคนิคการสร้างเชื่อมั่น ทั้งนี้เพื่อครองใจลูกค้าและการซื้อซ้ำหรือเรียกว่าความภักดีของลูกค้าต่อธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้ธุรกิจได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืนระยะยาว

2. ด้านการสร้างคุณค่าเฉพาะตัว ควรมีตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นทันสมัย ที่ลูกค้าจดจำได้ง่ายและดึงดูดใจให้ซื้อ และควรรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สม่ำเสมอเพื่อรักษาชื่อเสียงภาพลักษณ์ของตราผลิตภัณฑ์ และสร้างการรับรู้ตราสินค้าโดยเน้นคุณประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์ สอดคล้องกับวัลย์ลดา พรหมเวียง (2561: 38) ศึกษาผลจากการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองทรายในต้นแบบเมื่อพิจารณาโดยรวมในส่วนประกอบของการพัฒนาผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนในด้านตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์ พบว่า ผู้ประกอบการได้ค้นพบและยอมรับได้ในจุดเด่นที่เป็นจุดขายในผลิตภัณฑ์ของตนเองบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการเลือกเอาเอกลักษณ์ท้องถิ่นของตนมาต่อยอดพัฒนาองค์ประกอบของตราสินค้าได้

3. ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องความต้องการของลูกค้าเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ลูกค้า รวมถึงการสร้าง ความแตกต่างให้กับสินค้าที่มีความแปลกใหม่ที่ยากต่อการลอกเลียนแบบและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค สอดคล้องกับศรินทร์ ชันติวัฒน์กุล (2558: 78) ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการตลาดของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพในเขตจตุจักร

เพื่อการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน พบว่าแนวทางการพัฒนาการตลาดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ โดยพยายามผลิตสินค้าให้มีรูปแบบตรงตามความต้องการของตลาด ปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ ให้สวยงามและตรงตามความต้องการของลูกค้ามากขึ้น รวมทั้งปรับปรุงรูปลักษณ์ของ สินค้าให้มีความแปลกใหม่ เพื่อให้แตกต่างกับของคนอื่นและตรงกับลูกค้าเป้าหมาย มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (2562: 97) ได้ให้ แนวคิดว่าสิ่งสำคัญสำหรับผลิตภัณฑ์ คือ ความสามารถในการตอบสนองความต้องการ ของผู้ซื้อ

4. ด้านการมุ่งตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยการสร้างสรรค์ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มี เอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของเอกณัฐ เรียงเศรษฐกุล (2560) การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ให้ชัดเจน เพื่อที่จะออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ให้ตรงต่อความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด เช่น วัย เพศ อายุ ที่อยู่อาศัย ลักษณะความชอบ ความต้องการในการใช้สินค้า และสอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2550) กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเป็นลำดับขั้นตอนในการตัดสินใจของ ผู้บริโภคที่บุคคลรับรู้ถึงความต้องการของตนเอง หรือเกิดจากสิ่งกระตุ้นจากนั้นทำการ ค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อประเมินผลทางเลือกในการพิจารณาคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ นำไปสู่การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ นำไปสู่การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีความชอบมากที่สุด

5. ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า ควรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายช่องทาง เพื่อการเข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น โดยการจำหน่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในการเข้าถึงลูกค้า ผ่านเว็บไซต์ เช่น Facebook ซึ่งเป็นช่องทางที่นิยมในปัจจุบันที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้า ได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง รวมถึงการออกบูธงานแสดงสินค้ากับหน่วยงานราชการ เพื่อขยายโอกาสทางการค้าและขยายฐานลูกค้าได้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ (2557: 180) กล่าวถึงกระบวนการสร้างคุณค่าร่วมกัน : กระบวนการที่ สนับสนุนตลาดใหม่ในยุคสังคมออนไลน์ การประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อพฤติกรรม ของลูกค้าในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับเครือข่ายสังคมออนไลน์ ธุรกิจควรปรับตัวและ

ประยุกต์ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ประโยชน์จาก Facebook ด้วยการตั้งหน้าแฟนเพจของธุรกิจและจัดกิจกรรมต่างๆ บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การมีเนื้อหาเสริมแรงของตราสินค้าของธุรกิจ โดยเปิดโอกาสให้ลูกค้าได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธุรกิจกับลูกค้า และสอดคล้องกับ พิสิฐ ลี้อาธรรม และคณะ (2559: 40) ศึกษาการประเมินความยั่งยืน กลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน พบว่า ปัจจัยทางด้านการตลาดที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนนั้น จะต้องประกอบด้วย การมีตลาดที่จะขายสินค้าหรือแหล่งจำหน่ายหลากหลายช่องทาง มีการประชาสัมพันธ์สินค้า รัฐควรจะเข้ามาช่วยเหลือส่งเสริมโดยการหาตลาดให้ สิ่งสำคัญก็คือ จะต้องรู้ว่าการต้องการของผู้ซื้อในสินค้าอยู่ที่ไหนเพราะแต่ละตลาดนั้น มีความต้องการของผู้บริโภคแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กลุ่มธุรกิจชุมชนสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาทางการตลาดเพื่อตอบสนองกับความต้องการของผู้บริโภค และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจชุมชน

1.2 การพัฒนานวัตกรรมการตลาดเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน โดยเน้นด้านการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ด้านคุณค่าเฉพาะตัว ด้านความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ด้านการมุ่งการตลาดเฉพาะกลุ่ม ด้านการมุ่งเน้นที่ตัวลูกค้า ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรม การซื้อสินค้าของผู้บริโภค เพื่อเป็นข้อมูลในการนำมาพัฒนาการสื่อสารการตลาด ที่สอดคล้องกับพฤติกรรม การซื้อของผู้บริโภคและพัฒนากลยุทธ์การตลาดต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนานวัตกรรมการตลาดของธุรกิจชุมชน ซึ่งตอบสนองกับความต้องการของผู้ประกอบการ และช่วยส่งเสริมให้ธุรกิจชุมชนสามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎิญา มูลศรี. (2562). นวัตกรรมและการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. *วารสาร MFU Connexion*, 8(2), 32-60.
- จิตพนธ์ ชุมเกต. (2560). รายงานการวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิมอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี. งบประมาณภายใน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทิมา พรหมเกษ, จักรเศ เมตตะธำรงค์ และวรรณิดา สารีคำ. (2562). ผลกระทบของศักยภาพ ผู้ประกอบการสมัยใหม่และนวัตกรรมการตลาดที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสาร Suranaree J. Soc. Sci*, 13(2), 79-96.
- ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี, ปรีดาพร อารักษ์สมบูรณ์ และนิชชีญา นารัฐพนธ์. (2560). การพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*, 1(1), 43-50.
- ณัฐพัชร์ อภิรุ้งเรืองสกุล และประสพชัย พสุนนท์. (2563). นวัตกรรมการตลาดสู่การขับเคลื่อนพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 12(1), 1-13.

- บุรณิน รัตนสมบัติ. (2557). การพัฒนาต้นแบบเชิงกลยุทธ์การจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนใน
อนาคตของวิสาหกิจขนาดใหญ่ [วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาโทบริหาร
สาขาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญสม ลีขยาคิตติกร. (2558). รายงานการวิจัยนวัตกรรมการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์
สมุนไพร [วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี].
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปิยพงษ์ สัจจาพิทักษ์. (2560). อิทธิพลของการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการและ
ความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ที่มีต่อความไว้วางใจของผู้บริโภคในตลาดกลาง
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของสินค้าโอท็อป [วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฟิลิฐ ลือธรรม, ศศิเพ็ญ พวงสายใจ, สุขุม พันธุ์รงค์ และพิมลพรรณ บุญเสนา. (2559).
การประเมินความยั่งยืนกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชุมชน. *Journal of Economics*,
20(1), 1-43.
- นวรรตน์ นิธิชัยนันต์ และทำนอง ชิดชอบ. (2565). แนวทางการพัฒนาธุรกิจชุมชน
เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้เกิด
ความมั่นคงและยั่งยืน กรณีศึกษา : ธุรกิจชุมชน อำเภอเกาะช้าง จังหวัดสุรินทร์.
วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 17(59), 84-92.
- มาลินี คำเครือ และธีระพันธ์ โชคอุดมชัย. (2562). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์
ที่มีผลต่อพฤติกรรมซื้อสินค้าโอท็อปผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของผู้บริโภคใน
จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ*, 6(1), 1-8.
- วัลย์ลดา พรหมเวียง. (2561). รายงานการวิจัยการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์วิสาหกิจ
ชุมชนของหมู่บ้านสารสนเทศต้นแบบบ้านคลองทรายใน ICT 418 KL YALA.
งบประมาณภายใน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- วิไลวรรณ ศรีอักษร. (2557). นวัตกรรมกลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบคู่แข่งชั้นอย่าง
ยั่งยืน. http://journal.rbac.ac.th/wp-content/uploads/2019/09/57-8_2p98-109.pdf.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2550). กลยุทธ์การตลาดและการบริหารเชิงกลยุทธ์โดย
มุ่งเน้นที่ตลาด. ธนัชการพิมพ์.
- _____. (2562). หลักการตลาด. ธรรมสาร.
- ศิวฤทธิ์ พงศกรังศิลป์. (2557). กระบวนการสร้างคุณค่าร่วมกัน : กระบวนทัศน์ตลาด
ใหม่ในยุคสังคมออนไลน์. วารสารสงขลานครินทร์สังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์, 20(3), 161-185.
- ศรินทร์ ขันติวัฒนกุล. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการตลาดของผลิตภัณฑ์
ของกลุ่มอาชีพในเขตจตุจักรเพื่อการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน.
วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ, 6(1), 69-81.
- เอกณัฐ์ เขียวเศรษฐกุล. (2560). หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์.
<https://imdesign-studio.com/5>

Authors

Assistant Professor Dr. Navarat Nithichaianan
Bachelor of Business Administration,
Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University
186 M. 1, Surin Prasat Rd., Mueang Surin District, Surin 32000
Tel: 08-1075-8188 Email: navarat@srur.ac.th

Mrs. Rabeab Wuttiyapong

Bachelor of Business Administration

Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University

186 M. 1, Surin Prasat Rd., Mueang Surin District, Surin 32000

Tel: 09-9461-9196 Email: RabiabWutti@gmail.com

Assistant Professor Wimolkran Nithisiriwaritkun

Bachelor of Economics, Faculty of Management Sciences,

Surindra Rajabhat University

186 M. 1, Surin Prasat Rd., Mueang Surin District, Surin 32000

Tel: 09-1828-6348 Email: wimolkran@srru.ac.th

Assistant Professor Dr. Napapan Pattanachatchai

Bachelor of Business Administration

Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University

186 M. 1, Surin Prasat Rd., Mueang Surin District, Surin 32000

Tel: 08-1600-8242 Email: Napapan@srru.ac.th

Assistant Professor Dr. Saranya Nanua

Bachelor of Business Administration

Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University

186 M. 1, Surin Prasat Rd., Mueang Surin District, Surin 32000

Tel: 09-7335-2642 Email: saranya.n@srru.ac.th

การศึกษาป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

A Study of Thai-Chinese Shop Signs in Si Sa Ket Town Municipality

อรุณทัย บุญชม^{1*} / จินต์จุฑา จินดานิรตุล²

Arunothai Boonchom / Jinjuta Jindaniradul

^{1,2}สาขาวิชาการสอนภาษาจีน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Chinese Language Teaching Program, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 16 มิถุนายน 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 16 ตุลาคม 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 29 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนและศึกษาวัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน เขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการสำรวจและการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายคือ ร้านค้าที่มีป้ายชื่อร้านภาษาจีนตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่

- 1) แบบสำรวจและสัมภาษณ์เกี่ยวกับป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
- 2) เครื่องมือรวบรวม บันทึกและสรุปข้อมูลในการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดศรีสะเกษมีป้ายชื่อร้านภาษาจีน มีจำนวน 63 แห่ง มีการใช้ป้ายชื่อร้านภาษาจีนที่มีมาแต่บรรพบุรุษ ป้ายส่วนใหญ่มีคำอ่านของอักษรจีนที่เขียนออกมาในรูปแบบของภาษาไทยวางคู่กับอักษรจีน นิยมวางอักษรไทยไว้ด้านซ้ายและอักษรจีนไว้ด้านขวาตามแนวนอน การอ่านอักษรจีนจะอ่านจากอักษรด้านขวา-ซ้าย สำเนียงภาษา

ที่ใ้มากที่สุดในการอ่านป้ายชื่อร้านภาษาจีน คือ จีนแต้จิ๋ว ชื่อภาษาจีนส่วนใหญ่เป็นชื่อหรือแซ่ (นามสกุล) ของบรรพบุรุษ โดยแซ่ (นามสกุล) เดิมของร้านค้าที่พบได้มากกว่าแซ่อื่น คือ แซ่ตั้ง แซ่เตีย และแซ่ไค้ว ประเภทของธุรกิจร้านค้าส่วนมาก คือ ร้านค้าประเภทขายของชำ ขายของเบ็ดเตล็ด วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้า พบว่า ความหมายโดยรวมของทั้งชื่อป้ายร้านค้าภาษาจีนและภาษาไทยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกัน คือ ความเจริญรุ่งเรือง เสง รวย ความอุดมสมบูรณ์ ความดี โชคดี โดยมีสีของแผ่นป้ายร้านค้าที่ป้ายเป็นสีแดง ตัวอักษรสีทอง เพื่อให้นูนน่าเพิ่มความเป็นสิริมงคลในอีกด้านหนึ่งตามความเชื่อของชาวจีนที่ว่า “สีแดง” เปรียบเสมือนจิตวิญญาณของชาวจีนและอยู่ร่วมกับวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ของชาวจีนมาเป็นเวลาช้านาน ส่วน “สีทอง” นั้น ชาวจีนนิยมใช้เนื่องจากมีความเชื่อว่าเป็นสีที่แสดงถึง ความมงคล มั่งคั่ง ร่ำรวยและเสริมบารมี

คำสำคัญ : ภาษาจีน, ชื่อร้านค้าภาษาจีน

Abstract

The study of Thai with Chinese ethnicity shop signs in the Si Sa Ket Town Municipality had the objectives to study the Chinese language naming of the shops of Thai with Chinese ethnicity and study the culture, beliefs, and values of the shop signs of Thai with Chinese ethnicity in the Si Sa Ket City Municipality. This research uses survey and interview methods. The target group was the shops that had the Chinese language signs in the Si Sa Ket Town Municipality. Research tools were: Survey forms and questionnaires about the Chinese language shop signs in the Si Sa Ket Town Municipality and 2) tools of collecting, recording and summarizing the researched data. The result of study found out that in the Si Sa Ket

Town municipality, there are 63 Chinese language shop signs. Most of the shop signs feature Chinese language characters alongside Thai language characters, with the Chinese characters usually placed on the right and the Thai language characters on the left in a horizontal layout. The reading of the Chinese characters is from right to left. The most commonly used Chinese dialect for reading the shop signs is Teochew. The majority of Chinese names are surnames (last names) of ancestors. The most frequently encountered surnames are Tang, Tia and Kua. The predominant types of businesses are general merchandise stores and miscellaneous goods shops. The culture, beliefs, and values found out that both of the shop signs names have the similar meaning which are prosperity, wealth, abundance, goodness, and good luck. The shop signs are often in red color with gold letter to enhance their auspiciousness, in the line with the Chinese belief that “red” symbolizes the spirit of the Chinese people and has been part of Chinese culture and traditions for a long time. The use of “gold” is favored as it represents prosperity, wealth, and abundance.

Keywords: Chinese, Shop Sign in Chinese

บทนำ

จากการศึกษาประวัติการอพยพย้ายถิ่นของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดศรีสะเกษ พบมีเอกสารที่ศึกษาและบันทึกถึงพัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีประชากรอาศัยอยู่หลายชนชาติกลุ่มชนและเผ่าชน อันได้แก่ ชาวลาว ชาวเขมร ชาวส่วยหรือที่เรียกตนเองว่า กูย กูย โกยหรือกวย ชาวเยอ ชาวขก และชาวจีน ชาวจีน ที่เดินทางเข้ามาอยู่จังหวัดศรีสะเกษกลุ่มแรกนั้น ประมาณ พ.ศ. 2460 เป็นชาวจีน

ที่เดินทางต่อมาจากจังหวัดนครราชสีมา โดยในระยะแรก ๆ ได้อาศัยรถไฟมาลงที่จังหวัดนครราชสีมา และเดินทางต่อมายังจังหวัดศรีสะเกษด้วยเกวียน บางกลุ่มนั่งเรือมาตามลำน้ำมูลที่เมืองราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ แล้วเดินทางต่อด้วยเกวียนเข้ามาที่เมืองศรีสะเกษ ตั้งหลักแหล่งในอำเภอเมืองศรีสะเกษด้วยการประกอบธุรกิจการค้า โดยชาวจีนกลุ่มสำคัญ ได้แก่ ตระกูลสีลาวนิช สุวรรณศิริ หลาวทอง วิสมหมาย เกษชุมพล จรรยาสุขุมธวัช มหาสุวีระชัย และเกียรติสุนทรนันทน์ เป็นต้น ในปี พ.ศ. 2471 ชาวจีนประกอบธุรกิจการค้าเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีการเปิดทางรถไฟมาถึงยังจังหวัดศรีสะเกษ ส่งผลให้การค้าขายต่าง ๆ มีความคึกคัก แต่เมื่อทางรถไฟถึงจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ธุรกิจเริ่มอ่อนตัวลง เนื่องจากชาวจีนในจังหวัดศรีสะเกษจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปค้าขายยังจังหวัดอุบลราชธานี (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ, 2544: 39) โดยเฉพาะผลงานของประดิษฐ์ ศิลาบุตร ที่ให้ข้อมูลไว้ชัดเจนว่า ชาวจีนในจังหวัดศรีสะเกษเกือบทั้งหมดเป็นจีนแต้จิ๋ว ส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกัน ชาวจีนกลุ่มแรกเข้ามาอยู่ในจังหวัดศรีสะเกษ เมื่อปี พ.ศ. 2460 โดยเดินทางจากจังหวัดนครราชสีมาด้วยกองคาราวานเกวียน และบางกลุ่มด้วยการล่องเรือตามลำน้ำมูลมาขึ้นฝั่งที่เมืองราชไศล แล้วเดินทางต่อด้วยเกวียนไปยังตัวเมืองศรีสะเกษ ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ในหน้าน้ำก็จะล่องทวนน้ำห้วยสำราญไปขึ้นฝั่งที่บ้านพันทา และทำทางเกวียน เขตตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ และเมื่อมีทางรถไฟ การอพยพของชาวจีนก็มีมากขึ้น อาชีพของชาวจีนคือการค้าขาย โดยเปิดร้านขายของ ดังนั้น แม้แต่คนไทยไปเปิดร้านขายของก็ถูกเรียกว่าเจ๊ก เช่น เจ๊กสี เจ๊กมา เจ๊กดี ทั้งที่บุคคลผู้นั้นเป็นคนลาว คนส่วย คนเยอหรือคนเขมร ก็ตาม แต่มีอาชีพเปิดร้านขายของในชนบทถูกเรียกว่าเจ๊กทั้งสิ้น (ประดิษฐ์ ศิลาบุตร, 2551) นอกจากนี้ยังมีข้อมูลสนับสนุนเกี่ยวกับการอพยพของชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ต่างอำเภอในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ข้อมูลจากงานวิจัยของพิพัฒน์ กระแจะจันทร์ (2557) โดยมีข้อมูลว่า บนเส้นพรมแดนเขาพระวิหาร พบว่ากลุ่มคนที่เจ้าของร้านค้าในอำเภอกันทรลักษณ์แทบทั้งหมดเป็นชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพ

เข้ามาในช่วงทศวรรษ 2470 โดยเดินทางมาจากอำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ ตามเส้นทางรถไฟที่มาถึงจังหวัดศรีสะเกษเมื่อราว ๆ พ.ศ. 2471 การอพยพเข้ามาของชาวจีนทำให้ระบบเศรษฐกิจของจังหวัดศรีสะเกษมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เพราะชาวจีนได้เข้ามาตั้งร้านค้าและรับซื้อสินค้าจากชาวบ้านไปขายยังที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะอำเภอเมืองศรีสะเกษ นครราชสีมา และไปไกลถึงกรุงเทพฯ ก็มี ดังนั้น ชาวจีนจึงเป็นกลุ่มคนสำคัญที่มีบทบาทต่อการกระตุ้นให้เกิดระบบการค้าขึ้นในอำเภอกันทรลักษ์ (พิพัฒน์ กระแจะจันทร์, 2557)

ในการค้าขายประกอบธุรกิจในรูปแบบร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนนั้น ยังคงวัฒนธรรมและภาษา โดยการตั้งชื่อร้านเป็นภาษาจีน ป้ายชื่อร้านของชาวไทยเชื้อสายจีนโดยทั่วไปจะประกอบด้วยสองส่วนคือชื่อร้านที่เขียนด้วยอักษรจีนและชื่อร้านที่เขียนด้วยภาษาไทย ป้ายชื่อร้านเป็นสิ่งที่เจ้าของธุรกิจให้ความสำคัญมาก โดยเฉพาะชาวจีน เนื่องจากชื่อร้านเป็นสิ่งหลอมรวมปรัชญา ความคิดของชาวจีนมากมาย เช่น การสืบทอดเชื้อสายของวงศ์ตระกูลความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ความสัมพันธ์กับเชื้อสายและเผ่าวงศ์พงศ์พันธุ์ นอกจากนี้ยังต้องสื่อความหมายเกี่ยวกับธุรกิจการตั้งดูใจ การบรรยายสินค้า การสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ซื้อ และยังคงคำนึงถึงความเป็นมงคล การอวยพรให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง ทั้งหมดนี้รวมอยู่ในแผ่นป้ายหน้าร้านด้วยตัวหนังสือจีนเพียงไม่กี่ตัวเท่านั้น (เมฆม สอดส่องกฤษ, 2555) ร้านค้าของคนไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดศรีสะเกษบางร้านมีป้ายชื่อร้านเป็นอักษรจีน แต่อีกจำนวนหลายร้านที่ไม่มีป้ายชื่อร้านเป็นอักษรจีน อัญดาภา ดังตระกูล ชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดศรีสะเกษ เป็นบุตรของนายสมใจ ดังตระกูล กับนางม่วยทิพย์ ดังตระกูล เกิด พ.ศ. 2537 ที่จังหวัดศรีสะเกษ ปัจจุบันอายุ 29 ปี ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2566 ว่า ครอบครัวเป็นครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนที่เป็นทายาทประกอบธุรกิจค้าขายแต่ไม่มีป้ายชื่อร้านเป็นภาษาจีน ระบุว่า ร้านเริ่มก่อตั้งในสมัยรุ่นเตี่ย (บิดา) ก่อตั้งมาประมาณ 31 ปี ป้ายร้านไม่มีชื่อภาษาจีนเนื่องจากครอบครัวไม่รู้ภาษาจีน ไม่ได้เรียนภาษาจีนเป็นลูกหลานชาวจีนโพ้นทะเลแต่ไม่มีโอกาสเรียนภาษาจีนในสมัยนั้น ร้านที่มีป้ายชื่อจีน

ส่วนใหญ่ได้เรียนภาษาจีนในโรงเรียนจีน ซึ่งการเรียนสมัยก่อนนั้นค่าเล่าเรียนค่อนข้างสูง คนมีฐานะเท่านั้นจึงสามารถเรียนได้ และในบางครั้งมีการจับกุมผู้ที่เรียนและสอนภาษาจีนอีกด้วย ในอดีตอำมา (ย่า/ยาย) ใช้เพียงแค่ภาษาอีสานในการสื่อสาร เนื่องจากกลัวการถูกจับกุมหากสื่อสารด้วยภาษาจีน สาเหตุทางการเมืองในสมัยนั้นหากพูดภาษาจีนจะถูกเข้าใจว่าเป็นกบฏ ส่วนมากใช้ภาษาจีนพูดสื่อสารภายในครอบครัว พูดสื่อสารได้แต่เขียนไม่ได้ ดังนั้น การสืบทอดถึงรุ่นลูกหลานจึงพูดสื่อสารได้เพียงบางคำศัพท์ กระทั่งพูดภาษาจีนไม่เป็นในที่สุด (อัญดาภา ตังตระกูล, สัมภาษณ์เมื่อ 1 มีนาคม 2566)

การตั้งชื่อป้ายร้านค้าเป็นภาษาจีนของร้านค้าในจังหวัดศรีสะเกษจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า บางแห่งชื่อร้านภาษาไทยและชื่อร้านที่เป็นอักษรจีนมีการออกเสียงใกล้เคียงกันแต่อักษรจีนกับภาษาไทยมีความหมายต่างกัน เช่น โพร้ทอง 普通 เมื่อเห็นเช่นนี้แล้ว หากเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาจีนอยู่บ้างจะสามารถแปลความหมายของอักษรจีน 普通 ได้ว่า ธรรมดา ปกติ ทั่วไป ซึ่งหากมองไปที่ภาษาไทย โพร้ทอง จะเข้าใจได้ว่า โพร้ คือ ต้นโพร้ และทอง คือ ทอง, ทองคำ ซึ่งหากพิจารณาชื่อทั้งสองภาษาแล้วไม่มีความเกี่ยวข้องกันแต่อย่างใด แต่ชื่อของร้านค้าบางร้านก็สามารถเข้าใจความหมายของชื่อร้าน หรือชื่อร้านทั้งสองภาษามีความเกี่ยวข้องกัน หรือมีความหมายตรงกันอย่างชัดเจน เช่น ไฟศาลฟาร์มาซี 裕生中西藥性 จะเห็นได้ว่า ฟาร์มาซี มาจากคำภาษาอังกฤษ pharmacy พบได้ทั่วไปในการแพทย์ซึ่งหมายถึงร้านขายยา การขายยา และเมื่อสังเกตคำภาษาจีนจะมีคำที่หมายความถึง ยา อยู่ เช่นเดียวกัน คือคำว่า 中西藥 อักษรจีนตัวย่อคือ 中西药 หมายถึง ยาแผนจีนตะวันตก จากการสอบถามเจ้าของร้านให้ข้อมูลว่า เป็นร้านขายยาแผนปัจจุบันและสมุนไพรจีน มาประมาณ 60 กว่าปี ครอบครัวเป็นจีนแต่จีว๋ ชื่อป้ายภาษาจีนเป็นอักษรจีนตัวเต็มโดยออกเสียงจีนแต่จีว๋ว่า หยู่ แซ่ ตง ซี เอียะ ซึ่งคำว่า หยู่ แซ่ เป็นชื่อของบิดา ตง ซี เอียะ นั้นแปลรวม ๆ ว่า ร้านขายยา เป็นต้น การตั้งชื่อร้านค้าของชาวไทยเชื้อสายจีนนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกัน บ้างก็ตั้งชื่อโดยความหมายตรงกับคำแปลภาษาไทย บ้างก็

ตั้งชื่อบรรพบุรุษ ชื่อบิดามารดาเป็นชื่อร้านเพื่อความเป็นสิริมงคล บ้างก็ตั้งชื่อจากคำที่มีความหมายดี ความหมายมงคล เพื่อให้ธุรกิจการค้าเจริญรุ่งเรืองเหมือนกับชื่อร้าน บ้างก็เป็นชื่อดั้งเดิมที่มีมาแต่บรรพบุรุษที่ไม่สามารถทราบถึงที่มาได้ เนื่องจากภายในครอบครัวไม่มีการส่งต่อข้อมูลหรือไม่มีการสืบทอดภาษาจีนต่อเนื่องกัน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชาวไทยเชื้อสายจีนในเทศบาลเมืองศรีสะเกษยังคงมีวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมในภาษาจีนที่สะท้อนจากการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีน รวมถึงการเลือกใช้สีของป้ายชื่อร้านค้า สีของตัวอักษรจีนและภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาการตั้งชื่อภาษาจีนจากป้ายชื่อร้านค้าต่าง ๆ ในจังหวัดศรีสะเกษไม่เพียงแต่จะได้เรียนรู้การตั้งชื่อป้ายร้านค้าภาษาจีน หากยังได้เรียนรู้วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมในการใช้ภาษาจีนในการตั้งชื่อร้าน อีกทั้งยังได้เรียนรู้ถึงการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาจีน ซึ่งนับเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้ที่สนใจในภาษาจีนอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะศึกษาป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยได้ศึกษาในสองประเด็น คือ ศึกษาการตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ และศึกษาวัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

บททวนวรรณกรรม

จากการทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับชื่อร้านค้าภาษาจีน พบเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปลป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีน การวิเคราะห์การตั้งชื่อภาษาจีน

ความหมายที่สะท้อนจากภาษาจีน การสะท้อนศิลปะ สังคม วัฒนธรรมจากการตั้งชื่อภาษาจีน เช่น ผลงานของ ชานนท์ เชาว์จิรพันธุ์ และนพพร ปัจจัยคุณธรรม (2562) เรื่อง การศึกษากลวิธีการแปลชื่อร้านค้าภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ผลงานของ สุวรรณา ตั้งทิษะรักษ์ (2557) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความหมายของชื่อร้านค้าที่สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลของคนไทยและคนจีน ผลงานของ เมฆม สอดส่องกุลข (2555) เรื่อง การสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลงานของ วราลี รุ่งบานจิต และคณะ (2562) เรื่อง การสำรวจและศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลงานของ สุภัทรา โยธินศิริกุล (2561) เรื่อง การศึกษาชื่อร้านทองคำภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานคร ผลงานของ นววัฒน์ สาระ (2550) เรื่อง การตั้งชื่อร้านค้าในจังหวัดปัตตานี : ความสัมพันธ์ระหว่างชื่อร้านค้ากับวิถีชีวิตในชุมชน ผลงานของ ภคินี แสงสว่าง (2545) เรื่อง การศึกษาชื่อร้านค้าธุรกิจของคนไทยเชื้อสายจีนตามแนวภาษาศาสตร์ : กรณีศึกษาเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ผลงานของ วิไล ลิ้มถาวรนนต์ (2555) เรื่อง ชื่อร้านค้าภาษาจีนในประเทศไทย : แนวนิยมในการตั้งชื่อร้านค้าและบทบาททางสังคม ผลงานของ กรวรรณ พรหมแย้ม (2565) เรื่อง การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ด้านภาษาจีน และกลวิธีการแปลชื่อธุรกิจร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ผลงานของ สุภัทรา โยธินศิริกุล (2563) เรื่อง ภาษาบนป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตชุมชนเยาวราช : กรณีศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนและภาษาไทย ผลงานของ เบญจอาภา พิเศษสกุลวงศ์ (2564) เรื่อง ความหมายที่สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลบนแผ่นป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีน ในจังหวัดกาญจนบุรี สำหรับงานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะชื่อป้ายร้านค้าภาษาจีนภายในเขตเทศบาลเมืองจังหวัดศรีสะเกษ จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาแหล่งข้อมูลนี้โดยเฉพาะ งานวิจัยนี้จึงจะเป็นการศึกษาการตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน และการศึกษาวัฒนธรรม

ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษอีกผลงานหนึ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจและสัมภาษณ์การแปลชื่อร้านค้าภาษาจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
3. นำเครื่องมือวิจัยดำเนินการสำรวจและสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายร้านค้าที่มีป้ายชื่อร้านภาษาจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
4. รวบรวมข้อมูล
5. นำข้อมูลที่ได้มาสรุปตามแบบสำรวจและสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล
6. วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ผลการวิจัย

1. การตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

ร้านค้าที่มีอักษรจีนอยู่บนป้ายชื่อร้าน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ มีจำนวน 63 แห่ง พบว่า ปัจจุบันยังคงเป็นร้านค้าจำนวน 51 แห่ง ปิดกิจการหรือปิดร้านถาวรจำนวน 12 แห่ง โดยอักษรที่ปรากฏบนแผ่นป้ายและการใช้ภาษาในการตั้งชื่อเรียงลำดับจากจำนวนมาก-น้อย ได้แก่ คำภาษาไทย-อักษรจีน, คำอ่านตัวอักษรจีน-อักษรจีน, คำอ่านตัวอักษรจีน-คำไทย-อักษรจีน และคำภาษาไทย-อักษรจีน ไม่ได้ปรากฏในป้ายหรือบริเวณเดียวกัน ตัวอย่างคำภาษาไทย-อักษรจีนที่ปรากฏบนแผ่นป้าย ดังนี้

ภาพที่ 1 ดาราศิลป์ 星影
(อักษรจีนตัวย่อ)

ภาพที่ 2 โพธิ์ทอง 通普張
(อักษรจีนตัวเต็ม)

สำเนียงภาษาจีนที่ใช้ในการออกเสียงป้ายร้านค้า โดยส่วนภาษาที่พบมากที่สุด คือ ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนกลางพบน้อย ภาษาจีนไหหลำและฮกเกี้ยนพบน้อยที่สุด การลำดับตัวอักษรจีนหรือลำดับการเรียกชื่อร้านที่พบมากที่สุด คือ ชื่อร้านภาษาจีนที่อ่านจากขวาไปซ้าย ชื่อที่อ่านจากซ้ายไปขวามีพบน้อย และชื่อที่อ่านจากบนลงล่างพบน้อยที่สุด ตัวอย่างป้ายชื่อร้านที่อ่านภาษาจีนจากขวาไปซ้าย โดยออกเสียงสำเนียงแต้จิ๋ว ดังนี้

ภาพที่ 3 ลิ้มยู่ง 豐裕林 (อักษรจีนตัวเต็ม)

豐 อง 裕 ยู 林 ลิ้ม (丰 fēng 裕 yù 林 lín) อ่านจากขวา-ซ้าย

ชื่อแซ่/สกุล/ต้นตระกูลเดิมของร้านค้า ที่พบมาก คือ แซ่ตั้ง แซ่เตีย และแซ่ไคว่ ส่วนแซ่อื่น ๆ ได้แก่ ก้วย/ก้วย คู จวน จิง เจี้ย ฉั่ว ชัม เตียว ตั้ โต๊ะ ถัง พัว ลิ้ม ลี หยู หวัง ห่าน อั้ง อือ เอียบ บางส่วนเป็นชื่อแบรนด์/ร้านค้าแฟรนไชส์/ตั้งจากความชอบ/ไม่ได้รับการส่งต่อข้อมูลจากบรรพบุรุษ/ไม่พบผู้ให้ข้อมูล จึงไม่มีที่มา ไม่มีแซ่

ความหมายและที่มาของอักษรจีน พบมากที่สุด คือ มาจากชื่อ/แซ่ของเจ้าของร้าน/บรรพบุรุษผสมกับคำมงคลหรือคำที่มีความหมายดี พบจำนวนน้อยมาจากชื่อ/แซ่/คำมงคล/คำที่มีความหมายดีผสมกับลักษณะของธุรกิจ ชื่อ/แซ่เจ้าของร้าน/บรรพบุรุษชื่อแบรนด์สินค้า/ตั้งโดยความชอบไม่มีที่มา และลักษณะของธุรกิจ ตามลำดับ ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ชื่อ/แซ่ของเจ้าของร้าน/บรรพบุรุษผสมกับคำมงคลหรือคำที่มีความหมายดี

ชื่อร้านค้า	รูปแบบชื่อภาษาจีน	ความหมายมงคลของชื่อภาษาจีน
ไคว่เคียกเซ่ง 成克許 (成克许 chéng kè xǔ) อ่านจากขวา-ซ้าย	成 克 許 คำมงคล-ชื่อ-แซ่ (ไคว่)	成 ความสำเร็จ
บุญชัยพานิชย์ 財文許 (财文许 cái wén xǔ) อ่านจากขวา-ซ้าย	財 文 許 คำมงคล-ชื่อ-แซ่ (ไคว่)	財/财 ทรัพย์สิน รวย หรือมั่งมี

ตารางที่ 2 ชื่อ/แซ่/คำมงคล/คำที่มีความหมายดีผสมกับลักษณะของธุรกิจ

ชื่อร้านค้า	รูปแบบชื่อภาษาจีน	ความหมายมงคลของชื่อภาษาจีน
ห้างทองสันติสุข 行金豐 恆蔡 (行金丰恒蔡) háng jīn fēng héng cài อ่านจากขวา-ซ้าย	行金 豐恆 蔡 ร้านขายทอง-ชื่อ-แซ่ (ฉั่ว)	ใช้แซ่และชื่อของบุคคล ผสมกับ คำบอกลักษณะของธุรกิจ หรือร้านค้า ไม่มีคำมงคลอื่น

ชื่อร้านค้า	รูปแบบชื่อภาษาจีน	ความหมายมงคลของชื่อภาษาจีน
ศรีสะเกษกิจเจริญไทย 司 公限有泰恒郭 (司公限有泰恒郭 sī gōng xiàn yǒu tài héng) อ่านจากขวา-ซ้าย	司公限有 泰 恒 郭 บริษัทจำกัด-คำใหม่- แซ่ (ก่วย)	ใช้แซ่หน้า ตามด้วย คำใหม่ที่บรรพบุรุษตั้งขึ้น 恒 อิงตามความหมายใน พจนานุกรม หมายถึง ยืนยาว และ 泰 หมายถึง สงบสุข และคำว่า 泰 อาจตั้งขึ้นเพื่อให้ ความใกล้ชิดกับประเทศ ไทย (泰国)

การตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีน พบมากที่สุด คือ ชื่อบนป้ายที่เป็นชื่อภาษาไทย
จะเป็นคำอ่านของอักษรจีน รองลงมา คือ การตั้งชื่อจีนขึ้นใหม่โดยไม่เกี่ยวข้องกับ
ภาษาไทย อักษรจีนเสียงใกล้เคียงกับภาษาไทยซึ่งคำภาษาจีนมีความหมายในตัวเองแต่
ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายในภาษาไทย การแปลเอาความหมายโดยใช้คำภาษาจีน
มีความหมายตรงหรือใกล้เคียงกับความหมายของชื่อภาษาไทย ตลอดจนอักษรจีน
เสียงใกล้เคียงกับภาษาไทย ซึ่งคำภาษาจีนไม่มีความหมายในตัวเองและไม่เกี่ยวข้องกับ
ความหมายในภาษาไทย เป็นต้น ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ชื่อภาษาไทยเป็นคำอ่านของอักษรจีน

ชื่อร้านค้า	รูปแบบชื่อภาษาจีน	ความหมายมงคลของชื่อภาษาจีน
จิบสะ 合集葉 (合集叶 hé jí yè) อ่านจากขวา-ซ้าย	合集 葉 คำมงคล-แซ่ (เอี้ยบ)	จิบสะ เป็นคำอ่านของอักษรจีน ชื่อภาษาจีนใช้แซ่และคำว่า 集合 รวมตัว (หมายถึง รวมสิ่งที่ดี)
เจียวกี 超記 (超记 chāo jì) อ่านจากซ้าย-ขวา	超 記 ชื่อ-คำมงคล	เจียวกี เป็นคำอ่านของอักษรจีน ชื่อภาษาจีนใช้ชื่อบุคคลและคำว่า 記 จดจำ (สื่อถึงร้านที่ให้บริการอาหารที่มีรสชาติ อร่อย โดดเด่น อย่างมีระดับประทับใจ และจดจำของผู้มาลิ้มรส)

ตารางที่ 4 อักษรจีนมีเสียงใกล้เคียงกับชื่อภาษาไทย ซึ่งอักษรจีนมีความหมายในตัวเองแต่ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายของชื่อภาษาไทย

ชื่อร้านค้า	ความหมายชื่อภาษาจีน	ความหมายชื่อภาษาไทย
ภัตตาคารมิตรภาพ 樓酒 博打蜜	樓酒 - ร้านอาหาร 博- มหาศาล, อุดมสมบูรณ์	ภัตตาคาร - ร้านอาหารขนาดใหญ่ มิตรภาพ - ความเป็นเพื่อน

ชื่อร้านค้า	ความหมายชื่อ ภาษาจีน	ความหมายชื่อภาษาไทย
(楼酒博打蜜 lóu jiǔ bó dǎ mì) อ่านจากขวา-ซ้าย	打- ความหมาย เกี่ยวกับร้านอาหาร ได้แก่ ผลิต, ทำ, กวน, คน, คลุก (อาหาร) 蜜- สนิทสนมหรือ น้ำผึ้ง	

การตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 การตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

รายการ	จำนวน (แห่ง)
อักษรที่ปรากฏบนแผ่นป้ายและการใช้ภาษาในการตั้งชื่อ	
คำไทย-อักษรจีน	37
คำอ่านตัวอักษรจีน-อักษรจีน	24
คำอ่านตัวอักษรจีน-คำไทย-อักษรจีน	2
สำเนียงภาษาจีนที่ใช้ในการออกเสียงป้ายร้านค้า	
แต้จิ๋ว	49
จิ้นกลาง	5
ไหหลำ	2
ฮกเกี้ยน	2
ไม่พบข้อมูล/ร้านปิดถาวร/ไม่มีผู้อาศัย	4

รายการ	จำนวน (แห่ง)
การลำดับตัวอักษรจีน	
ซ้ายไปขวา	12
ขวาไปซ้าย	44
บนลงล่าง	2
ไม่พบผู้ให้ข้อมูล/ร้านปิดถาวร/ไม่มีผู้ อาศัย	4
ชื่อแซ่/สกุล/ต้นตระกูลเดิมของร้านค้า	
ก๊วย/ก้วย	2
คู	1
โค้ว	5
จวน	1
จิ้ง	3
เจี่ย	1
ฉั่ว	1
ซิม	1
ตั้ง	8
เตีย	7
เตียว	1
แต้	1
โต๊ะ	1
ถ้ง	1
พั่ว	1
ลิ้ม	4

รายการ	จำนวน (แห่ง)
ลิ	3
หยุ	2
หวั	1
ห่าน	1
อึ้ง	2
อ้อ	1
เอียบ	1
เป็นชื่อแบรนด์ ไม่มีแซ่ ตั้งจากความชอบ ไม่มีที่มา	3
ไม่ได้รับการส่งต่อข้อมูลใด ๆ จากบรรพ บุรุษ	5
ไม่พบข้อมูล เข้าบ้านเขาอยู่ ปิดถาวร	5
ความหมายและที่มาของอักษรจีน	
ชื่อ/แซ่ เจ้าของร้าน/บรรพบุรุษ	3
ชื่อ/แซ่ เจ้าของร้าน/บรรพบุรุษ + คำ มงคล/คำที่มีความหมายดี	27
ชื่อ/แซ่/คำมงคล/คำที่มีความหมายดี + ลักษณะของธุรกิจ	13
คำมงคล	14
ลักษณะของธุรกิจ	1
ไม่พบข้อมูล	2
ชื่อแบรนด์สินค้า/ตั้งด้วยความชอบ ไม่มีที่มา	3

รายการ	จำนวน (แห่ง)
กลวิธีการแปลชื่อร้านค้าภาษาจีน	
เสียงใกล้เคียงกับภาษาไทย ซึ่งคำภาษาจีนมีความหมายในตัวเอง แต่ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายในภาษาไทย	7
เสียงใกล้เคียงกับภาษาไทย ซึ่งคำภาษาจีนไม่มีความหมายในตัวเอง และไม่เกี่ยวข้องกับความหมายในภาษาไทย	1
แปลเอาความหมาย (คำภาษาจีนมีความหมายตรงกับชื่อภาษาไทย เช่น ถนนเสือป่า 野虎路)	5
ชื่อภาษาไทย เป็นคำอ่านของอักษรจีน	27
ตั้งชื่อจีนขึ้นใหม่	23

2. การศึกษาวัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

ลักษณะของสีแผ่นป้ายกับอักษรจีนที่พบมากที่สุด คือ ป้ายสีแดง-อักษรสีทอง รองลงมา ได้แก่ ป้ายสีดำ-อักษรสีทอง ไม่มีแผ่นป้าย-อักษรสีทอง (การติดตัวอักษรบนพื้นผนังโดยตรง) ป้ายสีน้ำตาล-อักษรสีทอง โดยป้ายและตัวอักษรสีอื่น ๆ พบเป็นจำนวนน้อย

กลุ่มความหมายของอักษรจีนที่พบมากที่สุด เกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ร่ำรวย เสง ทำมาค้าขายดี อุดมสมบูรณ์ ประสบความสำเร็จ ส่วนความหมายอื่น ๆ พบเป็นจำนวนน้อย ได้แก่ มั่งกร ปกติ เรียบง่าย ธรรมดา ยินดี ดีใจ มีความสุข ไข่มุก ร้านค้า/ธุรกิจ ความสว่าง เป็นต้น

กลุ่มความหมายของชื่อภาษาไทยที่พบมากที่สุด เกี่ยวกับความดี เจริญรุ่งเรือง ทวีคุณ เอง โชคและการค้าขาย รองลงมาคือ เงินทอง ทรัพย์สิน เครื่องประดับ แสงสว่าง ดวงดาว ความมงคล ส่วนความหมายอื่น ๆ พบได้น้อย ได้แก่ ความชนะ ผู้เป็นใหญ่สูงสุด สัญลักษณ์ของความร่มเย็น การเกิด ความสุขอันเกิดจากความสงบ ดอกไม้ สีสน เป็นต้น

ประเภทของธุรกิจ ที่มีมากที่สุด คือ ร้านค้าประเภทขายของชำ ขายของ เบ็ดเตล็ด และขายวัสดุ อะไหล่ยนต์ การก่อสร้างต่าง ๆ รองลงมา ได้แก่ เกษตร/ข้าว/เกลือ อาหาร สังฆทาน เครื่องใช้ในบ้าน/ที่นอน/เสื้อผ้า/เฟอร์นิเจอร์ ทอง ยา ร้านถ่ายรูป และเปิดเป็นสำนักงาน เป็นต้น

ตัวอย่างป้ายที่ป้ายสีแดง-อักษรสีทอง ความหมายโดยรวมของป้ายร้านค้า ภาษาจีนที่พบมากที่สุดเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ร่ำรวย เอง ทำมาค้าขายดี อุดมสมบูรณ์ ประสบความสำเร็จ ความหมายโดยรวมของป้ายร้านค้าภาษาไทยที่พบมากที่สุด เกี่ยวกับความดี เจริญรุ่งเรือง ทวีคุณ เอง โชคและการค้าขาย ดังนี้

ตารางที่ 6 ป้ายที่มีพื้นหลังของป้ายสีแดง-อักษรสีทอง อักษรจีนมีความหมายเกี่ยวกับความเจริญรุ่งเรือง ร่ำรวย เอง ทำมาค้าขายดี อุดมสมบูรณ์ ประสบความสำเร็จ และชื่อภาษาไทยมีความหมายเกี่ยวกับความดี เจริญรุ่งเรือง ทวีคุณ เอง โชคและการค้าขาย

ชื่อร้านค้า	ความหมายชื่อ ภาษาจีน	ความหมายชื่อ ภาษาไทย
 กิจทวี 成吉陳 (成吉陈 chéng jí chén)	成 ความสำเร็จ 吉 สิริมงคล 陳 แซ่ตั้ง (แต่จิว)	กิจ - การงาน, กิจการ ทวี - เพิ่มขึ้น, มากขึ้น
 วิโรจน์พานิช 隆興明	隆 เจริญรุ่งเรือง	วิโรจน์ - สว่าง, รุ่งเรือง พานิช - การค้าขาย

ชื่อร้านค้า	ความหมายชื่อ ภาษาจีน	ความหมายชื่อ ภาษาไทย
(隆兴明 lóng xìng míng)	興 สนุกสนาน เฟลิดเฟลิน แต่คน ไทยเชื้อสายจีน (แต่จิว) ออกเสียง “เฮง” ซึ่งคล้องกับ คำว่า เฮง ใน ภาษาไทย มี ความหมาย โชค ดี, ดวงดี, เเคราะห์ดี 明 สว่าง	

วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

รายการ	จำนวน (แห่ง)
สีของแผ่นป้าย-ตัวอักษร	
แดง-ทอง	27
ไม่มี-ทอง	10
ดำ-ทอง	10
น้ำตาล-ทอง	6

รายการ	จำนวน (แห่ง)
ขาว-แดง	1
ไม่มี-น้ำตาล	1
เขียว-ทอง	1
น้ำเงิน/ฟ้า-ขาว	2
น้ำเงิน/ฟ้า-ทอง	1
ไม่-เงิน	1
ครีม-แดง	1
น้ำตาล-ขาว	1
แดง-เงิน	1
ความหมายโดยรวมของป้ายร้านค้าภาษาจีน	
เจริญรุ่งเรือง รวย เฮง ทำมาค้าขายดี อุดมสมบูรณ์ สำเร็จ	41
มังกร	1
ปกติ เรียบง่าย ธรรมดา	2
ยินดี ดีใจ มีความสุข	3
ไข่มุก	1
ร้านค้า/ธุรกิจ	2
ความสว่าง	2
ชื่อ/แซ่/ไม่มีความหมาย/ไม่พบข้อมูล	10
ความหมายโดยรวมของป้ายร้านค้าภาษาไทย	
ดี เจริญรุ่งเรือง ทวีคูณ เฮง โชค ค้าขาย	12
ความชนะ	2
แสง ความสว่าง ดาว ดวงดาว	4

รายการ	จำนวน (แห่ง)
ผู้เป็นใหญ่สูงสุด กว้างใหญ่	2
ต้นโพธิ์ทอง คือ สัญลักษณ์ของความ ร่มเย็น	2
การเกิด	1
ความสุขอันเกิดจากความสงบ มิตรภาพ	3
ดอกไม้	1
เงิน ทอง ทรัพย์สิน เครื่องประดับ	5
ผู้มีพรอันเป็นมงคล ผู้ที่มีความงดงาม มี ความประพฤติดีงาม คำสรรเสริญ	4
สีสัน	1
คำอ่านของอักษรจีน	26
ประเภทของธุรกิจ	
เกษตร/ข้าว/เกลือ	9
สังฆทาน	4
เครื่องใช้ในบ้าน/ที่นอน/เสื้อผ้า/เฟอร์นิเจอร์	4
อะไหล่ยนต์/การก่อสร้าง	11
เบ็ดเตล็ด/ทั่วไป	11
ที่อยู่อาศัย/ปิดถาวร	9
สำนักงาน	1
อาหาร	7
ถ่ายรูป	1
ยา	2
ทอง	4

สรุปผลการวิจัย

1. การตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยส่วนมากใช้คำภาษาไทยกับอักษรจีนไว้บนป้ายชื่อร้าน สำเนียงที่ใช้อ่านชื่อป้ายคือ สำเนียงจีนแต้จิ๋ว โดยอ่านอักษรจีนจากขวาไปซ้ายเป็นส่วนมาก แซ่/นามสกุลเดิมที่พบมากคือ แซ่ตั้ง แซ่เตีย และแซ่ไคว่ ซึ่งแซ่อื่น ๆ ก็พบได้เช่นเดียวกัน ชื่อป้ายภาษาจีนส่วนใหญ่มีที่มาจากบรรพบุรุษเป็นผู้ตั้งชื่อ เป็นชื่อ/แซ่ของบรรพบุรุษ รวมถึงการผสมกันระหว่างแซ่/ชื่อบุคคลกับคำมงคล อีกทั้งยังมีชื่อของธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมด้วย การตั้งชื่อร้านค้าโดยมากเสียงของอักษรจีนจะใกล้เคียงกับชื่อร้านภาษาไทย ซึ่งอักษรจีนจะมีความหมายในตัวเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยแต่อย่างใด

2. วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษนั้น ความหมายโดยรวมของชื่อป้ายร้านค้าภาษาจีนส่วนมากคือ ความเจริญรุ่งเรือง เสง รวย รองลงมาคือ ความอุดมสมบูรณ์ ความหมายโดยรวมของชื่อร้านค้าภาษาไทยคือ ความดี เจริญรุ่งเรือง ทวีคูณ เสง โชคและการค้าขาย และประเภทของธุรกิจที่พบโดยมากคือ ร้านค้าประเภทขายของชำ ขายของเบ็ดเตล็ดและขายวัสดุ อะไหล่ยนต์ การก่อสร้างต่าง ๆ สีของแผ่นป้ายร้านค้าส่วนมากเป็นสีแดง มีตัวอักษรสีทองปรากฏอยู่บนแผ่นป้าย

อภิปรายผล

การศึกษาป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ศึกษาการตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนและวัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ในเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ประมวลความคิดเห็นตลอดจนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การตั้งชื่อภาษาจีนของร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีน ส่วนมากใช้วิธีตั้งชื่อภาษาไทยที่เป็นคำอ่านของอักษรจีน อาจมีสาเหตุจากเป็นคำที่ง่ายต่อการจดจำ หรือเป็น

การอนุรักษ์ชื่อและการออกเสียงภาษาจีนที่มีมาแต่ดั้งเดิม จะมีคำภาษาไทยกับอักษรจีนปรากฏคู่กันบนป้ายชื่อร้าน โดยอักษรไทยจะอยู่ซ้ายและอักษรจีนจะอยู่ขวา สำเนียงที่ใช้อ่านชื่อป้ายคือสำเนียงจีนแต้จิ๋ว กล่าวได้ว่าชาวไทยเชื้อสายจีนในเทศบาลเมืองศรีสะเกษ โดยส่วนมากเป็นจีนแต้จิ๋ว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ ประดิษฐ์ ศิลาบุตร (2551) ที่ให้ข้อมูลว่า ชาวจีนในจังหวัดศรีสะเกษเกือบทั้งหมดเป็นจีนแต้จิ๋ว ส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องกัน แซ่/นามสกุลเดิมที่พบมากคือ แซ่ตั้ง แซ่เตีย และแซ่ไค้ว อักษรจีนจะถูกอ่านจากขวาไปซ้ายเป็นส่วนมาก ชื่อป้ายภาษาจีนส่วนใหญ่มีที่มาจากบรรพบุรุษเป็นผู้ตั้งชื่อ เป็นชื่อ/แซ่ของบรรพบุรุษ รวมถึงการผสมกันระหว่างแซ่/ชื่อบุคคลกับคำมงคล อีกทั้งยังมีชื่อของธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ เมฆม สอดส่องภัก (2555) ที่กล่าวว่า ป้ายชื่อร้านเป็นสิ่งที่เจ้าของธุรกิจให้ความสำคัญมากโดยเฉพาะชาวจีน เนื่องจากชื่อร้านเป็นสิ่งหลอมรวมปรัชญา ความคิดของชาวจีนมากมาย เช่น การสืบทอดเชื้อสายของวงศ์ตระกูลความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ความสัมพันธ์กับเชื้อสายและเผ่าวงศ์ พงศ์พันธุ์ นอกจากนี้ยังต้องสื่อความหมายเกี่ยวกับธุรกิจการดึงดูดใจ การบรรยายสินค้า การสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ซื้อและยังต้องคำนึงถึงความเป็นมงคล การอวยพรให้การค้าขายเจริญรุ่งเรือง ทั้งหมดนี้รวมอยู่ในแผ่นป้ายหน้าร้านด้วยตัวหนังสือจีนเพียงไม่กี่ตัวเท่านั้น และวิไล ลิ้มถาวรานันต์ (2555) ที่กล่าวว่า ชื่อร้านค้าภาษาจีนได้สะท้อนบทบาททางภาษาในกิจกรรมของมนุษย์ ชื่อร้านค้าเชิงการตลาดเพื่อสร้างความเชื่อมั่น เช่น การใช้ชื่อบุคคลในการตั้งชื่อร้านค้า หรือการใช้ชื่อบุคคลสำคัญ ชื่อร้านค้าภาษาจีนได้สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของชนชาติ แสดงถึงความผูกพัน และความรู้สึกร่วมและความผูกพันทางสังคม

2. วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมของป้ายชื่อร้านค้า มีความหมายโดยรวมของชื่อป้ายร้านค้าภาษาจีนส่วนมาก คือ ความเจริญรุ่งเรือง ร่ำรวย เสง ทำมาค้าขายดี อุดมสมบูรณ์ ประสบความสำเร็จ ความหมายโดยรวมของชื่อร้านค้าภาษาไทย คือ ความดี เจริญรุ่งเรือง ทวีคูณ เสง โชคและการค้าขาย และประเภทของธุรกิจที่พบโดยมาก คือ ร้านค้าประเภทขายของชำ ขายของเบ็ดเตล็ด และขายวัสดุ อะไหล่ยนต์

การก่อสร้างต่าง ๆ สีของแผ่นป้ายร้านค้าส่วนมากเป็นสีแดง มีตัวอักษรสีทองปรากฏอยู่บนแผ่นป้าย โดยความหมายที่สื่อถึงความเจริญรุ่งเรือง ความดี ความเฮง ความรวยที่พบมากที่สุดนั้น สอดคล้องกับความรู้ที่ เบญจอาภา พิเศษสกุลวงศ์ (2564) ได้นำเสนอว่า เจ้าของธุรกิจให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อร้านค้าที่มีความเป็นสิริมงคลต่อการดำเนินธุรกิจ สามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 8 กลุ่ม เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ กลุ่มความเจริญรุ่งเรืองและความสำเร็จ กลุ่มความสุขและความสงบ กลุ่มทรัพย์สินและความมั่งคั่ง กลุ่มการเกิดและความยั่งยืนของชีวิต กลุ่มกิริยาและคุณลักษณะ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มความเป็นใหญ่ กลุ่มลำดับและจำนวน และวราลี รุ่งบานจิต และคณะ (2562) ที่ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ปรากฏในชื่อร้านคือ ความเป็นมงคลต่อการค้าขาย ได้แก่ ความเจริญ ความสุข ความสำเร็จ โชคลาภ รุ่งเรืองเฟื่องฟู ร่ำรวย มั่งมี มั่นคง แข็งแรงราบรื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการส่งเสริมการทำป้ายชื่อร้านไทย-จีน (แบบเดิม) เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความภาคภูมิใจในวิถีประเพณีชาวไทยเชื้อสายจีนของจังหวัดศรีสะเกษต่อไป
2. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าภาษาจีนที่พบในสถานที่ต่าง ๆ หรือการใช้ภาษาจีนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงท้องถิ่น หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ภาษาจีนได้เข้ามามีส่วนร่วมในท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรวรรณ พรหมแย้ม. (2565). การศึกษาภูมิทัศน์ทางภาษาศาสตร์ด้านภาษาจีนและกลวิธีการแปลชื่อธุรกิจร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่.
วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์สาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
23(1), 36.

- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการ
จัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. (2544). *วัฒนธรรม
พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดศรีสะเกษ.
กรมศิลปากร.*
- ชานนท์ เขาว์จิรพันธุ์ และนพธร ปัจฉัยคุณธรรม. (2562). การศึกษากลวิธีการแปลชื่อ
ร้านค้าภาษาจีนเป็นภาษาไทย ในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 2(2), 54-65.
- นควัฒน์ สาธะ. (2550). *การตั้งชื่อร้านค้าในจังหวัดปัตตานี : ความสัมพันธ์ระหว่าง
ชื่อร้านค้ากับวิถีชีวิตในชุมชน [วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต].
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- เบญจอาภา พิเศษสกุลวงศ์. (2564). ความหมายที่สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสิริมงคลบน
แผ่นป้ายชื่อร้านค้าภาษาจีน ในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒ
วิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(25), 61-72.
- ประดิษฐ์ ศิลบุตร. (2551). *ชนเผ่าเยอศรีสะเกษ : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต.
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.*
- พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. (2556). *ประวัติศาสตร์ผู้คน บนเส้นพรมแดนเขาพระวิหาร. มติชน.*
- ภคินี แสงสว่าง. (2545). *การศึกษาชื่อร้านค้าธุรกิจของคนไทยเชื้อสายจีนตามแนว
ภาษาศาสตร์ : กรณีศึกษาเขตลัมพั้งฮวงส์ กรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- เมฆม สอดส่องภฤษ. (2555). การสำรวจและศึกษาวิเคราะห์ชื่อร้านค้า ภาษาจีนของชาว
ไทยเชื้อสายจีน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 8(2), 61-89.

- วราลี รุ่งบานจิต และคณะ. (2562). การสำรวจและศึกษาการตั้งชื่อร้านค้าภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา [สนับสนุนทุนวิจัยโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิไล ลิ้มถาวรนนต์. (2555). ชื่อร้านค้าภาษาจีนในประเทศไทย : แนวนิยมในการตั้งชื่อร้านค้าและบทบาททางสังคม[สนับสนุนทุนวิจัยโดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภัทรา โยธินศิริกุล. (2561). การศึกษาชื่อร้านทองคำภาษาจีนของชาวไทยเชื้อสายจีนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม*, 7(2), 202-230.
- _____. (2563). ภาษาบนป้ายชื่อร้านค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในเขตชุมชนเยาวราช : กรณีศึกษาชื่อร้านค้าภาษาจีนและภาษาไทย. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์สาร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 21(1), 55-68.
- สุวรรณา ตั้งทีฆะรักษ์. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบความหมายของชื่อร้านค้าที่สะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับ สิริมงคลของคนไทยและคนจีน. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 15(2), 45-57.

Authors

Miss Arunothai Boonchom

Chinese Language Teaching Program, Faculty of Education

Sisaket Rajabhat University, 319 Thai Panta Rd., Pho Sub-district,

Mueang Si Sa Ket District, Si Sa Ket Province 33000

Tel: 09-9369-8892, 09-9795-4165 Email: Aru_bc@hotmail.co.th

Miss Jinjuta Jindaniradul

Chinese Language Teaching Program, Faculty of Education

Sisaket Rajabhat University, 319 Thai Panta Rd., Pho Sub-district,

Mueang Si Sa Ket District, Si Sa Ket Province 33000

Tel: 08-1609-7437 Email: aejindaniradul@gmail.com

การศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ

Local Information Studies Bueng Boon District

Si Sa Ket Province

พนัสนิตา นันทะกาล^{1*}

Punnita Nuntakan

¹สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศดิจิทัล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Digital Information Management, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Sisaket Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 23 มิถุนายน 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 31 ตุลาคม 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 1 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสารสนเทศท้องถิ่น อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านเกษตรกรรม ชาวบ้าน ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมถึงร้อยละ 80 ชุมชนส่วนใหญ่ผูกพันกับอาชีพทำไร่ ทำนา เพาะปลูก 2) ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย คือ ข้าวและปลาสาม 3) ด้านแพทย์แผนไทย ความเชื่อในการรักษาโรคที่ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนยังคงอนุรักษ์ไว้ เช่น การเป่าเพื่อรักษาโรคต่าง ๆ 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ด้านคติ

ความเชื่อแล้วประยุกต์ออกมาสู่การพัฒนาชีวิต การหาของป่าจากป่าดงใหญ่ การจับสัตว์น้ำจากลำน้ำห้วยทับทัน 5) ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน ชุมชนบึงบุรพ์ได้รับเงินกองทุนหมู่บ้านจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อนำมาพัฒนาชุมชน 6) ด้านศิลปกรรม ชุมชนบึงบุรพ์มีงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่าทั้งทางด้านจิตใจของคนในชุมชน ได้แก่ วัดศรีบึงบุรพ์และกุ๋สมบุรณ์ 7) ด้านภาษาและวรรณกรรม ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันของชาวบึงบุรพ์ คือ ภาษาลาว 8) ด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณี ชุมชนบึงบุรพ์มีปรัชญาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ได้แก่ บึงบุรพ์ทำบุญประจำเดือน หรือบุญอีต 12 เช่น ประเพณีสงกรานต์ บุญบั้งไฟ บุญเข้าพรรษา บุญ ออกพรรษา บุญจันทน์ บุญผ้าป่า ประเพณีลอยกระทง และ 9) ด้านอาหารและโภชนาการ ชาวบึงบุรพ์มีการถนอมอาหารให้เหมาะสม และผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออกได้รับความนิยมแพร่หลาย ได้แก่ ปลาสาม

คำสำคัญ : สารสนเทศท้องถิ่น, บึงบุรพ์, ศรีสะเกษ

Abstract

This Research has the objective to study local information of Bueng Boon District, Si Sa Ket Province. Data was collected from 15 key-informants by using the interview form.

The results showed that 1) in terms of agriculture, 80% of villagers were engaged in agriculture, most of the communities were attached to the occupation of farming and cultivation. 2) In the area of industrial and handicrafts, there was an application of modern technology used in the processing of production of rice and pickled fish for safe consumption 3) In terms of Thai traditional medicine, use of medicinal herbs in the treatment of disease is gradually disappearing and has not been popular such as

blowing to cure various diseases 4) In the area of natural resource and environmental management, folk wisdom and beliefs are applied to the development of life. Also, there was an environmental conservation, gathering things from wide forest, animal catching from Huai Thap Than River are included. 5) Concerning local business and welfare, locals received the village fund from the National Village and the Urban Community in order for community development 6) The arts in the Bueng Boon community contribute valuable creative works for both mental and practical utility, with prominent works form institutions like Wat Sri Bueng Boon and Ku Somboon. 7) Regarding language and literature, the communication language of the Bueng Boon people is Lao 8) The community holds valuable philosophies, including the 12 boon heath, Songkran Festival, Bun Bang Fai, Buddhist Lent, Bun Kathina, Loi Krathong Festival, and 9) Concerning food and nutrition, Bueng Boon people practice proper food preservation and export popular items like pickled fish.

Keywords: Local Information, Bueng Boon, Si Sa Ket

บทนำ

สารสนเทศท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ของท้องถิ่น เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีคุณค่าของท้องถิ่นเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ของบุคคลในชุมชนมาเป็นเวลานาน ควรแก่การอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น สารสนเทศท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในชุมชนและการถ่ายทอดภูมิปัญญาเพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการประกอบอาชีพ ความจำเป็นในการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่นในการจัดกระบวนการการเรียนรู้ให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยนำภูมิปัญญา

และองค์ความรู้จากท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อพัฒนาสังคม (วนิดา นเรธรรณ, 2558: 1) สารสนเทศท้องถิ่นมีพื้นฐานมาจากภูมิปัญญาที่เป็นพื้นฐานหลักที่ชุมชนมักจะจดจำบอกเล่าและกลายเป็นข้อมูลท้องถิ่น และเมื่อถูกจัดระบบก็กลายเป็นสารสนเทศ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในที่สุด เป็นความรู้ในเชิงวัฒนธรรมที่เน้นภูมิปัญญาที่สะสมจากการปฏิบัติจริง และถ่ายทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน จึงมีความสำคัญต่อการถ่ายทอด วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การวิจัย การศึกษาและการเรียนรู้ของคน ในแต่ละท้องถิ่น ที่แสดงประวัติความเป็นมาและรากเหง้าของกลุ่มคนในแต่ละท้องถิ่น มีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนตามลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม การเมือง การจัดระบบสารสนเทศท้องถิ่น และการพัฒนาประเทศ (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน และน้ำทิพย์ วิภาวิน, 2556: 1-6)

ความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่น ได้แก่ 1) ด้านการศึกษาและการเรียนรู้ สารสนเทศท้องถิ่นถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าวิจัย และการเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการสนับสนุน กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง และเอื้อต่อการสร้างความรู้ให้กับประชาชนได้รับความรู้ที่หลากหลาย (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2557: 27) 2) ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมและการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ สารสนเทศท้องถิ่นเป็นสารสนเทศที่ใช้ประกอบการศึกษารากเหง้าความเป็นมาของท้องถิ่นและชุมชน การศึกษาประวัติศาสตร์ของชุมชนและการศึกษาสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการพัฒนา องค์การท้องถิ่นและการสร้างเครือข่าย มีความสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่น เพราะสามารถ ถ่ายทอดความรู้ ความเชื่อ ประสบการณ์จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง และยังช่วยสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างชุมชนให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ ไม่ว่าชาติ ศาสนา และชนบทธรรมเนียม ในองค์กรท้องถิ่นจะสามารถใช้สารสนเทศท้องถิ่นร่วมกันได้ 4) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน สารสนเทศท้องถิ่นมิได้เป็นเพียงภูมิปัญญาที่มีคุณค่าต่อท้องถิ่นและผู้คนในชุมชน เท่านั้น แต่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ทำให้ชาติและ ชุมชนผ่านพ้นวิกฤตและดำรงความเป็นชาติได้ เพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้

ที่มีคุณค่าและความดีงาม จรรโลงชีวิตและวิถีชุมชนของการประกอบอาชีพและเป็นรากฐานการพัฒนาที่เริ่มจากการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง 5) ด้านการจัดการระบบสารสนเทศท้องถิ่น การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลจากชาวบ้านในชุมชนมาเป็นสารสนเทศท้องถิ่นที่มีการจัดระบบ เป็นการให้ความสำคัญในการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ โดยมีเนื้อหาในสารสนเทศท้องถิ่นเป็นตัวเชื่อมโยงให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่และความนึกคิดของคนในแต่ละชุมชนมากขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานของการจัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความหลากหลายของแต่ละชุมชน และ 6) ด้านการเมืองการปกครอง สารสนเทศท้องถิ่นสามารถใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาประเทศ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากสารสนเทศท้องถิ่น เป็นการบันทึกความรู้อันเป็นภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นไว้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ของแต่ละชุมชน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของชุมชนให้เข้มแข็ง โดยเชื่อมโยงสารสนเทศท้องถิ่นเข้ากับวิถีชีวิต เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและการพัฒนาประเทศ (มะลิวรรณ สุวรรณพฤกษ์, 2560: 5-8)

จากความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่นข้างต้นจะเห็นได้ว่า ทำให้เห็นภาพสะท้อนของชีวิตจิตใจของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีเรื่องราวประวัติศาสตร์ ความเป็นอยู่และการทำมาหากินอย่างไร ด้วยเหตุที่ความรู้เรื่องท้องถิ่นของเรามีความสำคัญต่อการรับรู้ความเป็นไปของท้องถิ่นและการพัฒนาชาติบ้านเมือง นอกจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จะได้กำหนดกลุ่มวิชาให้นักเรียนทุกระดับทั่วประเทศเรียนเรื่องจังหวัดของเราและท้องถิ่นของเราตามหลักสูตรแล้ว หน่วยงานรัฐบาล โดยเฉพาะหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค ควรที่จะได้ศึกษาความเป็นมาและความเป็นไปของท้องถิ่นของตน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการศึกษา พัฒนาเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ดีงาม และจัดเก็บมรดกทางวัฒนธรรมให้ลูกหลานได้สืบสานต่อไป ซึ่งจะสอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ และเป็นการสร้างและปลูกจิตสำนึกให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนเกิดค่านิยมที่ดีต่อท้องถิ่นของตน (นายิกา เดิดขุนทด, 2546: 16)

อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของ จังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดสุรินทร์ทางทิศเหนือและทิศตะวันตก จัดเป็นอำเภอ ที่มีขนาดเล็กและมีจำนวนประชากรน้อยที่สุดในจังหวัดศรีสะเกษ โดยได้รับการยกฐานะ ขึ้นเป็นอำเภอบึงบูรพ์เมื่อปี พ.ศ. 2537 มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 2 ตำบล 25 หมู่บ้าน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ, ม.ป.ป.) ถึงแม้ว่า อำเภอบึงบูรพ์เป็นอำเภอเล็ก ๆ แต่เต็มไปด้วยแหล่งสารสนเทศที่มีประวัติศาสตร์และ แสดงถึงวิถีชีวิตที่มีมาตั้งแต่อดีต ทำให้อำเภอบึงบูรพ์สามารถเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญ ที่จะทำให้เยาวชนหรือประชาชนทั่วไปสามารถเข้ามาศึกษาประวัติศาสตร์ ตลอดจน สามารถท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ แหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ในอำเภอบึงบูรพ์ จากการลงพื้นที่ วิจัยของนักวิจัยและได้สัมภาษณ์คนในชุมชนทำให้ทราบว่า อำเภอบึงบูรพ์พร้อมไปด้วย แหล่งสารสนเทศท้องถิ่นที่จะสามารถจัดเก็บเป็นมรดกให้กับลูกหลานได้ แต่สารสนเทศ เหล่านี้ยังไม่มีมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้สารสนเทศบางอย่างอาจสูญหายไป เพราะสารสนเทศท้องถิ่นเป็นภาพสะท้อนของชีวิตจิตใจของผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน

จากความสำคัญของสารสนเทศท้องถิ่นข้างต้นจะเห็นได้ว่า สารสนเทศท้องถิ่น นั้นเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีคุณค่าและความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ควรค่า แก่การศึกษาเรียนรู้วิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ต่อการพัฒนาสังคม องค์กรท้องถิ่น และการสร้างเครือข่าย พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการเมืองการปกครอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นของชุมชนวัดศรีบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นและอนุรักษ์สารสนเทศท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็น ทรัพย์สินทางปัญญาของท้องถิ่นนั้นเพื่อเผยแพร่ให้คนในชุมชนและประชาชนทั่วไป ที่สนใจสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มประชาชนที่อยู่ในอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 15 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสโนว์บอลล์ (snowball sampling) โดยเริ่มจากผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 เขตชุมชนวัดศรีบึงบูรพ์) ได้แก่

- 1.1 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 จำนวน 1 คน
- 1.2 สมาชิกกลุ่มทอผ้า จำนวน 2 คน
- 1.3 กรรมการวัดศรีบึงบูรพ์ จำนวน 2 คน
- 1.4 ผู้ประกอบการค้าข้าว จำนวน 2 คน
- 1.5 ปราชญ์ชาวบ้าน (เป็นผู้อยู่ในอำเภอบึงบูรพ์ตั้งแต่เกิด) จำนวน 5 คน
- 1.6 อดีตรองนายกเทศมนตรีอำเภอบึงบูรพ์ จำนวน 1 คน
- 1.7 ข้าราชการครูเกษียณ จำนวน 2 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นของอำเภอบึงบูรพ์ สามารถจำแนกตามเนื้อหาได้ 9 สาขา ดังนี้ 1) ด้านเกษตรกรรม 2) ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม 3) ด้านแพทย์แผนไทย 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) ด้านการจัดการธุรกิจชุมชนและสวัสดิการ 6) ด้านศิลปกรรม 7) ด้านภาษาและวรรณกรรม 8) ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี และ 9) ด้านอาหารและโภชนาการ

วิธีการดำเนินวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และนำเสนอผลการวิจัยโดยการนำมาพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร โดยทบทวนแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสารสนเทศท้องถิ่น
2. การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ลักษณะเป็นการสัมภาษณ์โดยใช้รูปแบบของคำถามเหมือนกันทุกคน และนำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสารสนเทศท้องถิ่นมาตั้งเป็นข้อคำถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษา เพื่อศึกษาสารสนเทศท้องถิ่น อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ สารสนเทศท้องถิ่น
2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสัมภาษณ์
3. สร้างข้อคำถามตามขอบเขตที่กำหนด
4. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข
5. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสารสนเทศท้องถิ่น อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้มีวิธีการลงพื้นที่เก็บข้อมูล คือ ผู้วิจัยลงไปพบผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสารสนเทศท้องถิ่นของชุมชน เพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
2. สารสนเทศท้องถิ่น อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ
 - 2.1 สารสนเทศท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม
 - 2.2 สารสนเทศท้องถิ่นด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
 - 2.3 สารสนเทศท้องถิ่นด้านการแพทย์
 - 2.4 สารสนเทศท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.5 สารสนเทศท้องถิ่นด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน
 - 2.6 สารสนเทศท้องถิ่นด้านศิลปกรรม
 - 2.7 สารสนเทศท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรม
 - 2.8 สารสนเทศท้องถิ่นด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณี
 - 2.9 สารสนเทศท้องถิ่นด้านอาหารและโภชนาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียง วิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การศึกษาศาสนเกษตรท้องถิ่นอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ สามารถรายงานผลงานวิจัยจากการศึกษาศาสนเกษตรท้องถิ่นจำนวน 9 ด้าน ดังนี้

1) **ด้านเกษตรกรรม** พบว่า ชาวบ้าน ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมถึงร้อยละ 80 ชุมชนส่วนใหญ่ผูกพันกับอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา เพาะปลูก สามารถแบ่งการทำเกษตรกรรมออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ 1) การทำนาในฤดูกลาง คือ การทำนาปีระหว่างเดือนเมษายน ถึง กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูการทำนาปกติ 2) การทำนานอกฤดู คือ นาปรัง และผลผลิตที่ได้คือ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ และชาวบ้านนิยมทำนาปรังเนื่องจากสามารถกำหนดน้ำได้ โดยการสูบน้ำเข้านา อีกทั้งยังได้รับการดูแลจากสำนักงานชลประทานในเรื่องการใช้น้ำ โดยมีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำ วางท่อ เพื่อให้ชาวบ้านได้ใช้น้ำในการทำนาปรัง และน้ำมาจากป่าดงใหญ่ซึ่งเป็นป่าในชุมชนของบึงบูรพ์ ผลผลิตจากการทำนาปรังคนในชุมชนบางส่วนมีเครื่องจักรในการสีข้าว การอัดข้าวให้เป็นก้อนด้วยระบบสุญญากาศ และมีการนำผลผลิตที่ได้ไปขายต่างจังหวัดเพื่อสร้างรายได้ 3) การปลูกพืชหลังนา ได้แก่ ถั่วพรี ถั่วเขียว ข้าวโพด และผลผลิตที่ได้จะเวียนขายในชุมชน ส่วนการทำไร่ คนในชุมชนนิยมรองลงมาจากการทำนา โดยผลผลิตส่วนใหญ่ได้แก่ มันสำปะหลัง ซึ่งผลผลิตที่ได้สามารถนำมาส่งให้พ่อค้าในท้องถิ่น แต่ไม่มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

2) **ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม** ชุมชนมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย คือ ชุมชนมีโรงสีข้าวเพื่อแปรรูปข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสาร และมีการใช้เครื่องบรรจุภัณฑ์สุญญากาศเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตที่ได้ และยังมีการแปรรูปปลาให้เป็นปลาต้มเพื่อขายในตลาดชุมชน จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า ปลาต้มของชุมชนบึงบูรพ์ได้รับความนิยมและมีจำนวนยอดขายในระดับมาก ทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาต้มมากขึ้น นอกจากนี้บึงบูรพ์ยังมีโรงทอผ้าไหมที่ครบวงจร คือเริ่มจากการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และทอผ้า แต่ปัจจุบันนี้มีลูกค้าสั่งผ้าจำนวนมาก ความอุดมสมบูรณ์ในการปลูกหม่อนก็น้อยลง จึงไม่ทันกับ

ความต้องการ จึงมีการสั่งซื้อเส้นไหมจากที่อื่น ๆ ส่วนการผลิตกรรม ในชุมชนมีการสาน ตะกร้าไม้ไผ่ และตะกร้าพลาสติก เพื่อเป็นการสร้างรายได้ นอกจากนี้ยังมีสินค้า โอท็อปที่อยู่ในแหล่งข้อมูลออนไลน์ (www.thaitambon.com) ได้แก่ ผ้าไหมมัดหมี่ ผ้าไหมสร้อย เสื้อผ้าฝ้ายลายลูกแก้ว ไข่เค็มใบเตย เชือกกลักทุกลาบ สิ่งประดิษฐ์จากผ้า เป็นต้น

3) ด้านแพทย์แผนไทย ในปัจจุบันการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคภัย ค่อย ๆ สูญหายไป ไม่ได้ได้รับความนิยม เนื่องจากในปัจจุบันมีโรงพยาบาลคอยอำนวยความสะดวกให้กับคนในชุมชน แต่ยังคงมีความเชื่อในการรักษาโรคที่ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ยังคงอนุรักษ์ไว้เช่น การเป่าเพื่อรักษาโรคต่าง ๆ โดยไปหาพ่อใหญ่จำ คือผู้ที่มีความรู้ ในด้านหมอพรหมณ์ เพื่อให้เป่ารักษาโรค เช่น โรคงูสวัด การทำลูกประคบ และการนวด เพื่อรักษาโรค สารสนเทศท้องถิ่นด้านแพทย์แผนไทยของชุมชนบึงบูรพ์ ยังคงมีอยู่ แต่เนื่องจากการแพทย์สมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาททำให้ชุมชนกลายเป็นชุมชนเมือง มากยิ่งขึ้น การรักษาโรคแผนปัจจุบันจึงเป็นทางเลือกแรกของคนในชุมชนเพื่อรักษา สุขภาพอนามัยของตนเอง แต่การรักษาแผนโบราณหรือแผนไทยก็ยังคงมีอยู่ ซึ่งเกิดจากความเชื่อของคนในชุมชน

4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คนในชุมชนได้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน การนำ ภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจะสะท้อนออกมาในแนวทาง ของการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านคติความเชื่อ แล้วประยุกต์ออกมาสู่การพัฒนาชีวิต และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น ป่าดงใหญ่ เป็นป่าชุมชนที่อยู่ในเขตป่าสงวน ซึ่งคน ในชุมชนสามารถเข้าไปใช้ร่วมกันได้ โดยทางเทศบาลอำเภอบึงบูรพ์ได้แต่งตั้ง คณะกรรมการป่าชุมชนขึ้นเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการเข้าใช้ป่าชุมชน โดยคนในชุมชน สามารถเข้าไปหาของป่าได้ เช่น เห็ด หน่อไม้ ไม้ไผ่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพิธีกรรม การเคารพป่า ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า พิธีไหว้ศาลย่าจันทร ซึ่งอยู่ในระหว่างเดือน 5-6

ของทุก ๆ ปี ด้านทรัพยากรน้ำ ชาวบึงบอระเพ็ดมีลำน้ำห้วยทับทัน โดยคนในชุมชนสามารถจับปลา และสามารถใช้น้ำในการอุปโภค บริโภค อีกทั้งยังมีประเพณีเกี่ยวกับการเคารพแม่น้ำ หรือสืบทอดแม่น้ำ นั่นก็คือ ประเพณีลอยกระทง ซึ่งจะจัดที่ท่าหน้าวัดศรีบึงบอระเพ็ดทุกปี สารสนเทศท้องถิ่นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบึงบอระเพ็ด ประสานสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการใช้แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในการดำรงชีวิต ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติก็ยังคงอยู่ มีการอนุรักษ์สืบสานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นแหล่งที่ทำให้คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง

5) **ด้านการจัดการธุรกิจชุมชนและสวัสดิการ** ชุมชนบึงบอระเพ็ดมีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งขององค์กรชุมชน เช่น ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและการบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน รวมถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการใน ซึ่งชุมชนบึงบอระเพ็ดได้รับเงินกองทุนหมู่บ้านจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อนำมาพัฒนาชุมชน คนในชุมชนสามารถกู้ยืม และมีการปันผลเฉลี่ยคืนผู้กู้ อีกทั้งยังมีเงินฝากสาธารณประโยชน์เพื่อใช้ในงานประเพณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนร้านค้าประชารัฐที่อยู่ภายใต้การดูแลของแต่ละหมู่บ้านเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่ถือบัตรสวัสดิการของรัฐบาล สารสนเทศท้องถิ่นด้านการจัดการธุรกิจชุมชนและสวัสดิการของชุมชนบึงบอระเพ็ดให้ความสำคัญกับคนในชุมชนเป็นหลัก นอกจากจะทำให้มีเงินหมุนเวียนในชุมชนแล้วยังสามารถช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ เช่น การจัดการประเพณี การทำพิธีกรรมต่าง ๆ ให้ราบรื่น โดยการแบ่งส่วนเงินที่เรียกว่าเงินฝากสาธารณประโยชน์เพื่อใช้ในชุมชน การบริหารจัดการที่ดีทำให้ชุมชนขับเคลื่อนไปได้ คนในชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียนและสร้างรายได้ สามารถเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัวได้

6) **ด้านศิลปกรรม** จากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับสารสนเทศท้องถิ่นด้านศิลปกรรมของชุมชนวัดศรีบึงบอระเพ็ด พบว่า ชุมชนบึงบอระเพ็ดมีงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า

ทั้งทางด้านจิตใจของคนในชุมชน ตลอดจนเพื่อประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ วัดศรีบึงบุรพ์ ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบึงบุรพ์ อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ วัดศรีบึงบุรพ์ ตั้งอยู่ริมลำน้ำห้วยทับทัน เป็นสถานที่ที่มีบรรยากาศสวยงามตามธรรมชาติ เป็นสถานที่บำเพ็ญเพียรภาวนาของพระสงฆ์ที่มีประชาชนศรัทธาเลื่อมใส นั่นคือ พระอาจารย์ศรีจันทร์สาโร ซึ่งมีดำริที่จะสร้างพุทธสถานและเทวสถานในวัดศรีบึงบุรพ์ ให้เป็นพุทธสถานมรดกอีสานใต้ ภายในวัดศรีบึงบุรพ์มีสถานที่สำคัญหลายแห่ง ดังนี้ 1) ประตูดุ๊ย ซึ่งเป็นศิลปะเขมรยุคพระชัยวรมันที่ 2 ผู้ที่เดินผ่านประตูเข้ามาภายในวัด 2) น้ำตกและเสาอินทิน เสมือนเสียงดนตรีสวรรค์ และเสาอินทิน ทรง 8 เหลี่ยม เป็นปริศนาธรรมมรรค 8 3) แม่ย่า เป็นรูปปั้นแทนผู้ดูแล ปกป้องรักษา พระปฏิบัติกรรมฐานในป่า 4) หอแก้วโกศทรัพย์ เป็นศิลปะยุคเขมรพระชัยวรมันที่ 2 ภายในหอแก้วได้ประดิษฐานแก้วมณีโชติ 5) ศาลอุปราชา นางไอ่คำ เป็นสถานที่ตั้งเดิมคอยปกป้องรักษา สถานที่และบุคคลที่เดินทางมาแสวงบุญ 6) พระพิฆเนศวร เทพแห่งความสำเร็จ 7) ศาลาเรือนแก้ว สถานที่ประดิษฐานพระประธานองค์เดิม (ตอนเป็นสำนักสงฆ์) เป็นสถานที่ไว้สำหรับประกอบพิธีสงฆ์ 8) ทำน้าวัดศรีบึงบุรพ์ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจริมน้ำให้ผู้มาแสวงบุญ และจัดกิจกรรมในลำห้วยทับทัน เช่น ประเพณีแข่งเรือยาว 9) สระบัว ในสระปลูกบัวสัตตบงกช เป็นต้นพันธุ์จากชมพูทวีปเพื่อเป็นพุทธบูชา และธงชัย 4 ทิศ 10) ระฆังสังฆวารี สร้างขึ้นในสมัยที่แผ่นดินมีความเดือดร้อน มีลักษณะหลังคาสามเหลี่ยมจัตุรัส ตัวระฆังเป็นทองเหลืองหนัก 5 ตัน 11) ธรรมจักร ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ดุม จุดศูนย์กลางของล้อ กำ ชีของล้อ และ กง ขอบรอบนอกสุดของล้อ 12) อุโบสถมหาอุตม์ไม่มีหน้าต่าง ศิลปะสมัยอยุธยา เสาทรงเอียง บานประตูทำจากไม้แกะสลักเป็นลวดลายปริศนาธรรมคาถาพาหุ พณังด้านในเป็นจิตรกรรมฝาผนังเรื่องทศชาติชาดก ด้านนอกเป็นลายอสุรี ผู้ที่เข้ามาในอุโบสถจะแคล้วคลาดปลอดภัย และจิตใจสงบ 13) ต้นพระศรีมหาโพธิ์ 3 ต้น ด้านหลังพระอุโบสถเป็นสถานที่หล่อพระพุทธรูปราชสดันที่ 1 เป็นสถานที่หล่อส่วนพระเศศ และพระเศียร ดันที่ 2 เป็นสถานที่หล่อส่วนองค์พระ และดันที่ 3 เป็นสถานที่หล่อส่วนหน้าตัก และ 14) ปราสาทสายรุ้ง เป็นสถานที่

ประดิษฐานพระศรีอริยเมตไตรย และสมเด็จพระปิยะมหาราช นอกจากวัดศรีบึงบูรพ์แล้วยังมีโบราณสถานที่เก่าแก่และทรงคุณค่า และปัจจุบัน กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนและบูรณะซ่อมแซม กุสุมบูรณมีลักษณะเป็นปรางค์ 3 องค์ สร้างเรียงกันตามแนวทิศเหนือ-ทิศใต้ อยู่บนฐานศิลาแลง หันหน้าไปทางทิศตะวันออกคล้ายกับปราสาทปรางค์กู่ที่อำเภอปรางค์กู่ ตัวปราสาทล้อมรอบด้วยคูน้ำรูปเกือกม้า เว้นทางเข้าด้านทิศใต้ ปรางค์ประธานองค์กลางก่อศิลาแลงและหุ้มด้วยอิฐเป็นเปลือกนอก ส่วนปราสาทบริวารที่ขนาบข้างอยู่ทางด้านทิศเหนือและทิศใต้ ก่อด้วยศิลาแลงมีทางเข้าทางด้านทิศตะวันออกเพียงด้านเดียว ปราสาททั้งสองหลังมีสภาพพังทลาย เหลือเพียงส่วนเรือนธาตุเพียงครึ่งเดียวเท่านั้น ลักษณะเด่นของกุสุมบูรณ คือ เป็นปราสาทสามหลังบนฐานศิลาแลงเดียวกัน ปราสาทก่อด้วยศิลาแลงร่วมกับอิฐ ก่อด้วยศิลาแลง ด้านใน หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ตัวปราสาททั้งหมดล้อมรอบด้วยคูน้ำรูปเกือกม้าเว้นทางเข้า ด้านทิศใต้ สันนิษฐานว่าปราสาทแห่งนี้คงจะสร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ 17 กุสุมบูรณอยู่บริเวณบ้านหนองคูใหญ่ ตำบลเปือย อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ปัจจุบันกรมศิลปากร ได้ขึ้นทะเบียนและบูรณะซ่อมแซม

7) **ด้านภาษาและวรรณกรรม** จากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกี่ยวกับสารสนเทศท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรมของชุมชนวัดศรีบึงบูรพ์ พบว่า ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันของชาวบึงบูรพ์ คือ ภาษาลาว ลักษณะเด่นของภาษาลาวของชาวบึงบูรพ์คือ สำเนียงไพเราะและนุ่มนวล กล่าวว่า ที่มาของภาษาลาวของชาวบึงบูรพ์ คือ บรรพชนมาจากเวียงจันทน์ สมัยพระวอ พระตา ซึ่งเข้ามาตั้งรกรากที่จังหวัดอุบลราชธานี ดังนั้น น้ำเสียง และลักษณะภาษาของชาวบึงบูรพ์จะเหมือนกันกับสำเนียงภาษาลาวของชาวจังหวัดอุบลราชธานี

8) **ด้านปรัชญา ศาสนาและประเพณี** ชุมชนบึงบูรพ์มีปรัชญาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ความเชื่อในกฎเกณฑ์ประเพณีเป็นระเบียบทางสังคมของชุมชนดั้งเดิม มีการถ่ายทอดความเชื่อ ประเพณีอันดีงามสืบต่อจากรุ่นสู่รุ่น ได้แก่ ทำบุญประจำเดือน หรือบุญฮีต 12 เช่น ประเพณีสงกรานต์ บุญบั้งไฟ บุญเข้าพรรษา

บุญออกพรรษา บุญกฐิน บุญผ้าป่า ประเพณีลอยกระทง และสามารถแบ่งงานประเพณีได้ดังนี้

- ประเพณีบูชาคุณพระครูโพนุลย์สุขวัฒน์ (หลวงปู่ทองสุข เหมโก) วัดป่าสุข-
วราราม วันที่ 1 และ 2 เดือนมกราคม – ทุก ๆ ปี

- ประเพณีสงกรานต์ วัดวิสุทธิโสภณ รำบูชาคุณพระครูโสภณวิสุทธิ (หลวงปู่
เกลี้ยง ธรรมทินโน) วันที่ 12-15 เมษายน ทุก ๆ ปี

- ประเพณีบุญประจำปีวัดศรีบึงบุรพ์ ขึ้น 5 ค่ำ เดือน 5 รำบูชาพระพุทธรูปชินราช
องค์ที่ 2 การแข่งขันเรือยาวชิงถ้วยพระราชทาน และบุญเลี้ยงอาหารช้าง

9) ด้านอาหารและโภชนาการ ชาวบึงบุรพ์มีการถนอมอาหารให้เหมาะสม
และผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออกได้รับความนิยมแพร่หลาย ได้แก่ ปลาสาม ที่ม
ีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยมีหน่วยงานเข้าไปสนับสนุน
คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ทำให้คนในชุมชน
มีรายได้ และในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ปลาสามก็เป็นสินค้าที่ขายดี มีการสั่งซื้ออย่างต่อเนื่อง
นอกจากปลาสามยังมีสินค้าที่เป็นสินค้าโอท็อป ได้แก่ ไข่เค็มใบเตย ปลาสามปัก เป็นต้น

อภิปรายผล

การศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นอำเภอบึงบุรพ์จังหวัดศรีสะเกษ มุ่งหาคำตอบ
ในประเด็น ศึกษาสารสนเทศท้องถิ่น อำเภอบึงบุรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ จากผลการศึกษา
ค้นคว้า มีประเด็นที่น่าสนใจที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย คือ ชุมชนมีโรงสีข้าวเพื่อแปรรูป
ข้าวเปลือกให้เป็นข้าวสาร และมีการใช้เครื่องบรรจุภัณฑ์สุญญากาศเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับ
ผลผลิตที่ได้ และยังมีการแปรรูปปลา ให้เป็นปลาสามเพื่อส่งออกขายยังตลาดชุมชน
จากการสัมภาษณ์ยังพบว่า ปลาสามของชุมชนบึงบุรพ์ได้รับความนิยมและมีจำนวน
ยอดขายในระดับมาก ทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาสามมากขึ้น

นอกจากนี้บึงบุรพ์ยังมีโรงทอผ้าไหมที่ครบวงจร คือเริ่มจากการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม และทอผ้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันธมาลี ยั่งยืนวงศ์ (2560) การทอผ้าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทหัตถกรรมพื้นบ้าน ชาวบ้านมีความสามารถในการสร้างลวดลาย และมัดหมี่ กรรมวิธีในการทอผ้าด้วยมือ มีความเชี่ยวชาญด้านการทอผ้าประเภทผ้าไหม วัตถุดิบที่นำมาใช้ ได้แก่ ไหมและฝ้าย แต่ปัจจุบันนี้ มีลูกค้าสั่งผ้าจำนวนมาก ความอุดมสมบูรณ์ในการปลูกหม่อนก็น้อยลง จึงไม่ทันกับความต้องการ จึงมีการสั่งซื้อเส้นไหมจากที่อื่น ๆ ส่วนการหัตถกรรม ในชุมชนมีการสานตะกร้าไม้ไผ่ และตะกร้าพลาสติก เพื่อเป็นการสร้างรายได้ สอดคล้องกับ ทีมวิจัยโครงการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ (2554) ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมพื้นบ้านท้องถิ่นได้ เป็นภูมิปัญญาเกี่ยวข้องกับการยังชีพ เป็นงานที่ต้องอาศัยฝีมือ ทักษะ ประสบการณ์ การสร้างสรรค์ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมซึ่งสามารถช่วยสร้างรายได้ นำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นที่มีอยู่มาเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิต เช่น ตะกร้าไม้มงคล เป็นต้น

ด้านอาหารและโภชนาการ ชาวบึงบุรพ์มีการถนอมอาหารให้เหมาะสม และผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออกได้รับความนิยมแพร่หลาย ได้แก่ ปลาต้ม ที่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน สอดคล้องกับ ทีมวิจัยโครงการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ (2554) วัตถุดิบจากการเกษตรหรือจากแหล่งธรรมชาติในการผลิตตามฤดูต่าง ๆ เมื่อมีปริมาณมากทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการถนอมอาหารและการแปรรูปเพื่อรักษาคุณภาพ ป้องกันการเน่าเสีย รักษาคุณค่าอาหาร และเก็บไว้ยามขาดแคลน ภูมิปัญญาด้านอาหารมีลักษณะเป็นภูมิปัญญาของชุมชน เกิดเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันธมาลี ยั่งยืนวงศ์ (2560) กล่าวถึงการถนอมอาหารเป็นภูมิปัญญาของชุมชน และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพื่อเก็บไว้ให้นาน ๆ โดยไม่ทำให้อาหารนั้นเกิดการเน่าเสีย เช่น ปลาร้า ปลาแห้ง ปลาต้ม ผักดอง และอื่น ๆ

ด้านแพทย์แผนไทย ในปัจจุบันการใช้สมุนไพรในการรักษาโรคค่อย ๆ สูญหายไป ไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากในปัจจุบันมีโรงพยาบาลให้ความดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับคนในชุมชน แต่ยังมีเชื่อในการรักษาโรคที่ผู้เฒ่าผู้แก่ ในชุมชนยังคงอนุรักษ์ไว้เช่น การเป่าเพื่อรักษาโรคต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชันธมาลี ยืนนวงศ์ (2560) กล่าวถึงภูมิปัญญาประเภทด้านการแพทย์แผนโบราณ ที่เป็น พืชหรือต้นไม้ที่มีองค์ประกอบสำคัญ และนำสมุนไพรนำมาปรุงแต่งเป็นยารักษาโรค ได้หลายชนิด ซึ่งสมุนไพรเหล่านี้ได้มาจากธรรมชาติที่มีอยู่ในป่า หรือสามารถเก็บได้ตามบ้านที่หมอยาพื้นบ้านได้เก็บมาจากป่าเพื่อนำมาปลูกไว้ที่บ้านและสามารถใช้ในครัวเรือนได้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาสารสนเทศท้องถิ่น อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยขอเสนอแนะในนำวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. เทศบาลอำเภอกควรจัดโครงการให้มีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อให้เยาวชนหรือชาวบ้านในพื้นที่ได้เรียนรู้สารสนเทศท้องถิ่นที่มีคุณค่าในชุมชนของตนเอง
2. เทศบาลอำเภอกควรส่งเสริมการพัฒนากลุ่มอาชีพ และยกระดับการสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาสารสนเทศท้องถิ่น อำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ให้มีการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นในประเด็นอื่น เช่น ศึกษาสารสนเทศท้องถิ่น ด้านแหล่งสารสนเทศ

2. ควรมีการศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นในขอบเขตที่กว้างขึ้น เช่น สารสนเทศท้องถิ่นจังหวัดศรีสะเกษ ด้านเนื้อหา และด้านแหล่งสารสนเทศ

เอกสารอ้างอิง

- ชั้นธมาลี ยัณวงศ์. (2560). *การจัดการสารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว* [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร-มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน และน้ำทิพย์ ภิภาวิน. (2556). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่น. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการทรัพยากรสารสนเทศท้องถิ่น หน่วยที่ 1-8*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน. (2557). *การจัดการสารสนเทศท้องถิ่น*. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิมวิจิตรโครงการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้. (2554). *การศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นายิกา เดิดขุนทด. (2546). *ข้อมูลท้องถิ่น ความสำคัญและประโยชน์*. *วารสารอินฟอร์เมชั่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(1), 16-23.
- มะลิวรรณ สุวรรณพฤกษ์. (2560). *สารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนา*. มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- วนิดา นเรธรรณ. (2558). *การจัดการสารสนเทศท้องถิ่น*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ. (ม.ป.ป., 4 ตุลาคม). *ประวัติอำเภอบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ*. <https://district.cdd.go.th/buengbun/>

Author

Miss Punrita Nuntakan

Digital Information Management

Faculty of Humanities and Social Sciences

Sisaket Rajabhat University, 319 Thai Panta Rd., Pho Sub-district,

Mueang Si Sa Ket District, Si Sa Ket Province 33000

Tel: 08-6994-4229 Email: vialuminous@gmail.com

แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสาน
บ้านไทรงาม ตำบลนาเลี้ยว อำเภอมือง จังหวัดชัยภูมิ
Investigate the Development Guidelines for the Success of
Integrated Farming Community Enterprise Group, Ban Sai
Ngam, Na Siew Sub-district, Mueang District,
Chaiyaphum Province

สุนทร ปัญะพงษ์^{1*}/ อัญชลี ชัยศรี²/ ทศไวยวรรณ ดวงมาลา³/ วิมลศิลป์ ประจักษ์ภูมิ⁴
Soonthorn Panyapong / Anchalee Chaisri/
Thassanaiyawan Doungmala / Wimonsin Prungchaiyaphum

^{1,4}คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Political Sciences, Chaiyaphum Rajabhat University

^{2,3}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Faculty of Business Administration, Chaiyaphum Rajabhat University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 15 สิงหาคม 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 18 ตุลาคม 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 4 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พัฒนาการความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม 2) หาแนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัย จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และการประชุมกลุ่มย่อย และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2559 โดยตัวแทนชาวบ้านได้สมัครเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท ของวิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ และได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อทำการเกษตรแบบยั่งยืน ปลูกพืชผักสมุนไพรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ช่วงเริ่มต้นสมาชิกประสบปัญหาภาวะขาดแคลนทุนในการประกอบอาชีพ และไม่มี ความเข้าใจเรื่องการเกษตรแบบผสมผสาน นิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว ขาดความรู้เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร กลุ่มได้ระดมทุนจากสมาชิกเพื่อให้ทุกคนเป็นเจ้าของกลุ่มร่วมกันเพื่อนำมาใช้ในการอมการผลิต การแปรรูปจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทุกคนให้การยอมรับ ปัจจุบันกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ส่วนแนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาด้านการเงิน ควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ
- 2) การพัฒนาด้านการผลิต ควรวางแผนด้านการปลูกพืชสมุนไพรให้สอดคล้องกับศักยภาพของสมาชิก
- 3) การพัฒนาด้านการตลาด ควรปรับเปลี่ยนเป็นการใช้ตลาดนำการผลิต
- 4) การพัฒนาด้านแรงงาน ควรมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับสมาชิก
- 5) การพัฒนาด้านระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นมาตรการในการควบคุมและติดตามในการดำเนินงานของกลุ่ม

คำสำคัญ : การพัฒนาสู่ความสำเร็จ, กลุ่มวิสาหกิจชุมชน, เกษตรผสมผสาน

Abstract

This research had objectives to: 1) to study development of Ban Sai Ngam Integrated Farming Community Enterprise Group, and 2) to find the development guidelines for the success of Ban Sai Ngam Integrated

Farming Community Enterprise Group. This was qualitative research. There were 29 key informants. The research instruments were a semi-structured interview form and focus group discussion. Content analysis was employed for data analysis.

The research results found out that: The enterprise group was established in 2016 by the representatives of villagers that applied to the Vocational Education for Rural Development Program organized by Chaiyaphum College of Agriculture and Technology. And they also jointly established a sustainable agriculture group, doing integrated farming according to the initiative of His Majesty King Rama IX. At the beginning, the members faced a shortage of funds to make a living and did not have knowledge about integrated farming. They like to grow monoculture. They also lacked knowledge about processing agricultural products. The group did the fund raising from the members so that everyone can be the owner of the group for savings, production, and processing product that everyone accredit. Currently, the group receives support from government organizations and other organizations continuously.

The development guidelines for the success of the community enterprise group are as follows. 1) Financial development: An income and expenditure account should be prepared regularly. 2) Production development: The planting of herbs should be planned based on the potential of members. 3) Marketing development: It should be changed to the production-led marketing. 4) Labor development: it should enhance the motivation in work for members, and 5) The development of group

regulations. Regulations should be developed to control and monitor the operations of the group.

Keywords: The Development for the Success, Community Enterprise Group, Integrated Farming

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นแผนการพัฒนาประเทศที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตามเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ประเทศไทย เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรกรรม โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตผลทางการเกษตร ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และความหลากหลายของสินค้าเกษตร การเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สู่สากล และพัฒนาวิสาหกิจชุมชน แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจ สังคม และชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่น สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวได้อย่างมั่นคง (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, ม.ป.ป.)

วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนโดยมีคนในชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันทำ ร่วมกันเป็นเจ้าของและร่วมกันรับผิดชอบที่เกิดจากการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชนเป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาให้เศรษฐกิจชุมชนมีความเจริญก้าวหน้าโดยมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนทำธุรกิจชุมชนที่นำเอาภูมิปัญญาชุมชนและทุนทางสังคมของชุมชนมาใช้ในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีโอกาสรเรียนรู้วิธีการจัดการธุรกิจที่ไม่สลับซับซ้อน

รู้จักการทำงานร่วมกันเพื่อส่วนร่วมและเพื่อตัวเอง ตลอดจนได้เรียนรู้ถึงการจัดการผลประโยชน์เพื่อพัฒนาชุมชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน และมีผลต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการรู้จักใช้ทรัพยากรภายในชุมชน ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจของการพัฒนาเศรษฐกิจโดยการใช้ภูมิปัญญาชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562: 8)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม จัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2559 โดยมีตัวแทนชาวบ้านได้สมัครเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กษ.) ของวิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ และได้รวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อทำการเกษตรแบบยั่งยืน ปลูกพืชผักสมุนไพรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 เรียกว่าเกษตรทฤษฎีใหม่ และนำผลผลิตมาแปรรูปโดยคนในชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้อนุรักษ์สมุนไพรในพื้นที่และสืบทอดสืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านให้คงอยู่กับคนในชุมชน โดยในช่วงเริ่มต้นของการก่อตั้งกลุ่มมีนายจักรพงศ์ รอนไพริน เป็นประธาน มีนางสาวธนาภา วรธนพงศ์ เป็นรองประธาน และมีนางธนวรรณ ไผ่โสภา เป็นผู้ประสานและได้รับมอบหมายให้เป็นเลขานุการกลุ่มมีสมาชิกจำนวน 25 คน โดยให้สมาชิกร่วมระดมทุนคนละ 50 บาท ที่ผ่านมากลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำการผลิตและแปรรูปตามรูปแบบวิธีการของชาวบ้านคือ ผลิตเท่าที่สามารถทำได้ตามกำลังของกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 30 คน กลุ่มได้นำเอาเทคโนโลยีด้านการผลิตมาใช้จนสามารถผลิตสินค้าได้ตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ต้องการ และผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้ยอมรับตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น จนถึงว่าเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้ง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองของมาตรฐานชุมชน (มผช.) ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (สัมภาษณ์, ธนวรรณ ไผ่โสภา, 25 พฤษภาคม 2565)

สำหรับเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคือ สำนักงานพลังงานจังหวัดชัยภูมิ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิ พาณิชยจังหวัด

ชัยภูมิ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงสภาเกษตรกรจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเข้ามาช่วยสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือในการผลิต ความรู้ และช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งหมด และมีสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิร่วมกับธนาคารออมสิน ได้เข้ามาช่วยสนับสนุนกลุ่มด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปลี่ยนความคิดในการเปลี่ยนรูปแบบให้มีความสนใจและพัฒนาการแปรรูปแบบทำให้สามารถผลิต แปรรูปผลิตภัณฑ์การจัดหาด้านตลาดเพื่อกระจายสินค้าตามองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงามมีพัฒนาการความเป็นมาอย่างไร และ แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงามเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อรวบรวมเป็นองค์ความรู้สำหรับผู้สนใจนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย เป็นบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน 2) ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 3 คน 3) พระสงฆ์ จำนวน 1 รูป 4) คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 4 คน 5) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 1 คน 6) ตัวแทนคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม จำนวน 5 คน 7) ตัวแทนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม จำนวน 10 คน 8) ตัวแทนเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนอำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 1 คน และ 9) ตัวแทนเจ้าหน้าที่สภาเกษตรกรจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 29 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของชุมชน และข้อมูลสำคัญ ๆ ในชุมชน ประกอบด้วย 4 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ โดยจัดทำเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสนทนากลุ่ม การปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง และนักวิจัยร่วมกันพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมเนื้อหาไปปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือประสานการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อนำไปสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์

ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และจัดบันทึกการสัมภาษณ์ บันทึกเสียง ถ่ายภาพ และผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำมาวิเคราะห์แปลผลข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และข้อมูลข้อคิดเห็น และข้อสรุปตามประเด็นจากการบันทึกการสัมภาษณ์มาเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และลำดับความสำคัญตามกรอบแนวคิดการวิจัย และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Contents Analysis)

ผลการวิจัย

จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบถึงพัฒนาการความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ดังนี้

1. พัฒนาการความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

1) การก่อตั้งกลุ่มและวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม จัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2559 โดยมีตัวแทนชาวบ้านได้สมัครเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กข.) ของวิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ และได้รวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อทำการเกษตรแบบยั่งยืน ปลูกพืชผักสมุนไพรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 เรียกว่าเกษตรทฤษฎีใหม่ และนำผลผลิตมาแปรรูปโดยคนในชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ได้อนุรักษ์

สมุนไพรในพื้นที่และสืบทอดสืบสานภูมิปัญญาหมอยาพื้นบ้านให้คงอยู่กับคนในชุมชน โดยในช่วงเริ่มต้นของการก่อตั้งกลุ่มมีนายจักรพงศ์ รอนไพริน เป็นประธาน มีนางสาว ธนาภา วรณพงศ์ เป็นรองประธาน และมีนางธนวรรณ ไผ่สากา เป็นผู้ประสานและได้รับ มอบหมายให้เป็นเลขานุการกลุ่ม มีสมาชิกจำนวน 25 คน โดยให้สมาชิกร่วมระดมทุน คนละ 50 บาท

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม คือเพื่อให้สมาชิกเกิดความสามัคคีในการทำงาน เป็นหมู่คณะ การนำภูมิปัญญาของหมู่บ้านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของหมู่บ้านในอนาคต รวมทั้งสามารถนำเอาสมุนไพรที่มีอยู่ เป็นจำนวนมากในท้องถิ่น ซึ่งก็คือ ขิง มาแปรรูปเป็นยาหม่องและชาเพื่อสามารถนำเป็น สินค้าที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ทำให้ชาวบ้านได้มีรายได้เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว และ เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงให้จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งเพื่อเป็นการต่อรองกับพ่อค้า คนกลางและเพื่อได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ขณะเดียวกันชาวบ้าน ประสบปัญหาภาวะขาดแคลนทุนในการประกอบอาชีพ การดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมา ประสบปัญหาที่สำคัญคือ สมาชิกยังไม่มีความเข้าใจเรื่องการเกษตรแบบผสมผสาน ยังนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว และยังไม่รู้จักเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อช่วย ในการยืดอายุผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร หรือวิธีการถนอมอาหาร และอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากสมาชิกมีใจรักในการเกษตร อีกทั้งเป็นงานที่ละเอียดอ่อน ในส่วนของการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรยังคงรอ การตรวจสอบมาตรฐาน

ในอดีตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำการผลิตและแปรรูปตามรูปแบบวิถีการของ ชาวบ้านคือ ผลิตเท่าที่สามารถทำได้ตามกำลังของกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 30 คน กลุ่มได้นำเอาเทคโนโลยีด้านการผลิตมาใช้จนสามารถผลิตสินค้าได้ตามที่ หน่วยงานต่าง ๆ ต้องการ และผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้ยอมรับตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น จนถึงว่าเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของตำบลนาเสียว อำเภอเมือง

จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองของมาตรฐานชุมชน (มผช.) ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

สำหรับเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ สำนักงานพลังงานจังหวัดชัยภูมิ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิ พาณิชยจังหวัดชัยภูมิ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงสภาเกษตรกรจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเข้ามาช่วยสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือในการผลิต ความรู้ และช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งทั้งหมด และมีสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิร่วมกับธนาคารออมสิน ได้เข้ามาช่วยสนับสนุนกลุ่มด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปลี่ยนความคิดในการเปลี่ยนรูปแบบให้มีความสนใจ และพัฒนาการแปรรูปแบบทำให้สามารถผลิตแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดหาตลาดเพื่อกระจายสินค้าตามองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงามในช่วงต้นอาศัยการระดมทุนจากสมาชิกของกลุ่มเพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญและทุกคนเป็นเจ้าของกลุ่มร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ในการรอม การผลิต การแปรรูปจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทุกคนให้การยอมรับ ปัจจุบันกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ เข้ามาให้การสนับสนุนทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

2) โครงสร้างและบทบาทหน้าที่คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม

สำหรับโครงสร้างในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เลขานุการ การตลาด ประชาสัมพันธ์ เจริญฤติก และ กรรมการจำนวน 4 คน ส่วนบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ได้แบ่งบทบาทและหน้าที่ตามความรับผิดชอบ ดังนี้

ประธานกรรมการ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานทางราชการและการผลิต รองประธานกรรมการทำหน้าที่ช่วยเหลืองานในกลุ่มและทำหน้าที่แทนประธาน เลขานุการทำหน้าที่จัดทำบัญชีและจัดบันทึกกิจกรรมและรายงานการประชุมของกลุ่ม เสร็จญญิกทำหน้าที่จัดเก็บรักษาเงินและเอกสารทางการเงิน ฝ่ายการตลาดทำหน้าที่ จัดหาตลาดให้กับฝ่ายผลิตภัณฑ์ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ทำหน้าที่แจ้งข้อมูลข่าวสารให้แก่ สมาชิกทราบ ส่วนกรรมการจำนวน 4 คน จะทำหน้าที่ดูแลคุณภาพผลิตภัณฑ์ การซื้อ สินค้า การผลิตสินค้า การดำเนินงานของกลุ่ม การต้อนรับแขกผู้มาเยือน เป็นต้น

3) ผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม

จากผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม พบว่า สมาชิกของกลุ่มมีรายได้ที่เพียงพอสำหรับการดูแลสมาชิกในครอบครัว กลุ่มสามารถสร้างสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ของ กลุ่มได้รับการยอมรับและสร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัดชัยภูมิ สมาชิกกลุ่มได้ศึกษา องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถเอาสมุนไพรที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ สร้างมูลค่าให้แก่กลุ่ม รวมทั้งชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานพืชสมุนไพรไทยให้คงอยู่ ไม่สูญเปล่า และไม่สูญพันธุ์ไป ชาวบ้านในชุมชนบ้านไทรงามมีสุขภาพและคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้น และ ชุมชนมีความรักสามัคคี

3.1 ผลผลิตของกลุ่มฯ

ผลผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม เป็นผลผลิตที่ได้ จากการเกษตรประเภทสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชนซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ประกอบด้วย ชিং ขมิ้น ข้าวกล้องงอก และมะเฟือง ซึ่งมีอยู่ในชุมชนเป็นจำนวนมาก และ ทางกลุ่มได้นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากสมุนไพร ประกอบด้วย ชিংแห้ง เมี่ยง จากชিং ข้าวกล้อง สบู่มะเฟือง รวมทั้งการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์จากจมูกข้าวทำเป็น กะละแมห่อใบตอง เป็นต้น

3.2 การเรียนรู้ของกลุ่มฯ

จากการประชุมกลุ่มย่อยกรรมการและสมาชิกส่วนใหญ่กล่าวว่า การเรียนรู้ในการดำเนินของกลุ่มส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน สามารถลงมือทำได้และถ่ายทอดประสบการณ์ได้ตามประเด็นหัวข้อที่สมาชิกแต่ละคนมีความถนัดและสนใจ เช่น ชื่อผลิตภัณฑ์ สรรพคุณ วัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอน วิธีการทำ เพื่อให้เข้าใจเหมือนกัน

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการเกษตรโดยเฉพาะการเพิ่มเติมความรู้ด้านสมุนไพรทำให้ทุกคนต้องมีความรู้เรื่องราวสมุนไพรกับการใช้ประโยชน์มากขึ้นแล้ว สมุนไพรยังเป็นสิ่งที่พึ่งกับตนเองและครอบครัว รวมทั้งสามารถช่วยให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนที่ดีในอนาคต อีกทั้งสมาชิกได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ วิธีการทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

สมาชิกส่วนใหญ่มีความเห็นเหมือนกัน คือ การเรียนรู้จากการทำงานกลุ่มทำให้กลุ่มทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข เกิดความพึงพอใจ ภาคภูมิใจ การหวงแหนรักษาภูมิปัญญา เห็นคุณค่าของบรรพบุรุษ เชื่อมโยงไปสู่การอนุรักษ์และขยายพันธุ์สมุนไพรต่อไป

และยังมีสมาชิกบางท่านเห็นว่า การดำเนินงานของกลุ่มเกี่ยวข้องกับสมุนไพรซึ่งเป็นมิติด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการการสืบทอด สืบสาน ภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้าน เพื่อนำไปสู่การดูแลสุขภาพของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการองค์ความรู้ จิตวิญญาณ สถานที่ อาชีพเสริม รวมทั้งเจตนารมณ์ในการนำเอาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรและสมุนไพรมารักษาโรคของหมอพื้นบ้านแต่ละสาขาในชุมชนต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ สามารถสรุปเป็นแนวทางในการพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงามสู่ความสำเร็จ ดังนี้

1) การพัฒนาด้านการเงิน

จากผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม พบว่า ปัจจัยด้านการเงิน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงยังไม่มีการจัดทำต้นทุนการผลิตของกลุ่มอย่างเป็นระบบ จากการสนทนากลุ่มจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการเงิน ควรเพิ่มเติมเรื่องการจัดทำบัญชีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการบริหารเงินที่เกี่ยวข้องกับการได้มาและการใช้ไปของเงินทุน การสรุปผลกำไรขาดทุนตามรอบระยะเวลาที่เหมาะสมรวมทั้งการกำหนดสรรผลกำไรอย่างเป็นสัดส่วน การจัดสรรกำไรให้กับสมาชิก อีกทั้งเพื่อเป็นการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ และการจัดทำ แผนระเบียบการใช้เงินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ อันจะทำให้กลุ่ม มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต

2) การพัฒนาด้านการผลิต

เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ไม่มีการสั่งซื้อ วัตถุดิบจากภายนอก แต่ใช้วัตถุดิบจากสมาชิกทุกคนที่ปลูกเองที่บ้าน ซึ่งหากมีการขยาย ตลาดภายในอนาคต จึงจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบในจำนวนมากขึ้น หากจำเป็นต้องสั่งซื้อ วัตถุดิบเพิ่มจากภายนอกจะทำให้กลุ่มมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการวางแผน ด้านการปลูกเพื่อให้ทันต่อความต้องการ การปลูกสมุนไพรบางชนิดต้องใช้ระยะเวลา ในการเพาะปลูกนาน อาจทำให้ได้ผลผลิตไม่เพียงพอตามที่ต้องการ จึงต้องมีขยายพื้นที่ ในการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น ควรส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มหันมาปลูกสมุนไพรที่เป็นวัตถุดิบ หลักในการผลิต เพื่อลดต้นทุนการซื้อจากภายนอกในราคาที่สูงจนเกินไป และยังเป็น การกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน

3) การพัฒนาด้านการตลาด

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินการผลิต นำการตลาดคือผลิตสินค้าให้ได้ผลผลิตก่อนจึงหาตลาดมารับซื้อสินค้า จึงควรปรับเปลี่ยนเป็นการใช้ตลาดนำการผลิตคือมุ่งเน้นหาการตลาดก่อนจึงผลิตสินค้าเพื่อนำไปจำหน่าย รวมทั้งการศึกษาแนวโน้มทางการตลาดและลูกค้า ความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย การกำหนดแผนการขาย แผนการตลาดในรอบปี โดยมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เข้ามาให้การสนับสนุนสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าอย่างถาวร โดยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน มาจำหน่ายหรือแสดงสินค้าได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

4) การพัฒนาด้านแรงงาน

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ในฤดูกาลทำนาสมาชิกไม่สามารถมาช่วยงาน ที่กลุ่มได้ หากมีความต้องการผลิตพันธุ์จำนวนมาก ทำให้ต้องเร่งการผลิตให้ทันต่อ ความต้องการ กลุ่มจึงมีการบริหารจัดการด้านแรงงาน โดยการจ้างแรงงานในหมู่บ้าน มาช่วยงานด้านการเกษตรหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยมีค่าตอบแทนเหมาจ่ายต่อวัน ครั้งละ 250-300 บาท ทำให้เป็นการเพิ่มต้นทุนในการผลิต จึงควรมีสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับสมาชิก อาจมีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายชิ้นงานเพื่อให้สมาชิกสามารถ รับงานไปทำที่บ้านหลังจากได้ทำงานประจำเรียบร้อยแล้ว

5) การพัฒนาด้านระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มมีกฎระเบียบข้อบังคับแต่ยังไม่ได้ นำมาใช้อย่างเคร่งครัด อีกทั้งสมาชิกยังไม่ทราบและไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นมาตรการในการควบคุมและติดตามการดำเนินงาน ของกลุ่ม ตั้งแต่การรับสมัครสมาชิกจนถึงสวัสดิการของกลุ่ม จึงควรมีการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ชัดเจนและครอบคลุมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการทำงานร่วมกัน โดยกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและแจ้งให้สมาชิกทุกคนรับทราบ และปฏิบัติร่วมกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. พัฒนาการความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม จัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2559 โดยมีตัวแทนชาวบ้านได้สมัครเข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (อศ.กช.) ของวิทยาลัยการเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ และได้รวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อทำการเกษตรแบบยั่งยืน ปลูกพืชผักสมุนไพรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 เรียกว่าเกษตรทฤษฎีใหม่ และนำผลผลิตมาแปรรูปโดยคนในชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ได้อนุรักษ์สมุนไพรในพื้นที่และสืบทอดสืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านให้คงอยู่กับคนในชุมชน วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม คือ เพื่อให้สมาชิกเกิดความสามัคคีในการทำงานเป็นหมู่คณะ การนำภูมิปัญญาของหมู่บ้านมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของหมู่บ้านไทรงามในอนาคต รวมทั้งสามารถนำเอาสมุนไพรที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในท้องถิ่น ในช่วงเริ่มต้นจัดตั้งกลุ่มสมาชิกประสบปัญหาภาวะขาดแคลนทุนในการประกอบอาชีพ และไม่มีความเข้าใจเรื่องการเกษตรแบบผสมผสาน ยังนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว และยังไม่รู้จักเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การก่อตั้งกลุ่มมีนายจักรพงษ์ รอนไพริน เป็นประธาน มีนางสาวธนาภา วรณพงศ์ เป็นรองประธาน และมีนางธนวรรณ ไผ่โสกา เป็นผู้ประสาน และได้รับมอบหมายให้เป็นเลขานุการกลุ่ม มีสมาชิกจำนวน 25 คน โดยให้สมาชิกร่วมระดมทุนคนละ 50 บาท กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำการผลิตและแปรรูปตามรูปแบบวิธีการของชาวบ้าน คือ ผลิตเท่าที่สามารถทำได้ตามกำลังของกลุ่ม ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด จำนวน 30 คน กลุ่มได้นำเอาเทคโนโลยีด้านการผลิตมาใช้งานสามารถผลิตสินค้าได้ตามที่หน่วยงานต่าง ๆ ต้องการ และผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้ยอมรับตั้งแต่ระดับชุมชน

ท้องถิ่น จนถือว่าเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้ง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองของมาตรฐานชุมชน (มผช.) ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

สำหรับเครือข่ายความร่วมมือที่ให้การสนับสนุนในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ประกอบด้วย สำนักงานพลังงานจังหวัดชัยภูมิ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิ พาณิชยจังหวัดชัยภูมิ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงสภาเกษตรจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งเข้ามาช่วยสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือในการผลิต ความรู้ และช่วยในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งหมด และมีสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิร่วมกับธนาคารออมสิน ได้เข้ามาช่วยสนับสนุนกลุ่มด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเปลี่ยนความคิดในการเปลี่ยนรูปแบบให้มีความสนใจ และพัฒนาการแปรรูปแบบทำให้สามารถผลิต แปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดหาด้านตลาดเพื่อกระจายสินค้าตามองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงกล่าวได้ว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงามในช่วงต้นอาศัยการระดมทุนจากสมาชิกของกลุ่มเพื่อให้สมาชิกเห็นความสำคัญและทุกคนเป็นเจ้าของกลุ่มร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้ในการออม การผลิต การแปรรูปจนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทุกคนให้การยอมรับ ปัจจุบันกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ เข้ามาให้การสนับสนุนทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัญญามณ อินทวง และคณะ (2554) ที่กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการประกอบกิจการที่มีภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายขององค์กรชุมชนโดยที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งด้านการผลิตการค้าและการเงินและต้องการใช้ปัจจัยการผลิตและทรัพยากรทุกขั้นตอนเพื่อการเรียนรู้ของชุมชนให้เกิดดอกผลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมการจัดการผลผลิตซึ่งมิได้มีเป้าหมายเพื่อการสร้างกำไรทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงกำไรทางสังคม ได้แก่ ความเข้มแข็งของชุมชนและความสงบสุขของสังคมด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ

และพิทยา ว่องกุล (2545) ที่กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการโดยชุมชนที่มีสมาชิกในชุมชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตทั้งด้านการผลิต การค้าและการเงินและต้องการใช้ปัจจัยการผลิตนี้ให้เกิดดอกผลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจ คือ การสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือ การยึดโยงร้อยรัดความเป็นครอบครัวและชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ แบ่งทุกข์แบ่งสุขซึ่งกันและกัน โดยผ่านการประกอบการของชุมชน

2. แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ประกอบด้วย

1. การพัฒนาด้านการเงิน เพราะกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงยังไม่มีการจัดทำต้นทุนการผลิตของกลุ่มอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภาควัต ศรีสุรพล และศิวัช ศรีโสภางกุล (2560) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง ประกอบด้วย การจัดทำทะเบียนของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มอาชีพและสมาชิกภายในกลุ่มอาชีพ การศึกษาดูงาน สนับสนุนการจัดทำระบบบัญชีอย่างง่าย สนับสนุนการจัดกิจกรรม การแสดงหรือจำหน่ายสินค้าโอท็อปในงานประจำปีและงานอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การพัฒนาด้านการผลิต ควรวางแผนด้านการปลูกเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มหันมาปลูกสมุนไพรที่เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตเพื่อลดต้นทุนการซื้อจากภายนอก ในราคาที่สูงจนเกินไป และยังเป็นการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูตินธร บำรุงภักดี (2559) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพงานหัตถกรรมมุกประดับ กรณีศึกษากันหนองลาด หมู่ที่ 4 ตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพ

ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การบรรจุหีบห่อที่เป็นมาตรฐาน หรือการจัดทำบัญชีเบื้องต้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่สมาชิกในกลุ่ม เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ ควรมีการหาตลาดมารองรับในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากขึ้น และจัดหาแหล่งเงินทุนโดยการขอสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การพัฒนาด้านการตลาด ควรปรับเปลี่ยนเป็นการใช้ตลาดนำการผลิต คือ มุ่งเน้นหาการตลาดก่อนจึงผลิตสินค้าเพื่อนำไปจำหน่าย รวมทั้งการศึกษาแนวโน้มทางการตลาดและลูกค้า ความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย การกำหนดแผนการขาย แผนการตลาดในรอบปี โดยมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้การสนับสนุนสถานที่สำหรับจำหน่ายสินค้าอย่างถาวร โดยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาจำหน่ายหรือแสดงสินค้าได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับการศึกษาของ ปัทมา สารสุข (2561) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จังหวัดนันทบุรี พบว่า หน่วยงานภาครัฐควรให้การส่งเสริมด้านการตลาดสนับสนุนด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์จัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น ด้านเงินทุนควรสนับสนุนแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำเพื่อการจัดซื้ออุปกรณ์และเครื่องจักรในการผลิตสมัยใหม่ ด้านการจัดการความรู้และข้อมูลที่ทันสมัย

4. การพัฒนาด้านแรงงาน ควรมีสรางแรงจูงใจในการทำงานให้กับสมาชิก อาจมีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายชิ้นงาน เพื่อให้สมาชิกสามารถรับงานไปทำที่บ้าน หลังจากได้ทำงานประจำเรียบร้อยแล้ว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินดารัตน์ ชูคง และวิระยุทธ พรพจน์ธนาต (2563: 36) ปัจจัยสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเลลูตำบลเขาทะเล อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านแรงงาน เป็นการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชน

5. การพัฒนาด้านระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นมาตรการในการควบคุมและติดตามในการดำเนินงานของกลุ่ม ตั้งแต่การรับสมัครสมาชิกจนถึงสวัสดิการของกลุ่ม จึงควรมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ชัดเจนและ

ครอบคลุมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน โดยกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและแจ้งให้สมาชิกทุกคนรับทราบและปฏิบัติร่วมกัน สอดคล้องกับกระบวนการบริหารตามทฤษฎีของ Luther Gulick & Lyndall Urwick (1937: 145) และศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545: 23) ที่ได้เสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร Organizing การจัดองค์กรเป็นการกำหนดโครงสร้าง ตำแหน่ง ความรับผิดชอบ แบ่งงานตามความชำนาญ รวมทั้ง การรับสมัครสมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกลุ่มการออกกฎระเบียบความรับผิดชอบ อย่างเป็นลายลักษณ์อักษรที่ครอบคลุมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสู่ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสาน ควรดำเนินการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงจัดทำต้นทุนการผลิตของกลุ่มอย่างเป็นระบบ
- 2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงาม ควรส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มหันมาปลูกสมุนไพรที่เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต รวมทั้งควรขยายสมาชิกกลุ่มและเครือข่ายให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิตของกลุ่ม
- 3) ควรปรับเปลี่ยนเป็นการใช้ตลาดนำการผลิต คือ มุ่งเน้นหาการตลาดก่อน จึงผลิตสินค้าเพื่อนำไปจำหน่าย
- 4) การพัฒนาด้านแรงงาน ควรสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับสมาชิก อาจมีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายชิ้นงาน เพื่อให้สมาชิกสามารถรับงานไปทำที่บ้าน หลังจากได้ทำงานประจำเรียบร้อยแล้ว
- 5) การพัฒนาด้านระเบียบข้อบังคับ ควรมีการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มที่ชัดเจนและครอบคลุมทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงาน

ร่วมกัน โดยกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและแจ้งให้สมาชิกทุกคนรับทราบและปฏิบัติร่วมกัน

6) การพัฒนาด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องถือว่ามีความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาภูมิวิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านไทรงามให้ประสบความสำเร็จตามเจตนารมณ์ของภาครัฐ ดังนั้น ควรมีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการให้ความช่วยเหลือตามระดับศักยภาพของกลุ่มอย่างเหมาะสม และควรเน้นการช่วยเหลือทางเทคนิค ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่าง ๆ ในการดำเนินการของกลุ่มเพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพโดยอาศัยหลักการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อกำหนดกลยุทธ์วางแผนด้านต่าง ๆ เช่น การขยายช่องทางการจัดจำหน่ายภายในประเทศและต่างประเทศ

2) การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *คู่มือการจัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย*

วิสาหกิจชุมชน. กรมส่งเสริมและพัฒนาผลผลิต.

กัญญาณ อินทวาท และคณะ. (2554). *การจัดการวิสาหกิจชุมชน*. มหาวิทยาลัย

พิษณุโลก.

จินดารัตน์ ชูคง และวีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2563). *ปัจจัยสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจ*

ชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะลุตำบลเขาทะลุ อำเภอสว

จังหวัดชุมพร [การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชา

สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น]. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง.

- ชูตินธร บำรุงศักดิ์. (2559). แนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพงานหัตถกรรมมุขประดับ : กรณีศึกษาบ้านหนองลาด หมู่ที่ 4 ตำบลถ่อนนาถ้ำ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 11(36), 80-90.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล. (2545). *วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจฐานราก*. เอดิชั่นเพรส จำกัด.
- ปัทมา สารสุข. (2561). แนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จังหวัดนนทบุรี. *Graduate School Conference* 1(1), 590-599.
- ภาควัต ศรีสุรพล และศิวัช ศรีโศคงกุล. (2560). แนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็งในตำบลนาชุมแสง อำเภอกูเวียง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม*, 4(1), 85-98.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545). *องค์การและการจัดการ*. ธรรมสาร.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (ม.ป.ป.). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)*.
https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlan
(15 Oct 2018)
- Gulick, L. & Urwick, L. (1937). *The Science of Administration*. Columbia University.

Authors

Associate Professor Dr. Soonthorn Panyapong
Faculty of Political Sciences,
Chaiyaphum Rajabhat University, 167, Na Fai Sub-district,
Mueang Chaiyaphum District, Chaiyaphum Province 36000
Tel: 08-9843-3128 Email: soonpan_cpuru@hotmail.com

Assistant Professor Dr. Anchalee Chaisri
Faculty of Business Administration,
Chaiphum Rajabhat University, 167, Na Fai Sub-district,
Mueang Chaiphum District, Chaiphum Province 36000
Tel: 08-9509-9996 Email: anchaleechaisri_cpru@gmail.com

Assistant Professor Dr. Thassanaiyawan DOUNGMALA
Faculty of Business Administration,
Chaiphum Rajabhat University, 167, Na Fai Sub-district,
Mueang Chaiphum District, Chaiphum Province 36000
Tel: 09-3424-8844 Email: boo_307@hotmail.com

Assistant Professor WIMONSIN PRUNGCHAIYAPHUM
Faculty of Political Sciences,
Chaiphum Rajabhat University, 167, Na Fai Sub-district,
Mueang Chaiphum District, Chaiphum Province 36000
Tel: 09-6245-0200 Email: wimone1@hotmail.com

การศึกษากลวิธีการเปลี่ยนชื่อสถานศึกษาในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จากแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน

A Study of Thai-Chinese Translation Strategies for Educational Institutions Names in Phetchabun Province

ตรีศุล เกษร¹/ ศุภกร ทาพิมพ์^{2*}/สุรพิชญ์ วงศ์น้อย³

Threesoon Kesorn / Suphakorn Tapim / Surapit Wongnoi

^{1, 2}สาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Chinese Program, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Phetchabun Rajabhat University

³สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

The Secondary Educational Service Area Office Phetchabun

*Corresponding Author

ได้รับบทความ: 15 สิงหาคม 2566

ปรับปรุงแก้ไข: 30 ตุลาคม 2566

ตอบรับตีพิมพ์: 4 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีการเปลี่ยนชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน เก็บข้อมูลรายชื่อสถานศึกษาจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ และเครือข่ายครูภาษาจีนในพื้นที่เพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 45 รายชื่อ ด้วยแบบสอบถามรายชื่อสถานศึกษาฯ กอปรกับการสัมภาษณ์ตัวแทนครูผู้สอนภาษาจีนของแต่ละสถานศึกษา จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบ

แนวคิดทฤษฎีการแปล ผลการศึกษาพบกลวิธีที่ปรากฏในการแปลชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ 5 กลวิธี คือ การแปลทับศัพท์ การแปลความหมาย การเพิ่มคำการตัดคำ และการแปลแบบผสม ด้านข้อเสนอแนะการแปลพบว่า หากชื่อมีส่วนประกอบของชื่อเฉพาะที่มีการแปลเป็นภาษาจีนมาก่อนและใช้กันอย่างแพร่หลาย สามารถใช้คำแปลเหล่านั้นได้โดยตรง หากต้องแปลทับศัพท์ควรเลือกคำจีนที่เหมาะสมทั้งเสียงและความหมาย บางส่วนประกอบของชื่ออาจแปลตามความหมายได้ บางส่วนของชื่อสามารถตัดทิ้งหรือไม่แปลเพื่อให้ชื่อมีความกระชับ คำบอกสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปรากฏในชื่อสถานศึกษาสามารถแปลตามความหมายได้ และสถานศึกษาในเครือเดียวกันที่กระจายตัวตามภูมิภาค อาจใช้คำแปลตามสถานศึกษาต้นสังกัด หรือหากต้องแปลใหม่ต้องระวังเรื่องการทับศัพท์ และชื่อที่ได้รับการแปลควรจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อป้องกันปัญหาการแปลในอนาคต

คำสำคัญ : กลวิธีการแปล, ชื่อสถานศึกษา, จังหวัดเพชรบูรณ์, ภาษาจีน

Abstract

This research had objectives to 1) to study the strategies used in translation the names of educational institution. 2) to offer the suggestions for Thai to Chinese translation. The information gathering the names of the educational supervisor of the Secondary Educational Service Area of Phetchabun, and the network of Chinese language teachers in total of 45 names by survey questionnaires and interviews of representatives of Chinese language teachers of every educational institution. After that analyzed the strategies used in translation according to the theories of translation. The result of this research found out that the strategies that appear in the names of educational institution translation of Phetchabun

province are in five translation strategies: transliteration, semantic translation, addition, omission and using more than one strategy. If the names had multiple translation strategies were utilized for rendering the name of a singular institution. In terms of proposing translation guideline. If Thai name which consisted of the proper nouns that were already translated to Chinese and widely used, we are able to use them directly. But if we would like to use the transliteration tactic, Chinese words with homophonous and proper semantic sense to Thai words should be chosen. Certain elements of the institution's name may be left untranslated or omitted for conciseness. Names of educational institutions under local administrative organizations can be translated from their intended meaning; in contrast, the names of those that are dispersed across regions may be rendered following its affiliated institute. When engaging in re-translation, exercising care during the transcription phase is required. More importantly, translated names should be proofread and determined as official source of information as safeguards against one's forgetfulness and the continual re-translation.

Keywords: Translation Strategies, Names of Education Institutions, Phetchabun Province, Chinese

บทนำ

ภาษาจีนเข้ามามีบทบาทในจังหวัดเพชรบูรณ์มากขึ้น อันเห็นได้จากป้ายแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรณีวิทยา และป้ายสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัด ซึ่งล้วนได้รับการแปลเป็นภาษาจีน และนับวันก็มีปรากฏให้เห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งเหล่านี้ชี้บ่งให้เห็น

ถึงการปณภาษาที่มีปรากฏในเมืองใหญ่ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสำคัญระดับชาติ อีกทั้งยังบ่งบอกได้ว่าผู้คนในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ให้ความสำคัญกับภาษาจีน หรือมีความสัมพันธ์ในการดำรงชีวิตกับชาวจีนที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ของจังหวัด

การศึกษาภาษาจีนได้รับการผลักดันและส่งเสริมจากภาครัฐเป็นอย่างยิ่ง โดยในปี พ.ศ. 2565 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกรอบความร่วมมือว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนระหว่างรัฐบาลไทยและจีน ทำให้การเรียนการสอนภาษาจีนมีแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาที่ชัดเจนมากขึ้น ปัจจุบันสถานศึกษามีเพียงให้ความสำคัญเรื่องการสอนภาษาจีน แต่ยังให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ เช่น มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีน มีการแปลชื่อสถานศึกษาเป็นภาษาจีนเพื่อใช้ในการสื่อสารหรือทำกิจกรรมทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กร เป็นต้น

เกี่ยวกับนิยามของการแปล มีนักวิชาการให้นิยามไว้หลายประการ แต่ที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงวิชาการแปลคือแนวคิดของ Newmark ที่ว่า “การแปล คือ การถ่ายทอดความหมายของสารในภาษาต้นฉบับให้เป็นภาษาอื่น” (Newmark, 1988: 5) หรือแนวคิดของ Nida ที่ว่า “การแปล คือ การถ่ายทอดข้อความจากภาษาหนึ่งไปยังภาษาหนึ่ง ซึ่งข้อความที่แปลต้องมีความหมายที่เท่าเทียมกับต้นฉบับที่สุด” (Nida, 1982) จากนิยามข้างต้น การแปลชื่อสถานศึกษาเป็นภาษาจีนจึงสามารถช่วยให้ผู้อ่านชาวจีนเข้าใจสาระสำคัญในข้อความของภาษาต้นฉบับ ทั้งยังแสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาษาจีน

มูลเหตุสำคัญที่ทำให้รูปแบบการแปลจากภาษาต่างประเทศไปเป็นภาษาจีนมีความหลากหลายและซับซ้อน ประการสำคัญเกิดจากลักษณะของอักษรจีนที่เป็นอักษรภาพ หนึ่งอักษรโดยมากมักมีหนึ่งเสียงหนึ่งความหมาย แตกต่างกับอักษรไทยที่เป็นการสะกดรวมกันของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ด้วยเหตุนี้ในกระบวนการแปลชื่อสถานศึกษาจากภาษาไทยเป็นภาษาจีนจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยและข้อจำกัดหลายประการ

ไม่ว่าจะเป็นเสียงของคำ อักษรที่นำมาใช้ ความหมายของคำ ประเภทของคำ เป็นต้น เหล่านี้จึงส่งผลให้รูปแบบและกลวิธีการแปลเกิดความหลากหลาย

จากการรวบรวมรายชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาจีนพบว่า ชื่อสถานศึกษาบางแห่งมีการเลือกใช้กลวิธีการแปลไม่เหมาะสม เช่น คำชื่อเฉพาะแต่เลือกการแปลตามความหมาย บางแห่งมีการเลือกใช้คำจีนทับศัพท์ ชื่อตำบล อำเภอขึ้นใหม่ โดยไม่ยึดตามแบบธรรมเนียมนิยม หรือมีการเลือกใช้อักษรจีนตัวเดียวกันแปลชื่อสถานศึกษาที่ออกเสียงภาษาไทยคล้ายกัน หรือมีการแปลหรือตัดทิ้งส่วนประกอบที่สำคัญของชื่อสถานศึกษา ซึ่งเหล่านี้ส่งผลให้ชื่อที่แปลไม่สามารถสื่อความถึงต้นฉบับได้อย่างชัดเจน ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจหรือคาดเดาว่าสถานศึกษานั้น ๆ ตั้งอยู่ หรือมีสังกัดภูมิหลังที่มาอย่างไร ซึ่งหากมีนโยบายต้องจัดทำป้ายชื่อสถานศึกษาเป็นภาษาจีนอย่างเป็นทางการ หรือถูกใช้อย่างแพร่หลายก็จะกลายเป็นเรื่องยากที่จะปรับเปลี่ยนหรือแก้ไข และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการแปลชื่อเฉพาะและชื่อสถานที่จากไทยเป็นจีน มักมุ่งเน้นเรื่องการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวหรือการแปลชื่อถนนในจังหวัด เช่น กันยัสนี จตุพรพิมล (2557) ศึกษาเรื่องการแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีน เพ็ญพรรชา ชัยธีระสุเวท และมณีนญา ศรีหิรัญ (2562) ศึกษากลวิธีและข้อผิดพลาดที่พบในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนของชื่อสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง หรือ กรวรรณ พรหมแย้ม (2565) ศึกษาการแปลชื่อถนนภาษาไทยเป็นภาษาจีน ในเขตเทศบาลนครเชียงราย รวมถึง ภูเทพ ประภากร (2565) ศึกษาการแปลชื่อสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่สามบุรี (ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี) เป็นภาษาจีน เป็นต้น ทั้งนี้ยังไม่พบการศึกษาวិจัยการแปลชื่อสถานศึกษาจากไทยเป็นจีน โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่หลากหลายสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญกับภาษาจีน แต่ยังขาดแคลนองค์ความรู้หรือแนวทางการแปลเรื่องดังกล่าว มาสนับสนุนหรือเป็นแนวทางเพื่อให้การแปลชื่อสถานศึกษาหรือชื่อสถานที่ในจังหวัดเกิดความสมบูรณ์และเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลวิธีการแปลชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จากภาษาไทยเป็นภาษาจีน รวมถึงเสนอแนะแนวทางการแปลชื่อสถานศึกษาจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์และแนวทางในการแปลให้แก่สถานศึกษาที่กำลังพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนหรือหรือต่อยอดไปถึงการแปลคำชื่อเฉพาะที่เกี่ยวกับชื่อสถานที่ต่าง ๆ ภายในชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการแปลชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จากภาษาไทยเป็นภาษาจีน
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแปลชื่อสถานศึกษาจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเลือกศึกษาชื่อสถานศึกษาของรัฐที่ได้รับการแปลเป็นภาษาจีน ทั้งสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น 45 แห่ง 45 รายชื่อ เก็บรวบรวมข้อมูลรายชื่อสถานศึกษาจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ และเครือข่ายครูผู้สอนภาษาจีนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยแบบสอบถามรายชื่อสถานศึกษาฯ กอปรกับการสัมภาษณ์ตัวแทนครูผู้สอนภาษาจีนของแต่ละสถานศึกษา

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการแปล แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการแปลชื่อเฉพาะและชื่อสถานที่ ไทย-จีน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลชื่อเฉพาะและชื่อสถานที่จากภาษาไทยเป็นภาษาจีน
2. เก็บรวบรวมรายชื่อสถานศึกษาภาษาจีนในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์จากแหล่งข้อมูลข้างต้น รวมถึงการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาจีนของแต่ละสถานศึกษา จากนั้นนำไปบันทึกลงในตารางวิเคราะห์กลวิธีการแปลชื่อสถานศึกษาภาษาจีนที่จัดทำขึ้น
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยปรับประยุกต์จากกรอบแนวคิด การแปลไทย-จีนของ กนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม (2562) รวมถึงศึกษาเพิ่มเติมจากงานวิจัยของ เพ็ญพรธชา ชัยธีระสุเวท และมณีนญา ศรีหิรัญ (2562) ทั้งนี้แนวคิดการแปลดังกล่าว เป็นแนวคิดที่มักถูกนำไปอ้างอิงและนำไปเป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยทางการแปลไทย-จีน อย่างแพร่หลาย
4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ร่วมกันกับครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่สนใจและเชี่ยวชาญด้านการแปลภาษาไทย-จีน ดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์แนวทางและข้อเสนอแนะในการแปลชื่อสถานศึกษา จากนั้นจึงสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

จากรายชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาจีนจำนวนทั้งสิ้น 45 รายชื่อ พบว่า กลวิธีที่ใช้ในการแปลชื่อสถานศึกษามี 5 กลวิธี คือ การแปลทับศัพท์ การแปลความหมาย การเพิ่มคำ การตัดคำ และการแปลแบบผสม ซึ่งสามารถวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของแต่ละกลวิธี ดังต่อไปนี้

1. การแปลทับศัพท์

การแปลทับศัพท์ คือ การใช้อักษรจีนที่มีเสียงเหมือนหรือใกล้เคียงมาเทียบเสียงกับคำอ่านในภาษาไทย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 การทับศัพท์โดยเลือกใช้คำจีนที่มีเสียงคล้ายหรือใกล้เคียง

(1) โรงเรียนนาเฉลียงพิทยาคม	纳查良中学
(2) โรงเรียนนาสนุ่นวิทยาคม	娜沙努中学
(3) โรงเรียนเมืองกลางวิทยาคม	蒙格朗中学

จากตัวอย่างที่ (1) (2) และ (3) ผู้แปลเลือกใช้คำจีนที่มีเสียงคล้ายหรือใกล้เคียงมาทับศัพท์ตามเสียงอ่านในภาษาไทย ซึ่งอักษรจีนที่นำมาทับศัพท์ล้วนเป็นอักษรที่มีความหมายที่เหมาะสม ได้แก่ “นาเฉลียง” แปลว่า “**纳查良**” (นำฉาเหลียง) “นาสนุ่น” แปลว่า “**娜沙努**” (นำซาหนุ่) และ “เมืองกลาง” แปลว่า “**蒙格朗**” (เหมิง เก่อหลั่ง)

1.2 การทับศัพท์โดยใช้คำตามธรรมเนียมปฏิบัติที่มีมาแต่เดิม

(4) โรงเรียนเพชรบูรณ์วิทยา	碧差汶中学
(5) โรงเรียนหล่มสักวิทยาคม	隆塞中学

ตัวอย่างที่ (4) และ (5) ผู้แปลเลือกใช้คำทับศัพท์ตามธรรมเนียมปฏิบัติที่มีมาแต่เดิม คำว่า “**碧差汶**” (ปี่ไซเวิ่น) และ “**隆塞**” (หลงไซ่) คือชื่อภาษาจีนกลางของจังหวัดเพชรบูรณ์ และอำเภอหล่มสัก ซึ่งสถานที่ทั้งสองแห่งนี้แต่เดิมมีชาวจีนแต่จิ๋วอาศัยอยู่มาก ทำให้ชื่อภาษาจีนของทั้งสองสถานที่ในอดีตถูกแปลทับศัพท์ตามเสียงภาษาถิ่นแต่จิ๋ว โดย “**碧差汶**” ภาษาแต่จิ๋วอ่านว่า “pəŋ⁴ ca¹ bhung⁷” และ “**隆塞**” อ่านว่า “long⁵ sag⁴” (TeoChew Mogher, n.d.) ซึ่งเสียงอ่านในภาษาจีนแต่จิ๋วมีความใกล้เคียงกับเสียงอ่านในภาษาไทยอย่างมาก

2. การแปลความหมาย

การแปลความหมาย คือ การแปลคำภาษาไทยโดยใช้คำหรืออักษรจีนที่บัญญัติความหมายตรงตามภาษาไทย โดยมุ่งเน้นให้ผู้อ่านทราบความหมายของคำในภาษาไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การใช้คำหรืออักษรที่ความหมายตรงกับภาษาไทย

(6) โรงเรียนนิคมศิลปอนุสรณ์

尼勇森纪念中学

(7) วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์

碧差汶技术学院

จากตัวอย่างที่ (6) คำว่า “อนุสรณ์” แปลว่า “纪念” (จื๋นเนียน) และตัวอย่างที่ (7) “เทคนิค” แปลว่า “技术” (จื๋ชู่) และ “วิทยาลัย” แปลว่า “学院” (เสวียย่วน) โดยคำในภาษาจีนเป็นคำที่มีความหมายตรงกับความหมายในภาษาไทย นอกจากนี้ การที่สถานศึกษาเลือกใช้การแปลตามความหมายกับคำหรือส่วนประกอบดังกล่าว สามารถทำให้ผู้อ่านทราบรายละเอียดหรือภูมิหลังที่มาของสถานศึกษาได้

2.2 การใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวโยงหรือสัมพันธ์กับภาษาไทย

(8) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

碧差汶皇家大学

(9) โรงเรียนพุทขามครุฑมณีอุทิศ

普堪库玛尼纪念中学

จากตัวอย่างที่ (8) “ราชภัฏ” แปลว่า “皇家” (หวงเจีย) โดยคำว่า “ราชภัฏ” มีความหมายว่า ข้าราชการ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป) แต่ในภาษาจีนคำว่า “皇家” (หวงเจีย) มีความหมายว่าราชวงศ์หรือราชสำนัก (Dictionary Editing Office of Institute of Linguistics, Chinese Academy of Social Sciences, 2005: 599) ทั้งนี้การแปลโดยการใช้กลวิธีดังกล่าวในชื่อภาษาจีนสามารถทำให้ผู้อ่านชาวจีนทราบได้ว่าสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องกับราชวงศ์ ส่วนตัวอย่างที่ (9) อุทิศ ผู้แปลใช้คำว่า “纪念” (จื๋นเนียน) ซึ่งมีความหมายว่า “รำลึก” หรือ “เป็นอนุสรณ์” ซึ่งจากชื่อภาษาจีนทำให้ทราบได้ว่าการก่อตั้งโรงเรียนอาจิมิวัดอุประสงค์เพื่อรำลึกหรือเป็นอนุสรณ์ให้แก่ผู้ที่สร้างคุณูปการให้กับโรงเรียน

3. การเพิ่มคำ

การเพิ่มคำ คือ การเพิ่มเติมคำจีนเพื่อบอกรายละเอียดของสถานศึกษาให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือเพิ่มคำจีนเพื่อแก้ไขปัญหาการแปลทับศัพท์บางประการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.1 การเพิ่มคำเพื่อแก้ไขปัญหาการแปลทับศัพท์

- (10) โรงเรียนตั่ววิทยาคม 帝优维塔亚空学校
(11) โรงเรียนเนินพิทยาคม 娜恩中学

จากตัวอย่างที่ (10) ผู้แปลใช้วิธีการเพิ่มคำจีนเพื่อแยกเสียงคำว่า “ตั่ว” ออกเป็นสองพยางค์ อ่านว่า “帝优” (ตี้โยว) ส่วนตัวอย่างที่ (11) แยกเสียงคำว่า “เนิน” ออกเป็นสองพยางค์เช่นกัน และอ่านว่า “娜恩” (น่าเอน) จากการสัมภาษณ์พบว่า คำว่า “ตั่ว” และ “เนิน” หากอักษรจีนมาทับศัพท์ยาก และคำที่ได้ก็มีความหมายไม่เหมาะสม อีกทั้งเสียงอ่านก็แตกต่างกับเสียงในภาษาไทยมากเกินไป ทั้งนี้วิธีการดังกล่าวมักนำมาใช้แก้ไขปัญหาคำไทยที่หาคำจีนทับศัพท์ได้ยาก หรือคำไทยที่มีเสียงควบกล้ำ

3.2 การเพิ่มคำเพื่อบอกรายละเอียดของสถานศึกษา

- (12) โรงเรียนเพชรพิทยาคม 碧差汶皮塔亚空中学
(13) โรงเรียนองค์การบริหาร 碧差汶府行政机构附属中学
ส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

จากตัวอย่างที่ (12) คำว่า “เพชร” มีการเพิ่มคำและแปลว่า “碧差汶” (ปี้ไชเวิน) ซึ่งเป็นชื่อภาษาจีนของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อบอกว่า “เพชร” มาจาก “เพชรบูรณ์” และโรงเรียนเพชรพิทยาคม ก็เป็นโรงเรียนประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนตัวอย่างที่ (13) มีการเพิ่มคำว่า “附属” (ฟู่สุ) ที่แปลว่า “สังกัด” เข้ามาในภาษาจีน เพื่อบ่งบอกว่าสถานศึกษาอยู่ภายใต้สังกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

เพชรบูรณ์ อีกทั้งยังใช้คำว่า “中学” (จงเสวีย) ที่แปลว่า “โรงเรียนมัธยม” ทั้งที่ในภาษาไทยไม่มีระบุไว้

4. การตัดคำ

การตัดคำ คือ คำหรือส่วนประกอบของชื่อสถานศึกษาในภาษาไทยถูกละไม่แปลหรือถูกตัดออกจากชื่อในภาษาจีน ตัวอย่างเช่น

(14) โรงเรียนศรีจันทร์วิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	西占中学
(15) โรงเรียนดงชัยวิทยาคม	东奎中学
(16) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพชรบูรณ์	碧差汶玫瑰中学
(17) โรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์	碧差汶安邦小学

จากตัวอย่างที่ (14) และ (15) “วิทยาคม” และ “รัชมังคลาภิเษก” เป็นส่วนประกอบที่ถูกตัดออกและไม่ปรากฏในชื่อภาษาจีนของสถานศึกษา ทั้งนี้ “วิทยาคม” ถือเป็นเอกลักษณ์ทางภาษาที่มักปรากฏในชื่อสถานศึกษาของไทย ส่วน “รัชมังคลาภิเษก” เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกเนื่องในวโรกาสพระราชพิธี รัชมังคลาภิเษก ตัวอย่างที่ (16) คำว่า “สวนกุหลาบ” ได้รับการแปลเป็น “玫瑰” (เหมยกุย) ซึ่งแปลว่า “ดอกกุหลาบ” แต่คำว่า “สวน” ถูกตัดออกจากชื่อในภาษาจีน รวมถึงคำว่า “วิทยาลัย” ก็ถูกตัดออกเช่นกัน ตัวอย่างที่ (17) คำว่า “อนุบาล” ได้รับการแปลเป็น “安邦” (อานปัง) ซึ่งมีการตัด “นุ” ออกจากชื่อภาษาจีน ทั้งนี้ การตัดคำสามารถช่วยให้เกิดความกระชับในชื่อภาษาจีน หรือแก้ไขปัญหาเมื่อไม่แน่ใจว่าคำหรือส่วนประกอบดังกล่าวควรใช้กลวิธีการแปลแบบใด

5. การแปลแบบผสม

การแปลแบบผสม คือ การแปลชื่อสถานศึกษาที่ใช้กลวิธีการแปลผสมผสานกันมากกว่าหนึ่งวิธี โดยส่วนมากมักจะใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์เป็นพื้นฐาน แล้วจึงเพิ่มเติมกลวิธีอื่น ๆ เข้ามารวมกับการแปลทับศัพท์ ตัวอย่างเช่น

(18) โรงเรียนแคมป์สนวิทยาควม 松树阵营维塔亚空学校

(19) โรงเรียนบ้านเข็กน้อย 可那学校

(20) โรงเรียนอนุบาลเขาค้อ 考柯安邦小学

จากตัวอย่างที่ (18) คำว่า “แคมป์สน” ซึ่งเป็นชื่อตำบลและเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน ผู้แปลเลือกใช้การแปลตามความหมาย คือ “松树阵营” (ซงชู่เจิ้นอิ่ง) ส่วน “วิทยาควม” ใช้วิธีการแปลทับศัพท์ คือ “维塔亚空” (เหวยถ่าย่าคง) ตัวอย่างที่ (19) คำว่า “เข็กน้อย” ผู้แปลเลือกแปลแบบทับศัพท์ โดยใช้อักษรจีน “可那” (เขื่อน่า) แทนเสียงคำว่า “เข็กน้อย” ซึ่งเป็นชื่อของหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่าผู้แปลมีการตัดคำว่า “บ้าน” ออกจากภาษาฉบับแปล ตัวอย่างที่ (20) ใช้การแปลแบบทับศัพท์เป็นพื้นฐานโดยใช้อักษรจีน “考柯安邦” มาแปลแทนเสียงภาษาไทย “อนุบาลเขาค้อ” ขณะเดียวกันก็ปรากฏการตัดคำหรือไม่แปลคำว่า “นุ” ในชื่อภาษาจีน

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแปลชื่อสถานศึกษาจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ร่วมกันกับครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลไทย-จีน ดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อสรุปประเด็นข้อเสนอแนะในการแปลชื่อสถานศึกษาจากภาษาไทยเป็นภาษาจีน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ชื่อสถานศึกษามีส่วนประกอบเป็นชื่อจังหวัด อำเภอ หรือชื่อเฉพาะที่มีการแปลเป็นภาษาจีนอยู่ก่อนและใช้กันแพร่หลายจนเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง ผู้แปลสามารถใช้คำแปลนั้นได้ตรงโดยไม่จำเป็นต้องคิดคำแปลขึ้นใหม่ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพทางการแปลและง่ายต่อการสืบค้น หากพบว่ามีชื่อที่ถูกบัญญัติขึ้นมา มากกว่าหนึ่งชื่อ ให้พิจารณาเลือกชื่อที่มาจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด เช่น “เขาค้อ” ควรแปลว่า “考柯” (เข่าเคอ) ไม่ควรใช้ “考阔” (เข่าควัว) เป็นต้น

2. ชื่อสถานศึกษามีชื่อหมู่บ้าน ตำบล บุคคล และไม่เคยมีคำแปลที่กำหนดใช้มาก่อน อาจพิจารณาใช้วิธีการแปลทับศัพท์ เนื่องจากสามารถช่วยลดปัญหาการแปลผิดความหมายหรือแปลความหมายคลาดเคลื่อน แต่ต้องระมัดระวังการเลือกใช้คำจีนที่นำมาทับศัพท์ ซึ่งไม่ควรใช้อักษรที่มีความหมายเชิงลบ มีอัตราการใช้น้อย เสี่ยงอ่านมีหลายเสียง หรือคำนามที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับ อวัยวะ สัตว์ รวมถึงคำกริยาและคำอุทาน หากไม่สามารถหาคำจีนที่มีเสียงเหมือนหรือมีความหมายในแง่บวกได้ ก็สามารถหาคำที่มีเสียงคล้ายหรือมีความหมายเหมาะสมมาทดแทน หรือใช้วิธีแยกคำเชื่อมเสียง ดังที่ปรากฏในชื่อของโรงเรียนตัววิทยา จาก “ตัว” ทับศัพท์เป็น “帝优” (ตี้ยิว) ทั้งนี้ผู้แปลสามารถใช้หนังสือของคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยปักกิ่ง เรื่อง “泰-汉语音译规范研究” (การศึกษาเกณฑ์การแปลถอดเสียงไทย-จีน) (Pei et al., 2018) เพื่อเป็นแนวทางในการแปลทับศัพท์จากไทยเป็นจีน

3. คำหรือวลีที่ปรากฏในชื่อสถานศึกษาที่สื่อให้เห็นถึงประวัติ ที่มา ภูมิหลัง การระลึกถึง หรือคุณูปการที่สามารถหาความหมายตรงกับภาษาไทยได้ ในกรณีนี้ผู้แปลอาจเลือกแปลตามความหมายหรือหาคำแปลที่มีความหมายเชื่อมโยงมาใช้ได้ เพื่อรักษาความหมายในภาษาต้นฉบับ ทั้งยังเป็นการถ่ายทอดความหมายให้ผู้รับสารในภาษาปลายทางได้ทราบถึงภูมิหลังดังกล่าว รวมถึงคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชื่อสถานศึกษานั้น ๆ แต่หากไม่แน่ใจในคำแปลภาษาจีนว่าถูกต้องหรือเหมาะสมหรือไม่ ก็สามารถใช้การแปลแบบทับศัพท์แทน ตัวอย่างคำหรือวลีที่สามารถแปลตามความหมายได้ เช่น อนุสรณ์ อุทิศ หรือรำลึก แปลว่า “纪念” (จี้เนียน) ศึกษา แปลว่า “教育” (เจียวยวี่) ประชา แปลว่า “人民” (เหรินหมิน) นารี แปลว่า “女子” (หนี่วี่จื่อ) เป็นต้น

4. ชื่อสถานศึกษาในภาษาไทยมีจำนวนพยางค์ที่ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมมักปรากฏคำหรือวลีลงท้ายที่คล้ายคลึงกัน เช่น วิทยา วิทยาคม พิตยา พิตยาคม วิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้การแปลอาจพิจารณาเลือกวิธีการตัดบางส่วนทิ้ง ตัวอย่างเช่น โรงเรียนคงขุยวิทยาคม อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาษาจีนคือ

“**东奎中学**” (ตงขุยจงเสวีย) ก็ใช้วิธีตัดส่วน “วิทยาคม” ทิ้งไป ทั้งนี้เนื่องจากในชื่อมีคำว่า “**中学**” (จงเสวีย) ซึ่งเป็นอักษรที่บ่งบอกความหมายแทนว่าเป็นโรงเรียนมัธยม

5. สถานศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด มักปรากฏคำบอกหน่วยงานต้นสังกัดภายในชื่อของสถานศึกษา อีกทั้งมีการระบุตัวเลขเพื่อบ่งบอกว่า เป็นโรงเรียนในสังกัดลำดับใด หรือมีชื่อเดิมในวงเล็บต่อท้ายจากชื่อที่เป็นทางการ เช่น โรงเรียนเทศบาล 3 (ชาญวิทยา) หรือโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ (วังชมภูวิทยาคม) ทั้งนี้เมื่อต้องแปลเป็นภาษาจีน อาจจะเลือกใช้วิธีการแปลตามความหมายหรืออธิบายความในส่วนที่เป็นคำบอกสังกัด ได้แก่คำว่า เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นบางประเภทอาจไม่มีปรากฏในวัฒนธรรมภาษาปลายทาง หากต้องแปลอาจพิจารณาแปลเป็นภาษาจีนดังนี้

โรงเรียนเทศบาล 3 (ชาญวิทยา) อาจแปลว่า “**碧差汶市第三中学**” (ปี้ไชเวินซือตี้ชานจงเสวีย) หรือ “**碧差汶市第三行政机构附属中学**” (ปี้ไชเวินซือตี้ชานสิงเจิ้งจีโก้วฟู่สุ่จงเสวีย) โดยเดิมคำว่า “**碧差汶市**” (ปี้ไชเวินซือ) ที่แปลว่าเมืองเพชรบูรณ์หรือเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ และคำว่า “**附属**” (ฟู่สุ่) ที่แปลว่าสังกัด เพิ่มเข้ามาเพื่ออธิบายข้อมูลของสถานศึกษาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในส่วนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด สุวรรณฯ สน.เที่ยง (2559) ได้ให้ข้อมูลการแปลคำว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า “**府行政机构**” (ฟู่สิงเจิ้งจีโก้ว) ดังนั้นโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ (วังชมภูวิทยาคม) จึงสามารถแปลว่า “**碧差汶府行政机构附属中学**” (ปี้ไชเวินฟู่สิงเจิ้งจีโก้วฟู่สุ่จงเสวีย) โดยเป็นวิธีการแปลที่ใช้รูปแบบผสม ทั้งการใช้คำตามธรรมเนียมปฏิบัติ การแปลตามความหมาย และการเติมคำ ซึ่งมีความหมายโดยรวมว่า “โรงเรียนมัธยมสังกัดองค์การบริหารจังหวัดเพชรบูรณ์” นอกจากนี้ชื่อเดิมของโรงเรียนภายในวงเล็บ ผู้แปลจะเลือก

แปลหรือไม่ก็ได้ หากต้องการแปลก็สามารถใช้วิธีการตามข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวไปข้างต้น

6. สถานศึกษาในเครือเดียวกันตามภูมิภาคต่าง ๆ สถานศึกษาเหล่านี้มักใช้ชื่อสถาบันเหมือนกัน ต่างกันเพียงชื่อเขตพื้นที่หรือจังหวัดซึ่งเป็นสถานที่ตั้ง เช่น โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย เป็นต้น หากต้องแปลเป็นภาษาจีน อาจต้องสืบค้นหรือสอบถามสถานศึกษาต้นสังกัด เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ ในกรณีที่ไม่เคยมีการแปลชื่อเฉพาะนั้นมาก่อน หรือเห็นว่าคำที่มีอาจจะไม่เหมาะสมก็สามารถคิดคำแปลขึ้นมาใหม่ได้ หากต้องแปลทับศัพท์ก็ต้องระมัดระวังการเลือกตัวอักษรจีน โดยเน้นให้ความสำคัญกับความหมายของอักษรที่เลือกเป็นลำดับแรก ๆ ตัวอย่างชื่อโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยที่มีชื่อภาษาจีน คือ “泰国皇家玫瑰园中学” (ไท่กั๋วหวงเจียเหมยกุยหยวนจงเสวี่) (Da, 2020: 23) และ “干乍那披色中学” (กานจ้าน่าฟิเซ่จงเสวี่) (ศูนย์ภาษาจีนโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม, ม.ป.ป) นอกจากนี้การแปลทับศัพท์คำว่า “กาญจนา” เป็น “甘嘉娜” (กานเจียน่า) ก็มีปรากฏเช่นกัน (กนกพร นุ่มทอง, 2554: 36)

7. เมื่อแปลเสร็จควรปรึกษากับผู้รู้ ผู้ศึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลไทย-จีน เพื่อตรวจทานความเรียบร้อย และเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดจากการเลือกใช้คำและวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ความรู้จากการปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จะช่วยให้มองเห็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่อาจถูกมองข้าม เป็นผลทำให้ชื่อที่ได้รับการแปลมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

8. สถานศึกษาที่มีการเรียนการสอนภาษาจีนในจังหวัดเพชรบูรณ์ บ่อยครั้งที่มีการแปลชื่อสถานศึกษาเป็นภาษาจีนและใช้ภายในองค์กรมาก่อน แต่เนื่องจากปัญหาการโยกย้ายของครูผู้สอน รวมถึงชื่อมักไม่ถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการ จึงทำให้ชื่อนักถูกแปลใหม่หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงและอักษรอยู่เสมอ ดังนั้นการจัดทำชื่อ

ภาษาจีนของสถานศึกษาให้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่มองเห็นได้จึงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในการใช้ชื่อภาษาจีนของแต่ละสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากรายชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาจีนจำนวนทั้งสิ้น 45 รายชื่อ พบกลวิธีการแปล 5 กลวิธี คือ คือ การแปลทับศัพท์ การแปลความหมาย การเพิ่มคำ การตัดคำ และการแปลแบบผสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชื่อสถานศึกษาในภาษาไทยมีความหลากหลายในองค์ประกอบทางภาษา

ประการแรก คือ คำบ่งบอกประเภทของสถานที่ ได้แก่ “โรงเรียน/学校” (เสวียเซี๋ยว) “วิทยาลัย/学院” (เสวียย่วน) “มหาวิทยาลัย/大学” (ต้าเสวีย) คำเหล่านี้ล้วนเป็นคำที่มีบัญญัติไว้ในภาษาจีน ด้วยเหตุนี้การแปลจึงต้องแปลตามความหมายเพื่อให้ผู้อ่านทราบประเภทของสถานที่ได้ทันที

ประการที่สอง คือ ชื่อเฉพาะหรือคำวิสามานยนามที่ระบุหรือแสดงให้เห็นถึงที่ตั้งหรือลักษณะเด่นของพื้นที่ เช่น ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด รวมถึงชื่อของบุคคลที่เป็นผู้มีคุณูปการต่อสถานศึกษา เป็นต้น คำเหล่านี้มักถูกนำมาเป็นส่วนประกอบในชื่อสถานศึกษา และมักจะแปลด้วยวิธีการทับศัพท์มากกว่าการแปลตามความหมาย เช่น “หล่มเก่า/隆告” (หลงก่าว) “วังพิกุล/旺披坤” (วังพิคุน) เป็นต้น สอดคล้องกับ กรวรรณ พรหมแย้ม (2565: 62-63) กล่าวว่า การทับศัพท์สามารถช่วยลดปัญหาด้านการแปลความหมายผิด การแปลภาษาถิ่นผิด และการแปลความหมายที่คลาดเคลื่อนจากภาษาต้นทาง นอกจากนี้การแปลแบบทับศัพท์ที่พบสามารถแบ่งเป็น 1. การทับศัพท์ตามเสียงภาษาจีนแต่จื๊วที่ถูกใช้กันอย่างแพร่หลายมาตั้งแต่อดีต ทั้งนี้เนื่องจากในอดีตบางพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์มีชาวจีนแต่จื๊วเข้ามาตั้งรกราก ทำให้ชื่ออำเภอหลายแห่งตั้งชื่อตามเสียงภาษาจีนสำเนียงแต่จื๊ว สอดคล้องกับ กนกพร นุ่มทอง (2554: 35) ที่กล่าวว่า เนื่องจากชาวจีนทางตอนใต้อพยพเข้ามาตั้งรกรากในไทยเป็นเวลานาน จึงมีคำชื่อเฉพาะจำนวนมาก โดยเฉพาะชื่อสถานที่ต่าง ๆ ที่มีชื่อภาษาจีนอยู่แล้ว หากใช้วิธี

ทับศัพท์ชื่อสถานที่ก็จะทับศัพท์ด้วยเสียงภาษาถิ่นของตน 2. การทับศัพท์ตามเสียงอ่านภาษาไทยที่ถูกกำหนดขึ้นมาใหม่ โดยการเลือกใช้อักษรจีนที่มีเสียงตรงหรือใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับและมีความหมายในเชิงบวก สอดคล้องกับ จรัสศรี จิรภาส (2562: 30) ที่กล่าวว่า การแปลทับศัพท์ ให้เลือกใช้อักษรจีนที่มีอัตราการใช้บ่อย ชัดไม่ซับซ้อน อ่านง่าย และมีความหมายเชิงบวก

ประการที่สาม ในวัฒนธรรมการตั้งชื่อสถานศึกษาของไทยมักจะมีคำว่า “วิทยา” “พิทยา” “วิทยาคม” “พิทยาคม” เป็นต้น ประกอบรวมเป็นส่วนหนึ่งของชื่อสถานศึกษา ซึ่งนับว่าเป็นเอกลักษณ์ที่มักปรากฏให้เห็นโดยเฉพาะชื่อสถานศึกษาระดับมัธยม รวมถึงคำหรือพยางค์ที่อาจสร้างความไม่แน่ใจต่อผู้ใช้วิธีการแปลแบบใด ในการแปลไทยเป็นจีนส่วนประกอบเหล่านี้อาจใช้การตัดทิ้งได้ การตัดทิ้งคือการตัดส่วนข้อความที่ซ้ำซ้อน สับสน วกวน และไม่มีมีความสำคัญ (สุพรรณิ ปันมณี, 2562: 22) หรือหากเลือกคงไว้และใช้วิธีการแปลทับศัพท์ก็อาจจะทำให้จำนวนพยางค์ของชื่อยาวเกินไป จดจำได้ยาก หรือทำให้ภาษาไม่กระชับ

ประการที่สี่ คือ ชื่อสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์บางแห่งพบว่าในภาษาฉบับแปลมีการเพิ่มคำหรืออักษรเพื่อขยายความให้ทราบถึงรายละเอียดของสถานศึกษาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มคำว่า “中学” (จงเสวีย) ที่ให้ความหมายว่าเป็นโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา ทั้งที่ในภาษาไทยไม่ได้มีระบุไว้ หรือ “โรงเรียนเพชรพิทยาคม/ 碧差汶皮塔亚空中中学” (ปี้ไซเวิ่นฝีถ่ายยาคองจงเสวีย) โดยคำว่า “เพชร” มีการเพิ่มคำและแปลเป็น “碧差汶” (ปี้ไซเวิ่น) ซึ่งเป็นชื่อภาษาจีนของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อบอกว่า “เพชร” มาจาก “เพชรบูรณ์” หรือในกรณีของ “โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์/ 碧差汶府行政机构附属中学” (ปี้ไซเวิ่นฝูสิงเจิ้งจี้ไกว์ฟู่สูงจงเสวีย) ที่เพิ่มคำว่า “สังกัด/ 附属” (ฟู่สุ) เข้ามาในภาษาจีน และหากพบว่าส่วนประกอบของชื่อที่เป็นคำชื่อเฉพาะที่หาคำมาทับศัพท์ยากหรือเสียงที่ได้ไม่เหมาะสม ก็จะใช้วิธีการเพิ่มอักษรจีนและอ่านเชื่อมเสียงเพื่อให้ได้เสียงอ่าน

ที่ไพเราะขึ้น ได้แก่ “ตัว” ใช้คำว่า “帝优” (ดีโยว) หรือ “เนิน” ใช้คำว่า “娜恩” (น่าเอ็น)

ประการสุดท้ายการที่ชื่อสถานศึกษาในภาษาไทยมีความหลากหลายในองค์ประกอบทางภาษา รวมถึงข้อจำกัดของอักษรจีนที่เป็นอักษรภาพ ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขของชื่อสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลให้กระบวนการแปลเป็นจีนจำต้องใช้กลวิธีที่หลากหลายผสมกัน เพื่อหาความเหมาะสมที่สุดของชื่อที่ได้รับการแปลซึ่งต้องสามารถสื่อได้ทั้งเสียงและความหมาย มีความกระชับ และจดจำง่าย สอดคล้องกับ ฎเทพ ประภากร (2565: 73) ที่ว่าการแปลแบบผสมระหว่างการแปลตามความหมายและการถอดเสียงถือเป็นกลวิธีพื้นฐานที่มักปรากฏเห็นบ่อยกับการแปลชื่อสถานที่และชื่อเฉพาะ

การทำความเข้าใจความหมายและองค์ประกอบทางภาษาถือเป็นกระบวนการสำคัญที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบของการแปล ชื่อสถานศึกษาในภาษาไทยมีความหลากหลายในองค์ประกอบทางภาษา ไม่ว่าจะเป็น ชื่อเฉพาะ สังกัด คำบอกประเภทของสถานศึกษา ภูมิหลัง ที่มา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวกำหนดให้การดำเนินการแปลใช้รูปแบบและวิธีการที่ต่างกัน ทั้งนี้การเลือกวิธีการแปลที่เหมาะสมกับส่วนประกอบต่าง ๆ นอกจากช่วยสื่อถึงชื่อโรงเรียนในภาษาไทยแล้วยังสามารถบ่งบอกให้เห็นถึงภูมิหลัง ที่ตั้ง และสังกัดของโรงเรียนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำแนวทางการแปลและข้อเสนอแนะที่งานวิจัยได้นำเสนอไปปรับประยุกต์ใช้ในการแปลชื่อสถานศึกษาในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากการแปลชื่อสถานศึกษามักมีชื่อสถานที่สำคัญซึ่งเป็นค่านามเฉพาะเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ผู้ที่สนใจหรือกำลังศึกษาเรื่องการแปลทับศัพท์จากไทยเป็นจีนก็สามารถนำความองค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ไปปรับประยุกต์เป็นแนวทางสำหรับการแปลทับศัพท์ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ศึกษากลวิธีการแปลไทย-จีนของชื่อสถานศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ หรือศึกษาวิจัยในภาพรวมทั้งในระดับภูมิภาคไปจนถึงระดับประเทศ ซึ่งอาจจะพบกลวิธีการแปลตลอดจนปัจจัยที่เป็นเหตุให้เลือกใช้รูปแบบและกลวิธีการแปลที่หลากหลายและแตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร นุ่มทอง และศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม. (2562). หลักและข้อควรระวังในการแปลจีน-ไทย ไทย-จีน. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 12(2), 105-151.
- กนกพร นุ่มทอง. (2554). *ตำราการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันขงจื้อ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรวรรณ พรหมแย้ม. (2565). การศึกษาการแปลชื่อนานภาษาไทยเป็นภาษาจีนในเขตเทศบาลนครเชียงราย. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 15(2), 36-73.
- กันยัสินี จตุพรพิมล. (2557). การแปลชื่อสถานที่ท่องเที่ยวภาษาไทยเป็นภาษาจีน. *วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 36(1), 226-244.
- จรัสศรี จิรภาส. (2562). *การแปลคำเฉพาะไทย-จีน : สภาวะปัญหา ข้อจำกัดและหลักเกณฑ์การถ่ายเสียงคำไทยด้วยอักษรจีน*. สถาบันขงจื้อและศูนย์จีนศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญพรรษา ชัยธีระสุเวท และมณีนญา ศรีหิรัญ. (2562). ชื่อสถานที่ท่องเที่ยวลำปาง : กลวิธีและข้อผิดพลาดที่พบในการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(5), 22-41.
- ภูเทพ ประภากร. (2565). การศึกษาการแปลชื่อสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในพื้นที่สามบุรี (ลพบุรีสิงห์บุรี สระบุรี) เป็นภาษาจีน. *วารสารอักษรศาสตร์และไทยศึกษา*, 44(1), 64-78.

ศูนย์ภาษาจีน โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย นครปฐม. (ม.ป.ป). ศูนย์ภาษาจีน.

<http://www.facebook.com/profile.php?id=100063674735805>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (ม.ป.ป). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.

<https://dictionary.orst.go.th/>

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2540). *เกณฑ์การถอดเสียงภาษาจีน แมนดารินด้วยอักษรวิไทย*.

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุพรรณิ ปันมณี. (2562). *แปลถูก แปลผิด คัมภีร์การแปลยุคใหม่*.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวรรณ สนเที่ยง. (2559). *เรื่องจีน ๆ ภาษาจีน โดยสุวรรณ*.

http://suwannas.blogspot.com/2016/05/blog-post_3.html

Da, H. J. (2020). Research on the Development of Confucius Institute in Thailand. *Chinese Language and Cultural Journal*, 7(1), 19-32.

Dictionary Editing Office of Institute of Linguistics, Chinese Academy of Social Sciences. (2005). *The Contemporary Chinese Dictionary* (5th edition). The Commercial Press.

Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. Prentice Hall International (UK) Ltd.

Nida, E. (1982). *The Theory and Practice of Translation*. E.J. Brill.

Pei, X. R., Bao, W. Z., Jin, Y., Xiong. R. (2018). *A Study on Thai-Chinese Transliteration Standards*. Guangdong World Books Publishing Company.

TeoChew Mogher. (n.d.). *TeoChew Mogher (Bichaiwen)*.

<https://www.mogher.com/dic/search/>

_____. (n.d.). *TeoChew Mogher (Longsai)*.

<https://www.mogher.com/dic/search/>

Authors

Mr. Threesoon Kesorn

Chinese Program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Phetchabun Rajabhat University, 31 Saraburi-Lomsak Rd.,

Sadiang Sub-district, Mueang Phetchabun District,

Phetchabun Province 67000

Tel: 08-5267-4351 Email: threesoon.kes@pcru.ac.th

Mr. Suphakorn Tapim

Chinese Program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Phetchabun Rajabhat University 31 Saraburi-Lomsak Rd.,

Sadiang Sub-district, Mueang Phetchabun District,

Phetchabun Province 67000

Tel: 09-5953-6847 Email: suphakorn.tapim@pcru.ac.th

Mr. Surapit Wongnoi

The Secondary Educational Service Area Office Phetchabun

151 Moo 9 BanTok Sub-district, Mueang Phetchabun District,

Phetchabun Province 67000

Tel: 08-0188-6223 Email: surapit@esdc.go.th

ส่วนประกอบของบทความ

บทความวิชาการ

ในการเขียนบทความวิชาการ ควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจน และมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม บทความวิชาการควรมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ใช้คำที่สั้น กระชับ และมีความหมายชัดเจน ให้เขียนเป็นระดับกลุ่มคำไม่ใช่ระดับประโยค และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยก่อนและตามด้วยชื่อเรื่องภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา แต่ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้นในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ความยาวระหว่าง 8-15 คำ

2. **บทคัดย่อ (Abstract)** สรุปเนื้อหาของบทความให้ได้ใจความชัดเจน ให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเขียนเป็นภาษาไทยก่อน ความยาวไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ หรือระหว่าง 150-200 คำ ให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้นในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

3. **คำสำคัญ (Keyword)** ระบุคำสำคัญของเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูลใต้บทคัดย่อ ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ ให้เขียนคำสำคัญเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

4. **บทนำ (Introduction)** นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา รวมทั้งระบุถึงขอบเขตเนื้อหาของบทความ

5. **เนื้อหา (Body of text)** ระบุเนื้อหาหลักของบทความ โดยแบ่งออกเป็นประเด็นย่อย ๆ และมีการจัดเรียงลำดับหัวข้อตามรายละเอียดของเนื้อหา

6. **การอ้างอิง (References)** อ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา (In-text citation) โดยใช้ระบบนาม-ปี (Author-Year) ตามรูปแบบ APA (American Psychological Association) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 (7th edition) และเอกสารอ้างอิงทุกรายการที่ปรากฏในบทความต้องมีรายชื่อปรากฏอยู่ในรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ด้วย

บทความวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยที่ค้นพบอย่างเป็นระบบ โดยบทความวิจัยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ใช้คำที่สั้นกระชับ และมีความหมายชัดเจน ให้เขียนเป็นระดับกลุ่มคำไม่ใช่ระดับประโยค และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยก่อนและตามด้วยชื่อเรื่องภาษาอังกฤษในบรรทัดต่อมา แต่ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ความยาวระหว่าง 8-15 คำ

2. **บทคัดย่อ (Abstract)** สรุปสาระสำคัญของงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์การวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ความยาวแต่ละภาษาไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ หรือระหว่าง 150-200 คำ ให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

3. **คำสำคัญ (Keywords)** ระบุคำสำคัญของเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้เป็นคำสืบค้นในระบบฐานข้อมูลได้บทคัดย่อ ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3-5 คำ ให้เขียนคำสำคัญเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น ในกรณีที่บทความเขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ

4. **บทนำ (Introduction)** ระบุถึงความสำคัญของปัญหาที่ศึกษา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และประโยชน์โดยรวมที่จะเกิดขึ้นจากผลการวิจัย

5. **วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)** ระบุวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้ชัดเจนและสะท้อนถึงภาพรวมทั้งหมดของงานวิจัย

6. **วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)** ระบุวิธีวิจัยที่ครอบคลุมถึงประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย ขั้นตอนการเก็บข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

7. **ผลการวิจัย (Results)** ระบุผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

8. อภิปรายผล (Discussion) นำเสนอผลการวิจัยโดยอ้างอิงถึงทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนผลการวิจัยที่ค้นพบหรือเห็นแย้งที่สมเหตุสมผล

9. ข้อเสนอแนะ (Recommendations) เสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

10. การอ้างอิง (References) ใช้การอ้างอิงตามรูปแบบ APA (American Psychological Association) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 (7th edition)

ตัวอย่างการอ้างอิงในเนื้อหา

1. (ผู้แต่ง, ปีพิมพ์: เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง เช่น

(สุนีย์ มัลลิกะมาส, 2549: 200-205)

(McCartney & Phillips, 2006: 498-499)

(Murphy, 1999: 85)

กรณีที่ไม่มีปรากฏเลขหน้าให้ลงแค่ชื่อผู้แต่งกับปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บเดียวกัน เช่น

(สุนีย์ มัลลิกะมาส, 2549)

2. ผู้แต่ง (ปีพิมพ์: เลขหน้า) กรณีมีการระบุชื่อผู้แต่งในเนื้อหาแล้ว ไม่ต้องระบุไว้ในวงเล็บท้ายข้อความที่อ้างอิงอีก เช่น

ลดาพร บุญฤทธิ์ (2539: 49) ได้ศึกษาถึง.....

Kanokon Boonsarnsuk (2002: 14) studied.....

ตัวอย่างรายการอ้างอิง

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงกรณีที่เป็นหนังสือ

ไชยยง รุจจนเวท. (2530). 20 ปีสวนสมนไพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. บริษัทไปยาลใหญ่ ศรีเอทีพีเฮาส์.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงกรณีที่เป็นวารสาร

กรัณชรัตน์ บุญช่วยธนาสีทธิ์ และจุฑารัตน์ เสรีวัตร. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การส่งเสริมสุขภาพด้วยการแพทย์แผนไทยในนักศึกษา คณะการแพทย์แผน ตะวันออกมหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ ทางเลือก, 8(1), 76-80.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงกรณีที่เป็นวิทยานิพนธ์

ธัญพร วณิชชฎา. (2550). การจัดการความรู้ในชุมชน: กรณีศึกษาด้านการจัดการ ห้องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม [วิทยานิพนธ์ บริญญศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ตัวอย่างการเขียนเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

1. เว็บเพจ มีผู้แต่งหรือหน่วยงานรับผิดชอบ

ผู้แต่ง. (ปี/วัน/เดือนที่เผยแพร่). ชื่อบทความ. ชื่อเว็บไซต์ (URL)

สุรัชย์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2554, 21 มิถุนายน). จัดระเบียบสำนักงานทนายความ.

<http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.php?name=knowledge>

ตัวอย่างการเขียนเอกสารการประชุมวิชาการ

ชื่อ/สกุล. (ปี). ชื่อบทความ. ใน/ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก.), ชื่อหัวข้อการประชุม.

ชื่อการประชุม (น. เลขหน้า). ฐานข้อมูล.

พัชรภา ดันติชูเวช. (2553). การศึกษาทั่วไปกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในประเทศ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ศึกษาโดยเปรียบเทียบกับประเทศไทย. ใน ศิริชัย กาญจนวาสี (บ.ก.), การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษไทย. การประชุมวิชาการและเผยแพร่ ผลงานวิจัยระดับชาติ (น. 97-102). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิชาการหรือ บทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมนุษยและสังคม

1. ส่งบทความวิจัยฉบับเต็มในรูปแบบของ Word File จำนวน 1 ชุด เป็นแฟ้มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Office Word 2010 ขึ้นไป พร้อมแนบไฟล์สแกน PDF แบบเสนอผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยและสังคม ส่งบทความผ่านทางเว็บไซต์ <http://huso-journal.sskru.ac.th> หรือ ส่งมาที่ E-mail: huso_journal@outlook.co.th (ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมที่ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เลขที่ 319 ถนนไทยพันทนา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทรศัพท์: 095-6129690/ 097-0404357)

2. เป็นบทความวิจัยและบทความวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับสาขาภาษาและภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การพัฒนาชุมชน วรรณคดี สังคมวิทยา มานุษยวิทยา นิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ศิลปกรรม เศรษฐศาสตร์ ศาสนาและปรัชญา จิตวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ความยาวของบทความโดยนับรวมรูปภาพ ตาราง เอกสารอ้างอิงและประวัติผู้เขียน จำนวน 15-20 หน้า ขนาดกระดาษ A5

4. แบบอักษร (Font) บทความ

4.1 ให้พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดอักษร 14 และพิมพ์เนื้อหาในลักษณะคอลัมน์เดียว (One column) กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเป็นแบบระยะพิมพ์เดี่ยว (Single space) ระยะขอบบน-ล่าง 2 เซนติเมตร และระยะขอบซ้าย-ขวา 1.8 เซนติเมตร

4.2 ชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยตัวหนา โดยใช้ขนาดอักษร 16 ชิดขอบขวา กรณีเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้อักษรตัวแรกเป็นตัวใหญ่สำหรับคำหลักต่าง ๆ

4.3 ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (และอาจารย์ที่ปรึกษา) ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และให้ใช้หมายเลขกำกับชื่อผู้เขียนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะที่เป็นภาษาไทยเท่านั้น พิมพ์ด้วยตัวหนาโดยใช้ขนาดอักษร 14 ชิดขอบขวา

4.4 ชื่อสาขาวิชา คณะ และสถาบันการศึกษาต้นสังกัด ให้พิมพ์ที่บรรทัดล่างต่อจากชื่อผู้วิจัย ชิดขอบขวา พิมพ์อักษรเป็นตัวบางขนาด 12 ใช้เขียนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ แต่ให้ใช้หมายเลขกำกับเฉพาะที่ภาษาไทยเท่านั้น

4.5 หมายเหตุ ใส่ * ข้างหลังชื่อผู้ประสานงาน (Corresponding Author) หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงานกับผู้อื่นที่มีชื่อในผลงาน ในการเตรียมต้นฉบับบทความ หรือ ส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ และประสานงานในการตอบสนองข้อคำถามและข้อวิจารณ์

5. เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ในกรณีที่เป็นบทความภาษาอังกฤษ ต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและลงนามรับรองจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ ก่อนส่งให้บรรณาธิการ

6. ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อนหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น

7. บทความต้องมีสาระสังเขป (บทคัดย่อ) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ A5 หรือระหว่าง 150-200 คำ ในกรณีที่บทความเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

8. ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามระบบการอ้างอิงเอกสารและหลักเกณฑ์การนำเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมนุษยและสังคม

9. ผลการพิจารณาให้ตีพิมพ์บทความ ให้ถือมติของกองบรรณาธิการเป็นที่สิ้นสุด

10. บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนให้ผู้เขียน

11. ผู้เขียน/คณะผู้เขียน (ผู้วิจัย/คณะผู้วิจัย) ต้องเขียนข้อมูลส่วนตัวโดยย่อเป็นภาษาอังกฤษไว้ในส่วนท้ายสุดของบทความต่อจากเอกสารอ้างอิง โดยให้ระบุค่านำหน้าชื่อ

(นาย/นาง/นางสาว) ตำแหน่งทางวิชาการ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์/รองศาสตราจารย์/ศาสตราจารย์) (ถ้ามี) คุณวุฒิปริญญาเอก (ตร.) (ถ้ามี) พร้อมใส่ข้อมูลที่อยู่ให้ครบถ้วน สมบูรณ์ รวมทั้งรหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร และอีเมลด้วย ในกรณีที่เป็นักเรียน ปริญญาโทหรือปริญญาเอก ให้เขียนเฉพาะข้อมูลนักศึกษาเท่านั้น โดยไม่ต้องใส่ข้อมูล ของอาจารย์ที่ปรึกษา ตัวอย่างเช่น

Author

Assistant Professor Dr. Anansak Phuangok
Information Science and Library Science Program,
Faculty of Humanities and Social Sciences,
Sisaket Rajabhat University 319 Thai Panta Rd., Pho Sub-District,
Mueang Si Sa Ket District, Si Sa Ket Province 33000
Tel: 09-3327-7303 Email: huso_journal@outlook.co.th

วิธีการจัดส่งบทความ

ท่านสามารถส่งบทความได้ 2 วิธี

1. ส่งแบบเสนอผลงานวิชาการและไฟล์ข้อมูลบทความ ผ่านทางเว็บไซต์ (วารสารวิชาการมนุษยและสังคม) <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/jhuso>
2. ส่งบทความมาที่ E-mail: huso_journal@outlook.co.th หรือกองบรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ 319 ถนนไทยพันทา ตำบลโพธิ์ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ 33000 โทรศัพท์: 095-6129690/ 097-0404357 สำหรับบทความที่ผ่านการกลั่นกรองแล้ว จะได้รับการตีพิมพ์ลงในวารสารเพื่อเผยแพร่ต่อไป

แบบเสนอผลงานวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการมนุษยและสังคม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ข้าพเจ้า (ชื่อ-สกุล).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ)

☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

☐ ดร. ☐ อาจารย์ ☐ อื่น ๆ ระบุ

☐ นาย ☐ นางสาว ☐ นาง

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน..... โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร..... E-mail.....

มีความประสงค์ขอส่งผลงานวิชาการ เรื่อง:

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ).....

.....

ประเภทของผลงานวิชาการ

☐ บทความวิจัย

☐ บทความวิชาการ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผลงานนี้

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว

☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ที่ระบุชื่อในผลงาน

ผลงานนี้ยังไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้และข้าพเจ้าได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาตรวจสอบความถูกต้องของ Abstract และบทความภาษาอังกฤษแล้ว

ลายมือชื่อเจ้าของบทความ
(.....)
วันที่.....

ลายมือชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
(.....)
วันที่.....

แบบรับรองบทความวิจัย

จากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/คุณิพนธ์

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการมนุษยและสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ข้าพเจ้า (ชื่อ-สกุล).....

(ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ)

☐ ศาสตราจารย์ ☐ รองศาสตราจารย์ ☐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

☐ ดร. ☐ อาจารย์ ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

☐ นาย ☐ นางสาว ☐ นาง

ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ (ที่ติดต่อได้)

.....

.....

โทรศัพท์ที่ทำงาน.....โทรศัพท์มือถือ.....

โทรสาร.....E-mail.....

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบบทความวิจัยจากปริญญานิพนธ์/วิทยานิพนธ์/คุณิพนธ์ เรื่อง:

ชื่อผลงาน (ภาษาไทย).....

.....

ชื่อผลงาน (ภาษาอังกฤษ).....

.....

ของนิสิต ชื่อ-สกุล.....

ว่าถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งบทความนี้ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

ลายมือชื่อ.....

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

วันที่.....